

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT: 128

**85'nci Birleşim
5 Nisan 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	10
II.- GELEN KÂĞITLAR	16
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	35
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>35:39</i>
1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu'nun, deprem bölgesinde yapılması gereken kalıcı konutlara ilişkin gündem dışı konuşması	35:36
2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çalışanların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	36:38
3.- Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Dönem yasama çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması	38:39
IV.- AÇIKLAMALAR	39,71,91,96,98,113,138
1.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, 2016'da dokunulmazlıkları kaldırılarak tutuklanan 13 HDP milletvekiline ilişkin açıklaması	39

2.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Millet İttifakı olarak depremzede vatandaşlar için Meclise verdikleri kanun teklifine ilişkin açıklaması	39
3.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin koyun eti ve kuru soğanla ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması	39:40
4.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, AK PARTİ iktidarının millete verdiği bütün sözleri tuttuğuna ilişkin açıklaması	40
5.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'ya baskın düzenlemesine ve Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması	40
6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana Yüreğir Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması	40:41
7.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması	41
8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın'ın, mart ayı ihracat rakamlarına ve Mersin'in ihracattaki başarısına ilişkin açıklaması	41
9.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, devletin tüm SMA hastalarına sahip çıkmasını beklediklerine ilişkin açıklaması	41
10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması	42
11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, staj mağdurlarına ilişkin açıklaması	42
12.- Bursa Milletvekili Vildan Yılmaz Gürel'in, Avukatlar Günü'ne ve AK PARTİ'nin avukatların mesleki itibar ve icrasını güçlendirmek için yaptığı çalışmalara ilişkin açıklaması	42
13.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 5 Nisan 1925 tarihinde Kahramanmaraş'a kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilmesine ve deprem illerinde orta hasarlı raporu olan bina ve iş yerlerine ilişkin açıklaması	42:43
14.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Yeşil Sol Partiyle ülkeye baharı getirmek için geleceklerine ilişkin açıklaması	43
15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin kuru soğan fiyatıyla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması	43
16.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, Avukatlar Günü'ne, Polis Haftası'na ve 14 Mayıs 2023 seçimlerine ilişkin açıklaması	43
17.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, Bulgaristan göçmenlerinin SGK'ye borçlanma hakkının hiçbir ayırım yapılmadan kendilerine verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	44
18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'ın Çermik ilçesi Adalar köyünde Mikail Ekinci'nin "Dur!" ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürülmesine ilişkin açıklaması	44
19.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin belli bir miktarının bir vakfa aktarılmasına ilişkin açıklaması	44

- 20.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve Karayollarında kadro bekleyen personele ilişkin açıklaması 44:45
- 21.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz'ın, Mersin Akkuyu Nükleer Enerji Santrali'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında hizmete açılacağına ilişkin açıklaması 45
- 22.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İsrail'in saldırganlığının nedeninin sadece Kudüs'ten Müslümanları uzaklaştırmak olmayıp İslam düşmanlığının zirve yaptığı bir dönemde mekân üzerinden yol haritası belirleme stratejisi olduğuna ilişkin açıklaması 45
- 23.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın, terör devleti İsrail'in güvenlik güçlerinin dün gece Mescid-i Aksa'ya düzenlediği baskına ilişkin açıklaması 45:46
- 24.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması 46
- 25.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırıya, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve mart ayı ihracat rakamlarına ilişkin açıklaması 46
- 26.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, CHP'nin geçmişinin siyasi entrikalarla dolu olduğuna ilişkin açıklaması 46:47
- 27.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, AKP iktidarının halkı ve çiftçiyi bitirdiğine ilişkin açıklaması 47
- 28.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, AK PARTİ iktidarında Uşak'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması 48
- 29.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, AFAD Gönüllülük Projesi'ne ilişkin açıklaması 48
- 30.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve avukatların sorunlarına ilişkin açıklaması 48
- 31.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, depremde hayatını kaybeden, depremden zarar gören ve cezaevindeki tüm meslektaşlarına ilişkin açıklaması 49
- 32.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin kuzu etiyle ilgili yaptığı gafa ilişkin açıklaması 49
- 33.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, katledilen, depremde hayatını kaybeden ve cezaevinde tutulan tüm meslektaşlarına ilişkin açıklaması 49
- 34.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, 5 Nisan 1923'te Kahramanmaraş'a Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Madalyası verildiğine, 5 Nisan 1990 tarihinde Türkistan'ın Barın kasabasında Çinli silahlı güçler tarafından gerçekleştirilen katliamın 33'üncü yıl dönümüne, yaşamadıkları evlerde kayıtlı olan yabancı uyrukluların sayısının her geçen gün artmaya devam ettiğine, geri çekilen

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne, atama bekleyen sağlık çalışanlarına ve öğretmenlere ve yaklaşan Millet İttifakı iktidarının toplumun bütün kesimlerinin derdine derman olacağına ilişkin açıklaması

49:51

35.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, 6 Şubat tarihli Kahramanmaraş depremleri sonrasında devlet tarafından bir yandan bölgede vatandaşların insani ihtiyaçları karşılanırken bir yandan da enkaz kaldırma ve yıkılan şehirlerin yeniden ayağa kaldırılma çalışmalarının devam ettiğine ve bu çalışmalar kapsamında yapılanlara, 5 Nisan 1990 tarihinde Çin yönetimi tarafından bir ramazan günü Doğu Türkistan'ın Kaşgar vilayetine bağlı Barın kasabasında düzenlenen saldırılarda hayatını kaybedenlere; yine bir ramazan günü, dün gece itibarıyla İsrail güvenlik güçleri tarafından Mescid-i Aksa'ya düzenlenen baskına ve Genel Başkanlarının Kaşgar, Karabağ, Keşmir, Kerkük, Kudüs, Kıbrıs, Kırım istikrar ve huzura kavuşmadan insanlığın rahat nefes alamayacağı, dünyanın güvenli olamayacağı ifadesine ilişkin açıklaması

51:52

36.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, önceki dönem Grup Başkan Vekili olan İdris Baluken'in bu sabaha doğru infazını tamamlayarak cezaevinden çıktığına, Avukatlar Günü'ne ve cezaevinde tutulan avukatlara, avukatlık meslek örgütlerinin yandaş üretme adına bölünmeye devam edildiğine, Avukat Hakan Bakırcıoğlu'nun vefatına, yurttaşların habersiz bir şekilde Adalet ve Kalkınma Partisine üye yapılmasına, Sincan Cezaevine sevk edilen yirmi beş yıllık tutuklu Vahyettin Sarı'ya, iptal edilen 2022 KPSS'yle ilgili soruşturmaya, ücretli öğretmenlerin kadro sorununa ve 6 Şubattaki depremden sonra Antakya'daki 307 hektarlık alan için acele kamulaştırma kararı çıkarılmasına ilişkin açıklaması

53:55

37.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Avukatlar Günü'ne, Meclisteki avukat milletvekillerinin kaliteli yasama için önemine, avukatların mutsuz olduğuna ve sorunlarına, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'da Filistinli kardeşlerine yaptığı vahşete; RTÜK'ün içinde bulunduğu duruma, RTÜK'ün verdiği cezalara ve bu cezaların aslında kurumlara değil objektif haber arayan seçmene verildiğine ve bazı düzenlemeleri yapmadan Meclisin tatile girmesinin, seçime gitmesinin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

55:56

38.- Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın, mübarek ramazan ayında İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'ya ve Filistinlilere saldırmasına, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, avukatlık mesleğinin önemine ve Avukatlar Günü'nde her daim okunan paragrafa ilişkin açıklaması

56:57

39.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, infazı dolarak tahliye olan İdris Baluken'e ilişkin açıklaması

57

40.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, 5 Nisan 1925 tarihinde Kahramanmaraş'a Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilisinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

57:58

- 41.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 71:73
- 42.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 73
- 43.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 74
- 44.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 74:75
- 45.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 75
- 46.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki ve yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 75:76
- 47.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilmesi gerektiğine ve Başkanlığın tutumunun bu yönde olmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 91
- 48.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 96
- 49.- Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın Başkanın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 98
- 50.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yüksekdağ-Türkiye dosyasıyla ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması 98
- 51.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, bazı siyasi partilerin temsilcilerinin yanlarına giden birtakım meslek gruplarının haklı taleplerine "Ya, biz isteriz ama muhalefet izin vermez." şeklinde cevap verdiklerine ve bu şekilde muhalefet partilerini zan altında bıraktıklarına ilişkin açıklaması 113:114
- 52.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, iktidarın cezaevlerini keyfiyetle yönettiğine ilişkin açıklaması 114
- 53.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da engelli vatandaşların yaşadığı mağduriyete ve sel felaketi sonrası şehirde yaşanan içme suyu sıkıntısına ilişkin açıklaması 138

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**58****A) TEZKERELER**

58:59

1.- Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/2320)

58

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2321)

58

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2322)

59

VI.- ÖNERİLER**59,76,147****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

59:70,76:80

1.- İYİ Parti Grubunun, 4/4/2023 tarihinde Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekili tarafından, AFAD'ın liyakatli kadrolarla kuruluş amacına ve ilkelerine uygun, güvenilir, tarafsız ve şeffaf bir kurum hâline gelmesi, kamuoyunda oluşan güvensizliğin ortadan kaldırılarak güvenin yeniden tesisinin sağlanması, yaşanmış ve yaşanacak olan olası mağduriyetlerin önlenmesi ile ülkemizde yaşanması muhtemel afet dönemlerinde risk ve kriz yönetiminde etkin olabilmesi amacıyla 4/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

59:64

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, AYM üzerindeki yürütme baskısının önlenmesi amacıyla 5/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önerisinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

64:70,76

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, kamu bankalarının işlemlerine yönelik iddialar konusunun araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

76:80

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

147:148

1.- Danışma Kurulunun, 440 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun görüşmelerinde gruplar adına yapılacak konuşmaların süresinin birden fazla kişi tarafından kullanılabilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ve 14 Mayıs 2023 Pazar günü Cumhurbaşkanlığı Seçimi'yle birlikte yapılacak 28'inci Dönem Milletvekili Genel Seçimi'ne ilişkin kesin sonuçların 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 37'nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 3'üncü maddesine göre Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden 3'üncü gün saat 14.00'te toplanmak üzere tatile girmesine ilişkin önerisi

147:148

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

71

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

71

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

81,99,114,138,148,150

A) KANUN TEKLİFLERİ

81:91,99:113,114:138,

138:147,148,150:162

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 389)

81

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 387)

81:89,146,150:162

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 398)

89:90,146:147,150:162

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamboçya Krallığı Hükûmeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 379)

90

5.- 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) 91,99:113,114:138,

6.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Dünya Ticaret Örgütünün Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 399) 138:146,150:162 148

7.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 376) 148

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

91,97,99

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Nimetullah Erdoğan'ın, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında 91:96,97:98,99

X.- KOMİSYONLAR BÜLTENİ

149

1.- 01/07/2019-31/12/2019 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2019 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (III) 149

2.- 01/01/2020-30/06/2020 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 30/06/2020 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (IV) 149

3.- 01/07/2020-31/12/2020 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2020 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (V) 149

4.- 01/01/2021-30/06/2021 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 30/06/2021 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (VI) 149

5.- 01/07/2021-31/12/2021 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2021 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (VII) 149

XI.- OYLAMALAR**150**

1.- (S. Sayısı: 437) 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi'nin oylaması

150:162

2.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

150:162

3.- (S. Sayısı: 398) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

150:162

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**163**

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/79393)

163:167

2.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Yabancı ülkeler tarafından Türk vatandaşlarına verilen nişanlara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/79394)

168:170

3.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, 14 Ekim 2022 tarihinde Bartın'ın Amasra ilçesindeki maden ocağında meydana gelen patlama sonrası süren yangının son durumuna ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in cevabı (7/79396)

171:173

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, 3 Nisan 1937 Karabük'ün kuruluş gününe,

Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu, don afetinden bağları zarar gören Manisalı çiftçilerin sorunlarına,

Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, 6284 sayılı Kanun'a ve nafaka hakkına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Osman Boyraz, AK PARTİ'nin her alanda sayısız eserler ortaya koyduğuna, koymaya da devam edeceğine ve Türkiye'nin otomobiline,

İzmir Milletvekili Murat Çepni,

İstanbul Milletvekili Oya Ersoy;

Muğla'nın Deştin ve Bayır mahalleleri arasında kurulacak olan çimento fabrikasına,

Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan, 2022 KPSS sınavı iptali nedeniyle 2 defa sınava girmiş öğretmenlerin taleplerine,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, bankaların öğretmenlerin promosyon ücretlerini düşük tutmasına ve günlük para çekme limitlerindeki sınırlamaya,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya;

Türkiye'nin ilk yerli otomobili Togg'a,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun iktidara gelirse tasarruf yapacağı söylemine,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, deprem sonrası nüfusu yüzde 20 artan Mersin'e AKP iktidarının yardım yapmadığına,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kıvılcımının Amasya'da çakıldığına,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, Edirne'nin Keşan ilçesinin Gökçetepe köyünde bulunan ve orman kampı olarak bilinen alana AVM yapılmasına,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Başbuğ Alparslan Türkeş'in vefatının yıl dönümüne,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, söz verilen zaman diliminde vatandaşları deprem konutlarına kavuşturacaklarına,

Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü, iktidarın seçim öncesi elektrik ve doğal gaz fiyatlarında indirim yapmasına,

Yozgat Milletvekili Ali Keven, Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun emeklilere verdiği müjdeye, iktidarlarında engelli vatandaşların sorunlarını çözeceklerine ve uzman çavuşların kadro beklentisine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Kurucu Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in vefatının yıl dönümüne ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine,

Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan, deprem bölgesinde tarım ve hayvancılık için devletin yapması gerekenlere,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, 2023 yılının ilk üç aylık enflasyon rakamlarına göre emeklilerin ve memurların aldığı zamların şimdiden erimiş olduğuna,

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközegü, AKP iktidarının özgür basından korktuğuna,

Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı, Milliyetçi Hareket Partisi Kurucu Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in vefat yıl dönümüne, 14 Mayıs seçimlerinin Batı'ya niye ilgilendirdiğine ve 14 Mayıs 2023'te zaferin Cumhur İttifakı'nın olacağına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, EYT Yasası'nın yarattığı mağduriyetlere,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, AKP'nin yirmi bir yılda ülkeyi getirdiği duruma,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, Milliyetçi Hareket Partisi Kurucu Genel Başkanı Başbuğ Alparslan Türkeş'in vefatının yıl dönümüne ve deprem bölgesindeki barınma sorununa,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun emekliye verdiği müjdeye,

İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Hakkâri Yüksekova'da afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi bahanesiyle insanların yıllardır oturduğu ikametgâhlarına gönderdiği tebligata,

Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, Avukat Hakan Bakırcıoğlu'nun vefatına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, AKP'nin ithalat sevdasının ülkenin gıda güvenliğini tehlikeye soktuğuna,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, büyük devlet ve siyaset adamı Alparslan Türkeş'in vefatının 26'ncı yıl dönümüne,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Başbuğ Alparslan Türkeş'in ebediyete irtihalinin 26'ncı seneidevriyesine ve gerçekleştirdiklerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kızılayda skandalların bitmediğine, müdürlerin aldığı maaşlara, deprem nedeniyle Kızılaya yapılan yardım kolilerinin İsmailağa cemaatine bağlı Yavuz Selim Vakfına ait kaçak yurtlarda bulunmasına, Bursa'da Diyarbakır plakalı bir araca saldırı düzenlenmesine ve bunun sebeplerine, Hatay'da enkaz altından 8 cenazenin daha çıkarıldığına ve cezaevlerinde hukuksuz infaz yakma uygulamalarına,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Alparslan Türkeş'in ölüm yıl dönümüne, Dünya Sokak Hayvanları Günü'ne ve 5199 sayılı Kanun'a, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun emeklilere verdiği müjdeye, Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim'in öldürülen Kıbrıslı iş insanı Halil Falyalı'nın ortağı olduğu iddialarına, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın adaylığıyla ilgili itirazlara ilişkin gerekçeli kararını YSK'nin açıkladığına, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamına, Millet İttifakı olarak iktidara geldiklerinde sahip çıkılmayan kim varsa onlara sahip çıkacaklarına ve bunu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün verdiği talimatla yapacaklarına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Türk milliyetçiliğinin kurucusu Başbuğ Alparslan Türkeş'in Rahmetirahman'a kavuşmasının 26'ncı yıl dönümüne, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, yirmi yıldır AK PARTİ iktidarının altı yıldır da Cumhur İttifakı'nın memlekette tarih yazacak işler yaptığına ve 14 Mayıs 2023'ten itibaren yine yaptıklarını birilerinin yazmaya devam edeceğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, Kemal Kılıçdaroğlu'nun emeklileri torunlarına harçlık verebilir hâle getireceğine,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, 4 Nisan 1953 tarihinde elim bir kaza sonucu Çanakkale Boğazı'nın derin maviliklerine emanet edilen Dumlupınar denizaltısındaki 81 kahraman deniz şehidine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, BDDK'nin açıkladığı 2022 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla kullanılan kredi verilerine ve bu verilere göre Kayseri'nin durumuna,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nu ziyaret eden büyükelçilere Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gösterdiği tepkiye,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Karabük Üniversitesinde cesedi bulunan Gabonlu öğrenciye,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının,

Dilekçe Komisyonunun,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun,

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun,

Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkereleri kabul edildi.

İYİ Parti Grubunun, 23/2/2023 tarihinde Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar hariç, 31/12/2022 tarihine kadar memurlara ve diğer kamu görevlilerine verilmiş olan disiplin cezalarının affedilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 3/4/2023 tarihinde Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç ve arkadaşları tarafından, imar aflarının yaratacağı sonuçların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 4/4/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, yükseköğretim kurumlarında yaşanan tüm sorun ve mağduriyetlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Nisan 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 442 sıra sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Kamu İktisadi Teşebbüslerinin 2017-2018 ve 2019-2020 Yılları Denetimine İlişkin Raporlarının, Türkiye Radyo

Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünün 2017-2020, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2017-2020, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünün 2019-2020, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası AŞ'nin 2019-2020, Türkiye Halk Bankası AŞ'nin 2019-2020, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'nin 2019-2020, Askerî Fabrika ve Tersane İşletmeleri AŞ'nin 2019-2020, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğünün 2019-2020, Türkiye Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık AŞ'nin 2020, Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ'nin 2019-2020, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 2019-2020 Yıllarına Ait Bölümleri ile Raporların Bu Bölümünde Yer Alan İtirazlar ve Komisyonun Görüşünün; 389, 387, 398, 379 sıra sayılı Kanun Teklifleri ile 437 sıra sayılı OHAL kapsamında çıkarılan 126 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi'nin sırasıyla 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralara alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5 ve 6 Nisan 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 442 sıra sayılı işin görüşmelerinde siyasi parti gruplarına kırk dakika süreyle söz verilmesine, 6 Nisan 2023 Perşembe günkü birleşiminde 440 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına alınarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına, aynı birleşiminde gündemin "Seçim" kısmında Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boş bulunan 1 ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda boş bulunan 1 üyelik için seçim yapılmasına ve gündemin "Seçim" kısmında bulunan işlerin tamamlanmasına ve Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Hatay'ın Samandağ ilçesinde molozların yaşam alanlarına dökülmesine tepki gösteren depremzedelere yapılan müdahaleye,

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, üniversitelerden uzaklaştırılan öğretim üyelerinin mahkeme kararları yoluyla üniversitelere dönmelerinin Türkiye üniversitelerinin gelişmesi açısından son derece önemli olduğuna,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, (2/2443) esas numaralı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'ın Samandağ ilçesinin çeşitli mahallelerinde mahalle yakınlarına moloz dökülmesine karşı çıkan mahalle sakinlerine polislin ve jandarmanın orantısız güç kullanmasına,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, Başbuğ Alparslan Türkeş'in Rahmetirahman'a kavuşmasının 26'ncı yıl dönümüne,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili İffet Polat ve 201 Milletvekilinin Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4989) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 434) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık olmasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasına alınan, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin 2017-2018 ve 2019-2020 Yılları Denetimine İlişkin Raporlarının Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünün 2017-2020, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2017-2020, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünün 2019-2020, T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin 2019-2020, Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin 2019-2020, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin 2019-2020, Askeri Fabrika ve Tersane İşletme A.Ş.'nin 2019-2020, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğünün 2019-2020, Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık A.Ş.'nin 2020, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş.'nin 2019-2020, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 2019-2020 Yıllarına Ait Bölümleri ile Raporların Bu Bölümlerine Yapılan İtirazlar ve Komisyonun Görüşü (3/473,1047,1505,1779) (S. Sayısı: 442) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

3'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 389),

4'üncü sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 387),

5'inci sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı:398),

6'ncı sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamboçya Krallığı Hükûmeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 379),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Muğla Milletvekili Burak Erbay, kamuda görev alan avukatların sorunlarına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel;

Sayıştay denetçisinin 2019 yılı raporuna göre Ziraat Bankası Yönetim Kurulu üyelerine kredi kartı verildiği, bu kartla toplamda 14 milyon Türk lirası harcama yapıldığı ve bu harcamanın kimler tarafından yapıldığına,

İstanbul Milletvekili Nevzat Şatıroğlu'nun 442 sıra sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Raporları üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Emine Sare Aydın, ilk defa bir kamu bankasının, Halk Bankasının bünyesinde Kadın Girişimci Bölüm Müdürlüğünün kurulduğuna, kadınların Halk Bankasının kadın girişimciyi destekleme fonlarından yararlandığına ve 28'inci Yasama Döneminde kendisi görev almayacağı için milletvekilliğine devam edecek arkadaşlarına şimdiden başarılar dilediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sayıştayın ve KİT Komisyonunun önemine, 14 Mayıs seçimlerinden sonra Millet İttifakı'nın iktidarında KİT'lerin hem güçlendiği hem de denetimlerinin şeffaf olduğu, tüm denetimlerin muhalefet partisi tarafından çok etkin şekilde yapılabildiği bir süreci başlatacaklarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Depremle İlgili Hukuki ve Adli Sürecin İzlenmesine İlişkin Oluşturulan Geçici ve Özel Komitesi Başkanı Oğuzhan Hasipoğlu ve beraberindeki heyete “Hoş geldiniz.” denildi ve başsağlığı dilendi.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, 6 Şubat depreminde Adıyaman’da İsis Hotel’de hayatını kaybeden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarına,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden Türkiye’ye gelen Adıyaman’da İsis Hotel’de yaşamını yitiren öğrencilere,

Mersin Milletvekili Behiç Çelik, Adıyaman’daki depremde hayatını kaybeden Kıbrıslı çocuklara,

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, Adıyaman’daki depremde hayatını kaybeden Kıbrıs’tan gelen kardeşlerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 5 Nisan 2023 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere 00.42’de birleşime son verildi.

Nimetullah ERDOĞMUŞ

Başkan Vekili

Enez KAPLAN

Tekirdağ

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 125

5.04.2023 Çarşamba

Olağanüstü Hal Kapsamında Çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

1.- Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/305) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:5.04.2023)

Milletvekili Teklifi

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun; İlköğretim ve Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5032) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:5.04.2023)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, Şanlıurfa'nın 2021 yılı İl Afet Risk Azaltma Planına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79758) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

2.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası sürdürülen arama kurtarma çalışmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79759) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

3.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Evim Yuvam Olsun kampanyasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79760) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

4.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Türkiye Tek Yürek kampanyasında toplanan bağışların akıbetine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79761) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

5.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 31 Temmuz 2022 tarihinde gerçekleştirilen KPSS ile ilgili Devlet Denetleme Kurulunca başlatılan soruşturmanın akıbetine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79762) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

6.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 14 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleşecek seçimler için yurt dışında kurulan sandıklara ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79763) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

7.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Cumhurbaşkanlığı'nın FIFA Dünya Kupası finali sebebiyle yaptığı Katar ziyaretine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/79764) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

8.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerde yaşamını yitiren kişilere otopsi yapılmamasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79765) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

9.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, sentetik uyuşturucu madde imal ve ticaretine yönelik cezaların artırılmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79766) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin ikiz kardeşi yerine tutuklandığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79767) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Yozgat T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79768) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Manisa Akhisar T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79769) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

13.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, depremler sebebiyle meydana gelen ölümlere dair adli makamların verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79770) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan hasta bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79771) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79772) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde yakınları olan mahkumların tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79773) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun mektup göndermesinin engellendiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79774) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Antalya L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79775) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların kitap ve dergilere erişimine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79776) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun bazı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79777) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

21.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Marmara 7 Nolu Cezaevinde bulunan bir mahkumun koğuş değiştirme talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79778) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

22.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, cezaevinde bulunan kız çocuklarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79779) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

23.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, deprem yaşanan illerdeki cezaevlerine ve hükümlülere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79780) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

24.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, firari bir kişi hakkında nikah işlemleri yapılmasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79781) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

25.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş'ta gerçekleşen depremler sonrası kimsesiz kalan çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79782) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde kaybolan çocukların akıbetine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79783) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin sosyal yardım talebinin reddedildiği iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79784) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

28.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Bakanlık bünyesinde istihdam edilen sosyal hizmet uzmanı sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79785) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

29.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, kömür sevkiyatında yaşanan gecikmelere ve Bakanlık tarafından yapılan kömür dağıtımına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79786) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

30.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, SGK'da şube müdürü atamalarında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79787) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2000'den sonra emekli olanlar için prim kazancı ve prim ödeme günü eşit olanların emeklilik aylıklarının eşitlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79788) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilere uygulanan vergi muafiyet oranlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79789) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

33.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilere verilen bayram ikramiyesinin asgari ücret seviyesine yükseltilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79790) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

34.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, deprem illerindeki çiftçilerin Bağ-Kur prim borçlarının ertelenmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79791) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

35.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, deprem bölgesindeki işçi ve işverenlerin SGK prim ödemelerinin ertelenmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79792) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

36.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, depremlerde uzuvlarını kaybeden kişilere ortez ve protezlerin ücretsiz verilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79793) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş'ta güvenlik görevlisi olarak görev yapan bir kişinin çalışma koşullarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79794) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

38.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79795) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

39.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79796) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

40.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79797) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79798) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79799) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79800) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79801) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

45.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana'daki bir konfeksiyon firmasının işçileri haksız yere işten çıkardığı ve yasal haklarını vermediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79802) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

46.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç olan bir kişinin EYT düzenlemesinden yararlanma talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79803) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

47.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Kocaeli'nin Çayırova ilçesinde bulunan bir fabrikada çalışan işçilerin sendikal haklarının engellendiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79804) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

48.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, kan ürünü satışı yaptığı tespit edilen özel hastanelere ve SGK tarafından verilen cezalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79805) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

49.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, ülkemizde SGK bünyesindeki çalışan ve emeklilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79806) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

50.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, deprem nedeniyle işsiz kalan vatandaşlara İşsizlik Fonundan yapılan ödemelere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79807) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

51.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketinde zarar gören Abide KöprülÜ Kavşağı ve alt geçidinin ihale sürecine dair iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79808) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

52.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar Emirdağ ilçesindeki TOKİ evlerinin kura çekilişine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79809) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

53.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'de mera alanlarının imara açılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79810) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

54.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, olağanüstü hal kapsamındaki illerde yerleşme ve yapılaşma konusunda alınan tedbirlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79811) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

55.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin merkezinde okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79812) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

56.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çamardı ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79813) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

57.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79814) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

58.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altınhisar ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79815) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

59.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çiftlik ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79816) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79817) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

61.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emekliler için TOKİ projesi geliştirilmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79818) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

62.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bir kişiyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79819) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

63.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki Abide Kavşağının inşaatıyla ilgili iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79820) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

64.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, deprem bölgelerinde yapısal değişiklik nedeniyle yıkılan binalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79821) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

65.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, deprem bölgesinde artçılar devam edilirken inşasına başlanan konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79822) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

66.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın-Muğla karayolu üzerindeki Çine çayında meydana gelen kirliliğe ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79823) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

67.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Artvin'in Ardahan ilçesinde yürütülen bir altın madeni projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79824) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

68.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, İzmir'de yapımı devam eden Yeni Kongre binasının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79825) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

69.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Ballıkayalar Vadisinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan inşaat çalışmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79826) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

70.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin bazı mahallelerine yapılacak muhtarlık hizmet binalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79827) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

71.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, deprem bölgesinde hava kirliliğinin önlenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79828) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.03.2023)

72.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Bakan yardımcısına yönelik bazı iddialara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79829) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

73.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, bazı ülkelerde ikamet eden Türk vatandaşı sayısına ve bunlardan oy kullanacaklara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79830) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

74.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Erasmus+ programı kapsamındaki ödemelere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79831) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

75.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, enerji verimliliğinin sağlanmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79832) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

76.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Sinop'a doğalgaz şebekesi kurulmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79833) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

77.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Bakanlık ve Bakanlığa bağlı veya ilişkili kuruluşlar ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79834) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

78.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, KYK yurtlarının kapasitesine ve bu yurtlarda konaklayan depremzede sayısına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79835) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

79.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Güngören Belediyesi tarafından kiralanan spor kompleksine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79836) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

80.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, KYK yurtlarına yerleşen depremzedelere ve yurtlarda kalan öğrencilerin desteklenmeleri için yürütülen çalışmalara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79837) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

81.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Tınaztepe Kampüsünde bulunan kız öğrenci yurdunun depremzedelere tahsis edilmediği iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79838) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

82.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz'ın, Merkez Bankasına yapılan bir atamaya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79839) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.03.2023)

83.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emekliler için çeşitli düzenlemeler yapılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79840) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

84.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2000 yılından sonra emekli olanların aylıklarının eşitlenmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79841) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

85.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilere verilen bayram ikramiyesinin asgari ücret seviyesine yükseltilmesi talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79842) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

86.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Özel İletişim Vergisinden elde edilen gelire ve yapılan harcamaya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79843) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

87.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, deprem illerinde 6 Şubat 2023 tarihinden sonra banka/kredi kartı hareketi tespit edilemeyen kişi sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79844) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

88.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Türkiye Tek Yürek kampanyasında toplanan bağışların akıbetine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79845) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

89.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, depremden zarar gören esnaf ve sanatkarların desteklenmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79846) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

90.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketine ve 2021 yılında hazırlanan IRAP raporuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79847) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

91.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Suriye sınırında bazı mültecilerin kolluk kuvvetleri tarafından kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79848) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

92.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, deprem sonrası hayatta olan bazı kişilerin nüfus kayıtlarında ölü olarak görüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79849) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

93.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'da deprem nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısına ve defin işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79850) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

94.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat ilinde olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79851) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

95.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 2022 yılının Ekim ayında Mersin'de polis tarafından yakalanan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79852) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

96.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de görev yapan emniyet mensuplarının terör tazminatı almamalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79853) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

97.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, AFAD Adıyaman İl Müdürlüğü bünyesindeki personel ve malzeme sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79854) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

98.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının gönderdiği bir yazıda acil müdahale edilecek iller arasında Adıyaman'a yer verilmemesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79855) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

99.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin ikiz kardeşi yerine tutuklandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79856) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

100.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı uyruklu bir kişinin Türk vatandaşı olma talebinin reddedilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79857) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

101.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası hayatını kaybeden kişi sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79858) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

102.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin pasaportuna konulan tahdidin kaldırılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79859) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

103.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Kahramanmaraş merkezli depremler sebebiyle meydana gelen ölümlere ve kayıp vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79860) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

104.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, son 10 yılda meydana gelen sel felaketlerine ve AFAD tarafından alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79861) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

105.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, 21 Mart 2023 tarihinde AFAD'ın merkez binasının evrak kısmında çıkan yangına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79862) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

106.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, pasaport başvurusunda bulunan kişilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79863) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

107.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Erasmus+ programı ile yurt dışına gidip Türkiye'ye dönmediği tespit edilen kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79864) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

108.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 24 Aralık 2019 tarihinden bu yana dava açmadan ad ve soyadı değişikliğinde bulunanlara ve bu kişilerden sonradan Türk vatandaşlığı kazananlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79865) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

109.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 2021-2022 yıllarında ülke genelinde ve Kocaeli'de Türk vatandaşlığı almak için yapılan başvurulara ve vatandaşlık kazananlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79866) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

110.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Didim ilçesinde bulunan tarihi Eski Köy Hisar Camii'nin restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79867) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

111.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun, cemevlerinin aydınlatma giderlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79868) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

112.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde yer alan Alikahya OSB'ye ait taşınmazın 3. derece sit alanı statüsünden çıkarılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79869) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

113.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, iki lise arasındaki futbol maçında yaşanan bir olaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79870) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

114.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79871) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

115.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, Bakanlığın vakıf ve derneklerle yaptığı protokollere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79872) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

116.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çiftlik ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79873) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

117.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79874) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

118.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'deki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79875) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

119.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altınhisar ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79876) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

120.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79877) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

121.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çamardı ilçesindeki okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79878) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

122.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Türkiye genelindeki ve Muğla'daki okulların depreme karşı dayanıklılığına ve depreme yönelik eğitimlerin artırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79879) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

123.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Adnan Menderes Üniversitesi'nde görev yapan bazı doktor ve personele yönelik iddiaların soruşturulmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79880) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

124.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edilen bir öğretmene çalışma izni verilmediği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79881) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

125.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir'de kapalı olan köy okullarından eğitim ve öğretime açılanların sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79882) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

126.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, deprem bölgesindeki özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79883) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

127.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Bakanlığın 2021 yılında gerçekleştirdiği unvan değişikliği sınavının iptaline ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79884) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

128.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası hasar gören veya yıkılan öğretmenlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79885) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

129.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ta bulunan Mimar Sinan İlkokulu ve Ortaokulu'nun deprem riski sebebiyle boşaltılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79886) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

130.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Üniversitesi'nden mezun olan pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerine staj muafiyeti sağlanması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79887) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

131.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Erasmus+ programı ile yurt dışına gidip Türkiye'ye dönmediği tespit edilen kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79888) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

132.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası hasar gören veya yıkılan orduevlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79889) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

133.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözgü'nün, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası sürdürülen arama kurtarma çalışmalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79890) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

134.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, ülke genelindeki hastane binalarının depreme dayanıklılığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79891) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

135.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, kamu ve özel diyaliz merkezlerinde sertifikasız çalışan kişilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79892) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

136.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde kaybolan çocukların akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79893) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.03.2023)

137.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, kan ürünü satışı yaptığı tespit edilen özel hastanelere ve Bakanlık tarafından alınan tedbirlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79894) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

138.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, deprem nedeniyle iş göremez raporu alan veya uzuvlarını kaybetmiş vatandaşlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79895) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

139.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, acil tıp teknikerlerinin atanmalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79896) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

140.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi inşaatının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79897) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

141.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Çayırova Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79898) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

142.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Beytüşşebap Devlet Hastanesi binasının depreme karşı güçlendirilmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79899) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.03.2023)

143.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengülluğlu'nun, depremde hayatını kaybeden vatandaşların kimliklerinin tespitine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79900) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.03.2023)

144.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, TOGG'un NFT açık artırmasının ertelenmesine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79901) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

145.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, uçan otomobil projesinin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79902) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

146.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, ülkemizdeki endüstri bölgelerine dair verilere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79903) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

147.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Bakanlık bünyesinde kurulan teknik komitelere ve komite üyelerinin huzur haklarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79904) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

148.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Bakanlık ve Bakanlığa bağlı veya ilişkili kuruluşlar ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79905) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

149.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, DSİ Yeraltı suları Dairesi Başkanı olarak atanan kişiye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79906) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2023)

150.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Türkşeker Tarımın yaptığı limon satışına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79907) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.03.2023)

151.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Akdeniz, Marmara Denizi ve Karadeniz'de tespit edilen yabancı türlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79908) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

152.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, afet bölgesi ilan edilen illerde tarımsal üretim ve hayvancılık yapan kişilere verilen desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79909) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

153.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvanlarda şap hastalığı ortaya çıkan illere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79910) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

154.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altınhisar ilçesinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79911) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

155.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çiftlik ilçesinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79912) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

156.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79913) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

157.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79914) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

158.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çamardı ilçesinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79915) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

159.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizdeki tarım arazilerine ve ekim dışı kalan arazilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79916) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

160.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvan hastalıklarının önlenmesi ve gıda güvenilirliğinin sağlanması için yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79917) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

161.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 5 yılda tarım toprağı veriminin artırılması için yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79918) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

162.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son beş yıldaki hayvancılıkla ilgili verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79919) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

163.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarım arazilerinin kullanım planlamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79920) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

164.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, depremde etkilenen çiftçilerin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79921) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

165.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Sinop'un Türkeli ilçesinde yaşanabilecek olası bir sel afetine karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79922) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

166.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Bakanlık tarafından 2022 yılı bütçesi kapsamında yapılan araç ve bina kiralamalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79923) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

167.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 5 yılda kapanan KOBİ sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79924) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

168.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, deprem nedeniyle Adıyaman'da iş yerleri yıkılan kişilere konteyner veya mobil ofis verilmesi talebine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79925) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

169.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, yaptırım uygulanan bazı ürünlerin Rusya'ya ihraç edilmesine yönelik kısıtlamaya ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79926) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

170.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Bakanlık ve Bakanlığa bağlı veya ilişkili kuruluşlar ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79927) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

171.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2020 yılından bu yana Niğde-Adana otoyolunda meydana gelen kazalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79928) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

172.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün gönderdiği bir yazıda acil müdahale edilecek iller arasında Adıyaman'a yer verilmemesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79929) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

173.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, deprem illerinde 6 Şubat 2023 tarihinden sonra GSM hatlarından sinyal tespit edilemeyen kişi sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79930) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.03.2023)

174.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Şanlıurfa'daki Abide Köprülü Kavşağı'nın yapım ihalesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79931) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

175.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Sinop'un Türkeli ve Ayancık ilçelerindeki ulaşım sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79932) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

176.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 2022 yılında yap-işlet devret modeli ile yapılan bazı otoyol ve köprülerden geçiş yapan araç sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/79933) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)**

- 1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Cumhurbaşkanı'nın bir açıklamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79355)
- 2.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Diyanet İşleri Yüksek İstişare Kurulu tarafından yapılan bir açıklamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/79356)
- 3.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, Kızılay tarafından gerçekleştirilen çadır satışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79357)
- 4.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79358)
- 5.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, afet kriz yönetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79359)
- 6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Kızılay'ın çadır stokuna ve çadır satışlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79360)
- 7.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ÇAYKUR Yönetim Kurulu'na atanan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/79361)
- 8.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, göç eden depremzede sayısı ile hane başına yapılan destek ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79362)
- 9.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, deprem bölgesinde kullanılan bazı ürünlerde vergi indirimi yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79363)
- 10.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, deprem bölgesinde kullanma ve içme suyuna erişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79364)
- 11.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle hasarlı duruma gelen ve yıkılan kamu binalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79365)
- 12.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerde hayatını kaybeden kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79366)
- 13.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Cumhurbaşkanlığının kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79367)

Adalet Bakanlığı

- 14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkuma kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79368)
- 15.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, İzmir'de meydana gelen ölümlü bir trafik kazasının soruşturulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79369)
- 16.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, deprem bölgesindeki ceza infaz kurumlarında bulunan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79370)
- 17.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlık bünyesinde yönetici kadrolardaki kadın sayısı ile cezaevlerindeki kadın oranına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79371)
- 18.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, İstanbul ilçe seçim kurullarının belirlenmesi ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79372)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- 19.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, 4-6 Yaş Kuran Kursu Desteği Programına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79373)

20.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79375)

21.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79376)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

22.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, dul ve yetim aylıklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79378)

23.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79379)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

24.- İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın, İstanbul'da imar izni verilen bir yapıya ve yapı denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79380)

25.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, afet bölgelerinde yürütülecek olan çalışmalar için istihdam edilecek mühendislerle ilişkin yazılı soru önergesi (7/79381)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul Başakşehir'de bulunan bir yapının ruhsatsız olduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79382)

27.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan Sultan Orhan Mahallesi'ne yapılması planlanan Millet Bahçesi projesinde yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/79383)

28.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, İstanbul'daki kentsel dönüşüm projesi hakkında yaptığı açıklamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/79384)

29.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında yürütülen enkaz kaldırma çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79385)

30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, deprem bölgesindeki konut ihalelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79386)

31.- Şanlıurfa Milletvekili Nusrettin Maçın'ın, Adana'da olası bir deprem için hazırlanan acil eylem planına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79387)

32.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, depremten etkilenen şehirlerdeki imar ve inşaa süreçlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79388)

33.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79389)

34.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık'ın, depremten sonra satılık ve kiralık ev fiyatlarında meydana gelen fahiş artışlara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/79390)

35.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa Yunuseli Havalimanı arazisinin imara açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79391)

36.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, Nurdağı ve İslahiye ilçelerine yönelik yapı stoku raporuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/79392)

Dışışleri Bakanlığı

37.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, Türkiye'nin afet ve endüstriyel kazalara yönelik bazı sözleşmelere taraf olup olmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79395)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

38.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79397)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

39.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79398)

40.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79399)

41.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79400)

42.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79401)

43.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçer'in, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79402)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79403)

45.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79404)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

46.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen kişilerin kredi borçlarının 1 yıl ötelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79405)

47.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, deprem bölgelerinde bulunan KOBİ'lerin kredi başvurularına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79406)

48.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79407)

İçişleri Bakanlığı

49.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, deprem öncesinde ve sonrasında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79408)

50.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79409)

51.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79410)

52.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79411)

53.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79412)

54.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, deprem bölgelerinde nüfusa işlenen ölüm ve ölüm karinesi verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79413)

55.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçer'in, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79414)

56.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79415)

57.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Körfez Belediyesi tarafından bazı firmalara sahte iş bitirme evrakı verildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79416)

58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul Başakşehir'de bulunan bir yapının ruhsatsız olduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79417)

59.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79418)

60.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir futbol müsabakasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79419)

61.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Çanakkale ili Afet Acil Durum Risk Azaltma ve Müdahale planlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79420)

62.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 81 il için hazırlanan İl Afet Acil Durum Risk Azaltma ve Müdahale planları ile planların uygulamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79421)

63.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 2006 yılından itibaren İstanbul'daki idari ve sosyal hizmet binalarının depreme dayanıklılık ölçümlerine ve İstanbul'da depreme karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/79422)

64.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Acil yardım ve afet yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79423)

65.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79424)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

66.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79425)

Milli Eğitim Bakanlığı

67.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesine öğretim üyesi alımıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79426)

68.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa'da bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79427)

69.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Urla ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79428)

70.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Tire ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79429)

71.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Seferihisar ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79430)

72.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Ödemiş ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79431)

73.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Menemen ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79432)

74.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Menderes ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79433)

75.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kiraz ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79434)

76.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kınık ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79435)

77.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79436)

78.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Karşıyaka ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79437)

79.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Karabağlar ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79438)

80.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79439)

81.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Güzelbahçe ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79440)

82.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Foça ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79441)

83.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Dikili ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79442)

84.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Çiğli ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79443)

85.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bornova ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79444)

86.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Beydağ ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79445)

87.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bergama ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79446)

88.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bayraklı ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79447)

89.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bayındır ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79448)

90.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Aliaga ilçesinde bulunan okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79449)

91.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79450)

92.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Karaköprü ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79451)

93.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79452)

94.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79453)

95.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79454)

96.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79455)

97.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'daki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79456)

98.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, deprem bölgesinde yıkılan okullara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79457)

99.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79458)

100.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79459)

101.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79460)

102.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, deprem bölgesine gönderilmek üzere mesleki ve teknik liselerde üretildiği iddia edilen çadırlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79461)

103.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79462)

104.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, OHAL ilan edilen illerde ikamet eden vakıf üniversitesi öğrencilerinden 2022-2023 yılı bahar dönemi öğrenim ücretlerinin alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79463)

105.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, Bursa'da bulunan bir mesleki ve teknik anadolu lisesine aktarılan ödeneye ilişkin yazılı soru önergesi (7/79464)

106.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, İzmir'de depreme karşı dayanıksız olduğu tespit edilen bir okulun taşınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79465)

Milli Savunma Bakanlığı

107.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79466)

Sağlık Bakanlığı

108.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Kınık ilçesinde bulunan hastanelerin depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79467)

109.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Foça ilçesinde bulunan hastanelerin depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79468)

110.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Karşıyaka ilçesindeki hastanelerin depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79469)

111.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde bulunan hastanelerden İzmir Depreminde hasar görenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/79470)

112.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa'daki hastane ve aile sağlığı merkezlerinin depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79471)

113.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Ön lisans biyokimya mezunlarının kamuda istihdamlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79472)

114.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Acil yardım ve afet yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79473)

115.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79474)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

116.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79475)

Tarım ve Orman Bakanlığı

117.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, orman bölgelerindeki havaalanlarına zaruri ihtiyaçları karşılayacak tesisler kurulmasını öngören düzenlemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/79476)

118.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, kırmızı et ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79477)

119.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ÇAYKUR Yönetim Kurulu'na atanan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/79478)

120.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, depremde etkilenen çiftçilerin desteklenmeleri için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79479)

121.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, depremde etkilenen bölgelerdeki tarımsal üretim ve hayvancılığın desteklenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79480)

122.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, gübre ve mazot desteklerinin nakit olarak ödenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79481)

123.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Küçükbaş, büyükbaş ve kümes hayvanlarında ortaya çıkan salgın hastalıklarla mücadele ve itlaf edilen hayvanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79482)

124.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79483)

Ticaret Bakanlığı

125.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79484)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

126.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Muğla Milas-Karpuzlu arası yol yapım çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/79485)

127.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2023 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79486)

128.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79487)

129.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2023 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79488)

130.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79489)

131.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79490)

132.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2023 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79491)

133.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79492)

134.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yatırım programında yer alan bir projeye ayrılan paya ve projenin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/79493)

135.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/79494)

5 Nisan 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, deprem bölgesinde yapılması gereken kalıcı konutlar hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhuğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Nuhuğlu.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhuğlu’nun, deprem bölgesinde yapılması gereken kalıcı konutlara ilişkin gündem dışı konuşması

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; deprem bölgesinde yapılması gereken kalıcı konutlar hakkında gündem dışı söz aldım. Selamlarımı sunarım.

Üstünden iki ay geçmiş olmasına rağmen depremi konuşmaya devam ediyoruz, daha da konuşacağız, konuşmalıyız da çünkü deprem gerçeği iktidar tarafından anlaşılmış değildir. Milletvekillerinin, ilgili Bakanların ve Cumhurbaşkanının konuşmaları her şeyin çok iyi gittiği yönündedir; gerçeklere ve eleştirilere tahammülleri yok. Cumhurbaşkanı kendisine dalkavukluk yapmayan herkesi küçümsüyor, hor görüyor ve sürekli hakaret ediyor. Bölgede inceleme yapan herkes şahittir ki iktidar mensupları doğru konuşmuyor, sadece olumlu algı yaratmak istiyorlar, “Hele bir seçimi atlatalım, eskisi gibi devam ederiz.” zannediyorlar, aldanıyorlar; böyle geldi ama böyle gitmeyecektir. Çevre ve Şehircilik Bakanı “Afet olan tüm il ve ilçelerimizde tarihin en büyük, en kapsamlı, en hızlı dönüşümlerine imza atan güçlü bir Türkiye var. İşte, Türkiye Yüzyılı iddiamızın referansıdır.” demişti. O hâlde, Türkiye Yüzyılı iddiasının çıktığı ve iktidarın afet konusunda tümüyle enkazın altında kaldığı, bu büyük felaketle ortaya çıkmıştır. İçişleri Bakanı depremden on gün sonra yaptığı konuşmada “Bizim hazırlığımız İstanbul depremiydi.” dedi. Bu nasıl bir sözdür, bu nasıl bir gaflet, nasıl bir densizliktir; burada hayatını kaybedenler bizim vatandaşlarımız değil midir? Ayrıca, bir kez daha söyleyeyim, Allah korusun, beklenen İstanbul depremi olursa bugünkünden daha korkunç bir felaketle karşılaşmamız kaçınılmazdır. Hiçbir kalıcı tedbir alınmadan, kentsel dönüşüm sağlanmadan konuşmak nafiledir.

Cumhurbaşkanı kalıcı konutların yapılması için bir yıl süre istemektedir, daha önce verdikleri sözler gibi yapacaklarını ifade etmektedir. Bu işler büyük konuşmakla olmaz, tarlaya törenle hastane temeli atmayı artık kimse yutmuyor. Referans gösterilen İzmir deprem konutları aradan geçen iki buçuk yıla rağmen henüz bitirilemedi. Değerli milletvekilleri, kalıcı konutların bir yılda bitirileceği müjdesi aslında memnuniyet duyulması gereken bir müjdedir, ne var ki işin gerçeği, yapılan açıklamalarla uyumlu değildir. “Bir yılda teslim ederiz.” sözü gerçeklerle bağdaşmamaktadır, İzmir’de 5 bin konutu iki buçuk yılda bitiremeyen iktidar 319 bin konutu mu bir yılda bitirecek? Ayrıca, konutların yapılması depremedelere bir lütuf değildir, Anayasa’mızın yüklediği bir görevdir.

Eğer inşaatlar depreme dayanıklı yapılacaksa izlenmesi gereken yolu ben açıklamak istiyorum. Hasar tespit çalışmalarının bitmediği ve enkazın sadece yarısının kaldırılmış olduğu göz önüne alınırsa öncelikle bu çalışmalar bitirilmelidir. Yeni konutların sağlam zeminlerde inşa edilmesi lafta kalmamalıdır, zemin etütleri tamamlanarak inşaatların yapılmasına uygun alanlar belirlenmelidir. Mülkiyet sorunları çözümlenmelidir. Konut projeleri önceden hazırlanmış tip projelerle değil, zemin şartlarına uygun olarak yeniden hazırlanmalıdır. Yol, su, elektrik, kanalizasyon, doğal gaz, internet ve haberleşme hatları ile diğer sosyal ihtiyaçları karşılayacak olan okul, hastane, kültür merkezleri, çocuk parkları ve spor alanları eş zamanlı olarak planlanmalıdır. İnşaatlar için yeterli sayıda mühendis, kalifiye personel ve işçi temin edilmelidir. Yeterli miktarda araç gereç ve ekipman sağlanmalıdır. Malzeme konusunda sıkıntı yaşanmaması için, stoklama imkânı olmayan hazır beton tesisleri kurulmalıdır. Demir ve çimento gibi temel girdilerle beraber, tesisat ve elektrik malzemeleri temininde süreklilik sağlanmalıdır. İşin başından sonuna kadar sorumlu olacak yeterli sayıda iş güvenliği ve denetim elemanı görevlendirilmelidir. Finansman için, arsa fiyatlarını yok sayarsak bile, sadece inşaat maliyeti için gerekli olan en az 450 milyar lira temin edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Altyapı ve sosyal ihtiyaçlar için 100 milyar liradan fazla kaynak gerektiğini de hatırlatmak isterim.

Değerli milletvekilleri, bir mühendis olarak planlamadan yanayım ve gerçekçiyim; alelacele, göstermelik temeller atılarak depremzede vatandaşlarımızın hayalleriyle oynanmasına karşıyım; birkaç yılda yapılması mümkün olabilecek inşaatların seçimlere algı malzemesi olarak kullanılmasını doğru bulmamaktayım. İnşaatlar gelişigüzel olamaz, yeni konutlarda herkes güvenli bir şekilde yaşayacağından emin olmalıdır. Afet yönetimindeki büyük başarısızlık, yaraların sarılması kapsamında devam etmemelidir. Zaten iktidarın zamanı da kalmamıştır, onların yirmi bir yılda yapamadıklarını biz beş yılda yaparız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Çok kısa...

BAŞKAN – Tamamlayınız.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

14 Mayıs'tan sonra açılacak yeni iktidar kapısından mutlu günler, umutlu yarınlar gelecek ve deprem bölgesinde de ülkemizin tamamında da adaletli, huzurlu ve güvenli ortam sağlanacaktır. Şimdiden hayırlı olsun diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, çalışanların sorunları hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e ait.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- *Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çalışanların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yirmi iki yıldır Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları çalışma yaşamını modern kölelik düzenine dönüştürdü; güvencesiz ve sendikasız yaşamı teşvik etti, emekçileri açlık sınırının altında ücretle yaşamaya mahkûm etti. Kamuda taşeronda kalanlara çözüm getirilmedi. Yüzde 70 hizmet alım sözleşmesine takılanlar ve 4 Aralık mağdurlarına kadro verilmedi. Geçici işçilere, mevsimlik işçilere doğrudan kadro sözü tutulmadı, sürekli işçi kadrolarına alınmaları sağlanmadı. Taşerondan belediye şirketine alınan işçilere belediyede kadro verilmedi, hakları iyileştirilmedi. Yardımcı zabıta ve itfaiye çalışanlarına kadro hakkı tanınmadı. KİT çalışanlarının mağduriyeti giderilmedi.

Sosyal güvenlik bildirimi ertelenen 1999 depremi mağdurlarının sorunları çözülmedi. BAĞ-KUR primi 9000’de tutularak esnaf ve çiftçinin emekliliğinin önü kesildi. Esnaf BAĞ-KUR primleri eşitlenmedi, tescil mağduriyetlerine çözüm getirilmedi. Sigorta öncesi annelik süreci için prim yatırıp emeklilik bekleyenler duymazdan gelindi. Staj ve çıraklık başlangıcı sosyal sigorta başlangıcı sayılmadı, staj mağdurlarının feryadı duyulmadı.

Toplum Yararına Programlar projesi kapsamında çalışanlara kadro hakkı tanınmadı. Kamuda 4/D kadrosunda çalışan işçilerin meslek kodu güncellemesi sağlanmadı. “Yardımcı hizmetler” sınıfının kadro ve özlük hakkı sorunları çözülmedi. Kamudaki mühendislerin ücretinin yoksulluk sınırının altında kalmasına göz yumuldu, iyileştirilmedi. Adalet Bakanlığı çalışanları, infaz koruma memurları ve uzman erbaş ile astsubayların özlük hakları iyileştirilmedi. Üniversiteli işçilerin beklentileri karşılanmadı.

AK PARTİ, emekliye aylık bağlama oranını yüzde 70’ten yüzde 30’a düşürdü, emekliyi daha düşük maaşa mahkûm etti. En düşük emekli maaşının ve bayram ikramiyesinin asgari ücret düzeyine çıkarılması önergelerimiz değerlendirilmedi. Cumhurbaşkanı adayımız, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu emekliye söz verdi; emekli bayram ikramiyesi iktidarımızda asgari ücret olacak, önümüzdeki Kurban Bayramı’nda banka hesabına tek seferde 15 bin lira yatırılacak. Emekli kardeşim, Kemal Kılıçdaroğlu’nun sözü: O bahar sana da gelecek; 14 Mayıs’ta oylarınla destek ver, dertlerin bitsin.

Ayrıca, emekli düzenlemesi yapılmadı. Emekli ilaç katkı payı kaldırılmadı, tüm emeklilere 2 bin liralık seyyanen zam talebimiz karşılanmadı. Emeklilikte prime takılanların yanında kademeli geçiş sağlanmadı, emekliliği bir günle on yedi yıl uzayanların feryadı duyulmadı.

696 sayılı Kararname’yle kadro verilenlere tayin hakkı verilmedi. PIKTES çalışanları ile öğretmenleri; usta öğreticiler, rehabilitasyon çalışanları ve ücretli öğretmenlerin feryatlarına göz yumuldu. Sağlıkçı ve öğretmen atamaları sınırlı tutuldu, binlerce atama bekleyenin sesi duyulmadı. 3600 ek gösterge sınırlı kesime verildi, kapsam genişletilmedi. YÖK denklik mağdurları yok sayıldı, çözüm üretilmedi. Ehliyet affı bekleyenler için af kapsamı dar tutuldu, mağduriyetleri bitirilmedi. Engelli atamaları yapılmadı; işçi, çiftçi, esnaf ve engelli sorunları çözülmedi. Asgari ücret açlık sınırının altında kaldı. 29’uncu Dönem Polis Eğitim Merkezi adayları yedeklerde kaldı, ek kontenjan verilmedi. Harita kadastro teknikerlerin atanması gerçekleştirilmedi. Ziraat, gıda mühendislerine ve veterinerlere yeterli kadro açılmadı, engelli atamaları sağlanmadı.

Değerli milletvekilleri, ayrıca taşeronda kalan, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle de kadro verilmeyen, Karayollarında, PTT’de, Devlet Demiryollarında, Devlet Hava Meydanlarında, Kamu Çağrı Merkezinde, hastane bilgi işleminde, radyoloji ve MR’da çalışanlara; Toplum Yararına Programlar projesinde çalışanlara; fizyoterapistlere, diş protez çalışanlarına; biyomedikal teknikerlerine, TELEKOM çalışanlarına; kiralık araç şoförlerine, aile sağlık merkezi grup elemanlarına, Karayolları müşavir firma çalışanlarına, laboratuvar teknikerlerine, yemekhane çalışanlarına; öğretmenevi, polisevi gibi sosyal tesis çalışanlarına; İLBANK çalışanlarına; Devlet Su İşleri, Gümrük, Orman ve Tarım çalışanlarına; Vakıfbank güvenlik, Ziraat Bankası yemekhane çalışanlarına ve şehir hastanesi çalışanlarına kadro verilmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Tüm sorunlarla ilgili kanun teklifleri verdik. İşçinin, emeklinin, engellinin, çiftçinin, esnafların, sorunlarının çözülmesi için vermiş olduğumuz kanun teklifleri Meclise getirilmedi; görüşülenlere de Cumhur İttifakı’nın oylarıyla “ret” verildi ve çalışma yaşamı modern kölelik olarak sorunlu kılındı.

14 Mayıs'ta vereceğiniz oylarla bu gidişe “Dur!” deyin, sorunların çözüleceği Millet İttifakı’nı iktidar yaparak önümüzdeki süreçte -yokluğu, yoksulluğu, açlığı- hiçbir çocuğun yatağa aç girmeyeceği düzenin kurulmasına destek olun diyor, halkımızı ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bu süreç yarından itibaren sona erecek. Bu dönemde de tüm milletvekili arkadaşlara ve Meclis Başkanlık Divanına sağladığı katkılar için teşekkür ediyor, herkese sağlıklı, güzel bir yaşam diliyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Biz de aynı dileklerle sizlere başarılar diliyoruz efendim.

Gündem dışı üçüncü söz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27’nci Dönem yasama çalışmaları hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta’ya aittir.

Buyurun Sayın Balta.

3.- Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta’nın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27’nci Dönem yasama çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Artvin) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen tüm milletimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Artvin’in kurtuluş günü vesilesiyle söz talebim olmuştu, o gün gerçekleşmedi. Bugün söz alınca bazı düşüncelerimi ifade etmek istiyorum.

Tabii, ilk söz olarak, dünyanın ve Türkiye’nin bu yüzyıldaki en büyük felaketi olarak tanımlanan felaket sebebiyle bütün milletimize baş sağlığı diliyorum, geçmiş olsun dileklerimi ifade etmek istiyorum. Bu felakette, bu depremde hayatlarını kaybeden tüm kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralıları acil şifalar diliyorum. Bu deprem sebebiyle çeşitli zararlar gören, yakınlarını kaybeden tüm kardeşlerimiz, tüm vatandaşlarımız için Allah’tan acılarını dindirmesini diliyorum.

Gerçekten de çok büyük bir felaket yaşadık. Bazı şeyler çok olunca, sayısı artınca değersizleşiyor. Ben de depremde sonraki yirmi günün herhâlde on üç-on dört günü kadar deprem bölgesinde bulundum. Orada yaşanan o acı hadiselerin belki her biri sadece bir aileyi, bir kişiyi değil, bir toplumu travmaya sokacak derecede ağır hadiselerdi ama sayıca o kadar çoktu ki bu bile sıradan bir hadise hâline veya sıradan bir etkiye dönüşmüş oldu.

Değerli milletvekilleri, ben yaşamış olduğumuz felaketteki bu acıların, elbette ki o gün, özellikle ilk günlerde yaşanan çeşitli çaresizliklerin çok hızlı bir şekilde gerek devletimizin gücü ve müdahalesiyle gerekse milletimizin desteğiyle telafi edilmiş olduğunu görmekten çok mutuyum, memnunum ama orada dolaşırken şunu gördüm: Belki ilk günler itibarıyla, o günler itibarıyla yüz binlerce çadır dağıtıldı ve yüz binlerce çadırda yüz binlerce aileye yaşıyordu; hâlâ daha büyük oranda bu böyle. Bir kampa gidersiniz, üç gün, dört gün belki bir çadırda yaşamak, çadırda kalmak keyif işi olabilir ama ailenin çolukla çocukla, yaşlıyla, hastayla kalıcı konutlar yapılınca kadar bir yıl boyunca çadırlarda kalabilmesinin ne kadar güç bir şey olduğunu gördüm ve bir inisiyatif başlatma kararı aldım. Deprem bölgesinde Artvinliler olarak bir Artvin mahallesi kuralım diye bir kampanya başlattım ve bu kampanyamıza çok kısa süre içerisinde Artvin Valiliğinin çatısı altında Türkiye’nin her yerinden hemşehrilerimizin gerçekten de çok büyük katkısı oldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Artvin Belediyesi de yaptı ama.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Artvin Belediyesinin de bu kampanyaya katkısını bekliyoruz bütün Artvinlilerin sağladığı katkılar gibi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yaptı ama. “Bekliyorum.” derken, yaptı Valilik gibi.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Biz 2 milyon, 3 milyon nasıl bulacağız diye endişe ederken bir hafta on gün içerisinde bizim Kahramanmaraş Türkoğlu’nda kurmayı planladığımız Artvin mahallesi için gerekli olan yardımı topladık ve 2’nci hedef olarak da Antakya’da yeni bir Artvin mahallesi kurma kararı aldık. Onun yardım kampanyasına da başladık, o da bugünlerde tamamlanmak üzere.

Ben bu vesileyle, 7 Mart Artvin'imizin kurtuluşunu bütün ilçelerimiz, bütün Artvinli hemşehrilerimiz açısından kutluyorum. Bir taraftan da her yönüyle, her bakımdan çok değerli ve özel olan Artvin insanının; coğrafyasıyla, iklimiyle, kültürüyle bambaşka bir özelliği, çok farklı bir yeri olan Artvin'in yardımseverliği... İnsanların yardımına koşma, onların derterine merhem olma noktasında da bu kampanya vesilesiyle gördüm ki Artvin insanı her şeyiyle çok farklı.

Ben tekrar bu vesileyle depremde hayatlarını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum; Artvinli hemşehrilerimizin de 7 Mart kurtuluş günlerini kutluyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çepni...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, 2016'da dokunulmazlıkları kaldırılarak tutuklanan 13 HDP milletvekiline ilişkin açıklaması

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkür ederim Başkan.

2016'da dokunulmazlıkları kaldırılarak tutuklanan 13 HDP milletvekili için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “ifade özgürlüğü ve seçme seçilme hakkının ihlali” gerekçesiyle hak ihlali kararı vermişti. Hak ihlali kararına itiraz eden Türkiye'nin itirazı da AİHM tarafından reddedildi. Böylece karar kesinleşmiş oldu. Türkiye, itiraz ederek tanımış olduğu karara uymalı ve aralarında eski Eş Genel Başkanımız Figen Yüksekdağ'ın da bulunduğu tüm vekil arkadaşlarımız derhâl tahliye edilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

2.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Millet İttifakı olarak depremzede vatandaşlar için Meclise verdikleri kanun teklifine ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Depremzede vatandaşlarımız için Millet İttifakı olarak Meclise verdiğimiz kanun teklifiyle duyurmak istiyorum ki ilk konutları, depremzede vatandaşlarımıza evlerini ücretsiz vereceğiz. Kiracılar için iki yıl süreyle kira yardımı, ev bulamayana iki yıl süreyle mutlaka ev vereceğiz. Güçlendirme için çok uzun vadeli, çok uygun finansman sağlayacağız. Yıkılan, yıkılacak olan depremzede evlerinin su faturası, telefon faturası, doğal gaz faturası olmaz; hepsini sileceğiz. İslâhiye'deki, Nurdağı'ndaki, tüm deprem bölgesindeki çiftçilerimiz kendi gücüyle ayakta durana kadar mazotunu, gübresini, ilacını devlet olarak destekleyeceğiz, onları ayağa kaldıracğız. Küçük esnaflara, işletmelere yapacakları yeni yatırımlar için kamu bankalarından çok uzun vadeli, çok uygun finansman sağlayacağız. Depremzede öğrencilere burs ve ücretsiz barınma hakkını özel ve daha güçlü bir statüyle vereceğiz. Depremde ağır hasar görekerek kullanılmaz hâle gelen tüm araçların yerine konulması için ÖTV şartını tamamen kaldıracağız ve daha fazlasını da diyor yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

3.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin koyun eti ve kuru soğanla ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tencerelerde aş değil taş kaynıyor. Gidici iktidar ise bunu korku filmi gibi izliyor. Nureddin Nebati “Toplumda damak tadı değişti, koyun eti çok ucuz ama koyun etini yemiyor çocuklar, kokusundan rahatsız oluyor.” demiş. Aslında, gözlerindeki ısıltıyla bakan Bakan şunu fark etmemiş: Toplumun damak tadı değil, geliri değişti; istese de bu koyun etini ya da diğer etleri yiyemiyor. Bir de ne demiş:

“Soğanın pahalı ya da ucuz olmasını insanların gündeminden çıkartmamız lazım.” Bence de çok iyi olur. Sizin gündeminiz ne? Külliye de yenen ejder meyveleri mi, cennet hurmaları mı? Millet bir kuru ekmeğe, bir kuru soğana muhtaç olmuş durumda; bir ay önce aldığını bir ay sonra aynı fiyata alamıyor. İğneden ipliğe her şeye 2 kat, 3 kat zam geliyor ama gözlerindeki ışıltıyla bakan Bakan soğanla, koyun etiyle uğraşıyor, gündeme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya...

4.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, AK PARTİ iktidarının millete verdiği bütün sözleri tuttuğuna ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde milletimize verdiğimiz bütün sözleri tuttuk, karşımıza çıkan her türlü zorluğu bertaraf ettik. “Biz bize yeteriz Türkiye'm.” dedik, kahraman sağlık ordumuzla milletimizi kimseye muhtaç etmeden pandeminin üstesinden geldik. “Türkiye tek yürek.” dedik, devletimizin tüm imkânlarını milletimize seferber ederek Kahramanmaraş depremlerinin yaralarını sarmaya başladık. “Dünya şahit, yıkılmadık.” dedik, Çanakkale sırtlarında etten duvar örüp düşmana geçit vermeyen kahraman ecdadımızı yâd ettiğimiz 18 Mart Şehitleri Anma Günü'nde HÜRKUŞ ve Milli Muharip Savaş Uçağı'mızı piste çıkararak dünyaya meydan okuduk. 14 Mayıs'tan sonra da Türkiye Yüzyılı'nda bütün insanlığın umudu olmaya devam edeceğiz diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

5.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'ya baskın düzenlemesine ve Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İsrail güvenlik güçlerinin Harem-i Şerif'in kutsiyetini ve tarihî antlaşmayı ihlal ederek Mescid-i Aksa'ya baskın düzenlemesi, hukuka ve kutsal değerlerimize karşı bir eylemdir. Bu aynı zamanda Filistinli kardeşlerimizin din ve vicdan özgürlüklerine hukuksuz bir müdahaledir. Yapılan bu saygısızlığı ve Filistinlilere karşı uygulanan şiddeti esefle kınıyorum.

Hak, hukuk, adalet için mücadele eden, gücünün değil haklının yanında olan ve hukukun üstünlüğünü savunan adaletin yılmaz savunucuları tüm avukatlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana Yüreğir Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Deprem sonrasındaki durumda Adana Yüreğir Devlet Hastanesinin ulaşımının zor olduğunu, kapasitesinin ve 300 kişilik ameliyathanesinin uygun olmadığını, Güney Adana Hastanesine taşınması sonrasında yaşanabilecek olumsuzlukları daha önce dile getirmiştik. Ne yazık ki henüz ortak bir çözüm yolu bulunamadı. 1.800 personeli olan Yüreğir Devlet Hastanesine taşınması düşünülen Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesinin ek hizmet binalarında poliklinik hizmetleri devam ediyor. Diğer servislerin yatak sayıları artırılarak olaya çözüm bulunmaya çalışıyor. Çalışan personel taşınmak istemediklerini söylüyor, CİMER'e binlerce vatandaş şikâyet dilekçesi verdiğini iletiyor. Ayrıca bu taşınma durumunun da maddi olarak büyük masrafa neden olacağı biliniyor.

Son olarak, hastane çalışanlarının ve Yüreğir halkının bir an önce mağduriyetlerinin giderilmesi, Sağlık Bakanlığının tekrar bu konuyla ilgili soruna çözüm üretmesi ve tüm bileşenlerin görüşüne uygun çözüm olacak ortak aklın uygulanması, zaman kaybetmeden gereğinin yapılması şarttır.

BAŞKAN – Sayın Keven...

7.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması

ALİ KEVEN (Yozgat) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde 25 milyonun üzerinde motorlu taşıt bulunmaktadır. Araç sahiplerinin tamamına yakını gerek motorlu taşıtlar vergisi ve gerekse kullandığı yakıttan dolayı ağır bir yük, vergi yükü altındadır. Bütün bunlara ses çıkarmayan vatandaşa bir de fahiş araç muayene ücretleri yüklenmiştir. Bu konu uzunca zamandır gerek sosyal medyada gerek görsel basında ve gerekse de yazılı basında dile getirilmesine rağmen bu zulme son verilmedi. Vergilere her türlü katlanan vatandaşlarımız TÜVTÜRK denen soygun düzenine isyan etmektedir. Araç muayene ücretleri vatandaşlarımızın ağır kanayan yarasıdır. Ya araç muayene ücretleri üçte 1'e indirilmeli ya da tamamen kaldırılmalıdır diyor, bütün şoför esnafını 14 Mayıs'ta sandığa davet ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, mart ayı ihracat rakamlarına ve Mersin'in ihracattaki başarısına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, Türkiye, asrın en büyük felaketine yol açan depremlerin üretim ve tedarikte oluşturduğu olumsuzluklara rağmen, mart ayında tüm zamanların en yüksek aylık ihracat rakamına ulaşma başarısını göstermiştir. Mart ayında ihracatımız yüzde 4,4 artışla 23,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Limanı ve serbest bölgesiyle ülkemizin ve Akdeniz'in en önemli ticaret merkezlerinden biri olan seçim bölgem Mersin, mart ayında gerçekleştirdiği 284 milyon 630 bin doları aşan ihracatla önemli bir başarı göstermiştir. Bu başarıda emeği geçen tüm üreticilerimizi ve ihracatçılarımızı tebrik ediyorum.

Türkiye ekonomisi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde sürekli büyüyen güçlü ekonomisiyle asrın felaketinin yaralarını hızla sarmaya muktedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özcan...

9.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, devletin tüm SMA hastalarına sahip çıkmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Muğla Milas'ta yaşayan Karan Tuncer'e 24 günlükken SMA Tip 1 teşhisi konuldu. Milas'ın en küçük ve ilk tanı konulmuş bebeği Karan'ın iyileşmesi için tek şansı yurt dışında uygulanan gen tedavisidir ancak ilaç pahalı ve zaman kısıtlı, bu hastalara devlet sosyal güvenlik anlamında sahip çıkmıyor. Altı aylık kritik bir dönem var. Ailesi tedavisi için bağış kampanyası başlattı, Valilik önce yardım kampanyasına izin vermedi, mahkemeye dava açıldı ve yürütmeyi durdurma kararı verildi, kampanya başladı ancak zaman kaybedilmişti. Tedavinin en üst düzeyde etkili olabilmesi için Karan bebeğin sadece bir ayı kaldı. Kampanyanın daha çok büyümesini ve desteklerin Karan bebeğimize umut olmasını diliyor, aslında devletin tüm SMA hastalarına sahip çıkmasını bekliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Antmen...

10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Öncelikle, depremde kaybettiğimiz avukat meslektaşlarımızı Allah'tan rahmetle anıyorum, ayrıca alçakça katledilen dönemdaş Baro Başkanım Tahir Elçi'nin anısı önünde saygıyla eğiliyorum. Avukatlar bağımsız savunmayı temsil ederler, yargının en önemli unsurlarından biridir. Hakların, özgürlüklerin güvencesi olan, Türkiye'de hukukun üstünlüğünün, demokratik ve laik sosyal hukuk devletinin güvencesi olan avukat meslektaşlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, staj mağdurlarına ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bir yasama döneminin de sonuna geldik. Alelacele millete faydasız, yandaşın yararına kanun tekliflerini getirip kabul ediyorsunuz. Biz de diyoruz ki: Vatandaş için bir işe yarayın ve staj mağdurlarının sorununu çözün. Yaptığınız her kanunda yeni mağdurlar yaratıyorsunuz. Sözde EYT çıkardınız, staj mağdurları yarattınız. Staj işe başlamadı, öyle olmasaydı sigortalanmazlardı. Haftanın dört beş günü fabrikalarda, atölyelerde ya da başka yerlerde çalışan, meslek öğrenen, mesleğinde yeni beceriler kazanan gençlerimizin hakkını yiyemezsiniz. 16-17 yaşında gencimiz yaz kış demeden, sabanın köründe evinden çıkmış, işe gitmiş ve devlet onu sigortalamış, şimdi siz bu sigortayı yok sayıyorsunuz. Giderayak AKP bir işe yarasın ve bu haksızlığı ortadan kaldırsın. Siz yapmazsanız 15 Mayıs'tan sonra biz yapacağız. O zaman ellerinizi “evet” için kaldıracağınızdan da eminiz. Gelin, bu yamukluğunuzu şimdiden düzeltelim, yarın seçmene mahcup olmayın.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz Gürel...

12.- Bursa Milletvekili Vildan Yılmaz Gürel'in, Avukatlar Günü'ne ve AK PARTİ'nin avukatların mesleki itibar ve icrasını güçlendirmek için yaptığı çalışmalara ilişkin açıklaması

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli avukat meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yargının ayrılmaz ve tamamlayıcı parçası olan avukatların Avukatlar Günü'nü tebrik ediyorum.

“Toplum sevgiyle kaynaşır, adaletle yaşar, dürüst çalışmakla hayatta kalır.” der Farabi. AK PARTİ olarak biz de bu anlayışla yirmi yıldır 5 Nisanı özel gün olarak kutlayıp geçmedik, adaletli yaşam için önemli rol sahibi olan avukatların mesleki itibar ve icrasını güçlendirecek çalışmalar yaptık. En son geçen hafta yargı reformu kapsamındaki “Avukata büro kurma giderleri için finansman sağlanır. Mesleğin ilk beş yılında baro keseneği alınmaz.” kararlarımızla mesleğe yeni adım atan avukatlarımıza destek olduk. On beş yıldan fazla baroya kayıtlı avukatlarımıza yeşil pasaport ayrıcalığı tanıyarak kıdemli meslektaşlarımızın taleplerini gözettik. UYAP'la başlayan, e-duruşmayla devam eden konforlu çalışma ortamı sağlamayı vazife bildik. Değişen şart ve imkânlar doğrultusunda gayret ve desteklerimiz devam edecektir.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

13.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 5 Nisan 1925 tarihinde Kahramanmaraş'a kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilmesine ve deprem illerinde orta hasarlı raporu olan bina ve iş yerlerine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Kahramanmaraşlı, şehrini işgal eden emperyalist Fransız askerini 12 Şubat 1920'de kovmuştur. Bu millî mücadeleye tüm Kahramanmaraşlılar katılmıştır. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi 5 Nisan 1925 tarihinde şehre kırmızı şeritli İstiklal Madalyası vermiştir. Kahramanmaraş, İstiklal Madalyalı tek şehirdir. Bu destanı yazan tüm kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, deprem illerinde bazı binalara ve iş yerlerine “orta hasarlı” raporu verilmiştir. Orta hasarlı bina ve iş yeri sahipleri izin verilirse binalarını güçlendirme yaparak kullanmak istiyorlar. Uygun görülen binalarda, belirlenecek kriterler doğrultusunda orta hasarlı binalara güçlendirme yapılması uygun görülmelidir. Millî servet olan binalardan orta hasarlıların kurtarılması, özellikle tek katlı olan iş yerlerinde güçlendirme yapılması şehrimizde bina ve iş yeri stoku açısından uygun olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

14.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Yeşil Sol Partiyle ülkeye baharı getirmek için geleceklerine ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yeşil Sol Partiyle ülkeye baharı getirmek için geliyoruz. Önümüzdeki dönem en az 100 vekille Mecliste olacağız. Halklarımıza sözümüzdür; Alevilerin, Kürtlerin, ezilenlerin, yoksulların, gençlerin, kadınların, Türkiye’de yaşayan tüm inanç ve kimliklerin aleyhine olacak hiçbir yasanın buradan çıkmasına izin vermeyeceğiz. Tek adam rejimini kaldırmak için geliyoruz. Kayyumlara, hukuksuz uygulamalara son vermek için geliyoruz. Yeşilden, soldan bakmanın farkını herkese hissettirmek için geliyoruz. Emegın hakkını alması için, halkların barışını, demokratik cumhuriyeti inşa etmek için geliyoruz. Ortak vatanda, laik, demokratik cumhuriyette bir arada yeni yaşamı oluşturmak için geliyoruz. Yeşil Sol olarak burada olacağız, birlikte değiştireceğiz.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin kuru soğan fiyatıyla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, tarımla ilgili açıklamalarında soğan fiyatlarıyla ilgili “Soğanın ucuz ya da pahalı olmasını insanımızın gündeminden çıkarmamız lazım.” ifadesini kullanmış. Ülkemizde ortalama yıllık 2 milyon 500 bin ton soğan üretiliyor. Soğanda arz açığımız yoktu, neden zincir koptu, bunu gözlemlemesi gerekirken bir de “Soğanı gündemden çıkaralım.” diyor. Dünyada soğan tüketimi kişi başına 6 kilogram iken ülkemizde 22 kilo tüketiliyor. Her evde soğan tüketilir, soğanın sofradaki öneminden bihaber Bakanımız var. Bakan “Soğanı bırak, borsa oyna.” diyebilirdi. Sayın Bakan, hububat ve bakliyat ile soğan ve patates fakir fukaranın sofrası aşırıdır. Yanlış tarım politikalarınızla soğana dahi insanımızı muhtaç ettiniz, kendi kendine yeten ülkenin soğanı taneyle satılır oldu; bu ayıp size yeter de artar.

BAŞKAN – Sayın Erdem...

16.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, Avukatlar Günü'ne, Polis Haftası'na ve 14 Mayıs 2023 seçimlerine ilişkin açıklaması

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Avukatlar Günü; başta kızım olmak üzere tüm avukatların Avukatlar Günü'nü kutlar, adalet, demokrasi ve hukukun üstünlüğü için mücadele eden tüm avukatlarımıza başarılı çalışmalar, huzurlu yarınlar dilerim.

Kamu düzenimizi ve vatandaşlarımızın canını, malını ve temel hak ve özgürlüklerini korumakla görevli kahraman Türk polisimizin önümüzdeki günlerde gelecek olan Polis Haftası'nı kutlarım. Zor günlerimizin ve huzurumuzun, yarınlarımızın teminatı tüm polislerimizin yanında olduğumuzu belirtir, her polisimize vazifelerinde kolaylıklar dilerim; Rabb'im ayaklarına taş, gözlerine yaş değdirmesin.

14 Mayıs 2023 günü yapılacak olan seçimlerimizin vatanımıza, milletimize hayırlara vesile olmasını temenni ederim. Adayımız belli, kararımız net; kazanan Cumhur İttifakı olacaktır, kazanan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olacaktır, Türk yüzyılı hedefimiz olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kayan...

17.- *Kırklareli Milletvekili Türibi Kayan'ın, Bulgaristan göçmenlerinin SGK'ye borçlanma hakkının hiçbir ayırım yapılmadan kendilerine verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1989 yılında yüz binlerce Türk büyük bir zulümden kaçarak Bulgaristan'dan Türkiye'ye geldi. 1989-2008 yılları arasında zorunlu göçe tabi olarak gelenlere borçlanma hakkının verilmesi ancak 1989 öncesi zulümden kaçarak gelenlere borçlanma hakkının verilmemesi büyük bir haksızlığa sebep oldu. Bu haksızlığın ortadan kaldırılmasını bekleyen binlerce kişinin beklentilerini yetkililerin artık görmesi gerekiyor. Sırf kimliklerinden dolayı zulüm gören, her türlü zulme rağmen kimliğinden vazgeçmeyen Bulgaristan göçmenlerinin SGK'ye borçlanma hakkı hiçbir ayırım yapılmadan kendilerine verilmelidir. Biliyorum, bunu siz yapmayacaksınız; çok değil, kırk gün kaldı, kırk gün sonra iktidara geliyoruz, Kılıçdaroğlu bütün mağdurların umudu olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

18.- *Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'ın Çermik ilçesi Adalar köyünde Mikail Ekinci'nin "Dur!" ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürülmesine ilişkin açıklaması*

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Diyarbakır Çermik ilçesi Adalar köyünde, hakkında yakalama kararı olan Mikail Ekinci'nin "Dur!" ihtarına uymadığı için vurularak öldürüldüğü açıklanmıştır. Yakınlarıyla konuştum, 300 polisin baskın yaptığını, jandarmanın öncesinde kapıları kırdığını ve insanları darbettğini öğrendim. Şahsın kolayca yakalanabileceksen veya ayaklarına ateş açılarak ele geçirebileceksen kalbinden vurulması yaşam hakkı ihhalidir. Yaşam hakkı en temel haktır. "Öngörü" "makul şüphe" "takdir" gibi kavramlarla en temel hak, yaşam hakkı ihlal edilmiştir, Ekinci'yi vuran şüpheli polisler serbest bırakılmıştır. Kolluk güçlerinin silah kullanma yetkisini aştığı durumlarda, her şeyin üstündeki yaşam hakkı ön plana alınmalıdır, etkin soruşturma yürütülmelidir. Olayın takipçisiyiz, İçişleri ve Adalet Bakanlığı olayı örtbas etmemelidir.

BAŞKAN – Sayın Hancioğlu...

19.- *Samsun Milletvekili Neslihan Hancioğlu'nun, Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin belli bir miktarının bir vakfa aktarılmasına ilişkin açıklaması*

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bugünkü Resmî Gazete'de bir Cumhurbaşkanlığı kararı yayımlandı. Bakın, bu kararla Millî Eğitim Bakanlığı bütçesindeki paranın yani evlatlarımızın eğitimi için kullanılması gereken paranın 3,5 milyar lirası bir vakfa aktarıldı. Benim burada işaret etmek istediğim nokta şudur: Büyük bir deprem felaketi yaşadık, şimdi orada hayatı yeniden inşa etmeye çalışıyoruz. Bütün kaynaklarımızı bunun için seferber etmemiz gerekiyor, Bakanlığın elindeki bütçeyi yeni okullar inşa etmek için, öğrencilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak için, öğretmen açığını kapatmak için kullanması gerekiyor. Gerçeklerden bu kadar kopuk, hesapsız, plansız, programsız bir yönetim anlayışı olamaz, ülkemiz böyle bir anlayışla daha fazla yönetilemez.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

20.- *Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve Karayollarında kadro bekleyen personele ilişkin açıklaması*

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Başta biricik kızım olmak üzere tüm avukatlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyorum.

Sayın Başkan, Karayollarında kadro bekleyen arkadaşlarımız var. Defalarca kanun teklifi verdik, önerge verdik, konuşma yaptık ama mevcut AK PARTİ yönetimi duymazlıktan geliyor, Karayollarında çalışan arkadaşlarımıza hak ettikleri hâlde haklarını vermiyor.

Ben de buradan sesleniyorum, Karayollarında çalışan kardeşlerime sesleniyorum: Az kaldı, çok az kaldı, şurada 14 Mayıs çok az kaldı. İktidar olacağız ve kadro sorunlarınızı biz çözeceğiz, sizin sorunlarınızı Millet İttifakı olarak bizler çözeceğiz; hiç merak etmeyin, tekrar, az kaldı diyorum.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Boyraz...

21.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz'ın, Mersin Akkuyu Nükleer Enerji Santrali'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında hizmete açılacağına ilişkin açıklaması

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Derdi olmayan insan dünyaya yük olurmuş. Bizim bir derdimiz var, bir heyecanımız var, bir gayretimiz var, bir mücadelemiz var; bu mücadele milletimizin ekmeğini büyütmek, aşını büyütmek, refahını artırmak. Bu doğrultuda, inşasında 27 bin kişinin çalıştığı, Keban ve Atatürk Barajlarından daha fazla elektrik üretilen 4.800 megavat kurulu güce sahip, yetmiş yıllık bir rüya olan Mersin Akkuyu Nükleer Enerji Santrali Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında inşallah hizmete açılacaktır.

Birileri masa etrafında döne dursun, bizler milletimizden aldığımız güç ve enerjiyle durmadan, yorulmadan, aşkınan yola devam ediyoruz.

Hayırlı olsun.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

22.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İsrail'in saldırganlığının nedeninin sadece Kudüs'ten Müslümanları uzaklaştırmak olmayıp İslam düşmanlığının zirve yaptığı bir dönemde mekân üzerinden yol haritası belirleme stratejisi olduğuna ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, dünya, çözüm üretemediği için altından kalkamayacağı İsrail sorunuyla boğuşmaya devam ediyor. Aslında “Amerika'nın şımarık çocuğu” diye yıllarca bize bir yanıla şirin gösterilmeye çalışılan İsrail'in her yeni gün yeni bir caniliğine şahit oluyoruz. Vahşilikle ve katillikle yoğrulmuş ruh dünyaları maziden tevarüs eden Haçlı zihniyetinin siyonist giyotinine döndürdüğü çalınmış vatan Filistin'de canımız yanıyor. Son yaşananlarda görüldüğü gibi, dünya bütün gelişmişliğine rağmen insanlık olarak hiç gelişmemiş, nasip almamış, hatta esfelisafiline doğru tepe taklak savruluyor. Bu saldırganlık sadece Kudüs'ten Müslümanları uzaklaştırmak olmayıp kısaca İslam düşmanlığının zirve yaptığı bir dönemde mekân üzerinden yol haritası belirleme stratejisidir. Her yönüyle alıştığımız Batı'nın sahte kınama mesajları, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yalandan toplanması, darmadağınık uydu hâlindeki İslam ülkelerinin beceriksizliği, ilgisizliği, ikiyüzlü dünya sahtekârlığı bu sonucu hazırlayan başlangıç olarak kabul edilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Subaşı...

23.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın, terör devleti İsrail'in güvenlik güçlerinin dün gece Mescid-i Aksa'ya düzenlediği baskına ilişkin açıklaması

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Terör devleti İsrail güvenlik güçlerinin yine bir ramazan ayında dün gece Müslümanların istikbali ve istiklali olan Kudüs'ün, Harem-i Şerif'in kutsiyetini ve tarihi statükoyu ihlal ederek Mescid-i Aksa'ya baskın düzenlemesini, Kible Mescidi'ne sığınanlara müdahale etmesini ve ibadet amacıyla mescitte bulunan çok sayıda Filistinli sivil gözaltına almasını kınıyorum. Mübarek ramazan ayında Mescid-i Aksa'da ibadet edenlere yönelik bu saldırılar hiçbir şekilde kabul edilemez. Başta Gazze

olmak üzere, bölgede yaşayan Müslümanların can güvenliğinden büyük endişe duyuyorum. İsrail Hükümetinin bölgede gerilimin daha da tırmanmasına yol açabilecek her türlü tahriki, eylemleri ve saldırıları derhâl durdurması gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersoy...

24.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hukukun üstünlüğü ilkesiyle çalışan, meslek etiğine ve kanunlara bağlı, adaletin yerine getirilmesinde büyük görevler üstlenen, bireylerin haklarının korunmasında ve kullanılmasında onlara yardımcı olan tüm avukatlarımız önemli bir görevi yerine getirmektedir. Bu vesileyle, kamu vicdanının ve adaletin sağlanması, toplumsal ilişkilerde karşılaşılan sorunların giderilmesi için bireylerin ve toplumun hakkını savunarak adaletin sağlanmasında etkin işler üstlenen, her koşul ve ortamda hassasiyetle görevlerini yerine getiren tüm avukatlarımızın ve kızım Avukat Esin Ersoy'un 5 Nisan Avukatlar Günü'nü kutlar, çalışmalarında başarılar dilerim.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

25.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırıya, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve mart ayı ihracat rakamlarına ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mübarek ramazan ayında Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırıyı lanetliyorum. Bu insanlık dışı, hoşgöründen uzak, kaba kuvvet uygulanarak yapılan saldırı bizleri derinden üzmüştür. Mescid-i Aksa ilk kiblemizdir, İslam dünyasının onurudur; öyle de kalacaktır.

Adaletin ve hukukun temsilcisi olan tüm avukatlarımızın 5 Nisan Avukatlar Günü'nü kutluyorum.

Türkiye, mart ayındaki ihracat rakamlarıyla tüm zamanların rekorunu kırdı. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türkiye Yüzyılı hedefi yolunda devletimizin ve milletimizin yanındayız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

26.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, CHP'nin geçmişinin siyasi entrikalarla dolu olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

CHP'nin geçmişi siyasi entrikalarla doludur. (CHP sıralarından gürültüler)

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, hiç utanmıyor musun! Son gün bile CHP'ye çatıyor ya!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – 1950 seçimleri öncesi “Ticaniler tarikatı” diye bir FETÖ tipi cemaat türedi.

ORHAN SÜMER (Adana) – Hiç utanmıyor ya! FETÖ'cünün önde gideni sensin! Ayıp denen bir şey var ya!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – En büyük FETÖ'cü!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Ticaniler Atatürk'ün heykellerine saldırıyor, kırıyor, dağıtıyor, yıkıyordu. (CHP sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ayıp, ayıp! Ayıp denen bir şey var!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Tarikat şeyhi Kemal Pilavoğlu, müritleriyle gördükleri Atatürk büstlerine balyoz, çekiçlerle saldırarak toplumda gergin, sinirli bir hava estiriyorlardı.

ORHAN SÜMER (Adana) – Burayı sabote etmek için her gün aynı şeyi söylüyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Her konuşmasında aynı şeyi yapıyor!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ne istedi de vermediniz! Kripto FETÖ’cü seni!

ORHAN SÜMER (Adana) – Yaşından başından utan lan!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Tarikat şeyhi 26 müridiyle yakalanıp adliyeye sevk edildi. Atatürk’ü Koruma Kanunu’nun çıkmasına da vesile olan Ticaniler tarikatının şeyhi Kemal Pilavoğlu’na ne oldu biliyor musunuz?

ORHAN SÜMER (Adana) – Ayakkabı yalamaya devam sen anca, ayakkabı yalamaya devam et!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Şeyh Kemal Pilavoğlu 1950 seçimlerinde CHP’den Ankara milletvekili adaydı oldu.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Her seferinde aynı şeyi yapıyor!

ORHAN SÜMER (Adana) – Her gün aynı şey! FETÖ’cünün önde gideni!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Ticaniler şeyhi, müritleriyle 1950 seçim tarihinde köy köy gezip CHP’nin propagandasını yaptı.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bütün konuşmaları CHP ya! Yeter ya!

ORHAN SÜMER (Adana) – Ayıp! Her gün CHP’ye çatıyor. Ayıp denilen bir şey var ya, terbiyesiz adam!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ayakkabı kutucuları sizi!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yeter ya! Git ayakkabı yalamaya devam et sen!

ORHAN SÜMER (Adana) – Aynı adam, terbiyesiz adam!

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) - 14 Mayıs’ta da CHP’nin entrikalarla dolu geçmiş tarihi tekerrür edecek fakat hakir gördükleri bu millet yine, yirmi yılda, 15 seçim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SÜMER (Adana) – Şimdi de çekip gider utanmadan, beş dakika sonra buradan çekip gider.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Geliyor, beş dakika duruyor, konuşuyor çekip gidiyor.

ORHAN SÜMER (Adana) – Terbiyesiz adam! Yaşından başından da utanmıyorsun!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Mikser gibi karıştırıp gidiyor.

BAŞKAN – Sayın Barut...

27.- Adana Milletvekili Ayhan Barut’un, AKP iktidarının halkı ve çiftçiye bitirdiğine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – “Millî ekonominin temeli ziraattır.” şiarıyla tarım devriminin yapıldığı bu güzel ülkemizde beceriksiz AKP iktidarı halkı ve çiftçiye bitirdi. Tek adam rejimi, son beş sene halkın sofrasından ekmeğini çaldı, vatandaşımızın rızkını yedi. Bugün 1 kilo soğan 30 lira ve ülkemizin en büyük parası olan 200 lirayla artık 1 kilogram kıyma alınamıyor çünkü kıyma 300 lirayı buldu. Çiftçi battı, besici öldü, tüketicilerimiz fahiş zamlarla bitirildi, üreticinin kazanamadığı, tüketicinin alamadığı bir düzen getirdiler. Hiç utanmadan sıkılmadan konuşan gözleri ışıltılı Bakan Nebati “Türkiye’de damak tadı değişti, koyun eti ucuz ama kokusundan dolayı tercih edilmiyor.” dedi. Tok olan açın hâinden ne anlar ki! Be vicdansızlar, be insafsızlar; gözünüz kör, kulağınız sağır mı, bu nasıl aymazlıktır! Halkımız sizden bunun hesabını sandıkta soracak.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

28.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, AK PARTİ iktidarında Uşak'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde 2002 yılından bugüne eser ve hizmet siyaseti yürüttük. Uşak ilimizde de 750 yataklı Uşak Devlet Hastanesi; Eşme, Banaz, Karahallı, Ulubey, Sivaslı Devlet Hastaneleri ve 253 sağlık tesisi, 147 okul, diş ve tıp fakültesinin de içinde olduğu 10 yeni fakülteyle Uşak Üniversitesinin kurulması, 8 bin yatak kapasiteli yurt yapılması, Uşak Arkeoloji Müzesi, Adliye Sarayı, Emniyet binası, Tapu ve Kadastro binası, Uşak Kütüphanesi, 200 yatak kapasiteli Huzurevi, Engelli Yaşam Merkezi, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, gençlik merkezleri, kapalı spor salonları, atlı cirit sahaları ve 22 spor tesisi, 30'dan fazla gölet, TOKİ tarafından 5.708 konut, kentsel dönüşüm, 484 kilometre yol gibi daha sayamadığım pek çok eseri Uşak ilimize kazandırdık. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere tüm emeği geçenlere şükranlarımı sunuyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

29.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, AFAD Gönüllülük Projesi'ne ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye olarak tektonik, sismik, topoğrafik ve iklimsel yapısı gereği doğal afetlerle karşı karşıya kalan, özellikle deprem riski yüksek olan bir ülkemiz. Her yıl 5-6 büyüklüğünde en az bir deprem yaşamaktayız. Depremlerde arama kurtarmanın ne kadar önemli olduğunu yaşadığımız depremlerde gördük. Afetlerde hayat kurtarmak çok önemlidir çünkü insan hayatı önemlidir. İnancımızda bir insanın hayatını kurtarmanın bütün insanlığın hayatını kurtarmaya denk olduğu ifade edilir. Deprem bölgesinde enkazda kalmış kişiye ilk yardım yapacak olan yanı başındaki binadan sağ çıkanlar olacaktır. Bunun için AFAD Gönüllülük Projesi'yle arama kurtarma gönüllülük bilinci yaygınlaştırılmalı. 15 yaşını doldurmuş ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes gönüllü olabilir. AFAD Gönüllülük Sistemi'ne başvurular e-devlet üzerinden yapılmaktadır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

30.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve avukatların sorunlarına ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 5 Nisan Avukatlar Günü ancak her yıl olduğu gibi bu yıl da avukatların sorunlarının çözülmediği bir Avukatlar Günü'nü kutluyoruz. Bir yandan çok sayıda hukuk fakültesinin açılmasıyla yeni mezun avukatların yaşamış olduğu iş sıkıntıları, stajyer avukatların yaşadığı maddi zorluklar, öte yandan ceza yargılamalarında duruşma salonunda savcı ile avukatın fiziki olarak eşitlenmeyerek silahların eşitliği ilkesine uygun hâle getirilmemesi. Yine, EYT'li olup topluluk sigortasıyla mesleğe başlayıp da BAĞ-KUR'a geçiş yüzünden 9000 prim günü istenen ve bu yüzden emeklilikte prime takılıp emekli olamayan avukatların mağduriyetleri, mesleğin icrası sırasında avukatların her türlü saldırı ve şiddete maruz kalma tehlikesi hâlâ çözülmemiş durumda.

Sana söz avukat meslektaşım, 14 Mayıs'tan sonra Cumhuriyet Halk Partisinin Millet İttifakı iktidarında avukatlık mesleği anayasal güvenceye kavuşacak ve avukatların tüm sorunları çözülecek, çoklu baro sistemine son verilecek.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

31.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, depremde hayatını kaybeden, depremden zarar gören ve cezaevindeki tüm meslektaşlarına ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Adalete erişemediğimiz bu ülkede, 5 Nisan Avukatlar Günü'nü her yıl buruk kutluyoruz ancak bu yıl deprem, bu burukluğu daha da artırdı.

Öncelikle depremde kaybettiğimiz tüm meslektaşlarımızı saygıyla anıyor, bürolarını kaybeden, büroları zarar gören tüm meslektaşlarımızla dayanışmamızı büyütme çağrısı yapıyorum. Sevgili Can Atalay ve Selçuk Kozağaçlı şahsında da cezaevindeki tüm meslektaşlarıma bir an önce özgürlük diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

32.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin kuzu etiyle ilgili yaptığı gafa ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Seçime otuz dokuz gün kaldı. Seçim yaklaştıkça bakanların akıl sağlığı da kalmadı, gaf üstüne gaf yapıyorlar. Tarım Bakanı Kirişçi “Sel 15 canımızı aldı ama toprak da suya kavuştu.” demişti ya, şimdi de Hazine ve Maliye Bakanı Nebati yeni gafiyle manşet oldu, “Koyun eti ucuz ama kokusundan dolayı tercih edilmiyor.” diyor. Sayın Bakan, koyun eti ucuz değil, sizin söylemleriniz ucuz. Koyun eti ne kadar bilir misiniz? Çocuklar artık karne hediyesi olarak et yemeye başladılar Sayın Bakan. Tarımcıların bildiği bir konu var; buğday ile koyun, gerisi oyun. Biz bunu öğrendik. Sayın Bakana soruyorum: Acaba Ankara'da bir kasaba gitti mi? Ben bugün kasaba gittim, Ankara'da an itibarıyla kuzu pırzolanın kilosu 350 lira, dana antrikot 370 lira, kuzu kuşbaşı 350 lira; altının üçte 1'i fiyatına dana antrikot alınır hâle geldi. Pes diyorum Bakan, pes. Anlaşılan hiç kasaba gitmiyorsun ya, ete de para vermiyorsunuz ya, ancak sandıkta baş aşağı olacaksınız.

Milletimize söz, Cumhuriyet Halk Partisiyle herkes et diyecek diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Koç...

33.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, katledilen, depremde hayatını kaybeden ve cezaevinde tutulan tüm meslektaşlarına ilişkin açıklaması

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yargıya güveninin olmadığı bir ortamda ne yazık ki Avukatlar Günü'nü kutluyoruz. 5 Nisan Avukatlar Günü; öncelikle başta emekçi avukatların gününü kutluyorum. Tahir Elçi, Faik Candan ve daha nice katledilen meslektaşlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyor ve saygıyla anıyorum.

Yine, depremde yaşamını yitiren tüm meslektaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Cezaevlerinde tutulan başta Selçuk Kozağaçlı, Can Atalay ve diğer sayamadığım tüm meslektaşlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu.

Buyurunuz Sayın Başkan.

34.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, 5 Nisan 1923'te Kahramanmaraş'a Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Madalyası verildiğine, 5 Nisan 1990 tarihinde Türkistan'ın Barın kasabasında Çinli silahlı güçler tarafından gerçekleştirilen katliamın 33'üncü yıl dönümüne, yaşamadıkları evlerde kayıtlı olan yabancı uyrukluların sayısının her geçen gün artmaya devam ettiğine, geri çekilen Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne, atama bekleyen sağlık çalışanlarına ve öğretmenlere ve yaklaşan Millet İttifakı iktidarının toplumun bütün kesimlerinin derdine derman olacağına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Genel kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Hukuku ve adaleti tesis etmenin sınıf farkı gözetmeksizin tüm vatandaşlar için ihtiyaç olduğuna inanan, adil yargılanma hakkını öncü tutan, kişi hak ve özgürlüklerinin savunulmasını şiar edinen ve üstünlerin hukuku değil, hukukun üstünlüğünün var olabilmesi için çaba gösteren tüm avukatların Avukatlar Günü'nü tebrik ediyorum. Adaletin güçlüden yana değil, haklıdan yana karar aldığı daha adil günlerin yakında olduğunu da bu vesileyle ifade etmiş olayım.

Doksan sekiz yıl önce bugün, 5 Nisan 1925, Millî Mücadele Dönemi'nde istiklal uğruna destan yazarak Anadolu direnişine cesaret veren Kahramanmaraş'a Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Madalyası verildiği gündür. Böylesine anlamlı bir günde Kahramanmaraş halkını en içten dileklerle selamlıyorum, tekrar geçmiş olsun diyorum. Düşman işgaline direnen tüm şehit ve gazilerimizi rahmet, minnetle yad ediyorum.

5 Nisan 1990 tarihinde yine Doğu Türkistan'ın Barın kasabasında Çinli silahlı güçler tarafından gerçekleştirilen katliamın 33'üncü yıl dönümünde şehit olan Uygur Türkü soydaşlarımızı rahmetle anıyorum. Doğu Türkistan davamıza sahip çıkıyor, Uygur Türklerinin kendi topraklarında baskıya maruz kalmadan özgürce yaşaması gerektiğine inanıyoruz. Çin'in Doğu Türkistan'da gerçekleştirdiği insan hakları ihlallerini ve soykırım fiillerini kınıyor, zulme sessiz kalmayacağımızı bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisinden haykırıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Saygıdeğer Başkanım, değerli milletvekilleri; yaşamadıkları evlerde kayıtlı olan yabancı uyrukluların sayısı her geçen gün artmaya devam etmektedir. Vatandaşlar e-devlete girip baktıklarında kendi yaşadıkları evde ikameti bulunan birden fazla yabancı olduğunu görmekteyiz. Bu durum seçim güvenliği için açık bir tehdit oluşturmaktadır. İçişleri Bakanlığı ve iktidar yetkilileri ise konu hakkında sessizliğini korumaya devam ediyor. Seçimlerin adil bir ortamda ve hiçbir şaibe altında kalmadan gerçekleşmesini sağlamak her şeyden önce ülkeyi yöneten siyasi iradenin sorumluluğundadır. Vatandaşlarımızın aklındaki soruları tamamen gidermek, seçimi şeffaf hâle getirmek ve seçmen tercihini sandığa tam olarak yansıtmak için Sayın Soylu'dan konuyla ilgili açıklayıcı bir beyan bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Aziz milletimiz adına konunun takipçisi olmaya ve milletimizin iradesini korumaya devam edeceğimizi de buradan ilan ediyoruz.

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bilindiği gibi geri çekilmiştir. Böylece muvazzaf ve emekli astsubayların maaşlarına yansıtılacak iyileştirme de askıya alınmıştır. İYİ Parti olarak daha önce de gündeme getirdiğimiz üzere astsubayların haklı talepleri olan görev ve makam tazminatları geciktirilmeden verilmelidir. Astsubaylar emekliliklerine yansıtılacak şekilde makam tazminatlarını almadığı için maaşlarında düşüş yaşanmaktadır. Millî Savunma Bakanı Sayın Hulusi Akar daha önce astsubayların makam tazminatlarının verilmesi için söz vermesine rağmen bu vaadin üzerinden beş yıl geçmiş ve söz yerine getirilmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İYİ Parti olarak astsubaylarımızın mağduriyetlerini giderecek ve hak ettiklerini kendilerine teslim edeceğiz. Seçime otuz dokuz gün kaldı yani astsubayların ve uzman çavuşların haklarına kavuşmasına çok az kaldı.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının yerine getiremediği bir diğer vaadi de sağlık çalışanlarının bir türlü gerçekleşmeyen atamasıdır. Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca 2022 yılının sonuna kadar 85 bin sağlık çalışanına atama sözü vermesine rağmen atamalar hâlâ tamamlanmış değildir. İlk etapta atama bekleyen 60 binin üzerinde sağlık çalışanı mevcuttur. Buna rağmen Sayın Bakanın ikinci etap için söz verdiği 42.500 kişilik kadro hâlen boştaadır.

Boşta olan bir diğer kadro ise atama bekleyen öğretmenlerdir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 45 bin öğretmen ataması yapılacağı duyurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Atama bekleyen 100 bin öğretmen varken planlanan sadece 45 bin öğretmen ataması yetersiz kalmış, talepleri de maalesef karşılamamıştır. Erdoğan ve Hükûmetinin milletimize verecek bir umudu kalmamış, iktidarda geçen uzun yıllara rağmen vatandaşların talepleri de karşılanmamıştır. Sağlık çalışanlarımız ve öğretmenlerimiz şunu bilsinler ki sahipsiz değildirler, umutsuz olmasınlar.

Yaklaşan Millet İttifakı iktidarıyla birlikte işin ehli kadrolarımız öncülüğünde toplumun bütün kesimlerinin derdine derman olacak ve sorunları çözüme kavuşturacağız diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Zatinalinize de teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz efendim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammed Levent Bülbul.

Buyurunuz Sayın Bülbul.

35.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, 6 Şubat tarihli Kahramanmaraş depremleri sonrasında devlet tarafından bir yandan bölgede vatandaşların insani ihtiyaçları karşılanırken bir yandan da enkaz kaldırma ve yıkılan şehirlerin yeniden ayağa kaldırılma çalışmalarının devam ettiğine ve bu çalışmalar kapsamında yapılanlara, 5 Nisan 1990 tarihinde Çin yönetimi tarafından bir ramazan günü Doğu Türkistan'ın Kaşgar vilayetine bağlı Barın kasabasında düzenlenen saldırılarda hayatını kaybedenlere; yine bir ramazan günü, dün gece itibarıyla İsrail güvenlik güçleri tarafından Mescid-i Aksa'ya düzenlenen baskına ve Genel Başkanlarının Kaşgar, Karabağ, Keşmir, Kerkük, Kudüs, Kıbrıs, Kırım istikrar ve huzura kavuşmadan insanlığın rahat nefes alamayacağı, dünyanın güvenli olamayacağı ifadesine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Savunmanın kutsallığı, hukukun üstünlüğü ve adaletin tesis edilmesi hususlarında vazgeçilmez yeri olan avukat meslektaşlarımın gününü kutluyor, meslek hayatlarında kendilerine başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, 6 Şubat tarihli Kahramanmaraş depremleri 11 ilimizi ve 14 milyon vatandaşımızı doğrudan etkilemiş, 50 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, 110 bin vatandaşımız yaralanmıştır. Asrın felaketi olarak nitelendirilen bu depremler neticesinde 313 bin binanın acil yıkılacak, ağır hasarlı, yıkık veya orta hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Devletimiz tarafından bir yandan bölgede vatandaşlarımızın insani ihtiyaçları karşılanırken bir yandan da enkaz kaldırma ve yıkılan şehirlerimizi yeniden ayağa kaldırma çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalar kapsamında 2 milyondan fazla

binanın incelendiği, 8 ilimizde hasar tespit çalışmalarının tamamlandığı ve diğer illerimizde de sona yaklaşıldığı belirtilmiştir. Depremi ardından 15'inci günde ilk yapım sözleşmeleri imzalanmış ve 46'ncı günde temel atma süreçleri başlamıştır. Şehirlerimizi yeniden imar, inşa ve ihya etme süreci başarılı bir şekilde yürütülmektedir. Elâzığ ilimizde 2020 yılında meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki depremin ardından toplamda 33 bin yeni konut TOKİ aracılığıyla bir yıl içerisinde yapımı tamamlanarak Elâzığlı ve Malatyalı vatandaşlarımıza teslim edilmiştir. TOKİ'nin kısa sürede yaptığı bu konutların yaşanan son depremlerde de asgari düzeyde etkilendiği görülmüştür. 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin ardından dün itibarıyla 13.400'ü köy evi olmak üzere 11 ilimizde 70 bin konutun yapımına başlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Cumhurbaşkanımızın bir yıl içerisinde 319 bin konutun tamamlanacağını müjdelediği bu inşa sürecinde toplamda 650 bin konutun yapılarak milletimize teslim edilmesi beklenmektedir. Cumhuriyet İttifakı olarak daha evvel yapılan benzer hizmetlerin vermiş olduğu öz güven, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin getirdiği istikrar ve hızlı karar alma imkânlarıyla milletimizin yeniden mutlu ve huzurlu yuvalarına kavuşacağına inancımız tamdır. Aziz milletimizin teveccüh ve kararının da bu inanç istikametinde olduğunu görmek sorumluluk duygumuzu ve kararlılığımızı perçinlemektedir. İnşallah, depremin yaraları sarılacak, kaybedilenler geri gelme de bu zararlar inşallah en kısa sürede telafi edilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu vesileyle bir kere daha vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, yaraları sarmak ve deprem bölgesini yeniden ayağa kaldırmak için bölgede bulunarak çaba sarf eden ilgili tüm bakanlarımıza, bürokratlarımıza ve tüm kurum ve kuruluşlara, çalışanlarına, gönüllü kuruluşlara teşekkürlerimizi bildiriyoruz.

Sayın Başkan, 5 Nisan 1990 tarihinde Çin yönetimi tarafından bir ramazan günü Doğu Türkistan'ın Kaşgar vilayetine bağlı Barın kasabasında düzenlenen saldırılarda hayatını kaybeden soydaşlarımızı rahmetle anıyoruz.

5 Nisan 1990'da Barın katliamı, 5 Şubat 1997'de Gulca katliamı, 5 Temmuz 2009'da ise Urumçi katliamına maruz kalan Doğu Türkistan'daki soydaşlarımızın hak ve hukukuna riayet edilmesi ve özellikle Çin yönetiminin kamuoyuna yansıyan gayriinsani ve gayrihukuki politikalarına son vermesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yine bir ramazan günü, dün gece itibarıyla İsrail güvenlik güçleri tarafından Kudüs'te Müslümanlar için kutsal sayılan ilk kıblemiz Mescid-i Aksa'ya baskın düzenlenmesini ve ibadet eden kardeşlerimize şiddet uygulanmasını lanetlediğimizi buradan ifade etmek istiyorum.

Genel Başkanımızın ifadeleriyle Kaşgar, Karabağ, Keşmir, Kerkük, Kudüs, Kıbrıs, Kırım istikrar ve huzura kavuşmadan insanlık rahat nefes alamayacak, dünya güvenli olamayacaktır. Bu vesileyle mübarek ramazan ayında Türk-İslam yurtlarının huzur ve istikrar içinde bağımsız olarak yaşamasını niyaz ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurunuz Sayın Başkan.

36.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, önceki dönem Grup Başkan Vekili olan İdris Baluken'in bu sabaha doğru infazını tamamlayarak cezaevinden çıktığına, Avukatlar Günü'ne ve cezaevinde tutulan avukatlara, avukatlık meslek örgütlerinin yandaş üretime adına bölünmeye devam edildiğine, Avukat Hakan Bakırcıoğlu'nun vefatına, yurttaşların habersiz bir şekilde Adalet ve Kalkınma Partisine üye yapılmasına, Sincan Cezaevine sevk edilen yirmi beş yıllık tutuklu Vahyettin Sarı'ya, iptal edilen 2022 KPSS'yle ilgili soruşturmaya, ücretli öğretmenlerin kadro sorununa ve 6 Şubat'taki depremden sonra Antakya'daki 307 hektarlık alan için acele kamulaştırma kararı çıkarılmasına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, bugün de güzel bir haberi önce paylaşmak isterim. Önceki dönem Grup Başkan Vekilimiz sevgili İdris Baluken bu sabaha doğru infazını tamamlayarak cezaevinden çıktı. Öncelikle, İdris Başkana hoş geldiniz demek istiyorum ve hepimizin gözü aydın. Maalesef altı buçuk yıllık rehineliikten, rehin tutulmadan sonra bırakıldı. Haksız yargılama ve siyasi rehine operasyonlarını burada çok anlattık ve hukuk önünde mutlaka bunların yargılaması ve soruşturması yapılmalıdır. Bu vesileyle AIHM kararına rağmen hâlâ cezaevlerinde rehin tutulan arkadaşlarımızın da bir an önce özgür kalması gerektiğini hep söyledik, bir kez daha ifade etmek istiyorum ve cezaevleri iktidarın ve hesaplarının rövanş yerleri olamaz, aracıları olamaz. Bizler her şeye rağmen demokratik siyaseti savunmaya devam edeceğiz ve arkadaşlarımızı teker teker alacağız.

Sayın Başkan, bugün Avukatlar Günü. Meslektaşlarımızın öncelikle Avukatlar Günü'nü kutluyorum, hepimizin günü kutlu olsun içtenlikle. Bu vesileyle hâlâ cezaevinde tutulan sevgili Bekir Kaya, Selahattin Demirtaş, Can Atalay, Selçuk Kozağaçlı ve Ayla Akat'ın da günlerini buradan kutlamak istiyorum ve grubumuz adına buradan sevgilerimizi iletmek istiyorum. Hukukun işlemediği, hukuksuzluğun dayatıldığı ve adalete olan güvenin yerle bir edildiği günlerden geçiyoruz maalesef.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tarafsız ve bağımsız yargının mayasının adalet olduğunu gayet iyi biliyoruz fakat maalesef bu öz, yürütmenin baskısı altında her gün daha fazla ödün veriyor ve avukatlık örgütleri, meslek örgütleri yandaş üretime adına bölünmeye devam ediyor. Savunmaya yönelik bu tutumun adaleti yok etme amaçlı olduğunu da adaleti yerine getirme görevini icra eden son kalenin avukatlar olduğunu da savunma olduğunu da biliyor ve görüyoruz. Bu kaleyi tabii ki korumaya devam edeceğiz. Şüphesiz iktidarın tarafsızlık ve bağımsızlık inancının son kırıntılarını da hedef aldığını, araçsallaştırdığını da her gün yaşayarak deneyimliyoruz. Hukukun yok sayıldığı bu iklimde adalet savunmasız bırakılmak isteniyor ama şunu unutmasınlar: Hiç kimsenin önünde biz avukatlar boyun eğmeyiz ve teslim olmayız. Gerçek adaletin tesisi için sonuna kadar mücadelemize devam edeceğiz. Ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar teslim alamayacakları tek kale savunma kalesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Dün sonsuzluğa uğurlanan meslektaşımız Hakan Bakırcıoğlu'nun acısını da derinden hissediyoruz. Buradan ailesine ve sevenlerine tekrar başsağlığı diliyorum. Hepimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, elimde AKP üye kayıtları var, sadece 2 tane getirdim. Bunların bir kısmı benim yakın akrabalarım. Habersiz bir şekilde Adalet ve Kalkınma Partisi üyesi yapılmışlar. Bu sabah aradılar WhatsApp kayıtlarıyla, ne demişler? Mesela bir tanesi: “Şanlıurfa Karaköprü Teşkilatı 2022/2 dönemi aktif üyesisiniz.” Bunlar HDP'li, bunlar memur, öğretmen, esnaf, doktor, avukat. Sordum, kaç kişisiniz?

Sadece 2 tane gönderin dedim, yanımda 10 tane daha var. “E-devletten bir baktık -Allah Allah- hepimiz üyeymişiz. Biz zaten üye olmadık, haberimiz de yok.” diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani bu iktidarın irade gasbetmekte ne kadar mahir olduğunu biliyoruz; iradeye saygının olmadığını kayyumlardan, rehin aldığınız vekillerden, belediye başkanlarından biliyoruz. Şimdi de halk iradesine üyelikle ipotek koymaya çalışıyorsunuz. Ne yani üye yaptıklarınız size oy mu verecek? Sayınızı mı artıracaksınız? Ne kazanacaksınız? Hakikaten büyük bir zavallılık. Şunu söylüyorum, çağırım bütün Türkiye yurttaşlarına ve seçmenlerine: Lütfen e-devletten -olur ya siz de üye yapılmışsınızdır- bir bakın, bari silin ki boşuna sevinmesinler, bu kadar üyemiz var diye boşu boşuna sevinmesinler.

Sayın Başkan, Sincan’a sevk edilen 25 yıllık bir tutuklu var, üç aydır güneşe çıkarılmıyor ve hasta, Vahyettin Sarı; Patnos’daymış, ailesi de orada; her ne hikmetse, yine, Sincan Cezaevine sevk edilmiş, aslında sürgün edilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 1.200 kilometre uzakta olduğu için ailesi de görüşemiyor tabii ve üç aydır güneşe çıkmamış ya, kör hücrede. Aileyle de görüşemiyor. Yani böyle bir işkence nasıl izah edilebilir bilemiyorum. Yani bunun adı işkence; her gün “İşkence yok.” diyorlar, “sıfır tolerans” diyorlar ama Vahyettin Sarı’ya şu anda Sincan Cezaevinde işkence uygulanıyor, buradan savcılara da suç duyurusunda bulunuyorum.

Şimdi, KPSS skandalında hatırlarsınız, Türkiye hatırlar, geçen yıl temmuz ayında soruların bir yayınevi tarafından sınavdan önce alındığı ve yayınlandığı öne sürülmüştü. Sonra sınav zaten araştırma sonucu iptal edildi ve açıklama yapıldı, uzun bir açıklama ÖSYM Başkan Vekili yapmıştı. “İdari ve adli soruşturma açtık.” demişlerdi ve bugüne kadar hâlâ bu soruşturmalardan bir sonuç çıkmış değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Milyonlarca memur adayının mağdur olmasına neden olan skandalın hâlâ çözülmemiş olması bu iktidarın işte maharetidir, gücüdür diyeyim yani tabii ki. KPSS skandalında yaşananları hep birlikte gördük, iliklerimize kadar hissettik. Bir an önce bu soruşturmalar tamamlansın ve ilgililer hakkında gerekli tedbirler alınsın.

Ücretli öğretmenlere ilişkin sorunları çokça söylüyoruz çünkü ücretli öğretmenlere açıkça bir ayrımcılık yapılıyor. Her gün arıyoruz, her gün mail alıyoruz, telefon alıyoruz. Mutlaka eğitim fakültesi mezunu, en az beş yıl ücretli öğretmen olarak çalışan öğretmenlerin çalıştıkları okullarda görevlerine kadrolu öğretmen olarak devam etmeleri sağlanmalıdır. Bu bir hak gasbidir, teslim edilmesi gereken bir haktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 6 Şubattaki depremde sonra Antakya’da 307 hektarlık alan için acele kamulaştırma kararı çıkarıldı ve 307 hektarlık bölge riskli alan ilan ediliyor. İnsanlar enkaz altında yakınlarını hâlâ merak ederken, sorarken iktidarın rant derdi sürüyor ve Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararlarına göre -ayrıntıları var- Defne ve Aşağı Ekinci Mahallesi sınırları içinde devlet hastaneleri yapılacakmış. Hakikaten şunu söylemek istiyorum: Yani bu rant derdi,

bu yeni konut yapalım, betonu tekrar... Betona tapma hâli var âdeta. Bir durun ya, bir durun, insanlar hâlâ enkaz altından çıkarılıyor; hâlâ derde deva bir politika, bir adım atılmadı. Bu konuyu da Türkiye kamuoyunun dikkatine sunmak istiyorum ve mücadelemizi sürdürceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Özgür Özel.

Buyurun Sayın Özel.

37.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Avukatlar Günü'ne, Meclisteki avukat milletvekillerinin kaliteli yasama için önemine, avukatların mutsuz olduğuna ve sorunlarına, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'da Filistinli kardeşlerine yaptığı vahşete; RTÜK'ün içinde bulunduğu duruma, RTÜK'ün verdiği cezalara ve bu cezaların aslında kurumlara değil objektif haber arayan seçmene verildiğine ve bazı düzenlemeleri yapmadan Meclisin tatile girmesinin, seçime gitmesinin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Ben de Avukatlar Günü'nü kutlayarak başlamak isterim. Tüm avukatların Avukatlar Günü'nü kutluyor ve savunma mesleğinin mensuplarının görevlerini hukuka uygun, özgür biçimde yapabilecekleri yarınlara olan ümidimizi ve inancımızı ifade ediyoruz.

Burada Sayın Levent Bülbül, Sayın Meral Danış Beştaş, Sayın Ramazan Can 3 grupta avukatları temsil ediyorlar. Partimizde 31 avukatımız var, biri Sayın Kaboğlu, avukatlık unvanı var ama Meclisimizdeki 123 avukatı yetiştiren hocaları da temsilen burada bulunuyor. Biz savunma mesleğine çok saygı duyan, Meclisteki varlıklarından onur duyan, kaliteli yasama açısından bir yasama meclisinin olmazsa olmazı bir meslek grubu ve en yoğun meslek grubu olmasından büyük bir memnuniyet duyan Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına günlerini bir kez daha kutluyorum.

Tabii, avukatlar mutlu değiller, kamudaki avukatlar mutlu değiller; bunu uzun uzun anlattık geçtiğimiz hafta. Hukuk fakültelerinin kontrolsüz açılmasından dolayı yeni mezun avukatlar mutlu değiller. Avukatların sayısı çok arttığı için bütün avukatlar mutlu değiller. Hukuk, hak arama alanları dünya ölçeğinde genişlemediği için avukatlar mutlu değiller. Savcılarla kürsü eşitlikleri olmadığı için, görevlerini yaparken silahların eşitliği fiziken sağlanamadığı için mutlu değiller. Savunma mesleğine bir anayasal güvence olmadığı için mutlu değiller.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Topluluk sigortasından sigortalıyken 5510'da toptan BAĞ-KUR'lu yapıp şimdi EYT'de 5000 günde emekli olacakken 9000 günü beklemek zorunda oldukları için mutlu değiller, mutsuzlar. Bu sorunların tamamının çözümü için onlar da baharın gelmesini bekliyorlar. Avukatlara diyoruz ki: 14 Mayıs'tan sonra sana söz yine baharlar gelecek ve mesleğinizi bahar gibi günlerde, masmavi göklerin olduğu günlerde hep birlikte, onurla ve kıvançla yapacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'da Filistinli kardeşlerimize yaptığı vahşeti kınıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Filistin halkının ve Filistin halkının haklı davasının yanındayız. Gerginlik ve şiddetten medet umulmasının, inanç ve ibadet özgürlüğüne müdahale edilmesinin 21'inci yüzyılda kabul edilebilir bir yanı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Filistin'le dayanışma içinde olduğumuzu ve haklı davalarında her zamanki gibi arkalarında olduğumuzu bir kez daha ifade etmek isteriz.

Az önce RTÜK bazı kararlar verdi Sayın Başkan. Yarın burada bir RTÜK üyesi seçeceğiz. RTÜK, üzerine titrediğimiz, önem verdiğimiz bir kurum ama artık Başkanının saraydan talimat aldığı, hatta bütün otoriter rejimlerde olduğu gibi artık sarayın, amirin talimatlarını değil niyetlerini okuduğu ve ona göre davrandığı bir sürecin içindeyiz. O Başkan buradan seçildi ama yeni dönemde, 14 Mayıs'tan sonra bu Meclisin, seçtiklerini geri çağırma hakkı olmalıdır, Meclis Başkanı dâhil. Yakışmayan işler yaptığında Meclis Başkanı da geri çağırabilmelidir, RTÜK üyelerini de RTÜK Başkanı da çağırabilmelidir; bunu getireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayrıca, FOX TV, Halk TV ve Tele1'e verilen cezaların kurumlara verilen cezalar değil, hakikati, gerçek haberi, objektif haberi arayan seçmene verilen ceza ve yapılan bir sansür olduğunun da farkında olduğumuzu ifade etmek isterim.

Ve buradan bir kez daha söylüyorum, yarın belki de Meclisin son günü olacak: Staj mağdurlarını duymadan, emeklilikte yaşa takılanlardaki adaletsizliği görmeden, BAĞ-KUR'un 9000 gün sorununu çözmeden, 5000 gün beklerken -Bakan ağzından verilen söze- 5900 gün mağduriyetini gidermeden, BAĞ-KUR'lulara yönelik prim adaletsizliğini gidermeden, kısmi emeklilik beklentisini karşılamadan, intibak çıkarıp 2008 öncesi, sonrası ve 2000-2008 arası eşitsizliği çözmeden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...2000 yılı mağdurlarını duymadan, 2000 yılı sonrasında kademelendirmeden, BAĞ-KUR'lular ve SSK'liler için olan askerlik borçlanması hakkını Emekli Sandığında da yılı geri çekecek şekilde yapıp da memurları da bu haktan faydalandırmadan, kamuda çalışan mühendisin özlük hakkını çözmeden, kamuda çalışan mühendis atamasını hak ettikleri noktaya yapmadan bu Meclisin bir yere gitmesi, tatile girmesi, seçime gitmesi doğru değildir. Giderseniz gidersiniz; 14 Mayıs'ta geleceğiz, bunların hepsini biz çözeceğiz.

Hepsine söz, 14 Mayıs'ta yine baharlar gelecek. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ramazan Can.

Buyurunuz Sayın Can.

38.- *Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın, mübarek ramazan ayında İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'ya ve Filistinlilere saldırmasına, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, avukatlık mesleğinin önemine ve Avukatlar Günü'nde her daim okunan paragrafta ilişkin açıklaması*

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mübarek ramazan ayında İsrail güvenlik güçleri Mescid-i Aksa'ya ve Filistinlilere saldırmıştır; bu saldırıyı şiddetle kınıyoruz, bu saldırıları bir terör saldırısı olarak değerlendiriyoruz. Suçsuz, günahsız, savunmasız insanlara saldırmak en azından alçaklıktır, zalimlik, gaddarlıktır. Buna sessiz kalamayız, kalınmamalı; başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, bütün dünyayı göreve davet ediyoruz, gereği hemen behemehâl yapılmalıdır, İsrail devleti hesap vermelidir. Mescid-i Aksa yalnız değildir, Filistinliler asla yalnız değildir; Filistin davası bizim davamızdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Adaletin tecellisi için gece gündüz gayret eden, “üçlü sacayağı” diye tabir ettiğimiz avukatların günlerini bir meslektaşları olarak tebrik ediyorum.

Bu “üçlü sacayağı” dediğimiz iddia, savunma ve karar mercisi, aslında adaletin ve maddi gerçeğin tecellisi için azami gayret sarf eden, aralarında bir rütbe, bir hiyerarşi olmayan üçlü unsurlardır. Avukatlar, güçlünün değil güçsüzün yanında, haksızın değil haklının yanında yer alırsa ve hukukun

üstünlüğünü gerçekleştirirse bu manada görevini yapmıştır. Maddi gerçeğin ortaya çıkmasına ve adaletin tecellisine yardım eden Avukatlar Günü'nü tekrar tebrik ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Nasıl ki demokrasilerde muhalefetsiz bir yapılanma düşünülemez ise yargılamada da adaletin tecellisinde de avukatsız bir yargılama düşünülemez.

Avukatlık Günü'nde her daim bir paragraf okunur, Moliere'le ilgili atıfta bulunur. Ben de o paragrafı burada okumak istiyorum: “Görevimizi yaparken kimseye, ne müvekkile ne hâkime hele ne iktidara tabiyiz. Bizim aşağımızda kişilerin varlığı iddiasında değiliz fakat hiçbir hiyerarşik üst de tanımıyoruz. En kідemsizin en kідemliden veya isim yapmış olandan farkı yoktur. Avukatlar tarih boyu köle kullanmadılar ama hiçbir zaman da efendileri olmadı.”

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bir dakika söz alabilir miyim? Bunun üzerine değil, başka bir konu için.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

39.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, infazı dolarak tahliye olan İdris Baluken'e ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, Sayın İdris Baluken birlikte Grup Başkan Vekilliği yaptığımız bir mevkidaşımızdı, bir hekim, bir vicdanlı insan. Aklına, zekâsına, vicdanına tanık olduğum biriydi. Sonra bir gün, Mecliste onun sözünün üstüne söz kuramayanlar, siyaseten bileğini bükemeyenler onu alıp götürdüler. Cezaevinde pek çok kez ben kendisini de ziyaret ettim ama altı buçuk yıllık mücadele içeride sürdü ve infazı dolarak tahliye oldu. Kendisini tanıyan buradaki bütün mevkidaşları onun partisine ve Parlamente'ye yaptığı katkılara şahittir, o dönemki mevkidaşları da bu konuda çok önemli şeyler hep söylemişlerdi. Ümit ederim, sağlıklı, ailesiyle mutlu olur, kısa sürede de siyasete geri döner.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz İdris Baluken'le farklı siyasi partideniz, bir anlamda rekabet içinde olduğumuz dönemler de oldu ama öyle bir siyasetçiden Türkiye'nin ve onu seçenlerin altı buçuk yıl mahrum edilmesini hiçbir zaman unutmayacağız.

Kendisine geçmiş olsun diyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztunç...

40.- *Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, 5 Nisan 1925 tarihinde Kahramanmaraş'a Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilisinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, Kurtuluş Savaşı'na katılanlara İstiklal Madalyası verilir. Kahramanmaraş'a da haber salınır “Kimler katıldı savaşa, kimlere İstiklal Madalyası verelim?” denir. Kahramanmaraş'tan şöyle bir yanıt gelir: “Bütün şehir katıldı.” Bunun üzerine 5 Nisan 1925 tarihinde Kahramanmaraş'a kırmızı şeritli İstiklal Madalyası Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiştir.

Bugün bizim İstiklal Madalyası alışımızın yıl dönümü; bütün yurttaşlarımızı, bütün hemşehrilerimi kutluyorum. Deprem bizi yıktı, doğru; depremde çok büyük zarar gördük, doğru ama inşallah depremin yaşattığı bu travmayı, bu acıyı da hep birlikte aşacağız ve şehrimizi yeniden ayağa kaldıracacağız.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının Komisyonun görev süresinin uzatılmasına dair bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/2320)

4/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

12/1/2022 tarihinde çalışmalarına başlayan Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun aldığı karar gereğince çalışma süresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, 12/4/2023 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Cengiz Aydoğdu

Aksaray

Komisyon Başkanı

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 105'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir.” hükmü gereğince Komisyon bir aylık ek süre verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2321)

4/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2322)

4/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, 4/4/2023 tarihinde Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekili tarafından, AFAD'ın liyakatli kadrolarla kuruluş amacına ve ilkelerine uygun, güvenilir, tarafsız ve şeffaf bir kurum hâline gelmesi, kamuoyunda oluşan güvensizliğin ortadan kaldırılarak güvenin yeniden tesisinin sağlanması, yaşanmış ve yaşanacak olan olası mağduriyetlerin önlenmesi ile ülkemizde yaşanması muhtemel afet dönemlerinde risk ve kriz yönetiminde etkin olabilmesi amacıyla 4/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/4/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük 'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekili tarafından AFAD'ın liyakatli kadrolarla kuruluş amacına ve ilkelerine uygun, güvenilir, tarafsız ve şeffaf bir kurum hâline gelmesi, kamuoyunda oluşan güvensizliğin yeniden tesis edilerek güven sağlanması, yaşanmış ve yaşanacak olan olası mağduriyetlerin önlenmesi ile ülkemizde yaşanması muhtemel afet dönemlerinde risk ve kriz yönetiminde etkin olabilmesi amacıyla 4/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/4/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş.

Buyurun Sayın Yokuş.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuz adına verilmiş olan öneri üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Doğu Türkistan’da Barın katliamının yıl dönümü. Bu katliamda şehit olan Müslüman din kardeşlerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle anıyorum. Doğu Türkistan’daki Çin zulmünü bir kez daha buradan kınıyorum.

Bugün Avukatlar Günü, avukat kardeşlerimizin, hukukçularımızın gününü kutluyorum. Aslında bu gün kutlanmaz ama inşallah 15 Mayıs’tan itibaren herkes kutlayacak; hukuku kutlayacak, bağımsızlığı kutlayacak, özgürlüğü kutlayacak. O günler yakın, ümitle bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, sahip olduğu yeryüzü ve iklimsel yapısı gereği doğal afetlerle sıklıkla karşı karşıya kalan bir ülkedir. Su baskınları, sel, çığ, heyelan, yangın ve en önemlisi de deprem ülkesiyiz. Ülkemizde, ortalama olarak her yıl 5 ila 6 büyüklüğü arasında en az bir deprem yaşanmaktadır; bazen bu, 7’lerin üstüne de çıkabilmektedir geçtiğimiz aylarda yaşadığımız gibi. Yaşanan depremlerle ülkemiz insan kaybı açısından dünyada maalesef 3’üncü, etkilenen insan sayısı açısından ise 8’inci sıradadır. 1999 depreminde yaşadığımız büyük felaketten sonra 57’nci Hükümet tedbirler almaya çalışmış, demiş ki: “Ulusal Deprem Konseyini kuralım, bağımsız bir kurul olsun. Bu kurul bilim adamlarından oluşsun ve bu bilim adamları zaman zaman açıklamalar yapsın, araştırmalar yapsın; bunları da kamuoyuna duyursun. Siyasi iktidarlar da buradan kendilerine pay alsın.” fakat bu kurul 6 Ocak 2007 yılında AK PARTİ iktidarı tarafından Sayın Tayyip Erdoğan’ın bir kararıyla kaldırılmış, iptal edilmiş, lağvedilmiş. Ya, niye lağvettiniz? Çünkü bu bağımsız kurul doğruları söylüyor. Ne diyor bu kurul? “Deprem kuşağına bina yapmayın.” diyor. Ne diyor bu kurul? “Tarım arazilerine -bilimle konuşuyor çünkü- bina yapmayın.” diyor. Bu kurul ne diyor? “Denetimi sıkı yapın, keyfekeder bina yapımını önleyin.” diyor. Başka ne diyor? “Denetleyin.” diyor, “Denetleyin.” Ama bütün bunları göz ardı etmek, rant peşinde koşmak siyasi iktidarın öteden beri, yirmi bir yıldır yaptığı tek şey.

Sadece bununla kalsa iyi. Hatırlayınız, “AFAD” diye bir kurumumuz var. Biz bu kurumumuzun bütçesini en son 4 milyon eksiltmişiz. Türkiye’nin bütçesi bir yıl içinde neredeyse yüzde 100 büyümüş ama “AFAD”ın bütçesi, bu para demek ki fazla geliyor; ne yapalım? Yüzde 33 oranında düşürelim.” demişsiniz. Niye düşürdünüz? Ya, burası deprem ülkesi, her yanımız felaketlerle dolu. E, şimdi ne oldu? Ve bizim AFAD depremin altında kaldı sayenizde.

Şimdi, ben buradan daha önce de söyledim: Bu yaptıklarınızdan dolayı hiç mi vicdan azabı çekmiyorsunuz? Çekmiyorsunuz çünkü “Kader planı.” diyerek, kadere sığınarak kendinizi kurtarıyorsunuz. Belki bugün, burada kurtarabilirsiniz ama Hakk’ın huzurunda kurtulmanız vallahi çok zor; ben size söyleyeyim.

Bakın, yine bu AFAD’la ilgili... Bir bakanımız var, İçişleri Bakanı, diyor ki: “Bizim hazırlığımız İstanbul depremineydi yahu, Allah Allah! Allah Maraş’tan verdi bize bunu.” Yahu, dünyanın neresinde olursa olsun, heleki çağdaş toplumlarda, Batı toplumlarında böyle söyleyen bir bakan bir gün orada oturamaz ama sizin her bakanınızın yani hepsinin maalesef bu tip sözleri sizi hiç acıtmıyor, sizi hiç üzmüyor, size hiç dokunmuyor. Aynı şahıs, öyle bir şahıs ki AFAD’ı AK PARTİ’nin arka bahçesine çevirmiş, Bakanlığı çevirdiği gibi. Ha, buna da şaşırmıyoruz. Niye şaşırmıyoruz? E, yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarının tek özelliği, en önemli özelliği bu; devleti ele geçirmek, kamu kurumlarını ele geçirmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Teşekkür ederim.

E, bunu da başardınız. Bakın, 2021 yılında Berlin merkezli Bilim ve Politika Vakfının Türkiye’deki başkanlık sistemiyle ilgili yaptığı araştırmada şöyle deniliyor: “Türkiye’de bürokrasiyi nitelik yani liyakat değil, tarikat ve AKP üyeliği şekillendiriyor.” Buna itiraz edecek bir Allah’ın kulu bu

ülkede çıkamaz, zaten yirmi bir yıldır bunu yaptınız. Yabancılar da görüyor bu yaptıklarınızı ama siz liyakatsizliğe devam ediyorsunuz, Allah'tan da korkmuyorsunuz. Dinimiz emrediyor, Peygamber'imiz emrediyor "İşi ehline veriniz." diyor Yüce Peygamber. "Ehline verilmezse ne olur?" diyor, "Kıyameti bekleyin." diyor. İşte, kıyamet oldunuz; Maraş'ta, Hatay'da, Adıyaman'da Türk milletinin kıyameti oldunuz, yazıklar olsun size. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurunuz Sayın Kenanoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyoruz.

Yine, AFAD'ı konuşuyoruz tabii. AFAD, esasında, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. İşte, başımıza bir afet geldiğinde, ülkenin başına bir afet geldiğinde, bu deprem olabilir, sel olabilir, başka türlü afetler olabilir, bunların hem yönetimi hem sevk ve idaresi hem de koordinasyonu gibi bütün organizmaları, bütün her şeyin tamamını birlikte yönettiği bir kurum, bu amaçla kurulmuş bir kurum ve amacında da bunlar yazıyor. Ancak yaşadığımız son depremde, aslında yaşadığımız bütün felaketlerde AFAD'ın nasıl işe yaramaz, nasıl beceriksiz bir yönetim anlayışıyla karşı karşıya bırakıldığına ve bu amacına uygun hiçbir işlemi zamanında ve doğru bir şekilde yapamadığına tanık olduk.

Şimdi, biz bunları yaşadık tabii, kendimiz bizzat deprem esnasında, sonrasında o bölgede olan milletvekilleri olarak yaşadık; bir de AFAD'ın kendi raporları var yani bizim söylediklerimiz var, bizim söylediklerimizi aşağı yukarı depremden bu tarafa kürsü konuşmalarımızda hemen hemen bütün vekillerimiz dile getiriyorlar. Bir de AFAD'ın kendi söyledikleri var, 2 tane raporu var; ben biraz onlardan bahsedeceğim. Bir tanesi 2011 yılında yani on iki yıl önce. AFAD kendi iç değerlendirme raporlarında şunu söylüyor, Van depreminden sonra, diyor ki: "Çadır kentler için kurulacak alanlar önceden bilinmiyordu. Gelen yardımların depolanacağı alanlar tespit edilmemişti." Kendileri söylüyor, "Depo alanlarında tasnif ve dağıtım yapacak personel eksikti. Çadırların bir kısmı mevsim koşullarına uygun değildi. Depremle birlikte cep telefonu iletişiminin kesilmesi nedeniyle bazı koordinasyon problemleri yaşandı. Uygulanabilir il, ilçe, afet ve acil durum planları yoktu ve mevcutlar da yetersizdi." Şimdi, bunlar bir kısmı, bu sayı gidiyor, artıyor yani çok. Şimdi, bunlara bir bakıyorsunuz, bunlar 2011'de söylenmiş. Peki, bu depremde ne oldu? Bu depremde bunların aynısı oldu yani burada ne söyleniyorsa, AFAD kendisi açısından neyi eksik bulmuşsa değerlendirme raporlarında, tamamını bu depremde de yaşadık yani bütün bu eksiklerin tamamını... Yani 2011'den bu tarafa AFAD'da bir düzeltme söz konusu değil ve bir de 2022'de yani 23 Kasım 2022 Düzce Gölyaka depreminden sonra hazırladıkları bir rapor var, o raporda da benzer hikâyeler, unsurlar var; "Koordinasyon sağlamadı, toplanma alanı yanlış seçildi, yardımlar geç geldi, çadır takibini yapamadık, yemek dağıtımında sorunlar yaşadık, inşaat mühendisleri yerine öğretmen ve imamlardan ekip kurduk, afet nakliye personeli ancak iki gün sonra Düzce iline ulaşabildi, zarar tespiti konusunda yetersiz kalındı." Yani AFAD kendi düzenlediği 2 raporda da aslında nasıl rezil bir şekilde yönetildiğini kendisi itiraf ediyor.

Niye bunlar yaşanıyor? Tabii ki bunlar AFAD'ın kendi tespitlerini yapmasına rağmen kendisini düzeltmemesinin sebebi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – AFAD'ın hem on iki yıl önce hem de depremden bir yıl bile olmadan önce kendisinin yapmış olduğu bütün bu tespitleri düzeltmemesinin sebebi liyakatsiz kadrolar tarafından yönetilmesi, yandaşların korunması; eş, dost, akraba, aile şirketi hâline dönüşen kurumlar, kuruluşlar ve buradan kaynaklı olarak da bu liyakatsiz insanlar bu kurumları layıkıyla,

düzgünce yapması gereken, olması gereken şekilde yönetemedikleri için bu sorunlar düzeltilemiyor. Yani 2011’de AFAD kendisi için ne demişe, 2022’de AFAD kendisi için ne demişe, hangi eleştirileri, öz eleştirileri yapmışsa, 6 Şubat depreminde de bütün o hataların tamamı katlanarak tekrar etti.

O anlamıyla buradan nasıl kurtulacağız? Buradan kurtulmak için bu anlayıştan ve bu iktidardan kurtulmak gerekiyor. Ona da az kaldı, 14 Mayıs’ta kurtulacağız. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Ednan Arslan.

Buyurunuz Sayın Arslan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İYİ Parti grup önerisi üzerine partimiz adına söz almış bulunuyorum.

Hepimizin bildiği gibi, devlette bazı kurumlar vardır ve bu kurumlar aslında siyasetüstü kurumlardır, AFAD da bunlardan biridir ama maalesef bu yönetim anlayışıyla; AFAD’a atadığınız liyakatsiz, beceriksiz yöneticiler sayesinde her geçen gün AFAD kan kaybediyor ve itibarsızlaşıyor. Bunun sonucunda da maalesef ülke olarak büyük bedeller ödüyoruz.

Bakın, 6 Şubat depreminin üzerinden tam elli dokuz gün geçti, hâlâ enkazların altından cansız bedenler çıkıyor. Yani şuradaki milletvekili arkadaşlarıma sormak istiyorum: Hangimizin yakını olsa o enkaz altında bu kadar bekletirdik ya? Ya, bu insanların hayatları bu kadar değersiz miydi; o insanlar o kadar değersiz mi? Hani sizin bu liyakatli kadrolarınız “O betonların üzeri 2 kez, 3 kez kontrol edildi.” diye yazmışlardı? Hani o enkazların tamamı kontrol edilmişti, orada herhangi bir insanın cansız bedeni yoktu? Ama maalesef hâlâ 59’uncu günde Malatya’da, Maraş’ta ve diğer illerimizde bu cansız bedenlere ulaşıyor. İşte, liyakatsizliğin “top” noktası burasıdır. Yani burada artık söyleyecek kelime bulamıyoruz.

AFAD siyasetüstü bir kurumsa, lütfen, bu kurumu bu nepotizm uygulamalarından arındırarak, bu yönetim anlayışından uzak tutarak hep beraber ayağa kaldırmamız gerekiyor. Depremler bitmeyecek, bundan sonra da depremler olacak ama bu yönetim anlayışıyla, bu bakış açısıyla bu AFAD, bu Kızılay devam ederse biz burada daha çok AFAD’ı konuşuruz; daha çok bu Kızılayı, bu kurumları konuşuruz.

Bakın, depremin ilk gününden itibaren ben Adıyaman’daydım, uzunca bir süre de Adıyaman’da kaldım. Ya, AFAD yapmış olduğu ilk bilgilendirmede Adıyaman’ı unuttu, Adıyaman’ın adını yazmadı. Deprem olan 11 ilden biriydi ve en büyük can kaybının olduğu illerden biriydi, Adıyaman’ın adını yazmadı. Peki, bu liyakatsiz, beceriksiz kadrolardan, buraya Adıyaman’ın ismini yazmayanlardan kim hesap sordu? Tek bir istifa eden var mı? Tek bir vicdanı sızlayan var mı? Ondan sonra da Sayın Cumhurbaşkanı çıkıp Adıyaman’dan helallik istiyor. Hadi oradan ya! Neyin helalliğini istiyorsunuz? İnsanlarımız orada donarak öldü, alınamayan tedbirler yüzünden, yapılamayan erken müdahaleler yüzünden orada bağıra bağıra, can çekişe çekişe öldüler. O yüzden bizim yapmamız gereken bu kurumların üzerindeki siyasetin etkisini azaltıp ortak akılla bu kurumları ayağa kaldırmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

EDNAN ARSLAN (Devamla) – Bakın, beş yıl boyunca gördüğümüz bir şey var; tek adam rejimi bu ülkede devlet kurumlarını bir bir çürütüyor, çökertiyor, liyakatsiz kadrolar talimat almadan hiçbir iş ve işlem yapmıyor. Bunun sonucunda da maalesef insanlarımız ölüyor, insanlar canlarını ve mallarını kaybediyorlar.

Pandemide beş maskeyi dağıtmayanlar, selde insanları kurtaramayanlar, yangında doğamızı koruyamayanlar bu depremde de vatandaşlarımızı maalesef enkaz altından kurtaramadılar. Tüm bu yaşananlardan hicap duyup, ar edip ne zaman birileri istifa edecek diye merak ediyoruz. Tüm bu olumsuzluk içinde AFAD’la ilgili Meclis araştırması açılarak gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Öneriye katılıyor, destekliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Atay Uslu.

Buyurun Sayın Uslu.

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Çok büyük bir afet yaşadık. Ölen kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Bizim değil, dünya tarihinin en büyük depremlerinden biri. Yunanistan’ın yüz ölçümünden daha büyük bir bölgeyi, Yunanistan’ın nüfusundan daha çok insanı etkileyen bir depremden bahsediyoruz, 11 ilde, 62 ilçede, 10 binden fazla köyde etkili olmuştur.

Deprem olur olmaz devletimiz harekete geçmiştir; tüm kurumlarımız seferber edilmiş, AFAD koordinasyonunda bölgeye sevk edilmiştir. Bölgede 275 bin personel görevlendirilmiştir. Bugün, bu personelin yaklaşık 190 bini bölgede çalışmaya devam etmektedir. 36 bin kişilik arama kurtarma sayısına ulaşılmış, 100 binden fazla vatandaşımız yaralı olarak enkazdan kurtarılmıştır. Bölgede 100’den fazla helikopter, 75’ten fazla uçak görev yapmıştır.

Yaralıların tedavileri, sağlık hizmetleri, tahliye çalışmaları, enkazı kaldırma çalışmaları, geçici barınma hizmetleri, beslenme çalışmaları, altyapı çalışmaları, sosyal marketler, sosyal merkezler, eğitim çalışmaları, psikososyal destekler, çiftçilerimize destekler, şehirlerin yeniden planlanması, kalıcı konutların inşaatları, ticari destekler, deprem destekleri, daha binlerce kalemde çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların her biri bir koordinasyon, bir emek işidir.

Bölgede bugün 670 bin çadır kurulmuştur arkadaşlar. 670 bin çadıra 2,7 milyon kişi barınmaktadır. Bu bir emektir, bu bir koordinasyondur. Bölgede 52 bin konteynerin kurulumu tamamlanmıştır. 100 bin depremzede bu konteynerlerde yaşıyor. Her bir konteyner kent âdeta orta büyüklükte bir ilçe gibidir. Her birine elektrik, su, kanalizasyon çalışması yapılmaktadır. Her bir konteyner kentte çocuk parkları, mescitler, eğitim, sağlık merkezleri, destek alanları bulunmaktadır. Bu bir emektir, bu bir koordinasyondur.

Sayın milletvekilleri, 3 milyon kişi barındırılıyor. Her gün 3,5 milyon kişiye sıcak yemek veriliyor. Dün 1,7 milyon kişiye iftar olanağı sunuldu; bu bir emektir, bu bir koordinasyondur. Bu işler, bu çalışmalar koordinasyon gerektirir; bu işler bir emek, çaba, kapasite, tecrübe ve yönetim gerektirir. Bu çalışmalar, süreci koordine eden bir Cumhurbaşkanı gerektirir. Bu çalışmalar, haftanın birkaç gününü bölgede geçiren Recep Tayyip Erdoğan gerektirir. Bu çalışmalar, bölgeden hiç ayrılmayan bakanlar gerektirir; belediye başkanları, mülki idare amirleri, gönüllüler ve görevliler gerektirir; AFAD koordinasyonu gerektirir.

Şimdi, enkazlar kaldırılıyor. Bakın, biraz önce bahsedildi, 5 bin kamyon, 2 bin ekskavatör bölgede çalışıyor, 1 milyon kamyon seferiyle 10 milyon metreküp moloz taşınmış durumda; bu bir emek, bu bir koordinasyon gerektirir.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Molozdan bahsetme, canlardan bahset! Ölenlerden bahset, molozdan değil.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, devletsin yirmi senedir sen yani yapmayacak mısın bunları? Devletsin, yapacaksın yani!

ATAY USLU (Devamla) – Hasar tespit çalışmaları var, 2 milyon binada inceleme yapılmış; bu bir emek, bu bir koordinasyon gerektiriyor. 20’nci günde temel atmak, 60’ıncı günde 70 bin konutun inşaatına başlamak; bu bir emek, bu bir koordinasyon, bu bir başarıdır.

ORHAN SÜMER (Adana) – Deprem vergisini alıyorsun, bilmem neyi alıyorsun, herhâlde yapacaksın!

ATAY USLU (Devamla) – Bu çalışmalar büyük ve güçlü Türkiye’yle oluyor, bu çalışmalar Cumhurbaşkanımızın vizyonu, tecrübesiyle oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ATAY USLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım, teşekkür ederim.

Nasıl geçmiş felaketlerde şehirleri ayağa kaldırdıysak tüm gücümüzle devlet-millet el ele inşallah şehirleri hem inşa edeceğiz hem ihya edeceğiz. Bunu Van’da başardık, Elâzığ’da, Antalya’da, Muğla’da başardık. Hatta Van depremi sonrasında Van yeniden ayağa kalkarken bölgede görevli olarak çalıştım. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde nasıl bir yılda şehirlerin, köylerin ayağa kaldırıldığını gördüm, yaşadım, o çalışmanın içinde görev aldım. Cumhurbaşkanımızın tecrübesini, koordinasyon gücünü, vizyonunu orada hem gördüm hem yaşadım.

Çalışacağız, gayret göstereceğiz, bu işin içinden çıkacağız. İstismar ve dezenformasyonlara cevap vermektan çok görevlilerimiz çalışmak istiyor, biz çalışmak istiyoruz. Umudu yeşertenlere teşekkür, söndürmek isteyenlere sitem ediyoruz. Elbette daha çok çalışacağız, maddi olan her şeyi daha fazlasıyla inşa ve ihya edeceğiz. Devlet ve millet olarak yaraları hep birlikte saracağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Cumhurbaşkanı Adıyaman’dan özür diledi “Bizi bağışlayın.” dedi ve Hatay’da da aynı şekilde “Özür dileriz. Hatalarımız, eksiklerimiz var, başarısız.” dedi, sayın hatip çıktı “Başarılıyız, başarılıyız.” dedi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye söz aldı şimdi bu Sayın Başkan? Hayırdır ya, niye söz aldı Tanal, niye cevap veriyorsun ya! Sayın Tanal, niye cevap veriyorsun? Hayret bir şey ya! Sen neden cevap veriyorsun her şeye anlamadım yani!

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sayın Başkanım, herkes çıkıyor, peşinen karar yeter sayısı istiyoruz; peşinen, karar yeter sayısı... Arkadaş, kimse gelmiyor buraya ya! Ya, MHP hep sizi sırtında taşımak zorunda mı? Gelsinler buraya AK PARTİ’liler.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, AYM üzerindeki yürütme baskısının önlenmesi amacıyla 5/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önerisinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/4/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

5 Nisan 2023 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından verilen -24526 grup numaralı- AYM üzerindeki yürütme baskısının önlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak 5/4/2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

Buyurunuz Sayın Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halklarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ülke gündeminin kuşkusuz en önemli meselelerinden bir tanesi de yargıya güvenin olmaması ve ne yazık ki siyasal iktidarın yargı üzerindeki baskısı. Şimdi, tabii, eğer siyasal iktidarın yargı üzerinde baskısı olmasaydı, eğer yargıya güven olsaydı ve eğer yargı yargılığını, yargıçlar yargıçlığını yapmış olsaydı Türkiye’de bugün şu meselelere kesinlikle birer çözüm olurdu, neydi bu: 50 bin insan toprağa girdi, 50 bin insan enkaz altında kaldı, ihmaller söz konusuydu, kasıtlar söz konusuydu; hiçbir kişi istifa etmedi ve Allah’ın bir kulu hakkında bir soruşturma açılmadı. Onlarca faili meçhul -yani faili belli olan- olay var, bunlara ilişkin bir tane soruşturma açılmadı ve buna ilişkin bir soruşturma yok. Eğer yargıya güven olmuş olsaydı bugün, ülkede bir soğan 8 liradır, o soğan 8 lira olmayacaktı ve ekonomiye güven olacaktı, toplumsal güven olacaktı. Bunlar olmadığı için, siyasal iktidarın baskısı olduğu için yargı yargılığını yapamıyor ve hukuk devleti de tesis edilemiyor.

Bunun yanı sıra bir diğer mesele, yargı sistemi siyasi araç hâline getirilmiş durumda. Bakın, Anayasa Mahkemesi bu yargı sisteminin en başında yer alan ve hukuk devletinin ilkelerini sağlamlaştıran ve sağlamlaştırması gereken bir mahkeme olmasına rağmen bu fonksiyonunu yerine getirmiyor. Anayasa Mahkemesinin tarihsel misyonu ve vizyonu parti kapatmayla ilgilidir; tarihe baktığınız zaman, kurulduğu günden bugüne kadar onlarca partinin kapatılmasına imza atmıştır. Anayasa değişikliği yapıldı, buna rağmen yine bir kapatma davasıyla biz karşı karşıyayız. Bakın, Anayasa Mahkemesi, Halkların Demokratik Partisi hakkında açılmış olan davada özellikle seçime giderken önemli kararlara imza attı. Bakın, onlarca kişi şu anda cezaevinde; cezaevlerinin doluluk oranı yüzde 90’ın üzerindedir, şu anda onlarca siyasi mahpus var. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları var, bunlara uymayan, bunları yerine getirmeyen bir Anayasa Mahkemesinden bahsediyoruz. Anayasa Mahkemesinin önünde aynı zamanda Halkların Demokratik Partisinin kapatma davası yani bize açılan bir kapatma davası söz konusu.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, kapatma davası açıldıktan sonra, yardımın kesilmesine ilişkin 2 defa talepte bulundu ve delil yetersizliğinden dolayı reddedildi öncelikle. Daha sonra ne oldu? Kapatma davasıyla ilgili olmayan, alakası olmayan bir gizli tanık dinletildi ve bu kaynak gösterilerek hazine yardımının verilmemesine dair bir karar verildi. Daha sonra yapılan itiraz sonucunda bu karar geri alındıktan sonra çok önemli bir gelişme yaşandı, halkımız bunu çok net bir şekilde bilsin: Bakın, bu hazine yardımının Halkların Demokratik Partisine verilmesine ilişkin olan karardan sonra, hesaplardaki blokenin kaldırılması yönünde oy veren bazı Anayasa Mahkemesi üyeleri yürütme tarafından yani saray tarafından aranarak aynen şu söylendi: “Size çok güveniyordum. Hesaplardaki blokenin kaldırılması yönünde nasıl oy kullanırsınız?” Bu iddia basına yansıdı. Eğer bu iddia doğruysa biz korkunç bir durumla karşı karşıyayız. Bakın, bunu iktidar partisi de tekzip etmedi, yalanlamadı, buna ilişkin herhangi bir beyanda da bulunmadı.

Buradan biz saraya da sesleniyoruz, şu anda salonda olmayan -sandalyeleri boş şu anda, koltukları boş- AKP Grubuna da sesleniyoruz: Siz baskı uyguladınız mı, uygulamadınız mı?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kendi grubuna bak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 13 kişi var, 13 kişi ya!

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Saraydan Anayasa Mahkemesi üyeleri arandı mı, aranmadı mı? Bu konuda biz açıklama istiyoruz. Anayasa Mahkemesi üyesinin açıklamaları var. Eğer böyle bir açıklama varsa bu skandaldır ve buna ilişkin biz derhâl açıklama bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, seçime giderken bir partiye yönelik verilen bir karardan dolayı küçük ortakları her grup toplantısından sonra açıklamalarda bulunuyor, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı harekete geçiyor. Peki, bu, yargıya baskı değildir de nedir? Peki, bu iddiaya karşı sizin bir sözünüz var mı? İşte, bütün bunları araştırmak ve böyle bir durum var mı, yok mu; bunu ortaya çıkarmak için bu görev de Parlamentoya düşüyor. Biz, bu nedenle seçime girerken bu durumun araştırılmasını istiyoruz. Bunun altında kalmayacağız. Bakın, biz bunun hesabını soracağız. Halklarımız bunun hesabını önümüzdeki seçimde size soracak. Hangi baskıyı uygularsanız uygulayın, hangi taraftan telefonlar giderse gitsin biz bunun hesabını size soracağız.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Ayhan Erel.

Buyurunuz Sayın Erel.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamunun vicdanını temsil eden, vatandaşların savunma hakkını adil bir şekilde kullanmalarını sağlayan yargı bağımsızlığının en önemli güvencesidir avukatlarımız. Güçlü bir yargı ancak güçlü ve bağımsız bir savunmayla sağlanabilir. Hukuk sistemimizin ayrılmaz bir parçası olan avukatlarımız “Adalet mülkün temelidir.” anlayışıyla toplumumuzdaki hak ve özgürlüklerin savunucusu olarak fedakârca hizmet etmektedirler. Kamu vicdanına ve yasalara bağlı olarak birey hak ve özgürlüklerinin savunulmasında, hakların korunmasında, hukukun üstünlüğünün var olmasında yılmadan çaba gösteren demokratik, sosyal ve hukuk devletin devamının güvencesi olan tüm meslektaşlarımızın 5 Nisan Avukatlar Günü’nü kutluyor, meslek hayatlarında başarılar diliyoruz.

Anayasa’mızın 138’inci maddesinde “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.” denilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanının bazı Anayasa Mahkemesi üyelerini aradığı iddiası doğru ise bu durum, yargının bağımsızlığına gölge düşürdüğü gibi, bir hukuk bilim insanının dediği gibi, bu üyelerin yargının bağımsızlığı uğruna görevinden istifa etmesi gerekir. Bu durumun devlet adamlığıyla, etik ve açık Anayasa kurallarıyla bağdaştırılması mümkün değildir. “Hukuk devleti” ilkesi yargının diğer erklerden bağımsız olmasını gerektirir. Yargının bağımsızlığının tam sağlanabilmesi için yargılama erkini kullanan hâkimin yasama ve yürütme organı yanında, muhakeme içi diğer tüm etki edici faktörlerin baskısından uzak karar vermesi zorunludur. Hâkimlerin tarafsız, korkusuz ve bağımsız

karar verebilmeleri için söz verilen coğrafi teminat şartı getirilmelidir. Bu Anayasa Mahkemesi üyelerinin aranması partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin meydana getirdiği bir sonuçtur. Zira, partili bir Cumhurbaşkanının kendisine rakip gördüğü siyasi bir partinin avantajlarını ortadan yok etmek adına, kendisine avantaj sağlama adına yüksek mahkeme üyelerini araması, bir bakışta normal gibi görünse de hukuk devleti, hukukun ilkeleri ve demokrasi adına bir kayıptır, bir ayıptır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AYHAN EREL (Devamla) – Şimdi, bir ülkede bir partili Cumhurbaşkanı eğer Anayasa Mahkemesi üyelerini arayıp kendilerine telkin, tavsiye veya sitem etme yetkisini kendisinde görüyorsa o zaman o Cumhurbaşkanının mensup olduğu partinin il başkanı da ildeki mahkeme üyelerini, mahkeme başkanını arayıp talimat ve telkinde bulunma veya sitem etme yetkisinin kendisinde olup olmadığını tartışır. Böyle bir yetkinin kendisinde olduğuna karar verdiğinde mahkemelerin bağımsızlığı, tarafsızlığı nasıl sağlanacaktır? Adalet herkese lazımdır, bugün size lazım olmayabilir ama 14 Mayıs'tan sonra bu adaletin terazisi hepinizi tartacaktır diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu.

Buyurunuz Sayın Tanrıkulu.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, geçen hafta halktv.com.tr’de gazeteci arkadaşımız Seyhan Avşar gerçekten önemli bir habere imza attı. Aradan altı günlük bir zaman geçti ama bu zaman dilimi içerisinde, her şeye konuşan İletişim Başkanı, her şeye konuşan Genel Sekreter, sözcü ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubundan Sayın Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesi üyelerine telefon açtığına veya açmadığına dair bir tekdüz gelmedi. Ben bu haberin yüzde yüz doğru olduğuna inanıyorum, yüzde yüz. Sayın Erdoğan her zaman yaptığını yapmıştır ve Anayasa Mahkemesi üyelerini aramıştır. Neden aramıştır? Çünkü atadığı için aramıştır aynı zamanda.

Değerli arkadaşlar, bakın, yürütme organının başı Erdoğan bir Anayasa Mahkemesi üyesini arayabilir. Niçin arayabilir? Ya bir hastası vardır, ya cenazesi vardır, o yüzden geçmiş olsun diye arayabilir ama Erdoğan başka bir nedenle Anayasa Mahkemesi üyelerini arayamaz; arayamaz ama aramıştır, bunun da kayıtları burada değerli arkadaşlar. Şu 2 kararı karşılaştırın, hangi üyeyi aradığını da ortaya çıkarırsınız. Ben ismini söylemeyeceğim. Anayasa Mahkemesinin üyelerini buradan tek tek itham etmek istemiyorum ama itham edeceklerim de var, onu da söyleyeyim. İsimleri burada son kez kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Birisi, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısıdır, Yargıtayda hiç görev yapmadığı hâlde Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiştir, şimdi Anayasa Mahkemesi üyesidir. Yargıtay bütün teamüllerini ihmal ederek seçmiştir. Diğeri de İçişleri Bakan Yardımcısıdır, Sayıştaydan gelmiştir. Biz açık açık söylüyoruz, bakın, burada söylüyoruz: Biz bunların hesabını soracağız. O oy veren Yargıtay üyelerinden de hesap soracağız, oy verenlerden, tümünden hesabını soracağız. Anayasa Mahkemesini bu hâle getirenlerden de siyasi olarak hesap soracağız. O hesabı da 14 Mayıs'ta buradan soracağız, 14 Mayıs'ta soracağız ve Anayasa Mahkemesini gerçek anlamda Türkiye’de hukuktan, insan haklarından, demokrasiden yana bir hâle getireceğiz.

Bu hazine yardımından yoksun bırakma kararı da tamamen Anayasa’ya aykırıdır, baştan beri Anayasa’ya aykırıdır; neyse ki düzeltildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Son olarak şunu söyleyeyim: Bugün 5 Nisan Avukatlar Günü. Tüm meslektaşlarımızın Avukatlar Günü’nü kutluyorum. 121 meslektaşımız yaşamını yitirdi depremde, onlara rahmet diliyorum. Onlarca meslektaşımız yaralandı, bulunduğu kentleri terk etmek zorunda kaldı, onlara da geçmiş olsun diyorum. Şimdi, bizi cezaevlerinde dinleyen meslektaşlarımız var, Selahattin Demirtaş var, Selçuk Kozağaçlı var, Can Atalay var, Ayla Akat var, Nazmi Gür var ve daha birçok meslektaşımız var; meslektaşlarıma, kendilerine buradan selam ve sevgilerimi iletiyorum, onların da Avukatlar Günü’nü kutluyorum. Buradan ezilen, baskı altında olan, emekleri sömürülen bütün meslektaşlarımızın Avukatlar Günü’nü kutluyorum ve yargıyı tam bağımsız hâle getireceğiz -bir kez daha buradan ifade ediyorum- ve savunmayı da yargının tekrar kurucu unsuru hâline getireceğiz.

Hepinize selam ve sevgilerimi sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Adil Çelik.

Buyurunuz Sayın Çelik.

AK PARTİ GRUBU ADINA ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, evvelden beri konuşuyoruz, bundan önceki konuşmacılar da çok konuştular “yargı bağımsızlığı” diye ama işte tarih duruyor, yazıyor hepsi.

27 Mayıs’ta Adnan Menderes’in asılması için darbenin liderine giden 5 hukukçu müsveddesi profesör “Asmazsanız darbenin meşruiyeti tartışılır.” diyen, Filiz Hanım bilmeniz lazım kimler olduğunu. 12 Eylül’de ortada Anayasa kalmamışken hâlâ “Anayasa Mahkemesi Başkanı” sıfatıyla o koltuğu işgal eden ve ihtilal lideri Kenan Evren’in önünde süklüm püklüm poz veren ama Turgut Özal’ın, seçilmiş Turgut Özal’ın atadığı Anayasa Mahkemesi üyesine yemin ettirip göreve başlatmayan Yekta Güngör Özden; onlar görevdeyken yargı bağımsız mıydı?

SHP’li Adalet Bakanı Mehmet Moğultay “5 bin hâkim ve savcıyı MHP’lilerden mi alacaktım?” dediği zaman -onlar şu anda hâlâ görevde- yargı o zaman bağımsız mı oluyor?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani siz de onun için mi yapıyorsunuz?

ADİL ÇELİK (Devamla) - 28 Şubat sürecinde milletin seçtiklerine balans ayarı yapan demokrasi düşmanı Çevik Bir “Brifing veriyorum.” deyince, koşa koşa giden hâkimler ve savcılar; o zaman yargı bağımsız mıydı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, değildi, aynısını siz yapıyorsunuz. Ne anladın ki bundan?

ADİL ÇELİK (Devamla) - Hem demokrasi tarihimizde hem hukuk tarihimizde kapkara bir leke ebediyen duracak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tencere dibin kara, seninki benden kara!

ADİL ÇELİK (Devamla) - 2007 yılında verilen 367 kararı; o sırada yargı bağımsız mıydı? Peki, AK PARTİ hakkında gazete kupürleriyle 14 Mayıs 2008’de açılan kapatma davasında yargı bağımsız mıydı? Daha çok örnek var, sabaha kadar anlatırım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O zaman da değildi, şimdi de değil.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Siz neredeydiniz, ne diyordunuz, ne yapıyordunuz, sesiniz çıkıyor muydu?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O zaman da karşı çıktık biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şeyleri söylüyorduk.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O zaman bizim ne dediğimize de bakacaksın.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, arkasını dinleyin, yargı yıllarca demokrasinin üzerinde bir vesayet organı gibi hareket etti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, bir hukukçu böyle bakar mı? Suiemsalle bakılır mı yargıya? Nasıl bir eğitim aldın sen ya!

ADİL ÇELİK (Devamla) – Sana mı soracağım eğitimimi, sen kendi eğitimine bak! Haddini bil, haddini bil!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Suiemsalle bakılır mı yargıya? Yargının örnekleri var, öyle bakacaksın. Bana soracaksın, suiemsalle bakılmaz yargıda.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Tarihte yazıyor bunlar tarihte, hepsi yazıyor. Orada benim eğitimimi tartışamazsın, tarihi hiç tartışamazsın. Öyle hikâye anlatmayın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hikâye sensin.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Ben otuz dört yıllık hukukçuyum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Boş konuşma!

ADİL ÇELİK (Devamla) – Yargı geçmişte bağımsız falan değil, kimse kendini kandırmasın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Avukatlar Günü’nde boş konuşma.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Bakın, büyük harflerle söylüyorum, yargı geçmişte arkabahçe olarak kullanıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bugün bağımsız mı onu söyle, bugün bağımsız mı?

ADİL ÇELİK (Devamla) – Dinleyin anlatıyorum, arkadaşlar, anlatıyorum, müsaade edin.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İtiraf ediyorsun, kabul ediyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bugün bağımsız mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kabul ediyorsun işte.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Kim kullandı? Mehmet Moğultay ve onun gibiler, bu zihniyeti devam ettirenler. Artık o günler geçti, yargı bir oyuncak değil kimse oynayamaz, oynamasına da müsaade etmeyiz. Bu kıyamet ondan kopuyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “Keşke o sözleri söylemeseydim.” diyen bir Bakan var ya! Sen hâlâ nereden anlatıyorsun? Bırak bu işleri.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Geçmişte böyle oldu diye bundan sonra da böyle mi olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelik, Genel Kurula hitap edelim, buyurun.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Hayır, buna izin vermeyeceğiz. Geçmişte böyle olması... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müsaade edelim efendim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, Sayın Başkanım, müsamaha gösterelim de zaman kaybı ya.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Ya, siz böyle yaptınız biz de böyle, asla öyle bir anlam çıkmaz, bu yanlış.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zaman kaybı vallahi, Türkiye’ye zaman kaybı bu kafa.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Aynı haksızlıkları biz yapmayız ve buna alet olmayız, olmayacağız.

Arkadaşlar, Gergerlioğlu kararını aynı Anayasa Mahkemesi vermedi mi? Berberoğlu kararını aynı Anayasa Mahkemesi vermedi mi arkadaşlar? Lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arandı mı, aranmadı mı?

ADİL ÇELİK (Devamla) – Aranmadı arkadaşlar. Lütfen, bakın, çok seviyorsunuz komplo teorilerini.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yalanlamadı Cumhurbaşkanı.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Bak, Batasuna kararı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yargıtayda bir gün, bir dakika karar vermemiş olan bir adam Anayasa Mahkemesi üyesi ya! Anlatsana bana ya!

ADİL ÇELİK (Devamla) – Siz çok iyi biliyorsunuz ben de çok iyi biliyorum. “Katil devlet” diye burada defalarca bağıriyorsunuz ama “katil PKK” diye bir kere ağzınızdan çıkmıyor. Batasuna kararı tam da bu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biliyoruz, biliyoruz, merak etmeyin.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Başınıza geleceğini de biliyorsunuz. Tamam mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, HADEP kararına bak, HEP kararına bak. Niye onlara bakmıyorsunuz?

ADİL ÇELİK (Devamla) – Ha, o yüzden işinize gelen kararlar olunca efendime söyleyeyim “Yargı bağımsız.”, gelmeyince “Yargı bağımlı; emirle, talimatla hareket ediyor.”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sizinle ne ilgisi var Anayasa Mahkemesinin?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Türkiye’den örnek ver, Türkiye’den. Batasuna değil, Türkiye’den örnek ver.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Arkadaşlar, bırakın. Bakın, tanıdığım çok değerli hukukçular var her görüşten. Bunlar vicdanlarına göre hareket ediyorlar ve karar veriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Çelik.

ADİL ÇELİK (Devamla) – Burada da süreç aynı şekilde işleyecek ve adalet tesis edilecektir, bundan hiç şüpheniz olmasın. Adalet hepimizin ihtiyacı var, sizin de bizim de.

Bizden asla kimse şunu beklemez: Adaletle aykırı, adaleti zedeleyici bir vicdana biz asla sahip olamayız; buna izin de vermez, alet de olamayız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İnaniyor musun bu söylediklerine?

ADİL ÇELİK (Devamla) – Evet, yürekten inanıyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Eminsin değil mi?

ADİL ÇELİK (Devamla) – Çıkışta gelirsın, konuşuruz; bak, ben sana örnekleri anlatırım, seni de dinlerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir, grubumuza atfen bir sataşma var; “Sesiniz çıkıyor muydu?” gibi böyle şey yaptı. Bir de Filiz Kerestecioğlu’nun ismini söyleyerek zaten, “Siz iyi bilirsiniz.” diye...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sonra ben söz alacağım.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Sesiniz çıkıyor muydu?” Sesimiz çıkmaz mı? Yani “Bu ülkede yargı bağımsız değil.” diye yıllardır sesi çıkan bir ekip varsa buraya bakmak lazım; yargı bağımsız olmadığı için yargılanan, cezaevlerine giren bir ekip varsa buraya bakmak lazım. Şu anda, AİHM kararları uygulanmadığı için, AYM’nin bir uygulanan, bir uygulanmayan kararları olduğu için hâlâ cezaevlerinde olan varsa yine bu ekibe bakmak lazım.

Benim adımlı verdiniz, evet, ben 70’lerden beri, 70’lerin sonundan beri hukuk okumuş biriyim, öncesinde düşünce, ifade özgürlüğü ihlali nedeniyle Mamak Cezaevinde de yatmış biriyim -o zaman 141, 142’ler vardı bilirsiniz- dolayısıyla çok iyi bilirim; Yekta Güngör Özdenleri de çok iyi bilirim, Sabih Kanadoğlularını da çok iyi bilirim, başkalarını da çok iyi bilirim, hepsini çok iyi bilirim ama mesele bu değil sadece. Geçmişte, kalkıp da Kenan Evren darbecilerine ya da 28 Şubatçılara, o zaman yargı kararlarını hukuksuzca uygulayanlara nasıl karşı çıktıysak bugün yine bunun bedelini biz ödüyoruz ya. Niye biz ödüyoruz her dönem, her bedeli? Niye bu ülkenin Kürtleri, sosyalistleri, feministleri ödüyor bu bedeli? Ben de size bunu sormak isterim. Bir de kalkmış, gerçekten, ismimizi vererek diyorsunuz ki: “O zaman niye sesiniz çıkmıyordu?” Daha nasıl sesimiz çıkacak bizim, daha nasıl sesimiz çıkacak gerçekten? Daha fazla nasıl haykırabiliriz biz bu ülkenin halklarının özgürlüğü için, eşitliği için, adil yargılanma için, bağımsız bir yargı için? Sesimiz her zaman çıktı, her zaman da çıkmaya devam edecek. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüden yani sataşma diye söz istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadan...

BAŞKAN – Yerinizden Sayın Başkan.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Doğrusu, hatibi dinledim, ilk kez gördüm ama oldukça heyecanlıydı, bu ortamı bilmiyor belli ki bu meseleleri çokça tartıştığımızı da bilmiyorsunuz.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – 6’ncı konuşmam efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Efendim?

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Siz yoktunuz demek ki. Bu 6’ncı konuşmam.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Ha, ben hatırlamadım, gerçekten hatırlamadım.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Sizin için bir daha konuşurum Meral Hanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizi yeminden tanıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Meral Hanım günde 6 kere konuşuyor, sen bir dönemde 6 kere konuşuyorsun.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Olabilir. Ne yapalım? Ben bir daha konuşurum sizin için.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Şimdi, bütün dönemlerde bizim geleneğimiz her zaman haksızlığa, haksızlığa ve zulme itiraz etti, itiraz etmeye devam ediyor. Biz zulmü yapanın kimliğine bakmıyoruz, sizin gibi “Hukuk sadece benim içindir, eşit, adil olarak bana uygulansın, karşı tarafı ezsin, çığnesin.” demiyoruz. Bizim tarihimiz ortadadır, hiç kimseye de kendimizi ispat etmek zorunda değiliz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz konuşurken arkadan bir ses geldi, konuşmanız tam da şöyleydi: “Tencere dibin kara, seninki benden kara.” meselesiydi.

TAMER DAĞLI (Adana) – Arkadan gelmedi, yandan geldi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Arkadan geldi.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Yok, yok, orada.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Ya, kimin söylediğini bilmiyorum, bir ses geldi; gerçekten hoşuma gitti.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Olağan şüpheliler orada.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Neyse sözümü kesmeseniz...

Sayın Başkan, bizim önergemiz çok açık; bir genel görüşme istiyoruz. Bu ülkede Anayasa Mahkemesine doğrudan yürütmenin başı telefon açtı mı, açmadı mı? Bunu soruyoruz. Gelin, tartışma istiyoruz diyoruz. Bu Mecliste bu ülkenin milletvekilleri “Bu haber doğru mu, değil mi?” bunu tartışalım diyoruz. Niye karşı çıkıyorsunuz? Yalanlayamıyorlar. Aslında hatip itiraf etti “Biz aradık.” dedi, “Aradık, iyi ki aradık ama bizden öncekiler aramanın ötesine geçiyordu.” dedi. İşte, Yekta Güngör Özdenleri, Turgut Özalları, Çevik Bir’i göstererek “E, ne yapalım, bizden öncekilerden öğrendik, biz de çitayı yükseltiyoruz.” dedi. Bunun mealı bu. Sayın hatibe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, insanda biraz ar olur, hakikaten ar olur ya. Bizim hakkımızdaki kapatma davası MHP’nin kongresinden bir gün önce açıldı ya. İade edildi, 7 Haziranda 2’nci iddianame verildi ve sonraki takvim, bir gizli tanığa 31 Aralıkta gece yarısı adliyede başka bir soruşturma için gitmişken HDP için ifade alınıldı savcı tarafından; bu takvim elimizde. Bir yazı yazdı, Duvar’da çıktı, bir okuyun “Yargının Takvimle İmtihanı” diye. Burada, açıkça AYM üzerinde baskı kuruluyor, siyasi şantaj yapılıyor, tehdit ediliyor. Bir ülkede AYM üyeleri özgür değilse hiç kimse özgür değildir, olamaz. Bize haksız yere kapatma davası açtınız ya, siz açtınız, ortağınızla beraber açtınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan.

Ama şimdi çıkmışlar, gerçekten, gülüyorsunuz diyemeyeceğim, sırtıyorlar; utanıyorum bunu söylemekten.

Dün size kapatma davası açıldığında da biz buna karşıydık ama bugün siz onun sahibisiniz. Size kapatma davası açıldığında bas bas bağıryordunuz. Aslında hüküm yediniz, biliyor musunuz? Bu ülkede tek hükümlü parti Adalet ve Kalkınma Partisidir çünkü size hazine yardımından men kararı verildi, bir kısmı kesildi ama bizim gelenekten gelen partilerin 7 tanesiyle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararı var ya. İnsan biraz utanır ya, biraz ar eder ya. AİHM’i niye imzaladınız, niye yargı yetkisini tanıdınız? Bunu da kapatsanız, oradan geri gelecek.

Şunu unutmayın: Size hukuk dersi verebilecek durumdayız, ahlak dersi de verebilecek durumdayız çünkü biz oradan geldik.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Geç onu, geç onu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sen geç.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Haddinizi bilin.

HÜDA KAYA (İstanbul) – O ne biçim konuşma ya! Ne biçim konuşuyorsunuz! Biz biliyoruz haddimizi...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne biçim konuşuyorsun ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen haddini bil, sen haddini!

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Sen bana ahlak dersi vereceksin de “haddini bildirmek” ne olacak, senden mi soracağım?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Veririm, veririm, sen çıkıp oradan bize ahlak dersi veriyorsun!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki “Telefon açmadık.” de, hadi bakalım! “Telefonu açmadık.” de, hadi buyur!

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Açtın mı açmadın mı? Telefon açtın mı açmadın mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Telefon açmadık.” de.

ADİL ÇELİK (Balıkesir) – Açmadık, yok öyle bir şey kardeşim, geç!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Cumhurbaşkanı telefon açmadı.” de, hadi buyur, söyle bakalım! Yalanlamadı Cumhurbaşkanı; buyurun yalanlayın Cumhurbaşkanını!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz...

Buyurunuz Sayın Bülbül.

42.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, şimdi, bu hususta bundan daha önce çok tartışma yapıldığı için tartışmanın detayına girmek istemiyorum ama derinleştirmekte eğer sakınca görülüyorsa biz de değerlendirmelerimizi derinlemesine paylaşırız. Ancak Milliyetçi Hareket Partisinin bir hukuki süreçle siyasi anlamda ilintilendirilmesini, özellikle kongresinden bir gün önce bir davanın açılmasını, onun kongreyle bağlantısının kurulmasını ve diğer hususları, sanki talimat veriliyor vesair gibi bir değerlendirme yapılmasını kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yargı bağımsız, tarafsız bir yargıya vermiş olduğu kararlara da o anlamda saygı duymak durumundayız ama bu kararlar eleştirilemez, bu kararlar hukuki anlamda değerlendirmeye tabi tutulamaz değildir. Bunlarla alakalı olarak bu ülkenin içerisinde, Mecliste grubu bulunan bir siyasi parti olarak bu husustaki değerlendirmelerimizi kamuoyuyla tabii ki paylaşabiliriz. Ancak bu manada bir ilintilendirmeyi, bir bağlantılandırmayı kabul etmediğimizi buradan ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkanım, kısa bir şey...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Beştaş.

43.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şunu söyleyeyim sadece: Hangi partinin liderinin ne söylediğini neyse ki hâlâ basın yazabiliyor, bir kısmını yandaş basın hiç yazmıyor ama MHP liderinin konuşmalarını, evelallah, hepimiz duyuyoruz. “AYM kapatılsın.” “AYM Başkanı Emek ve Özgürlük İttifakı’nın adayı olsun.” ve ve ve... Yani çokça var. Tehdit içeren sözleri biz sarf etmedik. Bir ülkede hukuk devleti olma iddiası varsa hiçbir siyasi parti lideri ya da siyasi parti üyesi bir mahkemeye bu şekilde seslenemez. Mahkeme kararlarıyla konuşur, mahkemelerin konuşma gibi bir yetkisi yok çünkü. Bir yargıç çıkıp bize cevap veremez; o, kararını yazar, biz onun görüşünü oradan öğreniriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu anda söylediklerim ve daha çokça söyleyebileceğim gerekçeyle, Milliyetçi Hareket Partisi bizimle rekabet etmiyor, Adalet ve Kalkınma Partisi bizimle rekabet etmiyor, devletin olanaklarını kullanarak bizi kapatmaya çalışıyor, engellemeye çalışıyor ve durdurmaya çalışıyor ama başaramayacaklar; geliyoruz, geliyoruz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbul, buyurunuz efendim.

44.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, Milliyetçi Hareket Partisi lideri, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin Anayasa Mahkemesinin yapısına ilişkin yaptığı değerlendirme ülkemizin kayıtlarında, Meclisimizin tutanaklarında, grup toplantılarında sabittir. Bizim değerlendirmemiz, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin Türkiye’de uygulanmaya başlamasından sonra birçok kurumun yeniden yapılandırıldığı bir süreçte Anayasa Mahkemesinin yapısının da yeniden değerlendirilmesidir ve buna ilişkin teklifini de Sayın Genel Başkanımız ifade etmiştir. Bu manada, anayasal denetimi yapacak olan bir kurumun ortadan kaldırılması gibi bir görüşümüz bulunmamaktadır; bunun altını çizmek isterim. Fakat Anayasa Mahkemesinin yapısının, Anayasa Mahkemesine ilişkin kanuni düzenlemelerin gözden geçirilmesi bizim talebimizdir, bu doğrudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim herhangi bir şekilde yargıya talimat vermemiz söz konusu olmamıştır, olamaz. Aksine, Milliyetçi Hareket Partisi hayatı boyunca yargıdan, hatta “jüristokrasi” dediğimiz yani yargının bu manadaki vesayetçi anlayışından Türkiye’de, Türk siyasetinde en fazla mağduriyet yaşamış siyasi partidir; bunun altını çizmek isterim. Burada, eğer sizler “Yargı, kararlarıyla konuşur, yargıçlar size cevap veremez.” diyorsanız o 6-8 Ekim olaylarıyla alakalı yapılan yargılamalarla, diğer yargılamalarla ilgili olarak burada yaptığımız değerlendirmeler, sizin bu söylediğinizin tam tersi olarak karşımıza çıkmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bugün o yargıçlarla, o mahkemelerle alakalı söylediğiniz söz kalmayacak, her türlü hakareti etmekte serbest olacaksınız, o hâkimler kimliğine bakılmaksızın yandaş hâkim olacak, yandaş mahkeme olacak, bu noktada Anayasa Mahkemesi şimdi sizinle alakalı olarak hazine yardımına el konulmasına ilişkin kararda sizden yana bir karar verdi diye bu noktada Anayasa Mahkemesi muteber olacak; bunu kabul etmek mümkün değildir.

HDP'nin kapatılmasıyla ilgili gerekçelere girmek gerekirse de ona da ayrıca girebileceğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, çok özür dilerim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yani yeni bir tartışma açacaksınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bizi itham etti, bizi itham etti.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Siz bilirsiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben sadece kendi görüşümüzü söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir dakika süre veriyorum efendim.

Buyurun Sayın Beştaş.

45.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz burada hiçbir yargı mensubuna ve yargı erkine tehdit içerikli bir şey söylemedik, söylemeyiz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kayıtlar ortada, kayıtlar ortada.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz Kobani kumpas davasında, Mahkeme Başkanı ata dedeler çetesi üyesi olmaktan gözaltına alınıp ev hapsi alınca bunu burada ifade ettik ve her zaman “Yargı üzerindeki elinizi çekin, rahat bırakın.” dedik. Açalım konuşmalarımızı.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Açın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben kendimi aynı zamanda bir yargı mensubu olarak görüyorum. Mevkidaşım da öyle, bir hukukçu, sonuçta avukatlar da hukukun gereğini yaparlar; bunu söyledim ama partili Cumhurbaşkanı Anayasa Mahkemesine üye seçme yetkisini siz verdiniz, yapıyı siz değiştirdiniz zaten.

Çok uzatmak istemiyorum, her şey ortada gün gibi.

BAŞKAN – Sayın Özel...

46.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Balıkesir Milletvekili Adil Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki ve yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce Sayın Adil Çelik'e, Balıkesir Milletvekiline herkes “İlk kez görüyoruz.” deyince yemin dâhil 6'ncı kez kürsüye çıkmış, diyor ki: “İlk değil ya, 6 kez çıktım.” Ya, beş yılda 6 kere Ay da tutuluyor, beş yılda 6 kere Güneş tutuluyor falan.

Yasama Meclisi böyle kuyruklu yıldız gibi gelinip kuyruklu yalanlar atılıp gidilecek bir yer değil. Bakın, yine gitmiş, yok, kendi yaptığı ithamlara cevabı dinlemeden gitmiş, kuyruklu yıldız gibi geçiyor, gidiyor; sonra da maaş alıyor, sonra da belki gidecek Balıkesirlilerden bir daha talepte bulunacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, ayıp ya! Ayıp ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu, kabul edilebilecek bir şey değil.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, böyle belden aşağı vurmayın. “Ayıp” diye bir şey var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bizimle ilgili söylediği ne varsa reddediyoruz ve şunu söylüyoruz: “Tencere dibin kara, seninki benden kara” siyaseti doğru bir siyaset değildir. Geçmişte şikâyet ettiğiniz bir şeyin bugün daha beterini yapıyorsanız, bu, muteber bir savunma değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şunu demeniz lazım, geleceğe dair bir şeyler söylemek lazım: “Bugün böyledir, eksikliği vardır ama iyisini böyle yapacağız.” demek lazım, “Biz intikamcı yaklaşıyoruz.” dememek lazım. Cumhuriyet Halk Partisinin söylediği gibi, geldiğinizde nasıl bağımsız ve tarafsız bir yargı kuracağınızı anlatmanız lazım. Öyle gelip de beş senede 5 kere konuşma yapmakla övünmek yerine birazcık bu Meclise mesai vermek lazım; ondan sonra bu ağır lafları, bu Meclise bu kadar titizlenen bir partiye ve bir partinin Grup Başkan Vekiline söylemek lazım, bundan sonra söylenecek lafların hepsi boşa gidecek cancağızım.

Teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, AYM üzerindeki yürütme baskısının önlenmesi amacıyla 5/4/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önerisinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Oylamaya geçiyoruz.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, kamu bankalarının işlemlerine yönelik iddialar konusunun araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Nisan 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/4/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/4/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından kamu bankalarının işlemlerine yönelik iddialar konusunun araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 42 sıra no.lu genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/4/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Özgür Karabat.

Buyurunuz Sayın Karabat. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyoruz.

Konumuz kamu bankaları, kamu bankalarındaki kaynak kullanımları. Ziraat Bankası, Halkbank ve Vakıfbankın AKP'nin nasıl bir arka bahçesi hâline getirildiğini hepimiz biliyoruz. Diplomasız güreşçilerin, iktisatla alakası olmayan AKP'li yöneticilerin kamu bankalarının yönetimlerine getirildiğini bu çatı altında sıkça ifade ettik. Bundan utanç duymayanlar kamu bankalarının asli görevlerini yapacağını söylediğimizde tedirgin oluyorlar; Ziraat Bankasının çiftçiye, Halk Bankasının esnafı destekleyeceğini söylediğimizde hemen bir telaş hâlinde oluyorlar “Ekonomimiz zarar görecek.” diyorlar. Ne diyor iktidarın Canıklisi? “Ziraat Bankasının sadece çiftçiye kredi vermesi kurnazlığı...” diyor. Ziraat Bankasının çiftçiye kredi vermesi mi kurnazlık yoksa Ziraat Bankasının Demirörene ve bilcümle yandaş kredi vermesi mi aymazlık takdirlerinize bırakıyorum değerli milletvekilleri. Soğanın 30 lira, kıymanın 350 lira olduğu yerde Ziraat Bankasının çiftçiye desteklemesinden neden rahatsızlık duyuyorsunuz? Ülkenin nasıl bir gıda krizine girdiğinin farkında değil misiniz? Aileler çocuklarına beslenme çantası hazırlayamıyor, bundan rahatsızlık duyacağımıza Ziraat Bankasının çiftçiye kredi vermesinden neden rahatsızlık duyuyorsunuz?

2021 yılı Sayıştay rakamları, verileri, batık ve batacak olacak kredi rakamları: Vakıfbank 18,3 milyar TL, Halkbank 16,3 milyar TL, Ziraat Bankası 15,1 milyar TL, toplamda 49,7 milyar TL batık ve batacak olacak kredi var 2021 yılında. Peki, 2021 yılı ortalama kuruna göre hesap yaparsak bu rakamı, oradan TL'ye döndüğümüzde karşılığı, bugünkü değeri 106 milyar TL ve bugün bunu enflasyona göre hesaplarsak değeri de 120 milyar TL. Bununla depremzedeye tam 170 bin adet konut yapacak kadar bu bankaların batık kredisi var değerli milletvekilleri. 170 bin adet konut yapacak kadar batık kredi rakamından bahsediyoruz. Siz ise utanmadan diyorsunuz ki: “Kamu bankaları büyüdü, bu kadar bilançoğa ulaştı.” Peki, kamu bankaları bu kadar büyüdüyse kamu bankalarının etkisiyle ekonominin iyileşmesi, vatandaşın refahının artması gerekmez mi? Ama oysa gördüğümüz tablo başka; soğan 30 lira, peynir 250 lira, ramazan pidesi 15 lira, enflasyon yüzde 100'ün üzerinde, kiralar zaten 15-20 bini geçmiş, işsizlik çift hanelerde, vatandaş geçinemiyor, ay sonunu getiremiyor ama siz bunun farkında değilsiniz. Hâlâ dünya bizi kısıyor masalları anlatıyorsunuz. Kendinize gelince zenginliğiniz, lüksünüz, şatafatınız Allah vergisi, “yürü ya kulum” hikâyesi ama vatandaşa gelince kader, vatandaşa gelince mukadderat.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 3-4 yerden maaş alırken, yandaşlarınız depremde dahi ballı ihaleler götürürken çocukların aç kalmasına göz yumuyorsunuz. Utanmadan, en ufak bir vicdansızlığı duymadan insanlarımıza çadırı lüks diye pazarlıyorsunuz, çadırı lüks diye, konfor diye anlatıyorsunuz. Asgari ücret 8.500 lira, açlık sınırı 9.500 lira; böyle bir durumla karşı karşıyayız. Peki, bu ne demek? Sizler milyonlarca asgari ücretliyi açlığa mahkûm ettiniz, yılda 2 kez zam yapsanız bile artık aldıkları ücret eridi. Sizin girmedığınız çarşıda, sizin girmedığınız pazarda vatandaşlar bize soruyor: “Bunlarda hiç vicdan kalmamış.” diyorlar. Ben söyleyeyim: Onlar vicdanlarını para sayma makinelerine, onlar vicdanlarını araçlarının bagajlarına koyup koruma ordularıyla yollarına devam etmek istiyorlar. Vatandaş eskiden “Gerekirse soğan ekmek yeriz.” diyordu, yoksulluktan dem vuruyordu, oysa artık lüks bir malzeme oldu soğan, soğan 30 lira, kıyma 300 lira oldu. Erzurum'da bu vatandaş et kuyruğuna giriyor, çocuğunun karnını doyuramadığı için utanç duyan babaların, gelecek kaygısı taşıdığı için yurt dışına giden gençlerin, oturacak ev bulamadıkları için evlenemeyenlerin, atanamadığı için intihar eden 26 yaşındaki Hasan Cihan Aslan'ın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – ...25 yaşındaki Merve Çavdar'ın, 33 yaşındaki Alim Koç'un, 28 yaşındaki Mustafa Kaya'nın ve intihar eden polislerin vebalı boynunuzda. Kaç seçimdir ülke şahlanacak diyorsunuz, yeni bir şahlanış hikâyesinden bahsediyorsunuz; ben size gerçek bir şahlanış hikâyesi anlatayım: Nazım Hikmet'in Kuvâyi Milliye Destanı;

“Ateşi ve ihaneti gördük

Ve kanlı bankerler pazarında

Vatandaşı, memleketi Alaman’a satanlar,

Yan gelip ölülerin üzerinde yatanlar,

Düştüler can kaygusuna

Ve kurtarmak için başlarını halkın gazabından

Karanlığa karışarak basıp gittiler.”

Basıp gideceksiniz, milletimize söz veriyoruz. Yandaşlık düzeni, bezirgân saltanatı son bulacak. Söz veriyoruz, 14 Mayıs’tan sonra 85 milyon barış içinde, huzur içinde, bereket içinde, bolluk içinde yaşayacak.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurunuz Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; iktidarın ekonomi yönetimi alanındaki plansızlık ve koordinasyonsuzluğunun çok net bir örneğini kamu bankalarında görüyoruz. Kamu bankalarına yapılan liyakatsiz atamalar, ekonomik krizle ve siyasi baskılarla kontrolsüz bir şekilde açılan kredi muslukları, haksız kredi kullanımları birbirini takip ediyor. Tüm bunların neticesinde geri ödeme konusunda akıbeti belirsiz bir kredi tablosu da ortaya çıkmış durumda. Mesela, Ziraat Bankasındaki batık ve riskli kredi miktarı 15 milyar geçmiş, Halkbankasında 16,5 milyar, Vakıfbankta da neredeyse 20 milyar lirayı aşmış durumda yani toplamda 50 milyar lirayı geçmiş durumda.

Ekonomik olarak her sıkıştığınızda yüz milyarlarca liralık kredi paketleri açıklıyorsunuz. KGF güvencesiyle ve kamu bankaları tarafından verilen bu kredilerin neredeyse yüzde 70’inin amacının dışında kullanıldığı yapılan araştırmalar sonucunda da ortaya konulmuş. KOBİ’lerin, esnafın, üreticinin, çiftçinin ihtiyaç duyduğu ve ticari yaşama devam etmesi için kullanması gereken krediler görünmez bir el tarafından farklı kaynaklara aktarılıyor. Neticesinde ne üreticiye can suyu oluyor ne de ekonomiye bir katkı sağlıyor. Birileri kazanıyor, bedelini hep beraber ödüyoruz. Sayıştay raporları bu konudaki denetimsizliği defalarca ortaya koydu ve uyardı; bir adım atıldı mı? Hayır, atılmadı. Bu sorunlu kredilerin kamuya olan zararı her geçen yıl katlanarak devam etti. Sıradan vatandaşın kredi kullanarak alacağı altının, dövizin peşine düşenler milyonlarca liralık kredilerin amaç dâhilinde mi, dışında mı kullanıldığını merak bile etmiyorlar. Örneğin, kamu bankaları istihdam için kredi kullanıyor. Mesela, Sayıştayın 2021 raporuna baktığımızda, kredi kullanımı karşılığında taahhüt edilen istihdam sayısı neredeyse 150 bin, gerçekleşense 93 bin. Yani 55 bin kişilik bir kayıp var ve bunun için ilgililere bir ceza kesilmesi gerekiyor, harekete geçildi mi? Tabii ki geçilmedi. Ama hakkınızı yemeyelim hemen harekete geçtiğiniz konular da var. Mesela “Temel misyonundan tamamen uzaklaşan, asli görevini unutan Ziraat Bankasını tekrar çiftçinin bankası yapacağız.” dediğimizde hemen harekete geçiyorsunuz. Size göre, Ziraat Bankası çiftçilerin tüm taleplerini karşılıyormuş, hiçbir çiftçimizin de paraya ihtiyacı yokmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Allah aşkına, siz hangi ülkede yaşıyorsunuz! Gelsenize Mersin’e, sorsanıza çiftçimize, bakalım kaynağa ihtiyacı var mıymış? İsteddiği kadar kredi alabiliyor muymuş? Rüzgârgülü ekonomi yönetiminiz yüzünden borcunu ödeyemediği için kara listeye giren yani kredi talebinde bulunamayan çiftçiyi ihtiyacı yok sanıyorsunuz, işte ülkenin gerçeklerine de çiftçisine de bu kadar uzaksınız. Gelin, hep beraber kamu bankalarınca kullandırılan koşullu kredilerin durumunu, batık ya da riskli kredilerin sebeplerini, kredilerin ihtiyaç sahiplerine yönelik kullandırılıp kullandırılmadığını hep beraber takip edelim, konuşalım. Kusur var mı, ihmal var mı, yoksa her şey dört dörtlük mü ortaya çıksın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Son cümlem Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Kusur var mı, ihmal var mı ortaya çıksın, ak koyun kara koyun belli olsun. Neyse ki 14 Mayıs’a az kaldı, çiftçinin milletin efendisi olmasına az kaldı.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu.

Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; kısa bir konuşma olacak bu.

Bu, benim son dönemim. Öncelikle beni bu göreve layık gören halkımıza, partime ve feminist yol arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Bu Meclise HDP’yle geldim, Yeşil Sol Partiyle gidiyorum. Türkiye’deki -tırnak içinde- şahane demokrasinin ve devletin Kürt ve sosyalist muhaliflere yönelik muamelesi maalesef böyle. Eminim, benden daha nitelikli arkadaşlarımız yeni dönemde bu çatı altında görev alacak ve halkımızın yararına pek çok çalışmayı hayata geçirmek için mücadele edecekler; hepsinin yolu açık olsun. Siyaset bir meslek değil ve sadece Parlamentoda yapılabilecek bir şey de değil. Geldiğim alanlara dönerek tüm toplumun siyasete aktif katılımı için mücadele etmek en severek yaptığım işlerden olacak.

Tabii ki en çok önemseydiğim bir başka konu da cezaevindeki tüm arkadaşlarımızın özgürlüğü. Hepsini buradan sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Bu yola çıkarken bana cesaret veren sevgili feminist yoldaşım Sabahat Tunceli ve bu Mecliste bana vakur ve onurlu nasıl mücadele ediliri en fazla gösteren kişilerden olan İdris Baluken’i özel olarak selamlamak isterim. Ayrıca, bugün itibarıyla artık özgür demeyeceğim çünkü hep özgürdü İdris Baluken ancak tahliyesine çok ama çok sevindiğimi de ifade etmek istedim. Zor ve acımasız yollar yürüdük ama hep mücadele azmimizi kaybetmeden yürüdüğümüz yolları ve yürümeye de devam edeceğiz.

Başta tüm Meclis çalışanları olmak üzere hepinizi sevgiyle selamlıyorum. Düzeyli, akılla, vicdanla, diyalogla yürütülen bir siyasetin var olacağı günler dileğiyle, hoşça kalın diyorum. “...” (*) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sağlıcakla efendim, kalın sağlıcakla. Başarılar.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Tamer Dağlı.

Buyurunuz Sayın Dağlı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

AK PARTİ GRUBU ADINA TAMER DAĞLI (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Tüm İslam âleminin mübarek ramazan ayının hayırlara vesile olmasını diliyor, İsrail’in Mescid-i Aksa’ya ve Filistinli kardeşlerimize karşı saldırılarını kınıyorum.

Ticari hayatta hem yurt içi hem de yurt dışı işlemlerinin düzenli olarak yürütmesi bankaların bulunmadığı bir ortamda çok zordur. Bu nedenle bankalar ekonomik hayatın en önemli temel taşlarından biridir. Bankalar kişilerin tasarrufların güvenle saklar, tasarruflarından gelir elde etmesini sağlar, finansman ihtiyacı olan kişi ve kurumların bu ihtiyaçlarını da karşılar. 5411 sayılı Bankalar Kanunu’nun 51’inci maddesi kredi açma yetkisini yönetim kuruluna vermiştir. Yönetim kurulu kredi açma, onay verme ve diğer idari esaslara ilişkin politikaları oluşturmak, bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlamak ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Yönetim kurulu kredi açma yetkisini kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kredi komitesine ve/veya genel müdürlüğe devredebilir.

Esnafımızın göz bebeği Halkbank, aktif büyüklüğünü 2022 yılında yüzde 54,5 artırarak 1 trilyon 392 milyara, nakdi kredilerini yüzde 57,7 artışla 697 milyar TL’ye ulaştırmıştır. KOBİ’lere yönelik kredi desteğini yüzde 77,4 artırmış, yine esnafımıza sağladığı kredi desteğini yüzde 59 artırmıştır. Halkbankın takipteki kredi oranı yani NPL oranı yüzde 2,03’tür. Bankacılık sektöründe bu oranın yaklaşık 2,08 düzeyinde olduğunu görürsek Halkbankın bu anlamda gayet başarılı olduğunu görmüş oluruz. Çiftçi dostu bankamız Ziraat Bankası, 2022 yılında bir önceki yıla göre kredilerde yüzde 63 artışla nakdi kredi hacmini 1 trilyon 266 milyar TL’ye yükseltirken gayrinakdi krediler dâhil toplam kredi hacmini 1,6 trilyon TL üzerinden gerçekleştirmiştir. Ziraat Bankasının mevduatı yüzde 82’den fazla büyüyerek 1,7 trilyonun üzerinde gerçekleşmiş, mevduatın pasifteki payı yüzde 74,9 olmuştur. Toplam aktifleri 2,3 trilyon TL iken öz kaynakları 202 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Tarımsal krediler de 2022 yılında yüzde 112 oranında artarak 230 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Tarımsal kredilerin yüzde 88’i sübvansiyonlu olup ağırlıklı olarak yüzde 9,5’la kullandırılmakta ancak sübvansiyon oranları çerçevesinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

TAMER DAĞLI (Devamla) –... çiftçilerimize yansıyan faiz oranları çok daha düşük olmaktadır. Sübvansiyonlu kredilerin yüzde 60’a yakını yüzde 5’in altında bir faizle kullandırılmış olup bunun yarısı da sıfır faizle kullandırılmış durumdadır. Etkin kredi yönetimi sonucu olarak da takipteki krediler rasyosu 2022 yılı sonu itibarıyla yüzde 1,1 seviyesinde olup bu da sektör ortalamasının neredeyse yarısıdır.

Reel sektörün can simidi olan Vakıfbank da kredi hacmini yüzde 70 artırarak 1 trilyon 42 milyar TL’ye ulaştırmış, aynı dönemde nakdi kredileri yüzde 66 artırmış ve aktif toplamını ise yıllık yüzde 80 artışla 1,4 trilyon seviyesine yükseltmiştir.

Evet, hem reel sektörü hem çiftçilerimizi hem sanayicilerimizi bu salgın dönemi olsun, yine yaşamış olduğumuz bu çok büyük afet döneminde olsun sonuna kadar destekleyen bu bankalar bizim değerlerimiz olup hep beraber hepsine sahip çıkalım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan 389 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 389)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 387) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 387 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 18 Ağustos 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde söz isteyen, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Hüda Kaya.

Buyurunuz Sayın Kaya. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜDA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın Genel Kurul; iktidarı sarsılan İsrail’in yalancı ve talancı rejimi suçlarını örtmek için bizim de ülkemizde aşına olduğumuz zalim iktidarların klasik yöntemlerine, savaşa ve şiddete başvuruyor. İsrail’in Filistin halkına yönelik saldırılarını ve Mescid-i Aksa baskınına kınıyorum. Ülkemizde ve Orta Doğu’da tüm sorunlarda savaşı, şiddetsiz, adil ve onurlu bir çözümün, barışın mümkün ve kolay olduğunu, tek sorunun zalim iktidarlar olduğunu bir kez daha burada ifade etmek istiyorum.

(*) 387 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın Genel Kurul, çok sevgili halkımız, içeride ve dışarıda özgürlüğün yolunu bekleyen canlarımız; 7 Haziran 2015'te girdiğim bu Meclis çatısı altında yıllarımızı birlikte geçirdik, çok acılara şahit olduk, bizzat şahsım da dâhil meydanlarda saldırıya uğradık, linç edilmeye çalışıldık, gazlandık, coplandık, hatta kurşunlandık. Meydanlarda yitirdiğimiz canlarımız için bir karanfil bile koymaya engel oldular bu iktidarın güçleri ve sayısız saldırılara maruz kaldık. Bu Meclis çatısı altında birlikte girdiğimiz milletvekili ve başkan arkadaşlarımız yıllardır hâlâ zindanlarda. Hepsini buradan sevgiyle selamlıyorum. Onlardan biri, Mecliste görev yapan en değerli şahsiyetlerden biri olan sevgili İdris Baluken bu sabah tahliye oldu; yüz akıyla girdi, yüz akıyla çıktı. İnşallah, zindanlarda haksız yere girmiş olan hiç kimse kalmayınca kadar mücadelemiz devam edecek.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz yüzyılın en karanlık yıllarını yaşadı ama biliyoruz ki son günlerini yaşamaya devam ediyor. Milyonlarca garibanın, yoksulun, mazlumun ve mağdurun kanı, teri ve gözyaşı üzerinden çok korkunç bir yalan, talan ve savaş saltanatı inşa edildi. Maalesef buna engel olamadık ve çok şükür ki bu zalim rejimi nihayete erdirmemiz çok yakın.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sükûnet istiyoruz efendim.

Buyurunuz Sayın Kaya.

HÜDA KAYA (Devamla) – Bizi hemen çok güzel günler bekliyor mu? Elbette ki hayır. Hem ülkemizin hem dünyamızın gidişatı, hem bireysel hem toplumsal olarak genel manada insanlığın bu iktidarcı hırslarının bizleri nereye sürüklediği aşikâr. Yüzde 1'lik haramilerin cehenneme çevirdiği bir dünyada yaşıyoruz. İktidar, hırs, kötülük ve zulüm her yerde ama her şeye rağmen yeryüzünü cennete çevirmeye çalışan cennetliklerin mücadelesi ve direnişi de sürüyor ve sürmeye devam edecek.

Halkımız emeğiyle, malıyla, canıyla ve kaniyle çok büyük bedeller ödedi. Sarayın zindanları, hayatında şiddete bulaşmamış ve hep karşı durmuş, kimseye hakaret ve tehditte bulunmamış, sadece “Kula kulluğa hayır.” dediği için çoluk çocuğunun yanında kapıları kırılarak namlular altında hapse atılan on binlerce insanımızla dolu; kadınlarla, çocuklarla, bebeklerle dolu; tedavi edilmesi gereken hasta ve infazları dolduğu hâlde bırakılmayan mahkûmlarla dolu. Sokaklarda milyonlarca yurttaşımız 7/24 çalışarak sadece karnını doyurabiliyorken diğer yandan da saray ve sefahat şürekâsı her gün milyon dolarlarla oynuyor ve dünya kentlerinin en pahalı AVM'lerini, mağazalarını dışarıya kapatarak bizim yetimimizin, yoksulumuzun, işçimizin, köylümüzün, depremzedelerin hakkıyla korkunç alışverişler yapmaya devam ediyorlar. İnsanlarımız çöpten pazar artıklarıyla çocuğuna yemek yapmaya çalışırken AKP'nin israf sarayındakilerin sefahati insanı insanlıktan utandırıyor. Dini imanı saray ve saltanat olmuş bezirgânlar, günümüzün en büyük haramileri, kalkmış, sahte din kutsallarıyla duyar kasıyorlar utanmadan arlanmadan. On binlerce insanımızı rant ve hırs iktidarına kurban verdik, adına “kader” diyorlar, “asrın afeti” “asrın felaketi” diyorlar. Hayır, karşı karşıya kaldığımız şey, tam manasıyla asrın ihanetidir ve bir katliamdır. Böylesi acı bir süreçte daha özgür, daha eşit, daha yalansız, talansız, savaşız bir demokratik cumhuriyetin kapısı halkımızın ödediği çok ağır bedellerle tam da aralanmışken muhalefet partilerinin sabah akşam gereksiz seçim hesaplamaları yapması, muhalif kesimlerin bunca siyasi itirazına rağmen gereken maslahat adımlarının atılmaması olması ülkemizin ve halkımızın geleceğinin göz ardı edilmesi sonucunu doğurur ki bu, unutulmaz bir vebale yol açmasın dilerim.

Bu vesileyle, tüm muhalif kesimlerin temsilcilerini birbirlerine değil halka bakmaya, halkın beklentileri ve umudu doğrultusunda bu zalim saltanatı devirmeye ve demokratik cumhuriyeti inşa etmeye odaklanmaya çağırıyorum.

Değerli Genel Kurul, sevgili halkımız; çok şükür ki hayatım boyunca olduğu gibi, milletvekilliğim boyunca da zengin caddelerin, sarayların, patronların, zalimlerin değil fakir mahallelerin, sokakların, mazlumların, ülkemizin en fakir, en yoksul kesimlerinin ve canlarının sesi oldum, olmak için çabaladım. Çünkü sarayın vekili değil milletin vekili olmak bunu gerektiriyordu.

Değerli halkımız, vicdanım rahat, sizlerden bir kez daha helallik dileyerek hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli halkımız, gevşeklik göstermiyoruz, üzüntüye kapılmıyoruz; inanıyoruz ve inanıyorsak mutlaka kazanacağız, sabah yakındır.

Hepinize teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına 2’nci madde üzerinde söz isteyen, İzmir Milletvekili Sayın Murat Çepni.

Buyurunuz Sayın Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; depremde yitirdiğimiz canlarımızı bir kez daha anıyorum ancak depremden canını kurtaran halkımızın da hâlâ acı çekmeye devam ettiğini çok net olarak görüyoruz. Maalesef, iktidar deprem sırasında gösterdiği performansı devam ettiriyor; depremde halkımızı kurtarmak için değil yardımları engellemek için çalışma yürütmüştü, şimdi de yine Samandağ’da bunun çok acı bir örneğini görüyoruz, yaşıyoruz.

Samandağ’da depremin enkazları kaldırılırken asbestli molozlar halkı ve doğayı zehirlemeye devam ediyor ve halk bu zehirleme politikasına, çalışmalarına “Hayır.” derken yani “Depremden canımızı kurtardık, şimdi de asbestle zehirlenmek istemiyoruz.” demeye çalışırken dün jandarma tarafından müdahaleye maruz kaldı ve halk gözaltına alındı, bugün adliyeye çıkmayı bekliyor ve halkımız “Buradayız, vazgeçmiyoruz ve gitmiyoruz.” demeye devam ediyor. Halkımız depremin yaralarını sarmaya çalışırken bir taraftan da canına kastedenlere karşı da sesini yükseltmeye devam ediyor.

Yine, Muğla Deştin’de halk yıllardır çimento fabrikasına karşı mücadele ediyor. Çimento fabrikası deyip geçmemek lazım; ülkeyi bir betona çeviren, bu beton politikasıyla insanları ve doğayı zehirleyen, katleden devlet siyasetine karşı, iktidar siyasetine karşı “Hayır.” demiş oluyor aslında; “Bizim çimentoya değil yaşam alanlarına ihtiyacımız var.” demeye devam ediyor. Halk dünden beri Deştin’de nöbette ve nöbet eyleminde tüm halkımıza çağrı yapıyorlar: “Gelin, nöbetimize katılın ve bu betonculardan hep birlikte kurtulalım.” demeye çalışıyorlar.

Evet, bütün bunları yapan saray suç ittifakı yüzde 1’in iktidarındır. Yüzde 1’in ekonomisi ve iktidarı tüm bunları bir marifet gibi hızla yapmaya devam ediyor. AKP bir şirketler koalisyonu, dolayısıyla da şirketler ne istiyorsa, sermaye ne istiyorsa onu emir telakki etmeye devam ediyor. Milyonlarca yoksul ise seccade edebiyatıyla, hamaset edebiyatıyla, vatan, millet, din edebiyatıyla yedeklenmeye, ikna edilmeye çalışılıyor; aslında zehirlenmeye çalışılıyorlar.

Başkanlık modeli tam da bu ihtiyaçtan çıktı. Başkanlık modeli sadece AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan’ın hezeyanlarından ibaret değildir. Başkanlık modeli uluslararası ve yerli sermayenin talebi üzerine gelmiştir, amacı da daha hızlı sömürü, daha hızlı talan, daha hızlı halk ve doğa düşmanı politikaların hayata geçirilmesidir.

Burada, bütün bu politikalarda gördüğümüz en temel sonuç, yüzde 1’in iktidarı AKP-MHP koalisyonunun milyonlarca işçiyi ve emekçiyi açlığa, yoksulluğa mahkûm etmesidir. İş cinayetleri, güvencesizlik, taşeron çalışma ve sendikasılaştırma politikası sermayenin talebidir. Sermaye daha çok kazansın diye işçiler ve emekçiler açlığa, yoksulluğa, örgütsüzlüğe mahkûm ediliyorlar. Doğa talanı

daha hızlı gerçekleşsin diye bütün bunlar yapılıyor. Yoksul, emekçi köylülük açlığa mahkûm ediliyor, göçe mahkûm ediliyor ve köyünden, tarımından kopararak kentlerde ölüme mahkûm ediliyor, depremlere mahkûm ediliyorlar. Ne için? Uluslararası sermaye, şirketler tarıma el koysun diye bütün bunlar yapılıyor.

Açlığın, yoksulluğun, talanın sebebi doğal fitrat değildir, kader değildir; bunun tek sebebi hırsızlar daha çok çalsınlar diyedir, şirketler daha çok kâr etsin diyedir, bankalar daha çok kâr etsin diyedir; köylülerin ürününe el koymanın sebebi şirketlerin talepleridir. Küçük esnaf, uluslararası şirketler daha çok kâr etsin diye iflasa mahkûm bırakılıyorlar. Yani bir taraftan zenginlerin siyaseti var, bir taraftan da bu siyasetin altında inim inim inleyen milyonlarca işçi ve emekçi var. Yani ne olmuş oluyor böylece? Yoksullar ezilirken zenginler kâr ediyorlarsa o zaman şudur: Zenginler kendi siyasetini yapıyorlar, kendi örgütlenmelerini yapıyorlar, karşılarındakini örgütsüzleştirmeye çalışıyorlar ve o zaman yoksullar da kendi siyasetlerini yapmak zorundadırlar. Zenginler kendi siyasetlerini yaparak zenginleşiyorlarsa yoksullar da yoksulluğun sorumlusu olanlardan hesap sorma siyasetini yapmak zorundadırlar; biz başından itibaren bunu söylemeye çalışıyoruz. Kutsal görülen tüm değerlerin istismarından ibaret olan bu siyasete karşı kendi siyasetimizi yapacağız. İktidar bütün bunları yaparken yoksulların temsilcileri olan bizleri, devrimcileri, sosyalistleri, yurtseverleri düşmanlaştırma siyasetini yapmaya çalışıyor çünkü yüzde 1'in yani bir avuç kan emicinin kendi ceplerini doldurma siyasetini tüm yoksulların siyasetiymiş gibi gösterme becerisini uygulamaya çalışıyorlar. Tarih boyunca buna tanık olduk; nerede bir isyan, nerede bir hak arama mücadelesi varsa bu mücadele bu biçimde kriminalize edilmeye, ötekileştirilmeye, düşmanlaştırılmaya çalışıldı ve bütün bunlar da yerlilik, millîlik, vatanseverlik ve benzeri hamaset üzerinden yürütüldü. Bir avuç hırsızın, soyguncunun, talancının, sermayedarın siyasetine karşı kendi siyasetimizi örgütleyebiliriz. Bu, kader değildir, buna pekâlâ “Dur!” diyebiliriz; buna “Dur!” demek için de bizim gücümüz var, buna vasfımız var; bunun için elimizden gelen neyse bunu yapmaya kalktığımızda bu durumu engellemek için her türlü koşul müsaittir.

Evet, seçimlere bu konjonktürde gidiyoruz. Seçim siyaseti dar tartışmalara, kısır tartışmalara daraltılmaya çalışılıyor. İşte, burada yoksulların, işçilerin ve emekçilerin, ezilen halklarımızın dikkat etmesi gereken, kendi tutumunu örgütlemesi gereken nokta tam olarak burasıdır. İşte, HDP bu yüzden susturulmaya çalışıldı, HDP bu yüzden engellenmeye çalışıldı. Bu ülkedeki devrimciler, sosyalistler bu yüzden cezaevlerine atılmaya çalışılıyor ama her şeye rağmen halkımız direniyor; devrimciler, sosyalistler ve yurtseverler de direnmeye devam ediyorlar ve aynı zamanda direnmek de yetmez, kurucu bir siyaseti inşa etmeye çalışıyoruz. Tam da burada Yeşil Sol Partiyi halklarımız bu ülkenin, bu coğrafyanın işçileri, emekçileri iyi görmelidir, iyi tanımalıdır. Yeşil Sol Parti sizlerin partisidir, Yeşil Sol Parti yoksulların partisidir; işçilerin, emekçilerin partisidir, demokratların partisidir; özgürlük isteyenlerin, adalet isteyenlerin partisidir. Yeşil Sol Parti etrafında kenetlenmek sadece bir seçim politikası değildir, geleceği kazanma politikasıdır; faşizme karşı, kapitalizme karşı, emperyalizme karşı mücadelenin bir ayağıdır. İşte, gelin, hep birlikte bu mücadeleyi yükseltelim, Yeşil Sol Parti etrafında kenetlenelim; açlığa, yoksulluğa, sömürüye “Dur!” demenin mücadelesini yükseltelim diyoruz. Yeşil Sol Parti etrafında bir kez daha kenetlenme çağrısı yapıyorum.

Tüm halkımıza sevgilerimi selamlarımı iletiyorum ve başarılar diliyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurunuz Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak Filistin’de İsrail askerlerinin şu mübarek ramazan ayında Filistinli kardeşlerimize yönelik saldırısını ve yaşattığı zulmü lanetliyoruz. Grubumuz olarak Filistinli mazlum kardeşlerimizin sonuna kadar yanındayız. Yıllardır Filistinli kardeşlerimize karşı gerçekleştirilen bu zulmün artık son bulmasını istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün yine iktidarın sopası konumundaki RTÜK, kanallara en ağır cezaları yağdırmış. İktidarın kadına yönelik politikalarını, anlayışını eleştirdi diye Fox’a ceza; vatandaşların depremde vinç kiralamak zorunda bırakılmasını eleştirdi diye Halk TV’ye ceza; Şanlıurfa Belediyesi kendisine yurt dışından gönderilen yardımı Afganistan’a göndermiş, vay bunu eleştirdin, Tele1’e ceza. Yılbaşından bu yana tam 15 kez aynı kanallara ceza kesildi. Bu eleştirilerin nesi yanlış? Depremdeki eksikleri anlatmanın nesi suç? Her şeyden önce ifade özgürlüğümüzü, basın özgürlüğümüzü, haber alma hakkımızı elimizden alan bu haksız, hukuksuz cezaları kınıyorum. Tüm bu hukuksuzluğunuzla, vicdansızlığınızla ne yaparsanız yapın gerçekleri karartamazsınız, karartamayacaksınız.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu ve tüm parti sözcülerimizin konu dış politika olduğunda bu kürsüde özellikle vurguladığı birkaç önemli husus şunlar olmuştur: Bir, dış politika millî olmalıdır. İki, dış politika iç politika malzemesi yapılmamalıdır. Üç, dış politika kişi çıkarlarına göre değil ülke çıkarlarına göre yürütülmelidir. Bunu neden söylüyorum? AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan geçtiğimiz günlerde, Sayın Kılıçdaroğlu’nu ziyaret ettiler diye büyükelçileri tehdit ederek “Bu seçimde size ders vereceğiz.” dedi.

Sayın milletvekilleri, Sayın Erdoğan da kabinesindeki Dışişleri Bakanı, diğer bakanları, danışmanları ve bu Mecliste dış politikayla ilgilenen tüm değerli arkadaşlarımız da bilirler ki büyükelçiler, bulundukları ülkelerde kendi ülkelerinin çıkarı için tüm kesimlerle görüşür. Washington’daki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi de Berlin’deki, Sofya’daki Büyükelçimiz de ülkemizin, milletimizin çıkarları, o ülkelerle iş birliğimizin gelişmesi için hem partilerle, basınla hem de iş dünyası, sivil toplumla görüşür, görüşmelidir de. Eğer bunu yapmıyorsa görevini yapmıyor demektir. Peki, bunu bilen Erdoğan neden konuyu şimdi gündeme getiriyor? Çünkü koltuğunun elinden kaydığını görüyor ve aklınca Batı’yı tehdit ederek, meydan okuyarak ülkücü, milliyetçi oyları devşirme çabasında. İyi ama değerli milletvekilleri, o ülkücü kardeşlerimiz sormayacak mı “Madem Amerika’ya ders verecektiniz, niye bunca yıl beklediniz? Askerimizin başına çuval geçirildiğinde verseydiniz ya o dersi.” Bırakın dersi, nota dahi veremediniz. Hatırlayın, “Ne notası, müzik notası mı?” diyenleri hatırlıyoruz biz.

Başka? ABD Başkanı Trump o hakaret dolu mektubu gönderdiğinde elinizi tutan mı vardı? Verseydiniz dersini. Sadece Trump mı? Başkan Obama beyzbol sopasıyla poz verdi “Erdoğan’la telefon konuşması.” diye yayınladılar. Ne yanıt verdiniz? Şimdiki Başkan Biden ülkemizi haksız hukuksuz yere, soykırım yapmakla itham etti, kılınızı kıpırdatmadınız; verseydiniz ya dersini.

Amerika’sı öyle de Rusya’sı farklı mı? Rusya lideri Putin, hem de İdlîb’de, Rusya’nın da parmağı olan 33 şehit verdiğimiz saldırıdan sonra sizi ve bakanlarınızı dakikalarca odasının kapısında bekletip filme aldırma mı, verebildiniz mi dersini? Ne gezer! Onlar yapar, Suudi Arabistan durur mu? İstanbul’un orta yerinde gazeteciyi katlettiler, verebildiniz mi derslerini? Ne gezer! Cinayetin arkasında işaret edilen faillere kırmızı halılar serdiniz.

Diyoruz ki: Dış politika millî olmalı, kişilerin değil Türkiye’nin çıkarlarını korumalı. Allah aşkına, şu S-400 meselesine bir bakalım. Putin’in gönlü olsun diye 2,5 milyar dolara yani 50 milyar liraya bu füze savunma sistemini aldınız. Peki, aldık da kullanabiliyor muyuz? Hayır değerli arkadaşlarım, sandıkta tutuluyor. Sadece 2,5 milyarı savurmakla kalmadınız, ABD dedi ki: “Madem S-400 alıyorsun, seni yeni nesil savaş uçağı projesinden çıkarıyoruz.” F-35 projesinden resmen atıldık, ağzınızı açıp

bir yanıt verebildiniz mi? Hayır. O projeden 10-12 milyar dolar millî savunma sanayisi üretimi olarak kaybımız var. Bitmedi, parası ödenmiş ve üretilmiş, uçuşa hazır 6 ya da 7 F-35 uçağımız hâlâ Amerika'da. Alabildiniz mi? Hayır. Tahkime gittiniz mi? Hayır. Peki, ne yaptınız? Hiç yüzünüz kızarmadan gidip eski modelleri istediniz. Hani, nerede ders vermek? Hani, nerede ülkesinin hakkını, hukukunu, çıkarını savunan ilkel, onurlu dış politika? Ama merak etmeyin, o ilkel, o onurlu dış politikayı biz kuracağız ve asla sizin yaptığınız gibi kişisel çıkarlar uğruna, koltuk uğruna dış politikayı içeride malzeme yapmayacağız. Kılavuzumuz Atatürk, şiarımız “Yurtta sulh, cihanda sulh.” olacak.

Sayın milletvekilleri, kendileri binlerce kilometre uzakta olsalar da yurt dışında yaşayan yurttaşlarımız bu ülkenin asli unsurlarıdır; onlar hem ay yıldızlı bayrağımızın bulundukları ülkelerdeki en güçlü, en coşkulu temsilcileridir hem de o ülkelerle Türkiye arasında sarsılmaz birer köprüdür. Bugün, yıllardır gündeme getirmemize rağmen duymadığınız, görmediğiniz yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın, gurbette yaşayan kardeşlerimizin derdini anlatmak için de karşınızdayım. Öncelikle bir büyük teşekkür göndermek isterim hepimiz adına. Deprem felaketinde Avrupa'nın dört bir yanında vatandaşlarımız seferber oldu, deprem bölgesine yüzlerce tır, çadır, ısıtıcı, battaniye, kıyafet ve gıda gönderdiler, buradan yürekten teşekkür ediyorum. Ama değerli arkadaşlarım, “gurbetçi” dedik, “Avrupalı Türkler” dedik, “yurt dışındakiler” dedik, adına ne dersek diyelim hepsi bizim canımız kanımız, kimi anamız, babamız, kimi halamız, dayımız, abimiz, kimi komşumuz, hemşehrimiz. Bu saray iktidarının hakkını, hukukunu görmezden geldiği kesimlerin başında maalesef o insanlarımız geliyor, onları hem Türkiye’de hem de yaşadıkları ülkelerde yalnız bıraktınız. Hangisini sayayım? Bu AK PARTİ iktidarı var ya bu iktidar, hem her sıkıştıklarında gurbetçiye döner “Aman paranı getir, Türkiye’ye yatır.” derler, sonra da gider 6 milyon vatandaşımızı bulundukları ülkelere ihbar ederler. Evet, ihbar ettiniz, yıllarca alın teriyle çalışmış, dışinden tırnağından artıracak birikim yapmış bu insanların Türkiye’deki banka hesap bilgilerini paylaştınız. Bu kürsüden defalarca haykırdık, Sayın Kılıçdaroğlu “Erteleyin, vatandaş mağdur olmasın.” dedi, dinlemediniz; vatandaşlarımızı oralarda Alman, İngiliz, Fransız vergi memurunun karşısına eli kolu bağlı bırakıverdiniz.

İşte emeklilik meselesi. Yıllarca hem Türkiye’de hem Almanya’da çalışmış, biriktirmiş, prim ödemiş, SGK’den emekli olmuş vatandaşlarımız var; siz onlara “Bulunduğunuz ülkede çalışamazsınız.” dediniz, Avrupa’daki vatandaşlar isyan edince “Tamam canım, yirmi saat çalış ama üzerini çalışırsan maaşını keserim ha.” dediniz. Size ne? İster part-time ister full-time çalışsın, ülkemizi kalkındırıyorsa size ne? Biz “Bu sınırlamayı kaldıralım.” dediğimizde dinlemediniz, büyük haksızlığa, büyük eşitsizliğe göz yumdunuz.

Başka bir haksızlık daha yaptınız, yine siz yaptınız. Kendi vatandaşımızı tüccar gibi görüp BAĞ-KUR’lu yaptınız, 2 kat prim borcu ödemeye ve yarı maaş emekliliğe mecbur ettiniz, sizin elleriniz kalktı bu vicdansızlığa. Lafa gelince “Onlar bizim ayrılmaz parçamız.” nutukları atarsınız ama işte Türkiye’de aldıkları sağlık hizmetine dahi kısıtlama getirdiniz. Üzülerek söylemeliyim ki hastanelerimizde bizlerin ve hatta Suriyelisi, Afganlısı milyonlarca göçmenin aldığı hizmetleri dahi alamaz oldu canımız Avrupalı Türkler. Bunun adı eşitsizlik değil de nedir?

Sayın milletvekilleri, iki yıl pandemi vardı, yurt dışında yaşayan kardeşlerimiz aileleriyle görüşemediler, büyükelçilikler pandemi gerekçesiyle vize veremediler. İyi ama pandemi biteli iki yıl oldu, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buradaki aileleri binlerce, on binlerce vatandaşımız hâlâ Almanya’nın, İngiltere’nin, Fransa’nın kapılarında eziyet çekiyor. On binlerce aile başvurusu bekliyor, yüz binlerce yurttaşımız gurbetteki akrabasını görmeye gidemiyor; hastası bekliyor, öğrencisi bekliyor, gidemiyor. Sizin umurunuzda mı? Ne yaptınız bu eziyeti bitirmek için çıkın anlatın. Bu vize kuyruklarının tek sorumlusu basiretsiz, beceriksiz AK PARTİ iktidarındır.

Her fırsatta yurt dışındaki vatandaşımıza yüklenirsiniz, ne de olsa onlar Almancı, onlar gurbetçi. Pandemide bu insanlarımızdan test parası bile istediniz siz ama onların meselelerine gelince dut yemiş bülbülsünüz. Yıllardır bir araba, bir de telefon meselesini bile çözemediniz, çözmediniz. Telefonunu Türkiye'ye getiriyor, dört ayda kapanıyor. Türkiye'deki kardeşine, annesine bir telefon hediye etmek istiyor, yasak. Almanya'da kullandığı arabayı burada kullanmak istiyor, burnundan getiriyorsunuz. Onlarca şart, onlarca yasak. Yok, iki yıldan fazla kullanamazsın; yok, eşin, çocukların kullanamaz. "Kaldırın bu şartları." diyoruz, dinlemiyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, Avrupalı Türkler kendilerine yapılan bu haksızlıkları, vicdansızlıkları, adaletsizlikleri hiç ama hiç unutmadı, unutmuyor. Ama az kaldı, yurt dışındaki Türkler hem gurbette hem de ana vatan da hak ettiği muameleyi 15 Mayıs'tan itibaren millet iktidarında görecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

UTKU ÇAKIROĞER (Devamla) – Yurt dışındaki yurttaşlarımızın, Türkiye'den emekli olan yurttaşlarımızın yurt dışında çalışmasını engelleyen tüm kısıtlamaları kaldıracağız. Mavi kartlı kardeşlerimize sözü verilen eşit imkânları sağlayacağız. Yurttaşlarımızın sınır kapıları ve yolculuk boyunca yaşadıkları tüm sıkıntıları çözmek için diplomatik girişimleri başlatacağız. Konsolosluk işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi için yasal düzenlemeleri yapacak, bürokratik engelleri kaldıracağız. Yurt dışından Türkiye'ye beraberinde getirilen araçlardaki kısıtlamayı beş yıla çıkaracağız. Yine, yurt dışından getirilen araçların sürücülerini için konan tüm kısıtlamaları kaldıracağız. Yurt dışındaki 7 milyona yakın yurttaşımızı ilgilendiren otomatik bilgi paylaşımının yarattığı mağduriyetleri bitireceğiz.

Son olarak, en önemlisi de iktidarımızda yurt dışındaki yurttaşlarımızın sorunları Türkiye Büyük Millet Meclisine en etkin şekilde taşınacak çünkü yurt dışı seçim çevresini biz oluşturacağız; inanıyoruz, gurbetteki vatandaşlarımız da inanıyor. Herkesin eşit, adil ve huzur içinde yaşayacağı bir ülkeyi biz inşa edeceğiz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Grubu adına Sayın Aydın Adnan Sezgin. Sayın Sezgin, buyurunuz efendim.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşeceğimiz maddeler arasında can Azerbaycan'la da ilgili bir anlaşma var. Şunu belirtmek istiyorum: Kardeş Azerbaycan işgal altındaki topraklarını ve Yukarı Karabağ'ın bir kısmını kurtarmıştı, bununla iftihar ediyoruz elbette. Ancak, Rusya hiçbir zaman olmadığı kadar bölgeye nüfuz etmiş durumdadır, hatta birçok açıdan başat konumdadır. Bunun orta ve uzun vadede Türkiye ve Azerbaycan'a, hatta bölgeye ciddi zararlı tesirleri olmasından büyük endişe duyuyoruz.

Değerli arkadaşlar, iktidar, uluslararası ilişkilerimizin her alanında gedikler açmış, her sahada parametreleri aşındırmıştır; millî güvenliğimiz üzerindeki risk ve tehditleri çoğaltmıştır. Dış ilişkiler bu alanlardan sadece biridir. İktidarın Mısır ve Suriye başta olmak üzere dış politikadaki yanlışlarının ülkemize, millî güvenliğimize önemli maliyetleri, ağır ekonomik sonuçları olmuştur. Baştan sona yanlış politikalarla Türkiye'ye büyük maliyet yükleyen ve geleceğe dönük çok önemli riskler yaratan Suriye konusunda şimdi iktidar Moskova mahfillerinde Kremlin'e yalvar yakar durumdadır, Esad'a yalvarma hâlinindedir. Bu duruma düşmemize yol açan hatalarınızdan hiç mi yüzünüz kızarmıyor? "Bugün git,

yarın gel.” muamelelerinden utanmıyor musunuz? Neyse ki nihayet, Türkiye, Suriye, İran ve Rusya arasında Dışişleri Bakan Yardımcıları düzeyinde Suriye konulu bir toplantı gerçekleştirilebilmiştir. Bakalım bu toplantı Suriye’yle normalleşmenin dinamiklerini yaratacak mı? Suriye’yle normalleşme çok zorlu bir süreç. İktidar Suriye’yle normalleşme gayretlerini neden tam seçim arifesine denk getirdi, bu da ayrı bir soru işaretidir. Ve yine son dönemde başlatılan diğer normalleşme süreçleri...

Uluslararası ilişkilerde boş hayallerle o kadar çok savrulduunuz ve yanlış adım attınız ki, o kadar lüzumsuz kargaşa çıkardınız ki normalleşmeyi yönetme ehliyetiniz de kalmadı. Fren ve denge unsurlarının tamamen kaybolduğu, her şeye tek adamın karar verdiği ucube bir rejimde dış politikayı iç politikaya esir kılma alışkanlığı ne normalleşmeyi yönetebilir ne Türkiye’yi değişen dünya dengelerinde hâkim bir konuma taşıyabilir.

İktidar, ayrıca, son dönemde Türkiye’nin stratejik önemini arttırdığı, itibarını yükselttiği gibi bir yanılgı içerisinde. Evet, Türkiye’nin jeopolitik öneminin görünürlüğü artmıştır; bu, Türkiye’yi kısmen öne çıkartmaktadır ancak bunu iktidarın eseri gibi takdim etme düpedüz hiledir, yalandır. “Dünya gücü olduk.” “21’inci yüzyıl Türkiye Yüzyılı olacak.” “Oyun kurucuyuz.” gibi karşılığı olmayan boş sloganlardan sıyrılmak gerekmektedir. Ukrayna savaşı başta olmak üzere, çeşitli dışsal faktörlerin sağladığı jeostratejik görünürlüğün ülkemizin azami tarzda faydalanabileceği şekilde yönetilmesinde iktidar yeterli başarıyı gösterememiştir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye NATO’nun savunma ve güvenlik şemsiyesinden istifade etmektedir. İttifakın Finlandiya’yla güçlenmesi Türkiye’yi de güçlendirmektedir, bundan memnuniyet duyuyoruz. Türkiye de NATO’ya büyük katkı sağlamıştır, sağlamaktadır. NATO aynı zamanda bir ortak siyasi değerler birliğidir; bu değerlere Türkiye yeniden uymaya başladığında ittifak içindeki itibarı ve katkısı da bir o kadar yükselecektir. Evet, iktidar NATO’yu Türkiye’nin uluslararası kimliğinin parçası olarak tanımlıyor, buna itirazımız yok ama Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi normları da Türkiye’nin kimliğinin bir parçası olmalıdır. Ne var ki iktidar, Türkiye Cumhuriyeti’nin oluşumuna katkı verdiği bu kıymetli kurumlardan tamamen uzaklaştı. Batı’yla ilişkiler iktidarın beklediği gibi normalleşmedi çünkü iktidar anormal tutumlarıyla güvenilirliğini ve itibarını yok etmiştir. Neyse ki yakında bu zihniyet ve savrulmalar kalkacak; yerine, cumhuriyet geleneklerine uygun, dünya dengelerine uyum sağlama zekâ ve esnekliğine sahip bir dış politikayı yönetecek yeni bir iktidar liyakatli kadrolarıyla gelecek.

“Batıyla ilişkilerimiz” derken sadece NATO ve AB’yi kastetmiyoruz elbette. ABD’yle ikili ilişkilerimiz de çıkmazdadır. Sayın Cumhurbaşkanı, heyetlerini ABD’ye dilenmeye yolluyor, sonra da “ABD’yi mağlup edeceğiz.” diye vatandaşın oy istiyor. Şu veya bu ülkeyle ilişkilerini Türkiye’nin ciddiyeti, güvenilirliği ve ulusal çıkarları üzerinden değil, iç siyaset çıkarları üzerinden düzenliyor, buna alıştık.

Dün Sayın Cumhurbaşkanı bir diplomasi dersi vermeye kalkışmış, bir büyükelçiye “Senin muhalefet lideriyle işin ne?” diye çıkmıştır. Bir büyükelçinin tek görevi bulunduğu ülke resmî makamlarıyla görüşmek değildir, illegal olmayan her çevreyle görüşür, bu da vazifesinin bir parçasıdır. Yıllardan beri bunu öğrenememişsen yazıklar olsun, öğrenip de bunu istismar için kullanıyorsan bu daha da ayıp. Esasen bir büyükelçinin muhalefetle görüşmekten kaçınması büyükelçilik görevini layıkıyla yapmadığının ifadesi olur. Ancak diktatörlüklerle yönetilen ülkelerde büyükelçilerin temasları sadece hükümetlerle sınırlı kalır. Türkiye’nin bir diktatörlük olduğunu mu itiraf ediyorsunuz? Sayın Cumhurbaşkanının bu konuyu da iç politika meselesi hâline getirmek istediği, ona buna sataşarak prim yapmaya çalıştığı apaçık ortadadır. Vatandaşımızın böyle diklenmelere artık karnı toktur. Rahip Brunson meselesinde izlediği onur kırıcı tutum hafızalarda hâlâ tazedir, olay ayrıca o denli tuhaftır ki aynı gün Dışişleri Bakanı Sayın Çavuşoğlu da ABD Dışişleri Bakanı Blinken’la yaptığı görüşmeyi övünerek sosyal medyasına taşımıştı. Bugün için iktidar bir yandan ABD’yi eleştirirken diğer yandan

ABD'ye yakınlaşma arayışındadır, ne eleştirilerinde tutarlıdır ne de yakınlaşma arayışında beceriklidir. Suriye'de ABD'nin PKK-PYD/YPG'yle iş birliği elbette kabul edilemez; ABD bundan vazgeçmemelidir, vazgeçirilebilmelidir ama sonuçta ortadaki durumun Suriye'de atılan yanlış adımların bir sonucu olduğu da aşikârdır. Bu durumun oluşmasında iktidarın payı büyüktür. S-400'ler nedeniyle ABD'yle yaşadığımız F-35 ve F-16 sorunları da işin başka bir boyutudur. Türkiye, topyekûn hatalı S-400 alımı nedeniyle kendi bölgesindeki silah dengeleri açısından sıkıntıya düşmüştür.

Değerli arkadaşlar, mevcut iktidarın zihniyeti yanlıştır, vizyonu bulanıktır. Cumhuriyetin dış politikası hiçbir zaman şu veya bu ideolojinin, mezhebin liderliğine soyunma iddiasıyla değil, çağdaş bir ülke olarak dış ilişkileri yürütmeyi amaçlamıştır; Türkiye'nin ulusal çıkarlarını ve güvenliğini, itibarını, ekonomik kazancını hedeflemiştir. Türkiye Cumhuriyeti yeni iktidarla uluslararası sahnede layık olduğu konuma muhteşem bir dönüş yapacaktır. Demokrasisi güçlü, hukukun üstünlüğü ilkesini el üstünde tutan Türkiye Cumhuriyeti bunu yüksek başarıyla gerçekleştirebilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Cumhuriyeti, yeni iktidarla birlikte küresel dönüşüme uyum sağlama adımlarını dikkatle atarak diktatörlüklerle ittifak anlamını taşımayacak bir şekilde yeni döneme intibak edecektir.

Sözlerime son verirken, İsrail güvenlik güçlerinin Mescid-i Aksa'da düzenlediği vahşi saldırıyı en ağır şekilde kınıyor, Türkiye'de iktidarın yanlış tutumları nedeniyle sahici himayeden yoksun bıraktığı Filistin halkının daima yanında olacağımızı ifade etmek istiyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

İç Tüzük'ün 145'inci maddesinin ikinci fıkrası “Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir.” hükmünü havidir. Bu hüküm uyarınca, teklifin açık oylamasını oturumun sonuna bırakıyorum.

3'üncü sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 398) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 398 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

(*) 398 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

**SÜRÜCÜ BELGELERİNİN KARŞILIKLI OLARAK TANINMASI VE DEĞİŞİMİNE
İLİŞKİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İTALYAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Temmuz 2022 tarihinde Ankara’da imzalanan “Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde söz isteyen? Yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamayı İç Tüzük’ün 145’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oturumun sonuna bırakıyorum.

4’üncü sırada yer alan 379 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 379)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.26

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.43****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

5’inci sırada yer alan, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük’ün 128’inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi’nin görüşmelerine başlayacağız.

5.- 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük’ün 128’inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) ()*

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Başkanlık Tezkeresi 437 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tümü üzerinde söz isteyen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilmesi gerektiğine ve Başkanlığın tutumunun bu yönde olmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu yaptığınız sunuş konuşmasından anlaşılıyor ki 126 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve onu içeren sıra sayısındaki teklifin görüşmelerine başlamak üzereyiz. Bu noktada -sözü çok uzatmadan, eğer ayrıntılı isterseniz dile getirebileceğim- Anayasa’nın 169, 56, 35, 2 ve 104’üncü maddeleri açısından Anayasa’ya aykırılık iddiamız vardır. Bu görüşmeler yapılmaksızın, Komisyon da görüşülmediğinden ve komisyonların en öncelikli görevi Anayasa’ya aykırılık bakımından teklifleri değerlendirmek olduğundan, bu değerlendirmenin yapılması için Komisyona iade edilmesini -Komisyon görüşmediği için- tarafınızdan talep ediyoruz. Eğer bunu mümkün görmüyorsanız ve tutumunuzda bir değişiklik olmayacaksa tutumunuz hakkında usul tartışması açmak isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Biz devam etmekten yanayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - O zaman usul tartışması talep ediyorum.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Nimetullah Erdoğan’ın, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, usul tartışması açıyorum.

(*) 437 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Lehte...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Lehte...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Lehte...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Aleyhte...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aleyhte...

BAŞKAN – Lehte Ramazan Can, aleyhte...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eğer aleyhte söz talebi şahsıma düşüyse Sayın Kaboğlu’na devretmek isterim.

BAŞKAN - Lehte Sayın Ramazan Can.

Buyurunuz Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Usul tartışması açıldı, usul tartışmasında Meclis Başkan Vekilimizin tutumu lehinde söz aldım, tutumunun doğru olduğunu düşünüyorum.

OHAL kararnamelemleri Anayasa 119’a göre düzenleniyor, Anayasa madde 119’u isterseniz okuyayım: “Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı...” Devam ediyor; bu gibi durumların ortaya çıkmasında süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hâl ilan edebilir. “Olağanüstü hal ilanı kararı, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır.” Başlıkları okuyorum: “Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir.” Olağanüstü hâllerde düzenlenen durumlar var. “Olağanüstü hâllerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir.” İşte buna dayanarak çıkardı Cumhurbaşkanımız. “Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.” Aynı gün Meclis onayına da sunuldu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun gündeminde yer aldı. “Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli...” diye devam ediyor.

Peki, İç Tüzük’te karşılığı ne? İç Tüzük’teki karşılığı da 128’inci madde. 126’ncı madde: “Olağanüstü hâl ile ilgili kararlar” 127’nci madde: “Sıkıyönetimle ilgili kararlar” 128’inci madde İç Tüzük’te: “Olağanüstü hâllerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin görüşülmesi” Evet, şu an buradayız yani zamanlama itibarıyla. İç Tüzük 128: “Anayasanın 119 uncu maddesi çerçevesinde ilan edilen olağanüstü hâllerde Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan ve Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Meclis onayına sunulan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hali hariç olmak üzere üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde öncelikle görüşülür ve karara bağlanır. Söz konusu kararnameler bir ay içinde komisyonlarda görüşülmediği takdirde, Meclis Başkanlığınca doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınır. Genel Kurul, geriye kalan iki ay içinde bu kararnameler hakkında karar verir. Üç ay içinde görüşülüp karara bağlanamayan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kendiliğinden yürürlükten kalkar.” Evet, Anayasa 119’a göre olağanüstü hâl kararnamesi çıkarıldı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı gün onayına sunuldu. Ardından da İç Tüzük 128’e göre, komisyonlarda görüşülmedi -Komisyonlarda görüşülebilirdi, görüşülmedi- komisyonlarda görüşülmeden doğrudan, Başkanlık resen gündeme aldı ve gündeminde de görüşüyoruz.

Dolayısıyla hem Anayasa'nın 119'uncu maddesi gereğince hem de Anayasa'dan kaynaklanan İç Tüzük'e atıfla İç Tüzük'ün 128'inci maddesi gereğince usul şartları, hukuki mevzuat şartları yerine getirilmiştir, bunda herhangi bir sıkıntı yoktur. Dolayısıyla usul tartışması açılması noktasında; bunun komisyonlara iade edilmesi doğru değildir.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine alınmıştır, Türkiye Büyük Millet Meclisi de gündemine hâkimdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Devamla) – Anayasa 119'a ve İç Tüzük 128'e göre bunu görüşmemiz gerekiyor. Bu, herhangi bir takdirlik konu da değildir.

Usul tartışmasında Meclis Başkan Vekilimizin lehinde olduğumuzu tekrar beyan ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Aleyhte Sayın İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurunuz Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli vekiller; elimizde 126 sayılı OHAL CBK'si var. Bundan önce birçok CBK çıkarıldı, bundan sonra da birçok CBK çıkarıldı. Bugün itibarıyla toplam 19 OHAL CBK'si çıkarıldı. Bu CBK'ler bunda olduğu gibi ilgili komisyonlara havale edildi. Şu anda 19 Cumhurbaşkanlığı kararnamesi komisyonlarda beklemektedir. Bu kararname de Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiş bulunuyor ve 24 Şubat tarihli bir kararnamedir; belirttiğim gibi, öncesi var, sonrası var.

Şimdi, bu kararname Komisyonunda görüşülmeden buraya getiriliyor. Birçok yönüyle anayasal sorun söz konusu. Düzenleme alanı bakımından... 104'üncü madde ikinci fıkrası: "Cumhurbaşkanı Anayasa'yı uygulamakla yükümlüdür." Ama zaman bakımından, olağanüstü hâl dönemi sonrasına sirayet edecek birçok konuyu düzenlemektedir ve konu itibarıyla da aslında bir yasada düzenlenmiş olan bir konu burada Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmektedir. Oysa 119'uncu madde Cumhurbaşkanlığı kararnamesi açısından bir esneklik tanıyor olmakla birlikte, kesinlikle 104/17'ye göre "Kanunla düzenlenmiş bir alanda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz." hükmü yer almaktadır. Bu itibarla, 119'un öngördüğü genişleme, konumuz açısından geçerli değildir. Bu, tabii, süre bakımından üç ayın çok sonrasına taşmaktadır ve kalıcı etkiler yaratan düzenlemeler söz konusu. Burada, evet, deprem sonrası dönemde belli alanların yerleşime açılıyor olması bakımından alınması gereken önlemleri biz de kuşkusuz destekliyoruz ama bunların ilgili bilim dallarının öngördüğü ölçütler çerçevesinde yapılması gerekiyor. Oysa burada yalnızca bir bakanlığın takdir edeceği alanların, deprem bilimi açısından, yapı bilimi açısından -gerekli önlemler alınmadan üstelik- yerindelik açısından bu tür sakıncalar söz konusu.

Evet, doğru, bu, gerekçelidir, bütün CBK'ler gerekçesiz olduğu hâlde bunda gerekçe öngörülmektedir ama burada, Komisyondan geçmeden gelen bu metin kanun olarak mı görüşülecek? Ki mümkün değil, Cumhurbaşkanının teklif verme yetkisi bulunmamaktadır. Peki, o zaman, karar olarak mı görüşülecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım, tamamlayayım.

BAŞKAN – Buyurunuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Karar olarak görüşülecekse o zaman bu bir Meclis kararı mı olacak? Yani Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kanun hükmünde olduğu hâlde bu, bir Meclis kararına mı dönüşecek ve bunun hukuki niteliği ne olacak? Bu, tamamen belirsiz bir konudur.

Peki, üç ay sonra -üç aylık bir süre söz konusu- üç ay içerisinde yürürlükten kalkması söz konusu. Bu, 24 Mayıs'ta yürürlükten kalkacak mı, yoksa biz kararla, yürürlükte olan 7269 sayılı Kanun'u Meclis kararıyla yürürlükten mi kaldıracacağız? Yani Meclis, Anayasa madde 7'ye göre kendisine tanınmış olan "yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini karar yoluyla mı ihlal edecek? Peki, bu durumda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi üç ay içerisinde yürürlükten kalkıyor, eğer kanuna çevrilirse Anayasa Mahkemesi denetleyebiliyor ama karar olarak burada kararlaştırılırsa o zaman Anayasa Mahkemesinin de denetim yolu kapatılıyor. Yani Anayasa Mahkemesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

O zaman madde 119'un öngördüğü üç aylık sürede denetim yasağını, üç ay sonra denetlenebileceği kuralını da ortadan kaldırmış oluyoruz. Bu çok önemli konudur Sayın Başkanlar, Değerli Grup Başkan Vekilleri; iltir, böyle bir şeye ilk kez tanık oluyoruz. Ya 19 CBK'yi birlikte görüşmek lazım ilgili komisyonlarda veyahut bunun geri çekilmesi lazım çünkü bugün burada alınacak karar içinden çıkılması mümkün olmayan birçok anayasal sorunu beraberinde getirecektir.

Teşekkür ederim.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Lehte Mustafa Elitaş.

Buyurunuz Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, öncelikle şunu ifade edeyim: Sayın Grup Başkan Vekilimiz herhâlde anayasacı arkadaşımızdan bilgi aldığı çerçevede size bu uyarıda bulunuyor "Bunu geri çekin çünkü Anayasa'ya aykırı." diyor. Yani Anayasa'ya aykırı kanun hükmünde kararnamenin... Cumhurbaşkanlığı olağanüstü hâl kararnamesinin Anayasa'ya aykırı olduğunu iddia etmek biraz enteresan bir durum. Nasıl çıktı bilmiyorum. Çünkü Anayasa 119 olağanüstü hâl döneminde kanun hükmünde kararnama çıkarma yetkisini zaten Cumhurbaşkanına veriyor. Şu anda bu, kanun hükmünde kararnama ama sevgili hocam herhâlde anayasa hukukçusu -anayasa tarihçisi psikolojisi mi bilmiyorum- dalının da anayasa hukuku dalı, parlamento dalı, kanun dalı olduğunu tahmin ediyorum ama düşünebiliyor musunuz "Cumhurbaşkanı kararnameleri kanuna aykırı olamaz, kanun varsa çıkarılamaz." diyor. Allah rızası için yapmayın, bakın, ben anayasa okudum ama anayasa hukukçusu değilim; ben iktisat, maliye bölümü mezunu, anayasa hukuku okumuş birisiyim ama doğru, 104'üncü maddede Cumhurbaşkanına verilen yetkiye göre, eğer herhangi bir kanuni düzenleme varsa Cumhurbaşkanı kanun hükmünde kararnama düzenleyemez. Cumhurbaşkanının kanun hükmünde kararnamesiyle ilgili bir konuyu kanunla düzenlerseniz Cumhurbaşkanı kararı yürürlükten kaldırılır. Ama bu, Cumhurbaşkanı kanun hükmünde kararnamesi Anayasa 119'a göre alınmış bir yetki. "Anayasa'ya aykırıdır çünkü kanun var." diyor; Allah rızası için Hocam, yapmayın, iyi ki ben sizin talebeniz değilim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yapma böyle bir şey ya!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, bunu söylemeyin; doğru değil, bu üslup doğru değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama bakın, burada yazık oluyor, günah oluyor, doğru olmuyor.

Şimdi, gelelim 128'inci maddeye. Arkadaşlar, sayın hocamın söylediği iş öyleyse her salı günü İç Tüzük 37'ye göre biz önerge veriyoruz, istemde bulunuyoruz; niye bulunuyoruz? Sayın Grup Başkan Vekilim, orada ne yazıyor? Diyor ki: Eğer bir kanun teklifi kırk beş gün içinde komisyonlarda görüşülmezse -eskiden her milletvekilinin İç Tüzük 37'ye göre talep hakkı vardı, şimdi sadece salı

günleri İç Tüzük 37’yi isteme yetkisi var- milletvekili buradan doğrudan gündeme alınmasını isteyebilir. Burada da 128’de ne diyor? 128’de diyor ki: CBK kararı, kanun hükmünde kararnamesi aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisine verilir ve Meclis Başkanı tarafından derhâl ilgili komisyonlara gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde karara bağlanır. Şimdi, İç Tüzük 128’de ne diyor? “Eğer komisyonlar bir ay içerisinde bunu görüşmezse Meclis Başkanı resen gündeme alır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Meclis Başkanlığı ne zaman gündeme aldı? 24 Mart 2023 tarihinde. Şimdi, sizin itiraz edeceğiniz konu -eğer varsa- şu olabilir: “Bunu 24 Mart 2023 tarihinde niye gündeme alıyorsun?” Ha, o zaman da bu Meclis Başkanlığı diyecek ki: “İç Tüzük 128’i oku.” Ne diyor İç Tüzük 128’de? “Türkiye Büyük Millet Meclisi kalan süre içerisinde karara bağlar.” diyor. Bir aylık karar süresini komisyona vermiş, komisyon eğer bu bir ay içerisinde görüşmezse kalan iki ay içerisinde de karar bağlar diyor. Eğer orada karara bağlanmazsa Anayasa 119’a gidiyoruz. Anayasa 119 ne diyor? “Türkiye Büyük Millet Meclisinin üç ay içerisinde görüşüp karara bağlamadığı olağanüstü hâl kararnameleri gündemden düşer, ortadan kalkar.” diyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu iddia etmek zaten Anayasa’ya aykırı bir davranış şeklidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Son cümlem Sayın Başkanım.

Çünkü Anayasa açık ve net bir şekilde “Cumhurbaşkanlığı olağanüstü hâl kararnamelerinin Anayasa’ya aykırılığı iddia edilemez.” diyor. Biz ne diyoruz? Sayın Grup Başkan Vekillerimizle de görüştük.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hangi madde diyor bunu? “Anayasa’ya aykırı olamaz.” nerede var?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Efendim? Anlayamadım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Anayasa’ya aykırı olabilir.” diyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Olağanüstü hâl kararnameleri... Anayasa Mahkemesi karar verdi biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesi karar verdi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani kararname Anayasa’ya uygun olmak zorunda değil mi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Lütfen, Sayın Beştaş, bakın, siz o zaman Grup Başkan Vekiliydiniz herhâlde, biz 26 tane OHAL kararnamesini burada kanunlaştırdık. Niye? Vatandaş gitsin, kanunun Anayasa’ya aykırılığını iddia etsin dedik. Anayasa Mahkemesine müracaatlar oldu, denildi ki: “Bunların Anayasa’ya aykırılığı iddia edilmez.”

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ha, siz kanunlaştıktan sonra...

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Anayasa Mahkemesi kararı var.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bakınız, bu konuyla ilgili meseleyi bu şekilde tartışmak, Anayasa’ya aykırı olduğunu iddia etmek tamamen Anayasa’ya aykırı bir düşünce ve davranış şeklidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Biz bunu kanunlaştırdığımız takdirde, size Anayasa Mahkemesine gitme yolu açılıyor zaten. Anayasa Mahkemesine gitme yolu açıldığı için, o süreç içerisinde Anayasa Mahkemesi inceleme hakkını elde etmiş olur.

Bu manada, Başkanlığın görüşlerine katıldığımızı ifade ediyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Elitaş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, esasen, tabii, günün bu vaktinde girmek istemeyeceğim bir tartışma var. Yani, bu Mecliste onlarca, Türkiye’de on binlerce öğrenci yetiştirmiş, anayasa hukuku konusunda Türkiye’nin en önemli marka değerine -her ne kadar bir KHK’yle kendisini mağdur edip kürsüsünden mahrum etseniz de- Fransız hukuk eğitimine katkılarından dolayı, anayasa hukukuna katkılarından dolayı geçen sene Fransa’nın 1803 yılından beri verdiği “Legion d’honneur” unvanı verilmiş bir kişiye, dünyada karşılaştırmalı anayasa hukuku konusunda en marka isimlerden birisine o kürsüden “Efendim, iyi ki ben sizden ders almadım.” demişseniz iyi ki siz o sınıflarda olmamışsınız, olsaydınız da anlamazsınız derdim. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama Sayın Kaboğlu’nun lügatinde böyle sözler olmadığı için bunu aktarmayı, bunu söylemeyi ben bir görev bildim; işin bu kısmını geçelim.

İşin ikinci kısmı, Sayın Başkanın tahsil ettiği hukuk eğitimi benim tahsil etmediğim hukuk eğitiminin herhâlde sadakası olmaz. Çünkü orada söylediği söz şu: “Bir Cumhurbaşkanlığı olağanüstü hâl KHK’sinin Anayasa’ya aykırılığı iddia edilemez.” Öyle bir şey yok. Bu kararname, o süre zarfında Anayasa Mahkemesine götürülemez. Anayasa’ya aykırılığı nasıl iddia edilir? Meclise gelir, Komisyona gider, Komisyon Başkanı Komisyonu toplantıya çağırır -çağırmadı diye 5 kez talepte bulunduk-Komisyonun ilk işi Anayasa’ya aykırılığı denetlemektir. Biz diyoruz ki “Usul ekonomisi açısından siz bu yolu yapmadığınız için bugün yüce Meclis, Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla meşgul olacak...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Oysaki bu kadar Anayasa’ya aykırı bir metin Komisyon gündeminde ele alınsaydı, üyelerinin tamamı çok önemli uzmanlık alanlarına sahip bu Komisyon, anayasacılar ve yasama uzmanlarından da gelen haklı ve doğru yönlendirmelerle kuvvetle ihtimal zaten bunu buraya sevk etmeyecekti. Gelin, yüce Meclisi meşgul etmek yerine siz bunu Komisyona iade edin, Komisyon Anayasa’ya aykırılığını denetlesin, burada bu kadar insanı boşu boşuna meşgul etmeyin.” diyoruz, o da diyor ki: “Anayasa’ya aykırılığı iddia edilemez.” Edilebileceği ilk yerde görüşülmemiş “İkinci yerde görüşelim.” diyorsunuz, hatta burayı da işlevsizleştirip Anayasa Mahkemesini yol gösteriyorsunuz. Bu noktada, Hocamızın ilminden istifade edemediğiniz gibi, hukuk eğitiminin aldığınız kısmından da istifade edemediğiniz açıktır. Ben, hukuk eğitimi almamış birisi olarak tutanaklara bunu nakşediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Nimetullah Erdoğan'ın, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında (Devam)

BAŞKAN – Aleyhte Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurunuz Sayın Daniş Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu söyleyeyim: Ben Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldum. Kamu hukuku ve idare hukuku dersini sevgili İbrahim Özden Kaboğlu Hocamızdan aldım, iyi ki ondan almışım, iyi ki hocam. Gerçekten bize çok iyi dersler verdi ve hâlâ da hukuk nosyonu alma konusunda çok önemli bir deneyim kazandığımızı söylemek isterim. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar) O yönüyle kendisine buradan saygılarımı sunuyorum öğrencisi olarak, bunu söyleyeyim.

Diğeri: Sayın Elitaş, ben itiraz ettim -istemeden- kürsüdeyken siz öyle bir söz söylediniz ki “OHAL kararnamesinin Anayasa'ya aykırılığı iddia edilemez.” dediniz. Ben oradan “Nasıl ya? Ne demek istiyorsunuz siz?” dedim, siz yanıt verdiniz. Bu ülkede çıkacak her kararnameye -OHAL kararnamesi de dâhil, KHK'ler de dâhil- her şeye mutlaka Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunulabilir. Bu, hukukun temel ilkesidir. Biz bunu hukuk başlangıcı dersinde öğrendik “Anayasa'ya uygunluk” diye. “Anayasa'ya aykırı yasalar çıkamaz, kararnameler çıkamaz.” diye bir yöntem var.

Burada sorun ne? Niye Sayın Grup Başkan Vekili Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulundu? Şimdi maddelere girecek zaman yok ama bunun Komisyonda görüşülmesi gerekiyor önce. Anayasa'ya aykırılığı ilk nerede ileri sürebiliriz? Tabii ki Komisyonda ileri sürebiliriz. Komisyonu atlamışsınız iktidar olarak, gelmişsiniz; önümüze koydunuz buraya, diyorsunuz ki: “Bunu onaylayalım.” Biz de diyoruz ki: Anayasa'ya aykırılık iddiamız var, bu nedenle bunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi -yani halk iradesinin temsil edildiği en yüksek makam olarak- bu Anayasa'ya aykırılığı gözetmek zorundadır, illa Anayasa Mahkemesi değil. Biz Anayasa'ya neden uymaya çalışıyoruz? Çünkü Anayasa hepimizi bağlıyor; bizi de bağlıyor, Cumhurbaşkanını da bağlıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisini de bağlıyor, Anayasa Mahkemesini de bağlıyor. Şimdi, öyle bir hâle getirdiniz ki yönetimi, ne Anayasa'ya bağlılık kabul ediyorsunuz ne hukuka bağlılık kabul ediyorsunuz ne yasaya bağlılık kabul ediyorsunuz; “Ben yaptım oldu.” diyorsunuz yani AKP iktidarının temel meselesi bu. Ayrıca, 104'e göre siz söylediniz yani burada Cumhurbaşkanının bağlılığını söylerken 104/2'yi de asla göz ardı etmeyin, 104/2'de açıkça şu düzenleme var: “...Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.” Kim temin eder? Cumhurbaşkanı temin eder.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Anayasa 104/2 bunu Cumhurbaşkanına da vermiş. Diğer teknik ayrıntılara giremeyeceğim ama şunu söyleyeyim: Yani 19 tane Cumhurbaşkanı kararnamesi var; hiçbirisi Komisyonda görüşülmedi, olması gereken bunların tartışmasının burada değil, komisyonlarda yapılmasıydı ve Komisyondan doğrudan indirildiği için bu tartışmayı burada yapmak istiyoruz ama dersenez ki: “Şaşırdınız mı?” Hayır. Bu Anayasa'ya aykırılık tartışmalarını burada çok yaptık ama maalesef bu Parlamentoda çoğunluk ne isterse o oluyor. Yani şu anda da çoğunluk, siz oy veriyorsunuz ve tutumun lehine olduğunuzda aykırılık iddiası kabul edilmiyor. Çoğunluğun kararı oluyor, çoğunlukçu bir yaklaşım yani bu, bu yoksa çoğulculuğu yansıtmıyor.

BAŞKAN – Sayın Kabaoğlu, yerinizden talebiniz vardı efendim.

Buyurunuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Grup Başkan Vekilleri gerekli yanıtları verdiler, benim yanıt vermeme gerek yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sağ olun.

Sayın Can...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- *Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştas'ın Başkanın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Anayasa Mahkemesine götürebilmemiz için bunun yasalaşması lazım. Dolayısıyla olağanüstü hâl zamanında çıkarılan tasarruflar Anayasa Mahkemesine götürülemiyor. Anayasa Mahkemesine götürebilmek için kanun şeklinde görüşüp yasalaştırmamız lazım. Dolayısıyla muhalefet Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasında bulunuyorsa bu yasayı desteklemesi lazım. Aynı şekilde, Elitaş Başkanımızın söylediği gibi, mahkemeye götürebilmemiz için bu yolun denenmesi lazım.

Diğer taraftan da kanunlar gibi görüşülüyor; evet, Komisyonda görüşülmedi ama kanunlar şeklinde görüşülecektir. Kanunları görüştüğümüz usul neyse aynı şekilde, bu usul de o şekilde olacaktır diye düşünüyorum Başkanım.

Arz ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Eğer bittiyse bir dakikalık bir söz istiyorum, konuyla ilgili değil ama.

BAŞKAN – Buyurunuz.

50.- *Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştas'ın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yüksekdağ-Türkiye dosyasıyla ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yeni bir karar alındı da onu söylemek istedim. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 8 Kasım 2022 tarihinde, Yüksekdağ-Türkiye dosyası kararında AİHS'in 18'inci ve birçok maddesinin ihlal edildiğine karar vermişti. Türkiye resmî olarak buna itiraz etti, Büyük Daireye itiraz etti. 5 kişilik Büyük Daire Paneli bu itirazı reddetti yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı kesinleşmiş oldu. Şimdi, bu karar sonucunda olması gereken, şu anda, önceki dönem Eş Genel Başkanımız sevgili Figen Yüksekdağ'ın -tıpkı Selahattin Demirtaş kararında olduğu gibi- hemen tahliye edilmesidir. Hâlâ Kandıra Cezaevinde tutuluyor. Devam eden o 13 kişilik milletvekili davası çünkü bu, çok önemli bir dava; tüm davaların düşürülmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kesinleşen cezalarla ilgili de yargılamaların iadesi gerekiyor. Bunlar hukukun emrettiği, Anayasa'nın emrettiği, Türkiye'nin AİHS'in altındaki imzasının emrettiği sonuçlardır. Biraz önce de söylemiştim, maalesef bu iktidar şöyle bir pratik oluşturdu: "AİHM kararını da dinlemiyorum, Anayasa'yı da dinlemiyorum, AİHS'i de dinlemiyorum ama hepsinin altında imzam var." Bugün itibarıyla itiraz reddedildiği için sevgili Figen Yüksekdağ'ın derhâl serbest bırakılması gerekiyor ve diğer davaların düşürülmesi gerekiyor. Bunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Nimetullah Erdoğan'ın, 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında (Devam)

BAŞKAN – Bir açıklamamız var efendim.

Sayın milletvekilleri, 126 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna yayımlandığı tarih olan 24 Şubat 2023 tarihinde havale edilmiştir. Komisyonun İç Tüzük'te öngörülen bir aylık görüşme süresi 25 Mart tarihinde sona ermiştir. İç Tüzük'ün 128'inci maddesi bir aylık süre içinde Komisyonla görüşülmeyen kararnamenin Meclis Başkanlığınca doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınacağını düzenlemiştir. Başkanlık, bu hüküm doğrultusunda bir tezkere ile kararnameyi bir aylık sürenin dolması nedeniyle doğrudan Genel Kurul gündemine almıştır. Yapılan işlem İç Tüzük'ün emredici hükümlerine uygundur. Kararnamenin Anayasa'ya aykırılığı Genel Kurulda yapılacak görüşmelerde öne sürülebilir, ayrıca bu hususta maddelerde değişiklik önerileri verilebilir.

Bu açıklamalar doğrultusunda tutumumda bir değişiklik bulunmamaktadır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

5.- 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) (Devam)

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tümü üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu.

Buyurunuz Sayın Dervişoğlu.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

2018 Genel Seçimi'nden sonra yürürlüğe giren partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle yönetilemeyen ama idare edilen bir devrin yani 27'nci Yasama Döneminin sonuna geldiğimizi buradan herkese hatırlatıyorum.

Bu beş yıllık süreç, ülkemiz ve milletimiz adına yaşadığımız bu siyasi, ekonomik ve bürokratik çöküş bize göstermiştir ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bir anayasal düzen olarak en başından itibaren tek bir muayyen amaca yönelik olarak hazırlanmıştır. O amaç da milletin menfaatleri için devletin işleyişini tahkim etmek değil, millete ait olan egemenliği tek bir kişinin uhdesinde şahsileştirmek olmuştur.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte egemenlik nasıl şahsileştirilmiştir, onu bir düşünelim isterseniz. Kararnemelerle yasama faaliyetlerini akim bırakarak, geniş atama yetkileriyle yargıyı taraflı ve bağımlı hâle getirerek, yürütmedeki tüm siyasi gücü tek bir elde toplayarak, iktidarı bir kişinin aklına, heveslerine ve kararlarına terk ederek. Bunların hepsi, bilindiği gibi, sistemden kaynaklı bir zaaf olarak tartışmasız bir biçimde karşımızda duruyor.

Bugün Türk siyaset kurumunda yaygın bir yanlış algı var. Sanki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle lağvedilen Başbakanlık kurumunun yetkileri Cumhurbaşkanına aktarılmış ve sanki devletin kuruluşundan itibaren silsile hâlinde görev yapan hükümetler dönemi artık son bulmuş gibi büyük bir yanılgıyla karşı karşıya bırakıyoruz. Oysa, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte Başbakanın değil, Başbakanın da içinde olduğu Bakanlar Kurulunun tüm yetkileri Cumhurbaşkanına devredilmiştir. O hâlde, bu yönüyle partili Cumhurbaşkanlığı sisteminde Cumhurbaşkanı, tek kişilik bir hükümet olma vasfını devam ettirmiş oluyor.

Peki, bu siyasal sistemde Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Döneminde 65'inci Hükûmeti hiç göreniniz var mı? Gazi Meclisin çatısı altında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, eleştirilen Hükûmeti temsilen cevap verme yetkisini haiz bir Hükûmet üyesi var mı? Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi yalnızca Meclisin yetkilerini, fonksiyonlarını paralize etmemiş, aynı zamanda onu muhatapsız da bırakmıştır.

Türk milletinin iradesiyle seçilmiş Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhatabı, yalnızca bütçe dönemlerinde ortaya çıkan, kıymeti bir kalemin ucundaki mürekkepten ibaret olan atanmış bürokratlar değildir ve olmamalıdır.

27'nci Dönemi artık kapatıyoruz ve eminiz ki bundan sonraki Parlamento böyle olmayacaktır. Partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin olanca hoyrathı, kural ve kaide tanımazlığıyla geçen bu yasama döneminde iktidar partisinin yasama faaliyetleri ve kanun yapma tekniği bizatihi bu Gazi Meclisin manevi şahsına ve büyüklüğüne hiç yakışmamıştır.

Bütün bir yasama döneminde, birkaç teklif istisna olmak üzere, hemen hemen hiçbir kanun teklifinin tali komisyonlarda görüşülmesine dahi müsaade etmediniz. Hükûmetin bu acele kanunlaştırma hevesiyle tali komisyonları çalıştırmaması, baypas etmesi, ilgili ihtisas komisyonlarının muhatap bile alınmaması düpedüz bir devlet yönetme ciddiyetsizliğidir çünkü bu uygulamadaki amaç, kanun tekliflerini geliştiren ve milletvekillerinin incelemesine açan bir yasama süreci değil, hızlandırılmış bir onama sürecidir.

Hatırlar mısınız, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini getirirken millete bir söz vermiştiniz ve demiştiniz ki: “Yeni sistemle birlikte yürütme organı kanun tasarısı hazırlamayacak, kanunu da milletvekilleri hazırlayacak.” Bugüne kadar iktidar partisinin imzalarıyla tam 307 kanun teklifi Meclisimizin Genel Kurulunda görüşüldü ve kanunlaştı. Allah'ın bildiğini Allah aşkına kuldan saklamayın, sarayın bildiğini de milletten saklamayın; çıkın ve açık yüreklilikle cevap verin, bu kanunların kaçısı gerçekten de imzacı milletvekilleri tarafından hazırlanmıştır? Herkes biliyor, sizler de biliyorsunuz; kanunlar milletvekilleri tarafından hazırlanması gerekirken saray bürokratları tarafından hazırlanmış ve Gazi Meclisin Genel Kuruluna sunulmuştur. Kanun tekliflerini sadece imzalamak ve “torba yasa” adı altında önümüze koymak bir yasama faaliyeti sayılamaz; bu, olsa olsa siyasi noterlik anlamına gelir. İstiklal mücadelesinde muzaffer olmuş, devlet kurmuş bu Gazi Meclis siyasal iktidarın noteri gibi görülmemeli ve tarafınızdan saygı görmeliydi.

Gerek komisyonlarda ve gerekse Genel Kurulda, iktidar partisinin temsilcileri -ki iktidar partisi diyorum, aslında Meclisin 1'inci partisinin temsilcileri- millet iradesinin en iyi şekilde tecelli ettirilmesi için çalışmak yerine, önlerine konulan kanun metninin tek bir noktasını ve virgülünü değiştirmek için mücadele vermiştir; muhalefet partilerinin kanun tekliflerinin gündeme alınmasını engellemek için de mücadele vermiştir. Öyle ki 27'nci Yasama Döneminde Meclisimize 5.317 kanun teklifi sunulmuş ancak bunların içinden muhalefete ait olan ve kanunlaşan bir tek kanun teklifinden bile bahsedebilmek mümkün değildir. Böyle bir mücadele anlamlı olmadığı gibi, Türkiye Cumhuriyeti devletin tarihine ve onu kuran Türkiye Büyük Millet Meclisinin mehabetine yakışmamaktadır çünkü cumhuriyet ve demokrasi tartışmayı, uzlaşmayı, istişareyi, itiraz etmeyi ve nihayetinde Türk milleti için daima en güzeli, en doğruyu, en iyiyi bulmayı hedeflemiştir, tek adamın iradesine ve sarayın talimatlarına mutlak bir itaatle teslim olmayı değil.

Değerli milletvekilleri, 27'nci Dönemin sonunda Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle geçen yaklaşık beş yılın ardından iktidar namına bir durum muhakemesi yapıldığında Hükûmet ile millet, vaat ile gerçek arasındaki mesafe ortaya çıkacaktır. “Büyük Türkiye” “büyük güç” “hedef 2023” dediniz, 2018 yılında seçim beyannamenizde Türkiye'ye de çok şeyler vaat ettiniz. Mesela, 2023

itibarıyla Türkiye’de kişi başına düşen millî gelirimiz 25 bin dolar olacaktı, ihracatımız rekor üstüne rekor kıracak ve bu yıl itibarıyla 500 milyar dolara ulaşacaktı, dış ticaret hacmimiz de 1 trilyon dolara varacaktı. Mesela, enflasyon tek haneye incek, işsizlik oranı yüzde 5’lere düşecekti, Türkiye’nin dünya ekonomisinden aldığı pay yüzde 1,5’e yükselecekti; Türkiye tarımsal üretimde rekor kıracak, dünyanın tahıl ambarına, tarım merkezine dönüşecekti. Yine, mesela, ilkokuldan üniversiteye öğrencilerimizin yurt sorunu tamamen tarafınızdan çözülecekti, genç işsizlik oranı kalıcı bir şekilde düşürülecekti. Mesela, Edirne’den Kars’a, İzmir’den Diyarbakır’a, Trabzon’dan Adana’ya, Urfa’dan Antalya’ya yüksek hızlı tren hatları inşa edilmiş olacaktı ve yine, mesela, Türkiye bölgenin en ileri demokrasisi olacak, kişi hak ve hürriyetleri ileri standartlara kavuşacak, yargı tarafsız ve bağımsız hâle getirilecekti. Bu dediklerinizin yarısına bile ulaşamadınız, ayrıca birçok konuda çeyrek asır geriye gittiniz. Peki, geldiğimiz noktada ne oldu? Beş yılda memleketi öyle bir yıkıma ve çöküşe sürüklediniz ki ben muhalefet partisinin bir temsilcisi olarak bu iddialarınızı tek tek çürütmeye, aşıkâr olanı da ifşa etmeye gerek bile duymuyorum.

İktidar partisinin muhterem milletvekilleri, 2023 hedefleriniz istisnasız olarak -derler ya- hepsi yalan oldu. 2017 yılındaki beyannameniz Argana’nın yazdığı tiyatro piyesi gibi yalannameye dönüştü. Adalet ve Kalkınma Partisinin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ilgili en büyük vaatlerinden biri de defalarca bu kürsüden dile getirdiğiniz gibi siyasi istikrar tanımlamasıydı. 2018 yılında istikrar vaadiyle getirilen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin kabinesi Resmî Gazete’de yayınlanarak göreve başladı. Daha bir dönem tamamlamadan, atanan bakanların yüzde 40’ı ya görevden alındı ya da görevden affını istedi. İradenin sadakate, tercihlerin itaate teslim edildiği bir siyasal sistemde, tek taraflı bir irade beyanı olan istifa ise bunca hataya ve yıkıma rağmen bir kere bile gerçekleşmedi. Öyle anlıyoruz ki Hükûmet “siyasi istikrar” kavramının muhtevasını maalesef ve maatteessüf hiç idrak edememiş. Tek bir kişi tarafından sürekli ve mutlak şekilde yönetilmek siyasi istikrar değil, istibdattır. 27’nci Yasama Döneminde tek adam yerinde kalsa da ekonomi politikası kabul edin istikrarsızdı, tarım politikası yetersizdi, dış politika neredeyse yönetilemeyecek hâle getirilmişti; vaatler ve icraatlar, beklentiler ile sonuçlar birbiriyle çelişen boyutlara ulaşmıştı. Bugün geldiğimiz noktada, iktidar sahipleri dahi tam ve kâmil biçimde idrak etmiştir ki Türkiye bu ucube sistemle artık yönetilemez.

Salt muhalefet eleştirisinin ötesine geçerek ifade ediyoruz; yalnızca özne ve obje arasındaki ilişkiye değil bütüne, kontekste bakarak söylüyoruz: Türkiye’yi sürüklediğiniz sorunların yegâne sebebi Hükûmetinizin liyakatsiz ve iş bilmez bir iktidar olmasıdır. Devlet krizinin ve ekonomik çöküşün yegâne sebebi, iktidarda bulunma vasfının verdiği yetkileri kötüye kullanmanız ve yanlış politikalarınızda inatla ısrarcı olmanızdır. Tüm bu yanlış politikalar ve uygulamalar aslında sebep değil sonuçtur. Ekonomide, hukukta, eğitimde, istihdamda, tarımda, dış politikada, bürokraside ve sivil toplumda, siyasi, sosyal, ekonomik her alanda, zamanda, uzamda sorunumuz hem liyakatsizlik, bununla beraber, aynı zamanda da bir sistem sorunudur. Sorunumuz, milleti temsil eden Cumhurbaşkanlığı makamının siyasallaştırılması, devlet ile millet arasındaki bağın koparılması, devlet idaresinin bir kişinin insafına ve iradesine terk edilmesi sorunudur. Bütün bir yasama dönemi boyunca kuvvetle ve defaatle ortaya koyduğumuz bu argüman, geldiğimiz noktada yalnızca muhalefet partileri ve halkımız tarafından değil, pek çok iktidar partisi mensubu tarafından da irade beyan edemeseler dahi haklı bulunmuştur.

27’nci Yasama Dönemi yani beş yıllık bu siyasi devir iktidarı değil muhalefeti alenen haklı çıkarmıştır. İşte, bu sebeple, Meclisin 27’nci Dönemi iktidarın çalışmalarıyla değil muhalefetin siyasi mücadelesi ve icraatlarıyla anılacaktır. Biz İYİ Parti olarak milletin iradesinin tecellisiyle “milletin vekilleri” sıfatını haiz olduğumuz günden beri bu çatı altında yalnız ve ancak bize bu görevi tevdi eden milletimizin ve memleketimizin gerçeklerini konuştuk; yalnız ve ancak Türk milletinin çıkarlarından ve menfaatlerinden taraf olduk. Bu doğrultuda, İYİ Parti Grubu, 27’nci Yasama Döneminde milletimizin

sesine ses, iradesine ram olmuş, Türkiye Büyük Millet Meclisinde cansiparane mücadele etmiştir. Emeği geçen tüm milletvekili arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum, grup personelimize ve danışmanlarımıza da buradan teşekkürlerimi bildiriyorum. Bundan sonraki merhalelerde en büyük hedefimiz Türkiye'yi hızla bu çağ dışı sistemden kurtarmak ve kuvvetler ayrılığına dayalı bir demokrasiyi hayata geçirmek olacaktır. Çünkü biz inanıyoruz ki Türkiye'de siyaset kurumunun müspet yapısal dönüşümü kuvvetler ayrılığına dayanan, yürütmenin gücünü sınırlayan, denge ve denetlemeyi teminat altına alan güçlendirilmiş parlamenter sistemin inşasıyla mümkün olacaktır. İYİ Partinin ortaya koyduğu bu vizyon geçmişin devamı değil, yeni bir dönemin başlangıcı olacaktır. Biz bu ucube sistemi değiştirmeye, bir İYİ Parti projesi olarak başlayan iyileştirilmiş, güçlendirilmiş parlamenter sistemi inşa etmeye talip ve kararlıyız.

Değerli milletvekilleri, bundan tam yüz sene önce Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin oyuyla seçilen Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde yani bu kürsüde yaptığı konuşmanın sonunda şöyle dedi: “Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.” Biz de bugün devletin kurucu iradesinin günümüzdeki mirasçıları olarak partimizin milliyetçi, demokrat, kalkınmacı umdelerini de ortaya koyarak aynı millî şuur ve aynı istek ve inançla dile getiriyoruz ki İYİ Parti iktidarında Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.

Bize göre devlet istinat ettiği milleti huzur ve refah içinde yaşatmakla ve tarihin kendisine yüklediği misyonu gerçekleştirmekle mükelleftir. Hükûmet bu raddeden sonra ister Türkiye'yi sürüklemek istediği karanlığın ve yıkımın kıyısında oyalansın dursun isterse kalan sayılı günlerinde kendini “eski Türkiye” “yeni Türkiye” gibi masallarla avutmaya devam etsin, bizim kurtuluştan kuruluşa, kuruluştan yükselişe “büyük Türkiye” ülkümüz bakidir ve mutlaka muzaffer olacaktır. Çoğu gitti, azı kaldı; milletimizi hak ettiği Türkiye'ye kavuşturma yolunda yürüttüğümüz mücadelede Cenab-ı Hak yâr ve yardımcımız olsun.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum, hepinize hürmetlerimi sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Hasan Kalyoncu.

Buyurunuz Sayın Kalyoncu.

MHP GRUBU ADINA HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görülmekte olan 437 sıra sayılı 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

5 Nisan Avukatlar Günü münasebetiyle bütün avukatlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyorum.

Konuşmama başlarken öncelikle 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da şifalar diliyorum.

Bugün ülkemizde var olan şehirler ve yerleşim alanları tarihsel yerleşim yerleri olduğundan kuruldukları dönemin anlayış, bilgi ve yapı teknikleriyle şekillenmişlerdir. Zamanla yerleşim yerleri büyüdükçe tarım arazilerine ve ovalara doğru kaydıgı görülmektedir. Kuruldukları dönemde fay hatları bilgisi olmadığından fay hatları üzerine gelen yerleşim birimleri de mevcuttur. Bu hatalı yerleşim, ihmallere ve eksiklikler nedeniyle meydana gelen afetler bölge insanını doğrudan etkilemektedir. Binaların yıkılması, tarımsal üretim ve sanayi üretimi ile ticaretin durması ve temel ihtiyaçlar karşılanamaz hâle gelmesine rağmen deprem sonrası barınma en büyük sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunu ortadan kaldırmak amacıyla depremzedelerin geçici barınma ihtiyaçları karşılanmış, kalıcı konutların yapımına da hızla başlanmıştır. Bu kanun teklifi de yapılan çalışmaların yol haritası ve oluşturulacak yerleşim yerlerinde meydana gelebilecek sorunları gidermeye hizmet edecektir.

Daha önceki konuşmalarımda üzerinde önemle durduğum, Milliyetçi Hareket Partisinin afetlere karşı önlem olarak sunduğu dirençli şehirler oluşturulması gerekliliği bugün deprem bölgesinde hayata geçirilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın bizzat kendi ifadeleriyle dirençli şehirler oluşturulacağını söylemeleri büyük önem taşımaktadır. “Dirençli kentler” ifadesi, jeolojik etütlerden başlar, altyapının her türlü afetlere karşı dayanıklı olmasıyla devam eder ve binaların bu risklere karşı dayanıklılığıyla vatandaşın güvenli ve huzurlu bir şekilde hayatını sürdürmesini amaçlar. Şehri çok boyutlu olarak ele alan dirençli şehir inşası, yeşil alanlardan hava koridorlarına, ısı adalarının bertarafına, su tasarrufuna, yağmur suyu hasadına ve Sıfır Atık Kampanyası dâhil tüm sorunların ortadan kalktığı bir planlamayı sunar. Bunların tamamının oluşturulması için de düzenlemeler gereklidir ve bu düzenlemeler bu kanun teklifiyle hayata geçirilebilecektir.

Kentsel dirençlilik, kentsel sistemlerin tüm paydaşlarıyla birlikte, kentler üzerinde baskı yaratan her türlü stres ve şoklarla mücadele edebilme, bunlara olumlu uyum sağlayabilme, belediye hizmetlerinin bu sırada sürdürülebilirliğini sağlama, afet sonrası güvenlik, barınma, beslenme ve üretime ilişkin beşerî şartları hızla iyileştirebilme ve dönüştürebilme yeteneğidir. Bir diğer tanımla, dirençli şehir, şehirdeki tüm paydaşların beklenen veya beklenmeyen, kaynağı ne olursa olsun ortaya çıkan herhangi bir risk, tehlike veya krizle başa çıkabilme, uyum sağlama ve büyüme kapasitesine sistemin tehdit veya baskı olarak algıladığı durumları bertaraf ve kontrol etme, her koşulda fonksiyonlarını sürdürme kapasitesine sahip şehirlerdir. Kentsel dirençliliğe sahip şehirler, değişen şartlar karşısında kendisini yeni duruma göre dönüştürebilen, değiştirebilen ve geliştirebilen şehirler olup ekonomik, kurumsal, çevresel ve sosyal alanlarda fonksiyonlarını devam ettirebilen, buna hazırlıklarını sürekli geliştiren şehirlerdir. Önemli olan, bir kentin kendi gücünü, kapasitesini, sınırlarını ve zorluklarını iyi tanıması ve buna karşı hazırlıklarını çok paydaşlı iş birliğiyle çözüme yoluna gitmesidir.

TOKİ, kalıcı konutların düzenlenmesini yetkinlikle planlamakta ve gerekli tecrübeye sahip bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. TOKİ, bu uygulamaları, Elâzığ ve İzmir depremlerinden, Kastamonu’nun Bozkurt ilçesinde ve Giresun Dereli’de meydana gelen sellerden ve ülkemizde meydana gelen yangınlardan sonra afet bölgelerinde başarıyla uygulamıştır. Ayrıca, deprem bölgesinde yapmış olduğu binaların hasarsızlığı TOKİ’nin referansı olarak karşımızdadır. Aynı zamanda “dirençli şehir” anlayışıyla Hükümetin kırsal alanları planlaması çok büyük önem taşımaktadır, bu sayede hem köylerde yaşayan vatandaşlarımızın güvenliği sağlanırken hem de hayvanları güvence altına alınmaktadır.

Köylerde yapılacak çalışmalarda kırsalda sorunların tümünü çözebilecek durumda olan Milliyetçi Hareket Partisinin “dirençli tarım kentleri” önerisi değerlendirilmelidir; böylece, sadece afetlere karşı güvenliği sağlamanın yanında kırsal kalkınmaya destek de sağlanabilecektir.

Tüm bunlar yapılırken ülkemizin tamamında geçici barınma alanları için seçilen arazilerin içme ve kullanma suyunu yakın, eğimli, zemin çamurlaşması olmayan, her bin kişi için 3-4 hektar alan şeklinde belirlenerek düzenlenmesi gerekmektedir. Bu geçici yerleşim alanlarının belirlenmesi felaket öncesi yapılmalı ve bu geçici alanlarda sızdırmazsız foseptikler önceden hazırlanmalı ve afet sonrasında bu alanlarda kurulacak tuvalet ve duş kabinleriyle afet sonrası hastalıkların yayılması da engellenmelidir. Ayrıca, çadır ve konteyner kent alanlarının su ihtiyacını karşılayacak altyapı afetlere dayanıklı planlanmalı ve enerji kaynağı olarak güneş enerji panelleriyle de desteklenmelidir.

Geçici yerleşim alanlarında temizlik, tesisat, ısınma ve sağlık hizmetlerinin doğru sağlanabilmesi de önemlidir. Bu sebeple, oluşturulan millet bahçeleri böyle bir afet sonrasında hizmet verecek şekilde planlanırsa çok önemli işlevlerine bir yenisini ekleyebilecektir. Altyapının dizaynından başlayarak gerek konut gerek ticaret ve sanayi yapılarının gerekse kamu hizmeti sunulan binaların inşası sürecine kadar dirençli şehir anlayışıyla hareket edilmesi hâlinde bu sorunların birçoğuna önleyici tedbirler alınmış olacaktır. Ülkemizin geniş bir alanının deprem tehdidi altında olduğu gerçeğinden hareketle depreme ve her türlü doğal afet tehlikelerine karşı riski azaltmaya yönelik AR-GE çalışmalarına da öncelik

verilmelidir. Bir deprem sonrası oluşan can kaybı ve hasarın büyüklüğü depremin büyüklüğüne, depremin yerleşim alanlarına uzaklığına, zemine, yapı kalitesine, ulusal gelir düzeyine, hızlı nüfus artışı ve göçe bağlı kontrolsüz büyümeye, eğitim eksikliği ve toplumun deprem zararlarını azaltmaya yönelik yapmış oldukları hazırlıklara göre farklılıklar göstermektedir ancak gerek ülkemizdeki depremlerden gerekse dünya örneklerinden deprem sırasında yıkılmadan ayakta kalabilen yapıların inşa edildiği de görülmektedir.

Planlama, inşaat süreci ve kullanım sırasında konut veya iş yeri olarak kullanılan yapılarımızın depreme ve diğer afetlere karşı dirençliliği sağlanmalı ve korunmalıdır. Bu amaçla imar planlaması aşamasından kullanırken yapılacak tadilatlarla kadar yapıya ilişkin her türlü işlemde toplumsal bir duyarlılık geliştirilmelidir. Apartman altlarındaki dükkânlar binanın direncini düşürecek şekilde tasarlanmamalı ve mümkün mertebe çarşı, iş merkezi gibi iş yerlerinin konutlardan farklı olarak yapılmasına ve bunların şehir içerisinde birden çok merkezi canlandıracak şekilde planlanmasına özen gösterilmelidir. Bunun ilk adımı da halkı eğitmek ve her bir ferdin farkındalığını artırmakla başlamaktır.

Kentler, değişen ve gelişen küresel dünyada her geçen gün daha önemli bir konuma gelmekte, kentleşme ve nüfus artışı dolayısıyla hemen her alanda bazen beklenen, bazen beklenmeyen ani durumlarla karşılaşmaktadır. Bunlara karşı hızlı bir şekilde harekete geçmek, krizlere dönüşmeden çözümler üretmek ve yeni normal düzene uyum sağlamak gereklidir. Bunun için ise kente uygun, kentin risk ve krizlerini iyi tanımlayan ve tanıyan, güvenlik açıklarını doğru tespit eden, kentin kaynaklarını etkin ve verimli kullanan, alternatifli, esnek ve uyumlu acil durum eylem planları yapılmalı ve buna uygun politikalar üretilmelidir. Bu politikalar, risklerin ortaya çıkmasından sonra hasarın giderilmesinden ziyade, öncesinde risk belirleme, azaltım, tatbikat ve hazırlık çalışmalarını içerecek şekilde yapılmalıdır.

Bir kentin insan, çevre, ekonomik ve sağlık kaynaklı afet veya risklere karşı hazırlıklı, hızlı çözüm üretebilen ve uyum sağlama kapasitesine sahip olması dirençli olmasını, bu da kentlerin yatırım ve kapasite artışlarına imkân vermesi dolayısıyla katma değerinin artmasına yol açmaktadır. Şehirlerin muhtemel risk veya afetlere hazırlıklı olması, duruma uyum sağlayabilmesi, bu alanlarda temel ihtiyaçların karşılanması ve yaşamın kaliteli bir nitelikte devam ettirilebilmesi, şehirleri daha yaşanabilir, korunaklı ve dirençli hâle getirmek için başta belediyeler olmak üzere şehirlerde yaşayan herkese görev ve sorumluluk düşmektedir. Tüm bunların yanında, dirençli kent anlayışıyla, ülke genelinde yeni yapılan binaların depreme dayanıklılıklarının yanında hem iklim değişikliklerine karşı dirençli hem de su hasadı yapacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Şehir içi peyzaj planlamalarında kullanılan bitkilerin köklenme durumları dikkate alınmalıdır. Ağaçların binalara ve kentsel altyapı tesislerine mesafesi köklenme durumuna göre planlanarak bina temellerine ve şebeke altyapılarına zarar vermesi engellenmelidir. Deprem sonrası yeniden yapılaşma kapsamında şehir içi yağmur suyu depo alanları oluşturulmalı ve şehirlerde geçirimli alanlar planlamalıdır. Bu sayede şehir içinde oluşacak sellerin de önüne geçebilmek mümkün olacak ve mümkün olan her yerde de su hasadı yapılacaktır. Yeni yapılan binalar gri su kullanımı yapabilecek şekilde de planlanmalıdır. Arıtma tesislerinin başta depremlere ve diğer afetlere dayanıklı şekilde planlanması çevre ve insan sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. İmar açısından şehir planlanırken yapılan planlamalara bölgeye göre iklim değişikliği etki katsayısı hesaplanarak mutlaka eklenmeli ve imar planları bu hesaplamalara göre yapılmalıdır.

Şehirlerde dere yataklarının çevresindeki yerleşim gözden geçirilmeli, riskli alanlar tahliye edilmeli ve dere yataklarının çevresi yeniden planlanmalıdır. Bir bölgede geçmişe yönelik kırk yıl içinde 1 defa, dört yüz yılda 2 defa sel olmuşsa orasının sel için potansiyel alan olduğu unutulmamalıdır. Kapalı dere yatakları yeniden planlanmalı ve kapalı alanlardan ziyade açık alanlar oluşturulmalı ve çevreleri yeniden düzenlenmelidir. Dereler milyonlarca yıldır oluşturduğu yatağını bir gün mutlaka geri almaktadır. Bu sebeple, dere yataklarında yapılaşmadan uzak durulmalıdır.

Tüm belediyelerin önceliklerini altyapı üzerine yoğunlaştırması ve afetlerden oluşacak etkileri en aza indirecek şekilde planlama yapması gerekmektedir. Altyapıda gömülü boruların deprem esnasında çok fazla yer değiştirme yaptığı, dinamik koşullarda gömülü boruların daha fazla yüklere maruz kaldığı ifade edilmektedir. Bundan dolayı, deprem bölgelerinde gömülü boru hatları projelendirilirken oldukça hassas çalışmalar yapmak gerekmektedir. Deprem bölgelerinde yapılacak olan gömülü boru hatlarında esnek boruların kullanılmasının daha uygun olduğu da ifade edilmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak sürekli gündemde tuttuğumuz iklim değişikliği etkilerine karşı hazırlıklı olma ve afetlere karşı önlem alma gerekliliğini buradan birçok arkadaşımız dile getirmiştir. Üstelik, Milliyetçi Hareket Partisi olarak sorunların tespitini yaptığımız gibi, çözüm önerilerimizi de hem milletimizle hem de Hükûmetle paylaşıyoruz. Bugün Hükûmetin deprem bölgesinde yaptığı çalışmaları da takdirle takip etmekteyiz.

Kahramanmaraş merkezli bir deprem silsilesiyle yaşanan afetin büyüklüğü, yer kabuğunun jeolojik tarihinde yer alacak ölçektedir. Etkilediği alanın genişliği, nüfusun çokluğu ve ekonomik etkisinin büyüklüğüyle gerçekten tarihî bir felaket yaşanmıştır. Bunun üzerine gecikmeksizin başlatılan bütün çalışmalar, Türkiye Cumhuriyeti devletinin gücünü, Türk milletinin büyüklüğünü ve Hükûmetin kabiliyetini göstermiştir.

Kıymetli milletvekilleri, büyük sorunlar karşısında afallamadan, duraksamadan ve sorumluluğun gereği olarak harekete geçme becerisi gösteren Hükûmeti ve bunu sağlayan yönetim kabiliyetiyle Sayın Cumhurbaşkanını takdir etmek gereğini aslında hepimiz biliyoruz. Hızlı ve etkili karar alma imkânını veren ortamı da Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sağladığının farkındayız ama “Seçimler yaklaşıyor.” diye, muhalefet yapma güdüsüyle, doğruları söylemekten kaçınsanız da milletimiz her şeyi görüyor ve biliyor. Milletın gördüğü gerçeğın kısa ifadesi şudur: Cumhur İttifakı, memleketin sorunlarını gerçekçi bir şekilde kavramış ve bunları çözmeye hazır durumdadır. Dert varsa, çözüm Cumhur İttifakı’ndadır. Milletimiz, birlikte hizmet etme iradesini gösteren ve ülkemizde istikrarı sağlayan Cumhur İttifakı’na ve Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine desteğini gösterecektir. Türk milletiyle hâl diliyle anlaşılamayan, hâlden anlamayan ve topluma yabancılaşmış olanlar, millî iradenin demokratik tecellisini 14 Mayıs’ta göreceklerdir. Yüce Türk milleti dert edinmesin, derdiyle dertlenen Milliyetçi Hareket Partisi var, Cumhur İttifakı var.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Mahmut Toğrul.

Buyurunuz Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, öncelikle, Genel Kurulu ve Genel Kurulun sevgili emekçilerini, ekranları başında bizleri dinleyen sevgili yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri aslında OHAL kararnamelerinin, KHK’lerin devamıdır. Doğrusu, tabii, 2017 referandumuyla birlikte Türkiye’de bir sistem değişikliği yapıldı ve maalesef, bu sistemle birlikte Türkiye’de demokrasinin olmazsa olmazı 3’lü sacayağı yani güçler ayrılığı ilkesi tamamen ters yüz edilerek güçler birliğine dönüştürüp bu ülkedeki tüm yetkiler, yürütme, yargı, yasama maalesef tek yetkili Cumhurbaşkanlığına devredildi.

Bu sistemin, aslında siyaset literatüründe olmayan “Türk tipi başkanlık sistemi” denilen bu sistemin neticesinde seçim sırasında “Verin yetkiyi, görün etkiyi.” diyenler muhtemelen şimdi etkiyi görüyorlardır, halkımız da etkiyi gördü. Bu etkinin sonucunda maalesef bu ülkede döviz kurları tavan yaptı, yoksulluk tavan yaptı, tarım bitirildi, hayvancılık bitirildi ve tüm güçlerin tek elde toplanmasının

en acı sonucunu da 6 Şubat'taki deprem neticesinde yaşadık. 10 ili etkileyen bu depremde, maalesef, yetki tek elden çıkacağı için, çıkması gerektiği güdüsüyle depreme anında müdahale edilememiş, deprem fayları yerin altında harekete geçmiş ama deprem faylarının yıkımı, AKP-MHP iktidarının çürümüş zihniyetiyle aslında büyük bir felaketle sonuçlanmış, yurttaşlarımızın büyük bir kısmı maalesef toprak altında yaşamını yitirmiştir. Maalesef, üç gün müdahale edilememiş ve bu üç gün boyunca insanların büyük bir kısmı enkazlarda donarak yaşamını yitirmiştir.

Değerli arkadaşlar, işin doğrusu, güçler ayrılığı dediğimiz sistemin güçler birliğine dönüştürüldüğünü ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin aslında OHAL kararnamelerinin devamı olduğunu ve bu Mecliste sekiz yıldır bulunan bir milletvekili olarak bir dramı tekrar takdirlerinize sunmak istiyorum. Biliyorsunuz, 2016'nın 15 Temmuzunda bu ülkede bir darbe girişimi yaşandı, bu darbe girişimi neticesinde o zaman Parlamentodaki tüm siyasal partiler bu darbeyle ilgili elinden gelen desteği Hükûmete vereceklerini ifade etmelerine rağmen ve darbecilerle uğraşılması noktasında tüm gücü, tüm desteği sunacaklarını ifade etmelerine rağmen darbeden beş gün sonra olağanüstü hâl ilan edildi. Olağanüstü hâl ilan edilmesiyle birlikte aynı bugünkü zihniyet maalesef darbeyi Allah'ın bir lütfu gibi görerek muhalif avına çıktı ve ardı ardına bitmez tükenmez KHK'ler çıkarıldı. Bakın, bu KHK'lerle -bir hafıza tazeleyelim- 141 vakıf kapatıldı; 5 haber ajansı -Dicle Haber Ajansı, Jin Haber Ajansı- kapatıldı; 63 gazete kapatıldı; bunların arasında Özgür Gündem gazetesi, Azadiya Welat gazetesi, Özgür Düşünce gazetesi kapatılmıştır. Yine, KHK'lerle 18 dergi kapatıldı, bunların arasında Ekoloji dergisi, Evrensel Kültür dergisi gibi dergiler dahi vardır. Yine, aralarında Gün Radyo, Özgür Radyo, Özgür Güneş Radyosu olmak üzere toplam 24 radyo kanalı kapatıldı. Yine, KHK'lerle 28 televizyon kanalı kapatıldı, bunların arasında İMC, Hayatın Sesi, Özgür Gün TV, TV 10, hatta çocuklara yönelik Kürtçe yayın yapan Zarok TV de kapatılan televizyonlar arasındaydı.

Şimdi, bu örnekleri niye söyledim? Bu bahsettiğim kurumların iddia edildiği gibi Fetullahçı cemaatle hiçbir bağlantısının olmadığı açıkça biliniyordu ama AKP muhalif avına çıkmıştı, çünkü Allah'ın lütfu olarak görüldü. Değerli arkadaşlar, en acısı KHK'lerle kamudaki ihraçlardır. KHK'lerle yaklaşık 150 bin insan kamuda herhangi bir idari, adli soruşturma geçirilmeden maalesef işlerinden, aşlarından edildi; bakın, pasaportlarına el konuldu, yurt dışı çıkışları engellendi. Bu insanların özel sektör dâhil, başka yerlerde çalışması engellendi, hatta denildi ki: "Ağaç kabuğu yesinler." Yani, açıkçası sivil ölümüne mahkûm edildiler.

Sadece kamu çalışanları cezalandırılmadı, aileleriyle birlikte insanlar cezalandırıldı çünkü çocuklarının dahi geçimini sağlayacak bir para kazanmasının bile, hayatını idame ettirmesinin bile önüne geçildi. Yetmedi; bu insanlar iş bulamadığı için, Avrupa'ya ya da başka yerlere göç etmeye olanakları olmadığı için, pasaportlarına el konulduğu için Meriç'ten geçerken, çocuklarıyla Ege'de, Meriç'te boğuldu. Bu insanlar maalesef ölümüne mahkûm edildi, sivil ölümüne mahkûm edildi. Yedi yıl geçti üzerinden.

Hemen arkasından, bakın, bu insanların yargıya gitmesi engellendi. Bu insanlar için önce bir OHAL Komisyonu kurdular, OHAL Komisyonunun görevi oyalama komisyonuydu. OHAL Komisyonu yıllarca sürdü, en son Ocak 2023'te görev süresi bitti. Dört yıl, beş yıl bu OHAL Komisyonu bir karar vermedi, sonlara doğru verdiği kararların neredeyse tamamı olumsuzdu. İnceleme neydi? İltisak, kurum kanaati gibi maalesef hukuki olmayan söylemlerdi ve bu insanlar, bir kısmı mahkeme kararlarına rağmen dönmüş olsa bile idarenin fiili engeline takıldılar ve bu insanlar gerçekten hâlâ büyük bir ahla -bu ahları sizin üzerinizdedir- karşı karşıya ve bu insanlar gerçekten büyük acılar yaşadı. Bakın, hani denilir ya kurunun yanında yaş da yandı. Bunu aynen ifade ettiniz. Eğer bir kişinin dahi siz kul hakkını yemişseniz maalesef büyük bir vebal altındasınız ki bu vebal zaten üzerinizdedir, onların çocuklarının vebalı üzerinizdedir. Yedi yıldır hâlâ çözmediniz, yedi yıldır bu sorunu çözmek için benim de içinde bulunduğum şu Meclis maalesef görevini yapmadı. Ben, bu ülkenin yurttaşlarından bir milletvekili olarak görevimi yeterince yapmamış olmaktan dolayı özür diliyorum çünkü acılar yaşanmaya devam ediyor.

Bakın, diğerk bir tarafı var değerkli arkadaşlar: Barış akademisyenleri. Barış akademisyenleri üniversitelerinde bir bildiri imzalamışlardı ve ne zaman ki Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan çıktı, bunu terörle ilişkilendirdi, birileri harekete geçti, bu insanlarla ilgili tek bir adli, idari soruşturma yapılmadan bu insanlar üniversitelerinden uzaklaştırıldı. Bakın, devamında Anayasa Mahkemesi hak ihlali kararı verdi, yerel mahkemeler beraat ettirdi ama buna rağmen OHAL Komisyonu, o oyalama komisyonu maalesef bu insanlara “Hayır, dönemezsiniz.” dedi. Şimdi, mahkemelerdeler ve iki mahkeme görevlendirmişler, ne kadar süreceğı belli değilk. Koca yedi yıldır bu insanları açlığa, yoksulluğa, sivil ölüme mahkûm etmiş durumdasınız. Yani şimdi diyelim ki mahkeme bu insanlarla ilgili olumsuz karar verdi, nihayetinde gideceğı yer neresi? Anayasa Mahkemesi. Ya, Anayasa Mahkemesi zaten hak ihlali kararı vermiş. Siz bu insanların gerçekten ahını almadığınızı mı düşünüyorsunuz? Bakın, yedi yıldır sadece açlıkla, yoksullukla değilk, bu insanların kariyerlerini yok ettiniz, çocuklarının geleceğini yok ettiniz. Bu ah hiç mi sizi ilgilendirmiyor ya? AKP iktidarı emin olun 14 Mayısıta işte bu ahlarla gidecek; kul hakkına girdiniz, kul hakkı yediniz; en büyük suçu işlediniz, en büyük günahı işlediniz bunu böyle bilin.

Sadece böyle değilk değerkli arkadaşlar, hâlâ devam ediyor bu insanların üzerindeki zulüm ama AKP, dediğim gibi, bu darbe girişimini muhalifler üzerinde de bir sivil ölüme ve bir mücadeleye dönüştürdü. Bakın, partimize yönelik Anayasa Mahkemesinin kararları var, AİHM’in kararları var. Anayasa 90 ne diyor? Anayasa 90 diyor ki: “Uluslararası mahkemelerin, Avrupa Konseyinin kararları iç hukukla çatışırsa uluslararası kararlar geçerli. Uluslararası andlaşmalar kanun hükmündedir.” Ya, Grup Başkan Vekilimiz daha yeni, bugün açıkladı; daha önce Selahattin Demirtaş kararları var, Figen Yüksekdağ AİHM’de hak ihlali kararı aldı, üstelik bunun siyasi saiklerle yapıldığını söyledi AİHM, Avrupa Konseyi de aynı şekilde sizi uyarıyor ikide bir. Şimdi, itiraz ettiniz, madem tanımadığınızı bir mahkemeydi niye itiraz ediyorsunuz? İtiraz ettiniz, itirazınız da kabul edilmedi. Peki, niye Eş Genel Başkan ve milletvekili arkadaşlarımız bugün içeride? Çünkü Türkiye’de bir anayasasızlık durumu var çünkü Türkiye’de bir tek kişinin kararları kanun hükmündedir. Onun için bugünkü bu Cumhurbaşkanlığı kararları da kanun hükmündedir. Bakın, Komisyonunda tartışılmasını engellemişsiniz Ramazan Can, diyorsunuz ki: “Burada da Anayasa’ya aykırılığı tartışılmaz.” Ya, Komisyon görevini yapmamışsa biz bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu illa Anayasa Mahkemesine giderek mi bulacağız? Anayasa Mahkemesine başvuru koşulları belli; örneğin, Halkların Demokratik Partisi parti olarak Anayasa Mahkemesine başvuramayacak. Şimdi, bu sizin söylediğiniz hukuk mu? Anayasa nerede? Tanımıyorsunuz. Sadece bu mu? Bakın, bu sıralarda beraber yıllarca görev yaptığımız İdris Baluken’i -şu Meclisin en etkili, en iyi hatibi, en yetkili hatibiydi- altı buçuk yıl cezaevinde tuttunuz hiç uğruna. İdris Baluken’in ve diğerk arkadaşlarımızın hiçbir suçu yok. Bakın, bunlar gün gibi ortaya çıkacak. İdris Baluken, maalesef altı buçuk yıl çocuklarından ayrı kaldı, çocuklarının da o eziyeti çekmesine ortak oldunuz; iyi haber ki bugün tahliye oldu. Arkadaşlarımız aynı şekilde... Siz, bakın, rakiplerinizle mücadele etmiyorsunuz, rakiplerinizle yarışmıyorsunuz, rakiplerinizi yok etmek istiyorsunuz. Ya, demokrasilerde böyle bir anlayış yok, demokrasilerde böyle bir yol yok. Değerkli arkadaşlar, tüm bu anlattıklarım AKP’nin gidişinin nedenleridir ve gideceğinden eminim, hiçbir kuşum yok.

Halkların Demokratik Partisini kapatarak Kürt halkını, demokratları, yurtseverleri, emekçileri çaresiz bırakacağınızı düşündünüz ama biz her fırsatta uyardık “Biz var oldukça halkımızı çaresiz bırakmayacağız.” dedik. İşte, onun için tüm saldırılarınıza rağmen dimdik ayakta duran HDP seçimlere Yeşil Sol Partiyle gidiyor ve Yeşil Sol Parti bu kadar saldırınıza rağmen büyüyerek dimdik ayakta durdu, içine kapanmadı, çeperini genişletti, ittifaklarını genişletti ve herkes biliyor ki önümüzdeki 14 Mayısın anahtarı Yeşil Sol Partidir. Yaşasın Yeşil Sol Parti; korkun geliyor, eğer korkunuz biz HDP’nin varlığıysa Yeşil Sol Parti yerini çoktan aldı. Halkımız emin olsun ki biz zalimlerle mücadeleye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım Kaya?

Sayın Gergerlioğlu?

Sayın Turan Aydoğan burada mı?

Yerlerinden talebi olan arkadaşlar vardı, onu değerlendirmek istedik.

Sayın Zeybek, ara vereceğiz, aradan sonra size söz vereceğim.

Birleşime bir saat ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 19.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

437 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerinde.

Tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılan konuşmalarda kalınmıştı.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi adına İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek konuşacaktır.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün kutladığımız Dünya Avukatlar Günü’nün tüm hukukçu milletvekillerimize ve tüm hukukçulara kutlu olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 24 Şubat 2023 tarihinde, Olağanüstü Hâl Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonumuza gönderildi. Normalde, Türkiye Büyük Millet Meclisinden komisyonlara gönderilen her yasa teklifinin ve kararnamenin süresi içinde komisyonlara gelip, görüşülüp lehteki ya da aleyhteki görüşlerle birlikte değerlendirilmesi gerekiyordu ancak muhtelif kez Sayın Komisyon Başkanına bu kararnameyi ne zaman görüşeceğimizi sordüğümüzda bunun Komisyonunda görüşülmeyip Genel Kurul gündemine indirileceği bildirildi. Şimdi, Parlamento açıldı -bakın, yarın Parlamentonun son günü- neden son güne kadar bırakıldı? Komisyonunda hem Anayasa’ya aykırılık yönünden hem de Komisyonunda buna yapılacak olan katkıların engellenmesini... İktidar kanadının bundan ne beklediğini gerçekten anlamakta zorluk çekiyoruz. Niye bunu söylüyoruz? Çünkü bu kararnamenin içinde açıkçası bir düzenleme geliyor. Bu düzenleme, temel olarak planlama meslek alanının yapılaşma sürecini tamamen dışlayan, kentleşmeyi ve kentsel yaşamı tamamen yer bilimsel verilere bağlı kurgulanacak bir mühendislik olgusu olarak gören, sık ve akıl dışı bir yaklaşımdır. Yapılaşma süreçlerine ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu’nu ve ilgili yönetmelikleri tamamen devre dışı bırakan, yöre halkının katılım ve itiraz imkânlarını ortadan kaldıran bir süreç önermektedir. Yine, bununla birlikte, yürürlükteki meri mevzuat gereği imar planı yapım süreçlerinde yerine getirilmesi gereken birçok analize, çalışmaya ve kısıtlara uyma zorunluluğu da ortadan kaldırılmaktadır.

En temel bilimsel ve teknik gereklilikleri bile dışlayan bu yönetimle kadim bir geçmişe sahip olan Anadolu’muzda kentlerimizi yeniden inşa edemeyeceğimiz çok açıktır. Yüzlerce yıl boyunca yaşamlarımızı sürdüreceğimiz kentlerimizde nitelikli, refah düzeyi yüksek yaşam alanları kurgulamak adına yapılması gereken en temel iş, kır-kent ilişkisini, sosyal yaşamı, kent kültürünü, kent ekonomisini ve yöre halkının tüm gereksinimlerini kapsayıcı bir biçimde ele alan bütüncül bir planlama anlayışına sahip olması gerekir.

İlgili makamların planlama meslek alanlarının tüm gerekliliklerini reddeden, planlamayı sadece süre kaybı olarak gören, yaşanan kayıplardan, felaketlerden ders çıkarmayan bu anlayışı karşısında tüm halkımızın şunu bilmesini istiyoruz: Geleceğimizin de enkaza dönüşmemesi için bu akıl dışılığı birlikte durdurmak, yaşam hakkımıza, bilime, tekniğe ve geleceğimize birlikte sahip çıkmak zorundayız.

Afet ve acil durum yönetiminde sağlık kuruluşlarının ve kaynakların kullanımına yönelik sistemli bir planlama yapılmamıştır. Eşitsizlikler ve farklılıklar giderilmeksizin uzaktan eğitime başlanarak eğitimin özgün ve nitelik koşulları ortadan kaldırılmıştır; öğrenme biçimlerimiz pandemiyle birlikte kısıtlanmıştır. Bu afetle birlikte yaşanan depremler gerekçe gösterilerek kamusal ve toplumsal alanlarda oluşturduğu siyasi hegemonya aracılığıyla, iktidar, afet ve kriz koşullarını kendi adına bir fırsata dönüştürmeye çalışmaktadır. Kamusal ve hukuki denetim yok sayılarak bölgedeki planlama ve imar süreci yeniden yapılandırılmaya başlanmış, kamuya ait kaynakların, kentlerin, doğal ve kültürel değerlerin yatırım araçlarına dönüştürülmesine odaklanılmıştır. Bu dönem içinde orman alanları ve meralar yapılaşmaya açılabilir. Planlama bütünlüğü yok sayılmakta, bilimsel şehircilik ilkelerine ve imar mevzuatına aykırı parçacıl ve parsel ölçekli uygulamaların önü açılmaktadır. İlgili kanunlar kapsamında düzenlenen izin, sözleşme, ruhsat ve tahsisler iptal edilerek koruma alanları ve yerleşime uygun olmayan alanlar yapılaşmaya açılmak durumunda olacaktır.

Yine, kamuya ait taşınmazlar devredilirken özel mülkler için de kamulaştırmanın önü açılmaktadır. Bakanlık ve TOKİ'ye sınırsız bir inşaat yetkisi verilmektedir. Kararname kapsamındaki alanlarda inşaat yapım işleri ve gerekli imar işleri tamamlanmaksızın ihaleye çıkılmasının da önü açılmaktadır. Deprem bölgesinde yıkıntı ve enkazların valiliklerce belirlenen döküm sahalarına gerekli bilgilendirme ve izinler yerine getirilmeksizin, gerekli tedbirler alınmaksızın dökülmesi büyük çevre felaketlerine yol açmaktadır.

Peki, ne yaptınız da bu kararnameyi Meclise getirmediğiniz bu dönem içinde? TOKİ eliyle ihaleye çıktınız. Şubat ayında -elimde 22 tane ihale var- 1 milyon 350 bin lira ile 2 milyon 400 bin lira arasında değişen fiyatlarla TOKİ eliyle muhtelif şehirlerimizde ihaleye çıktınız. Bunlar tünel kalıp yöntemiyle yapılan, TOKİ'nin yapmış olduğu geleneksel uygulamaya dönük binalar. Peki, şubat ayında bu fiyatlarla çıktınız, mart ayına geldik, mart ayının 3'ü ile sonu arasında da değişik tarihlerde TOKİ eliyle ihaleye çıkıldı. Arkadaşlar, bir ay içinde enflasyon... Şubat ayındaki ve mart ayındaki enflasyon rakamlarını yüzde 2,35 açıklıyor, 1,85 açıklıyor; TOKİ'nin yapmış olduğu ihalelerde bir aylık fiyat artışı yüzde 15'ten fazla yani şubat ayında TOKİ yaptığı ihalede bir ay sonra yüzde 15 daha yüksek fiyatlarla ihale yapabilmektedir. Peki, bu kadar ihale yaptınız... Şimdi, nerelerde ihale yapmışlar? Hani deprem en çok Hatay'ı vurdu değil mi? Hatay şehrimizin yapı stokunun yüzde 41'i yok oldu, aşağı yukarı 250 binden fazla bağımsız birim kullanılamaz hâle geldi. Kentte 400-500 bin insan şehri terk ederek başka yerlere gitti. Peki, şubat ve mart ayları içinde Hatay ilinde ne ihale yapılmış? Hatay ili Altınözü ilçesinde 364 konut. Değerli arkadaşlar, daha önce TOKİ'nin Altınözü'nde yapmayı vadettiği toplu konutların dönüştürülmesinden başka bir şey değil. Altınözü Hatay'da depremin en fazla vurduğu yer mi? Yine, Hatay ili Payas ilçesinde 821 adet konut. İsmet Bey, Suzan Hanım; Payas ilçesinde ölü var mıydı?

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Hayır.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – E, ölünün olmadığı, bir tek insanın yaşamını yitirmediği Payas ilçesinde ihale yapıyorsunuz, şehrin yarısından çoğunun yıkıldığı Antakya'da yok, Samandağ'da yok, Defne'de yok. Peki, bunu biz sormayacak mıyız, bunun hesabını sormayacak mıyız?

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Soracağız.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına göre deprem bölgesinde acil yıkılacak ağır hasarlı ve hâlihazırdaki yıkık her 100 konuttan 41'i Hatay'da. Hatay açık ara depremde en ağır darbeyi yiyen ilimiz ancak TOKİ'nin sitesinde ihale bilgilerine göre depremin ardından deprem bölgesinde yapılan 37 bin konutluk ihalenin sadece yüzde 8'i Hatay'da ama Hatay'ın en fazla yıkım olan kasabaları, ilçeleri, mahalleleri maalesef kapsamın içine girebilmiş değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

“Biz burası CHP'li demedik, biz ne yaptık?” diyor ya Sayın Cumhurbaşkanı, ne yaptınız işte? Yaptığınız ortada. Hatay Büyükşehir Belediyesi CHP'li diye, siz Hatay'da yaşayan insanları açıkça cezalandırıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Bu nasıl bir ruh hâli ya, bu nasıl bir kafa ya!

GÖKAN ZEYBEK (Devamlı) – Onlara -söylemeye dilim varmıyor ama- Suriye’den Hatay’a gelmiş, yerleşmiş insanlara gösterdiğiniz iyi niyetin onda 1’ini Hataylı yurttaşlarımıza göstermiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, peki, siz bunları yapamıyorsunuz ama önümüzde 14 Mayıs’ta seçim var, ne yapacağız biz? Şimdi isterseniz biraz da ne yapacaklarımızla ilgili bilgi vereyim. Değerli arkadaşlar, depreme dirençli kentler yapmak istiyorsanız, önce bir Anayasa hükmü olarak getireceksiniz; AKP’nin yirmi yılda onlarca kez şu Meclise getirdiği “imar affı” ve “imar barışı” adı altındaki bütün uygulamaların bir daha hiçbir milletvekili tarafından teklif dahi edilemeyeceğini Anayasa’nın hükmü altına koyacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar) Peki, başka ne yapacağız? Kent genelinde yapı zemin ilişkisi dikkate alınarak riskli alanların belirlenmesi ve bu alanlarda parsel düzeyinde yenileme yerine erişilebilirlik ve donatılar bağlamında yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik projeleri hayata geçireceğiz. Boş konut stokunun yenilemeye girecek alanlarda yaşayanlar için, yenileme süreci içinde tahsisine yönelik kolaylaştırıcı yöntemler geliştireceğiz. Yapı stokunun yenilenmesine ek olarak yapıların güçlendirilmesi için belediyeler ve ilgili kurumlarla eş güdüm içinde çalışacağız. TOKİ’nin sosyal konutlarda kullandığı “İlk Evim” kampanyasına benzer bir faiz uygulamasının afet öncesi mevcut yapı stokunun güçlendirilmesi için kullanılmasını sağlayacağız. Kiralama esaslı konut projelerinin kent genelinde yaygınlaştırılması ve artırılmasını sağlayacağız. Yapı envanter çalışmasının öncelikle oluşturulmasını ve devletin kiralama, satın alma, gerekiyorsa kamulaştırma yaparak ilerlemesini sağlayacağız. Yenilemeye konu olan ilçelerden elde edilen gelir yenilenmeye ihtiyacı olan ilçelerde kaynak olarak kullanılacaktır. Konut üretiminde sadece betonarmenin değil; ahşap, çelik, prefabrik yapı gibi farklı teknolojilerin kullanılması, geliştirilmesi ve konut üretiminde çeşitliliğin sağlanması için teşviklerle endüstriyel gelişimin önünü açacağız. Konut üretim sistemlerinin çeşitlendirilmesi ve monte edilecek olan parçalardan oluşan yeni sistemlerin tesis edilmesini sağlayacağız. Siz altmış günde bir konteyneri hâlâ kamyon üzerinde deprem bölgesine gönderiyorsunuz. 2 tane konteyneri bir tırla götürmek yerine 200 tane konteyneri götürüp orada monte edecek bir işletmeyi bile hâlâ kuramadınız. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Yapı yenilenmesi ve güçlendirilmesi sürecinde vatandaşlara verilen kira desteklerinin bölgenin deprem riskine oranla artırılması ve vatandaşların yapı güçlendirmeye teşvik edilmesini sağlayacağız. Öyle 3.500 lirayla değil, 10 bin liranın altında kiraya ulaşamayan yurttaşlarımıza gerçek, güncel kira desteklerini sağlayacağız.

Yapı dönüşüm ve yenilenme sürecinde vatandaşlara yapılacak olan uzlaşma süreçlerinin hızlandırılması için yasal düzenlemeleri getiriyoruz. Yine 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’da riskli alanlarda dönüşüm için gerekli olan 2/3 uygulaması yerine 50+1 uygulamasına geçilmesiyle ilgili bir yasal düzenlemenin yapılması şarttır. 3194 sayılı İmar Kanunu’nun, afet risklerini alarak yeniden güncellenmesi ve yine 3194 sayılı İmar Yasası’nda TAKS ve KAKS aracılığıyla bina çıkmalarının belli bir kat seviyesinden sonra tümüyle yasaklanacağı bir düzenlemenin yapılması gerekiyor. Riskli alanda kalan hastane ve okulların yenilenmesi ve güçlendirilmesi, yenilenmeyenlerin ise derhâl boşaltılarak yıkılmasının sağlanması gerekiyor.

Yine, değerli arkadaşlar, riskli alanlarda kalan zincir market ve eczaneler için yapıların denetimlerinin artırılması ve yapıların depreme dayanıklı bir konuma gelmemesi durumunda buralardaki kamusal hizmetlerin, ticari hizmetlerin mutlaka başka yere taşınmasının sağlanması gerekiyor. Mevcut yapıların hastane olarak kullanılmasına ilişkin ruhsat verilirken yapı güvenlik katsayısının belli oranda sorgulanmasını, güvenlik katsayısına uymayan binalarla ilgili de deprem izolatörlerinin yapılması için altı aylık süre içinde tüm Türkiye’deki hastanelerin izolatörle donatılmasını sağlayacağız.

Değerli arkadaşlar, acil toplanma alanları, akaryakıt depoları ve sanayi benzerli tehlikeli kullanım türleri tespit edilerek belirlenecek ve buraların olası risk durumlarına göre şehrin merkezinden taşınması sağlanacak. Deprem Master Planı mevcut durum analizleri güncellenerek revize edilecek, Çevre

Düzeni Planı'nın da afet konusu temel olarak yeniden revizyonu yapılacaktır. Olası bir afet durumunda toplanma aşaması için kentlere özgü toplanma alanlarının afet öncesinde hazırlanması ve afet sonrası toplanma sürecinin planlı olarak yürütülmesi için enkaz tahliye planlarının yapılması şarttır.

Yine, kentsel dönüşüm projelerinde zemin incelemeleri doğrultusunda alana özgü yapı tipolojilerinin uygulanması, yapı ve zemin ilişkilerinin doğru saptanmasının hayata geçmesi gerekiyor. Korunması gereken alanlarda afeti bir öncelik olarak ele almak suretiyle kültür mirası olarak kabul edilen tescilli ya da henüz tescil edilmemiş yapıların rölövelerinin çıkarılarak restorasyon ve güçlendirmelerinin hızla yapılması gerekiyor. Kahramanmaraş'ta, Malatya'da, Adıyaman'da ve başta Hatay'da korunması gereken kültür varlıklarımızın bugün enkaz hâline gelmesinin temel sorunu buradaki iktidardır, yanlış uygulama projeleri, yanlış restorasyon projeleri ve kültür mirasımıza sahip çıkmama anlayışının temel sonucudur.

Yine, planlarda kentin hiçbir şekilde yapı yapılmaması gereken alanlarına “iskân dışı alanlar” tanımının getirilmesi ve bu konuya yönelik yasa önerisi olarak sunulması ve bunun bir yasal zemine oturmasının sağlanması gerekiyor. İskân dışı alanlar olarak belirlenen alanların tümünün planlarda mutlaka belirtilmesi ve bunların bir daha asla iskân sahası olarak açılmaması gerekiyor.

Yine, arkadaşlar, kooperatifiçiliğin güçlendirilerek yurttaşlarımızın ucuz ve ulaşılabilir bir faiz oranıyla, uzun vadeyle konut sahibi olabilesinin, bu manada konut sahibi olanların riskli yapılarda oturması durumunda bu yapılarının güçlendirilmesi için yine çok uzun vadeli, faizsiz kredilerle yapı stokunun tabutluktan yaşanabilir mekânlar hâline gelmesi gerekiyor.

Yine, iktidarımızda kat karşılığı inşaat yapım sözleşmeleriyle ilgili yeni ve mutlak bir düzenleme getireceğiz. ÇED raporlarının bağımsız bilirkişiler ve birimler tarafından hazırlanması konusunda merkezî yönetime yönelik baskı mekanizmasının sivil toplumlar eliyle daha da fazla yapılmasının önünü açacağız. Talimatla ÇED raporu yapan, yazan, onaylayan uzmanların tamamını devletten uzaklaştıracağız.

Yine, yeni yapı üretiminde ve denetiminde yerel yönetimlerle ilgili yeni ve mutlak bir düzenleme eş güdümü mutlaka sağlayacağız. Kentlerdeki tüm alt ve üstyapı bilgilerinin kontrol edilmesi, güncellenmesi ve hukuki altyapının oluşturulması, yapı ve altyapılardaki kontrollerin maliklerin inisiyatifine bırakılmamasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapacağız.

Değerli arkadaşlar, konutlara ek olarak endüstriyel tesislere ilişkin kontrol ve düzenlemelere ilişkin uygulamalar geliştirilecek, yalnızca konut ve ticaret alanlarının değil, kent merkezlerindeki tüm donatıların dağılımı göz önünde bulundurularak planlanacak, ruhsat verilen ticari alanların düzenli olarak kontrol edilmesi, yapım tekniğinin içinde olan inşaat mühendislerinin, mimarların ve teknik insanların belli dönemlerle denetime tabi tutulması, uzmanlık testlerinden geçmesi yani yetkin mimarlık ve mühendislik uygulamasının da artık hayata geçmesinin sağlanması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, sadece ev sahipleri açısından değil, kiracılar açısından da kiralık sosyal konut, ucuz ve erişilebilir konut seçeneklerinin kamu eliyle ayrı ayrı üretilmesi, kooperatif gibi ayrı alternatif konut üretim seçeneklerinin de toplumun önüne getirilmesi gerekiyor.

Yine, üniversite eğitimi gören öğrencilerin yurt sorununu kısa sürede, iki yıl içinde bütün Türkiye'de bitirecek... Sadece 2 kişilik odaları ranza koyarak 4'e, 4 kişilik odaları ranzayla 8 kişiye çıkararak yurt sorununu çözdüm anlayışının yerine gerçekten sağlıklı, yaşanabilir, ders çalışmaya uygun yurtlarla bütün gençlerimizi buluşturmak zorundayız.

Yine, değerli arkadaşlar, rezerv alan tanımıyla ilgili de rezerv alan ilan edilen yerler konut yapmak için değil geçici konut ve prefabrik yapıların bulunabileceği alan olarak tanımlanmak zorundadır. İstanbul'da Kemerburgaz'da villaların içinde rezerv konut sahası ilan ediyorsunuz, 3 milyon dolara satılacak villalar yapıyorsunuz. Oysa bütün deprem ve afetlerde rezerv konut sahalarının yıkıma uğrayan insanların ilk baştan gideceği, altyapıları önceden hazırlanmış ve prefabrik yapılarla ya da

konteynerlerle hızlı bir biçimde normal yaşamın sürdürüleceği alanlar olması gerekiyor. Çok sayıda önermemiz var, çok sayıda bu konularla ilgili geleceğe dönük yaptığımız çalışmalar var.

Değerli arkadaşlar, Mecliste kurulan Deprem Komisyonu yarın son toplantısını yapacak, raporunu sunacak. Bunun Genel Kurula yetişmeyeceği çok açık ama şunu belirtmek istiyorum ki: Deprem Komisyonundaki Cumhuriyet Halk Partili üyeler olarak partimizin bütün görüşlerini 35 sayfalık rapor olarak Deprem Komisyonuna yarın sunacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Zeybek.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Dilerim ve umarım ki buradan lojistikten sağlığa, eğitimden ulaşım, mühendislikten çevreye kadar pek çok konu başlığı altında yüzlerce uzmanın çalışarak onlarca bilim insanının görüşleri doğrultusunda oluşturduğumuz bu düzenleme birileri tarafından dikkate alınır. Bu Komisyona yapmış olduğumuz katkılar ışığında, gelecekte afete dirençli, afet riskini minimuma indirmiş şehirleri el birliğiyle yaratırız. Kentler rant için değil, kentler çıkar grupları için değil, kentler iktidarların siyasi yandaşlarına değil, onların siyasi organizasyonuna değil; emekçilere, halka, yoksulların yaşayacağı bir alana dönüşür, el birliğiyle bunu sağlarız.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Önümüzdeki dönem buluşmak üzere. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, bazı siyasi partilerin temsilcilerinin yanlarına giden birtakım meslek gruplarının haklı taleplerine “Ya, biz isteriz ama muhalefet izin vermez.” şeklinde cevap verdiklerine ve bu şekilde muhalefet partilerini zan altında bıraktıklarına ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bir hususa açıklık getirmek gerekiyor.

Şimdi, Meclisin son çalışma günlerindemiz, yarın son. Çok sayıda bekleyen kanun, dile getirdiğimiz çok ciddi beklentiler var. Burada, tabii, birtakım haklı talepler beş yılın son günlerine sıkışmış. Bunlardan bir tanesi gözlükçülerin, meslek örgütleriyle ilgili talebi. Astsubayların, uzman çavuşların çok ciddi talepleri var.

Bugüne kadar, iktidar partisi istediği kanunları geçirdi, bazılarını sonraya bıraktı. Sonraya kalanların son günlerine gelince bugün burada bütün Grup Başkan Vekillerinin varlığında söyleyebiliriz ki bu son çalışma haftası dakika dakika planlandı, bir mutabakat var gruplar arasında ama bazı siyasi partilerin değerli temsilcileri yanlarına giden birtakım meslek gruplarının haklı taleplerine “Ya, biz isteriz ama muhalefet izin vermez.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugüne kadar muhalefetin izin vermeyip yaptıkları binlerce kanun varken bu sefer sanki muhalefet partileri zan altında bırakılıyor. Muhalefet partileri çok olumlu, yapıcı katkı sağlayarak iki haftadır çalışıyorlar. Ellerindeki kanun stoku çok fazla ve 5 partinin mutabakatıyla yapılabileceğin pozitif anlamda en iyisi yapıldı. Burada ne CHP ne HDP ne İYİ Parti... Bu kanunlar buraya kadar kaldıktan sonra, buraya getirmeyenlerin bir sorumluluğu vardır. Ama “Efendim, muhalefet istese yapardık” gibi şeyleri burada, tutanak altında, bütün bu uzlaşdan haberdar olan meslektaşlarımızın gözlemlerine içine baka baka bir kez daha söylüyorum: 14 Mayısın sonra, beş yıldır dilimizde tüy biten astsubayın, uzman çavuşun sorunlarını çözmek ve gözlükçülerin, optisyenlerin bekledikleri kanunları çıkarmak ümit ediyorum iktidarımıza nasip olur ve bu Parlamente'ye nasip olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konuyu bir kez daha, gördüğümüz lüzum üzerine, bir takım WhatsApp gruplarına “Muhalefet istese olurdu.” falan... Beş yıldır ne istediye yapanlar yapmamış, yapmamış, son gün dönüp böyle bir şey söylemesinler. Buradaki arkadaşları tenzih ederim, Grup Başkan Vekilleri sözlerine sadıktır ama bazı parti yöneticilerinin böyle basit algı yaratmaya çalışması karşısında muhalefetin ve muhalefetle uzlaşma hâlinde bu haftayı götüren, buraya emek veren herkesin hakkına giriyorlar, ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş...

52.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, iktidarın cezaevlerini keyfiyetle yönettiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin sayısız defa söz alıyoruz; sadece söz almıyoruz, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna, Cezaevi Alt Komisyonuna, Adalet Bakanlığına, ilgili idarelere, Ombudsmana yani bütün mekanizmalara asgari yaşam standartlarının sağlanması için başvurularımız var ama emin olun, her gün mektup almaktan, ailelerin aramasından dolayı bunları sürekli gündeme getiriyoruz. Neden? Çünkü çözülüyor, çünkü bu iktidar cezaevlerini âdeta keyfiyetle yönetiyor. Yani şu anda yine bir aile aradı, İbrahim Aşkan -arayanlar ne kadar acil olduğunu bana söylediler- Şakran'dan Tekirdağ Cezaevine iradesi dışında götürülmüş, çıplak arama yapılmış, çok ciddi dayak yediğini söyledi ailesi, tek hücreye konulmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tek hücreye konulması da bir yana -anlattılar- bu hücrede lağım suyu patlaması var, hücre pislik içinde. Şimdi, bir insan nasıl pislik içinde ve bir hücrede yaşasın? Bu söylediğimiz her şeyin kaydı var, kuydu var yani somut olarak söylüyorum. Geçen hafta Cezaevi İzleme Komisyonu Başkanına da çağrı yaptım, “Söylediklerimin, ifade ettiklerimin tekinin aksini ispatlayın, ben çıkıp özür dileyeceğim.” dedim; o sözün arkasındayım.

Dönem bitiyor, 14 Mayıs'ta yeni bir seçim var. Yeni bir dönemde umarım bu sorunları yaşamayacağız çünkü bu iktidarı göndereceğiz. Ama en azından 14 Mayıs'a kadar işkenceyi durdurun demek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

5.- 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurunuz Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; OHAL CBK 126... Olağanüstü hâl ortam ve koşullarında tam 19 adet Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarıldı. Burada, hatırlanacağı üzere, 9 Şubat günü, olağanüstü hâle gerek olmadığını belirttik; esasen, tabii afetlerle ilgili, afetlerle ilgili mevzuatın yeterli olduğunu söyledik ve uyardık ama olağanüstü hâl ilan ederseniz Olağanüstü Hal Kanunu yeterlidir dedik; olağanüstü hâl CBK'ler çıkarmaya gerek yok dedik, çıkarılırsa Anayasa'ya uygun olup olmadığını izleyeceğiz diye uyarıda bulunduk. Şimdi, 19 Cumhurbaşkanlığı kararnamesi elimin altında, bu kararnamelerin hemen hemen hepsi -bugün yayımlanan dışında- ilgili komisyonlara gönderilmiş bulunuyor ama hiçbir komisyon toplanmamış ve

bu kararnameyi görüşmemiş. Burada şimdi görüşmekte olduğumuz 126 sayılı CBK, aslında komisyon toplanmaksızın burada komisyonun hazır bulunmasıyla yapılan bir görüşme. Peki, acaba bunun anayasal dayanağı var mı, bunun hukuki niteliği nedir? Usulle ilgili tartışmalarda burada esef verici açıklamalara tanık olduk. Olağanüstü hâl, keyfi bir rejim değildir. Olağanüstü hâl, evet, Anayasa’da olağan döneme göre yöneticilere daha geniş yetkiler vermekte ama sınırları Anayasa’yla çerçevelenmiş bulunuyor, bir; iki, başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere Türkiye’nin taraf olduğu sözleşmelerle çerçevelenmiş bulunuyor. Burada 5 ölçüt var: Bir, amaç; niçin ilan edildi? İki, neden; üç, konu; dört, mekân; beş, süre. Bu ölçütler esasen bizim hukukumuzda olduğu gibi uluslararası insan hakları hukukunda da sürekli aranan koşullar.

Şimdi, bu bakımdan 2017 Anayasa değişikliği, 2017 kurgusu aslında Cumhurbaşkanına, aynı zamanda yürütmeyle özdeşleşen kişiye hiçbir demokratik hukuk devletinde bahsedilmeyen yetkiler veriyor olmakla birlikte 3 ana açılım ve sınır söz konusu. Cumhurbaşkanı madde 104/17’ye göre kararname çıkarabilir. Peki, OHAL kararnamesinde hangi istisna öngörülmüş bulunuyor? Tek bir istisna öngörülmüş bulunuyor burada; bu da haklar ve özgürlükler bakımından birinci, ikinci ve dördüncü bölümleri de düzenleyebilir yani olağan kararnameleri düzenleyemez ama olağanüstü kararnameleri düzenleyebilir ama hiçbir biçimde yasa varsa düzenleme konusu yapamaz, o açık; şimdi, birinci istisna bu. İkinci istisna nedir? Bu kararnameye karşı üç ay içerisinde Anayasa Mahkemesine gidilemez; ikinci istisna budur. Üçüncü istisna ise 13’üncü maddedeki ölçülülük ilkesi yerine burada öngörülen OHAL’in gerekli kıldığı ölçüde veya Anayasa madde 15’in öngördüğü şekilde, yine durumun gerektirdiği ölçüde. Dolayısıyla, bu bir keyfi yönetim değildir, hukuken çerçevelenmiş bir yönetimdir, bunu bilmek gerekir. Bunu bilmek için kesinlikle hukukçu veya milletvekili olmaya gerek yoktur, okuma yazma bilmek yeterlidir.

Şimdi, bunu belirttikten sonra, bu kararname neden sorunludur, neden buraya bu şekilde getirilmiş olması sorunludur? Çünkü biraz önce de konuşmalarda açıkça belirtildiği gibi, aslında 7269 sayılı Kanun’un açıkça düzenlemiş olduğu bir alanda, afetler konusunda yasal düzenleme vardır ve bu kararname yasayla düzenlenemeyen bir alanda düzenleme yapmaktadır; bu bakımdan, Anayasa madde 104 fıkra on yediye açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Peki, o zaman Anayasa madde 10 bakımından ikinci soru şudur: Elimin altında 18 kararname var; daha eskileri var, daha yenileri var; neden onlar getirilmedi de bu getiriliyor? Bunun amacı nedir? Amacının konulması gerekir. Bu ayrımın yapılmasının herhangi bir amacını göremiyoruz.

Peki, başka bir konu nedir? Başka bir konu şudur: Zaman olarak bu kararnamenin düzenlediği konular üç ayı, üç aylığına ilan edilmiş olan olağanüstü hâl dönemini çok aşan, belki gelecek üç yıla yönelik olarak düzenlemeler yapmaktadır; bu da olağanüstü hâlin amacını aşan düzenlemedir; bu bakımdan, Anayasa madde 8’deki “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır...” kuralına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konular dışında kaldığı, ölçüleri dışında kaldığını da ayrıca vurgulamış bulunuyorum.

Şimdi, bunun yanı sıra, üç ay içerisinde yürürlükten kalkacak olan bu metin acaba hangi hukuki işlemle burada düzenlemeye tabi tutulacak. Evet, “Onayına sunar.” diyor, “Karar verir.” diyor. Peki ama karar verdiği zaman bu durumda yüce Meclis: Bir, yasama yetkisinden vazgeçmeyecek mi? İki, Cumhurbaşkanlığı kararnamesini bir karara dönüştürmüş olmayacak mı? Peki, böyle bir karar vermesi durumunda kararnamede değişiklik mi yapacak, yoksa aynen mi kabul edecek? Eğer kararnamede değişiklik yapamayacaksa o zaman bizim burası, yüce Meclis yürütme için bir denetim organı mıdır, yoksa yürütmenin yaptığı işlemleri tevsik makamı mıdır? İşte, buna bu akşam, burada karar vereceğiz aynı zamanda.

Şimdi, bunun yanı sıra burada, bilindiği gibi, tanklarla, tüfeklerle “evet” oyu verdirilen 2017 kurgusuna göre teklif yetkisi sadece yüce Meclisindir. Peki, o zaman Cumhurbaşkanlığı tezkeresi bir kanun teklifi olabilir mi? Cumhurbaşkanlığı tezkeresi kanun teklifi olamaz; olamaz, Anayasa buna kapalıdır. Peki, bunun bir başka kanıtı nedir? Bir başka kanıtı önceki İç Tüzük madde 128’de aslında

“Anayasa’nın ve İç Tüzük’ün kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi için koyduğu kurallara göre ancak komisyonlarda ve Genel Kurulda diğer kanun hükmünde kararnamelerle...” diye devam eden ibareyi 2018 İç Tüzük değişikliğinde yürürlükten kaldırmış bulunuyoruz haklı olarak çünkü artık kanun tasarısı bulunmamaktadır. Bu durum karşısında, aslında, bu Meclisin burada Cumhurbaşkanlığı kararnamesini kanun olarak oylama yetkisi bulunmamaktadır zira kanun olarak oylama yapabilmesi için bir kanun teklifinin olması gerekir ama ortada bir kanun teklifi bulunmamaktadır. Yalnızca bizim elimizde “tezkere” başlığını taşıyan bir metin söz konusudur. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu metni kanuna çeviremez, dönüştüremez. Karar olarak verirse o zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa madde 7’nin kendisine tanıdığı olduğu yasama yetkisinden feragat ediyor demektir.

Şimdi, peki, buradaki sorun nedir? Buradaki sorun, aslında, 2017 Anayasa kurgusunun Anayasa tekniğine aykırı ve ne kadar özensiz, ne kadar öngörüsüz bir biçimde alalecele ve dayatmacı bir yaklaşımla yazılmış ya da yazdırılmış olmasından kaynaklanıyor. Ne Anayasa’da bu konuda açık hüküm var ne de İç Tüzük’te buna elverişli bir düzenleme yapılmış. Evet, o nedenle, 2017 Anayasa kurgusu “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” olarak adlandırılıyor olmakla birlikte aslında bu kavram anayasal dayanaktan yoksun olan bir kavramdır, herhangi bir resmî özelliği bulunmamaktadır. Fiili durum şudur, Anayasa’nın uygulanmasındaki durum şudur: Parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütme söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

İşte, parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmenin beş yıllık uygulamasının son günü bizi getirdiği eşik budur. Bu akşam eğer burada bu konuda bir karar verilirse, bu kararnama reddedilmezse o zaman, aslında, evet, 7 Temmuz 2018 günü burada içtiğimiz anda aykırı bir karar vermiş olacağız ama belki şunu kanıtlayacak: Gerçekten, bu anayasal kurgu, 2017 anayasal kurgusu dibe vurmuştur, bu sürdürülebilir değildir. Dolayısıyla, 14 Mayıs’tan itibaren demokratik hukuk devleti yolunda yeni bir anayasal kurgu için kolları sıvıyacağımız gerekir. Umuyorum ve diliyorum ki Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekilleri de bu çökmüşlüğü, bu çözünmenin, bu sürdürülemezliğin farkındadırlar ve onlar da demokrasiye katkıda bulunacaklardır.

Teşekkür eder, saygılarımı sunarım. (CHP sırasından alkışlar; İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA YERLEŞME VE YAPILAŞMAYA İLİŞKİN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin amacı, 8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan illerde yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınmasıdır.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Abdul Ahat Andican.

Buyurunuz Sayın Andican. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ABDUL AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 126 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin yasalaştırma sürecini gerçekleştiriyoruz. Bu kararnameye göre,

deprem bölgelerinde yapılaşma konusunda bütünüyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkili kılınıyor, planlamadan kamulaştırmaya, ihalelerden inşaatla kadar bütün yasal zorunluluklar ve kısıtlamalar ortadan kaldırılıyor. Bu yetkilendirmenin sebebi de yasanın gerekçesinde “Afete dayanıklı yapıların inşa edilebilmesi için ortalama dört ay süren alan belirleme, planlama, arazi ve arsa düzenlemesi süreçlerinin kısaltılması” olarak açıklanıyor. Bir diğer deyişle, işlemlerin geniş yetkilerle ve denetimsiz olarak yürütülebilmesi hızlı karar alma ve uygulamayla açıklanmak isteniyor. Bu, tabii, bize başka bir hızlı karar verme arayışını hatırlatıyor. Türk tipi ucube başkanlık sistemi halka sunulurken “Kararlar hızlı alınacak, uygulamalar hızlı yapılacaktır.” propagandasını hatırlayacaksınız. Sınırsız yetkilerle donatılmış, her türlü denetimden arı bir tek adam sisteminde kararlar hızla alınacaktı, yürütme her alanda hızlı bir refleks verecekti. Ne yazık ki, sistem o noktaya geldi ki, bir hastane yangınına bile ancak Cumhurbaşkanının izni ve direktifiyle müdahale edildiği beyan edildi. Şubat ayında yaşadığımız deprem afeti sırasında ilk iki gün afete müdahale etmesi gereken kurumlar neredeyse donakalmış bir vaziyette yukarıdan emir bekler bir hâle geldi. Sonuç olarak, Sayın Erdoğan deprem bölgesine gidip birkaç günlük gecikmeyle helallik isteyerek bu beceriksizlikten ellerini yıkamak istedi. Fakat arama kurtarma çalışmalarındaki yetersizlik ve kaos bir tarafa, sadece askerin kışlada tutulmasının millete maliyeti çok ağır oldu. Depremde enkaz altında kalanların ilk üç gün içerisinde sağ çıkarılma oranının yüzde 95 olduğunu, üç günden sonra bunun yüzde 5’e düştüğünü daha önce yine bu kürsüden yaptığım bir konuşmada hatırlatmıştım.

Şimdi, size, 1999 Marmara depreminden sonra bir üniversite öğretim üyesinin deprem hakkında hazırladığı tezden bir bilgi aktarmak istiyorum. Öğretim üyesi bu depremde Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından enkaz altında sağ çıkarılan depremdede sayısını tez konusu yapmış ve yayınlamış; verdiği rakam tam 10.527 değerli arkadaşlar. Peki, şimdiki depremle ilgili yani şubat ayındaki depremle ilgili Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın bölük pörçük ve anlaşılmaz cümlelerle TSK’nin ilk andan itibaren sahada olduğu şeklindeki gerçek dışı beyanlarında bu deprem için verdiği rakam kaç? Sadece 327 arkadaşlar; evet, yanlış duymadınız, sadece 327. Bu büyük fark nereden kaynaklanıyor? Sayın Erdoğan’ın “Birkaç günlük gecikme.” diye tarif ettiği dönemde, TSK’nin bütün imkân ve kabiliyetleriyle sahada olmamasından kaynaklanıyor.

Geçtiğimiz günlerde Sayın Erdoğan “Yeni imar afları olacak mı?” şeklindeki bir soruya “Hayır, bundan sonra asla imar affı olmayacak, sonra bu gibi sonuçlarla karşılaşacağız.” diyor. Böylece “imar barışı” adı altında millettten para toplamayı, yönetmeliğe de “Depreme mukavemet konusu malikin sorumluluğundadır.” yazdırarak sorumluluktan kaçamayacağını anlamış görünüyor ama bu deprem vergilerinin, imar affı gelirlerinin yirmi yıl boyunca deprem güçlendirme alanlarında harcanmamış olmasını o soru sorulduğunda “Harcanması gereken yere harcadık, bundan sonra da bu tür şeylerin hesabını vermeye zamanımız yok.” şeklinde cevaplarını unutamıyoruz.

Şimdi, deprem bölgelerinde başlatılan inşaatlar konusunda da benzer bir belirsizlik ve denetimsizlik söz konusu. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının ifadesine göre, 21 Şubatta başlayan ihalelerde 30 Mart itibarıyla toplam 106 ihale yapılmış ve 118 milyar lira büyüklüğünde ihaleler gerçekleştirilmiş. Bütün deprem bölgelerinde yapılacak ihalelerin toplamı yaklaşık 400 milyar civarında tahmin ediliyor. Peki, bu ihaleler nasıl yapılıyor ve kimlere veriliyor? İhaleler 21/B yöntemiyle yani pazarlık usulüyle ve kapalı olarak yapılıyor. Kimlerin çağrıldığı, hangi şartlarda verildiği belli değil, toplu konut sayfasında ilan edilmiyor ancak ihaleler verildikten sonra kime verildiğini ve miktarını öğrenebiliyorsunuz.

Elimizde bugüne kadar ihale alan firmaların bir listesi var, isteyene gösterebilirim. Kimler yok ki ihale alanların içerisinde; eski AKP milletvekilleri, belediye başkanları ve AKP’li iş adamları. Anadolu’da, benim büyüdüğüm yerlerde, yabancılara kapalı, kendi içinde iş çeviren insanlara sorduğunuzda, “Bu olayda kimler var?” dediğinizde “Sen, ben, bizim oğlan.” derler yani böylece AKP iktidarı deprem konutlarının bulunduğu, o bölgelerde “sen, ben, bizim oğlan” ekonomisini yaratmış

görünüyor. İki ay önce sosyal konut projesi için 100 metrekairelik eve 800-900 bin lira fiyat biçerken -veren iktidar- bugün deprem konutlarını ortalama 1 milyon 750 bin liraya ihale etmiş. Tabii her şey gizli kapaklı olunca iki ayda bu kadar büyük bir farkın ortaya çıkması da kuşuklara neden oluyor.

Bir diğer konu da deprem bilimcilerin ve inşaatçıların bölgede sayısız artçı deprem devam ederken kalıcı deprem konutları inşaatının yapılmaması konusundaki ikazları. Bilim adamlarına göre, 3,4,5 şiddetindeki depremler daha temel döneminde yapıları yorgun hâle getiriyor ve daha büyük depremlerde ciddi hasara sebebiyet veriyor. Şehircilik Bakanlığı meseleyi sadece depreme dayanıklılık açısından gördüğü için başka afetler açısından değerlendirmiyor. Amaç, varsa yoksa seçime kadar bir inşaat şovu yapmak; bilim, vizyon Hak getire. Bu iddiamızı somutlaştıralım, altını dolduralım, AKP iktidarının uygulamalarını kendi ağızlarından anlatalım.

Bildiğiniz gibi, Mecliste bir Deprem Araştırma Komisyonu kuruldu. Geçen haftaki toplantılarından birinde Komisyon Başkanı Veyssel Eroğlu şöyle söylüyor: “Hatay Havaalanı konusunda... Ben Bakandım. Hatay DSI’den görüş istendi. Esasen biz de burada havaalanı yapılmasının uygun olmadığını belirtmiştik -onu açıkça ifade edeyim- fakat Antakya’dan çok baskı geldi dolayısıyla sosyal baskı neticesinde oraya havaalanı yapıldı.”

Değerli arkadaşlar, herhâlde dünyanın en geri ülkelerinde bile, en sağlam şekilde, depreme karşı sağlam şekilde yapılması gereken bir havaalanı sosyal baskı sonucu yapılmaz ve Hatay’da bunun yapılmasının sonucunu depremden sonraki yedi sekiz gün boyunca oraya uçakların inememesiyle gördük. Arama kurtarma ekipleri getirilemedi, lojistik destek sağlanamadı ve Hatay’da belki kurtarılabilecek on binlerce can kaybedildi.

Yine, aynı yerde Sayın Eroğlu havaalanlarıyla ilgili başka bir şey daha söylüyor: “Havaalanlarının seçimini gözden geçirmek lazım.” Yani birbirine yakın havaalanları işlemiyor, israf oluyor. Burada söylemediği havaalanları Zafer Havaalanı -Kütahya Havaalanı- Çanakale Havaalanı; arkadaşlar, aralarında 50-60 kilometre mesafenin olduğu yerlerde havaalanları inşa edilmiş ve sayın iktidar yetkilileri her ile bir havaalanı yapmayı büyük bir başarı olarak lanse ediyorlar. Milletın parasını anlamsız ve gereksiz şekilde, fizibil olmayan şekilde toprağa gömmüş olduklarını kendileri itiraf etmiş oluyorlar. Böyle bir hastalık da “her ile üniversite” adı altında var, üniversiteyi sadece bina kabul eden bir anlayış.

Değerli arkadaşlar, sonuçta bunları konuşmamızın belki de faydası da yok çünkü çok kısa bir süre sonra bu iktidar veda ediyor. Ama hedefleri, 2023 hedefleri aklımızda kalacak; 2 trilyon gayrisafi millî hasıla, 25 bin dolar kişi başına gelir, 500 milyar dolar ihracat. Son dönemde Sayın Cumhurbaşkanı ve Cumhuriyetin diğer lideri bu arzuları, bu hedefleri 2053’e, daha sonra da 2071’e taşımak gibi bir söylem geliştirdiler. Ama sonuçta kalan miras şu arkadaşlar; kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum: Yüzde 60’ı yoksulluk sınırı altında kalan bir Türk milleti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ABDUL AHAT ANDİCAN (Devamla) – Sağ olun.

Çalışanların yüzde 60’ının açlık sınırı altında ücret aldığı bir halk. Ülkemizin gelecekte siyasetini, sosyolojisini, ekonomisini, demografisini ve güvenliğini altüst edecek olan, resmî rakamlara göre 5,5 milyon, gayriresmî rakamlara göre ise 8-9 milyona varan sığınmacı. Yolsuzluklar, adaletsizlikler ve yaratılan bir ikili hukuk; iktidardan yana olanlar için yandaş hukuku, iktidara karşı olanlara düşman hukuku. Böyle bir ülke hâline geldik. Bu da AKP iktidarının yirmi yıl sonraki ülkemize bıraktığı miras. İnşallah önümüzdeki seçimden sonra bunları düzelteceğiz, bu ülkeyi yeniden kuracağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

Sayın İpekyüz, buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Meclisin son konuşmalarını yapıyoruz, yarın bitiyor ve 27'nci Dönemin özelliği aslında Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, birçok soruna en kısa sürede çözüm bulunacak, her şey acil olarak çözülecek... Ve burada konuştuğumuz konu, olağanüstü kararnamelerle çıkan bir sürecin yasalarını tekrar yasal bir sürece evirmek. Bu ülkede öyle enteresan şeyler yaşıyoruz ki, bu ülkede afet olmadığı hâlde, afet gibi, ihaleler yapılmakta; afet gibi, yandaşa peşkeş çekilmekte. Ülkede her türlü itiraza, muhalefetin her türlü konuşmasına, öğrencinin, işçinin, emekçinin, doktorun, mühendisin her türlü itirazına OHAL uygulayanlar, olağanüstü hâl olmadığı hâlde OHAL'i uygulayanlar, hesabına gelince yasayı araştırıyor, yasayı uygulamaya sokuyor, hesabına gelince de afetle ilgili düzenlemeleri görmemezlikten geliyor. Arkadaşlar, son yirmi yılda yapılan ihalelerin büyük çoğunluğunun giriş cümlesi afet, salgın koşullarında olan bir süreçle ilgili ve tümüyle yandaşa verilmekte, tümüyle istenilen kişiye verilmekte ve hepimizin cebinden çıkan paralar birilerine peşkeş çekilmekte. Ve sınırsız yetki alan Cumhurbaşkanlığı sisteminde depremin ilk günlerinde zaten Twitter'ı yasaklamışsın, zaten herkese baskı uygulamışsın, ilk kırk sekiz saatte yoksun, bütün beceriksizliğin ortaya çıkmış; insanlar feryat ediyor, insanlar can derdinde, hiç kimse yok ve oradan çıkıp olağanüstü hâl ilan ediyorsun ve yetki alıyorsun. Ya, bütün ihaleleri istediğin zaman yapıyorsun, istediğine veriyorsun, yan yol buluyorsun; kanun hükmünde kararnameye gerek yok. Sen Kamu İhaleyle ilgili düzenlemeyi tümüyle değiştirmişsin, iki üç kez değiştirmişsin. Ne istiyorsun? İstedğin tümüyle bir formalite bulmak ve bunu bir usulüne getirmek.

Olağanüstü hâli bize sorun, olağanüstü hâlin ne olduğunu bize sorun, "OHAL" dediğinizde aklımızda ilk yananın ne olduğunu, aklımıza ilk gelenin ne olduğunu bize sorun ve siz olağanüstü hâli öyle bir şeye getirdiniz ki artık, tümüyle, bütün bu baskıcı "Susun!" "Konuşmayın!" "İtiraz etmeyin!" "Yönetirim!"'in dışında bir de "Ben istediğime istediğim ihaleyi veririm, yine susun!"a getirdiniz. Siz tümüyle rejimi bu düzeye getirdiniz. Sonra da "Helalleşmek istiyorum." sonra da "kader planı" sonra da "Beceremedik, ilk dönemler yoktuk." sonra da "Yine ihale yapıyoruz, konutları yapacağız, getireceğiz." Ya, bu dönem bitti, insanlar bunu biliyor; sokakta gördü, köyünde gördü, yaşamını yitirirken gördü, her açıdan gördü.

Şimdi, Deprem Komisyonunda biz oturuyoruz, Deprem Komisyonunda da çalışmalar var. Ya, arkadaşlar, ilk kırk sekiz saat, yetmiş iki saat insanlar feryat ediyordu, insanlar can çekişerek canından oldu ve "AFAD" denilen kurum, "Kızılay" denilen kurum yok olduğu gibi, görünmediği gibi, çare getiremediği gibi, Deprem Komisyonuna önlükleriyle gelmiş oturuyorlar, önlüklerinde bir tane leke yok. Ya, siz bu önlüklerle niye buraya geldiniz, bu formlarla niye buraya geldiniz? "Biz hiç üstümüzden çıkarmadık." Üstünüzden çıkarmadığınız bir önlüğün, bir formanın ne hâlde olması lazım? Yok, o da yok; bu şekilde gelmiş. Peki, istifa eden var mı? "Biz istifa etseydik Kızılay çökerdi." İşte, gelen sistem, yeni sistem böyle bir sistem. Bu sistem iflah olmaz; bu sistem, tümüyle, ülkeyi getirdiği bataklıkla beraber canların yok oluşuna neden oldu.

İmar affına girmeye hiç gerek yok ve şimdi de kalkıp "Bundan sonra bu imar affına gerek yok." deniyor. İstanbul'la ilgili "Bundan sonra dikey yapmayacağız." Ya, iyi de bunu yapan kimdi? Bunu bu duruma getiren kimdi? Ve bu sürece geldik.

Şimdi, OHAL ve kayyum... OHAL ve kayyuma niçin geldim? Zaten olağanüstü hâl var, OHAL var, biz biliyoruz. Şu anda Hakkâri'de, Van'da bir basın açıklaması yapmak bile yasak, olağanüstü hâl yetkisiyle bunu direkt kaldırıyor. Geldiğimiz aşamada siz olağanüstü hâli bir yönetim biçimine dönüştürdünüz. Ve bunun cevabı ne? Siyasette de bunu yapmaya çalışıyorsunuz, herkesi susturmaya çalışıyorsunuz. Siyasetteki cevabı, HDP açısından "...(*)" Tekrar biz, yeniden biz. Neden? Çünkü birçok baskıya rağmen, birçok kumpas davasına rağmen, birçok engellemeye rağmen HDP kendi yolunda, ısrarla demokratik mücadeleye devam etti ve "Yine biz" dedi, "...(*)" dedi, "...(*)" diye yola çıktı Kürtçesiyle.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Ve sevgili İdris Baluken hoş geldi. Umarım, sevgili İdris Baluken'le beraber, haksız yere, itirazlarına rağmen cezaevlerinde tutulan mahpus birçok arkadaşımız, tutsak şekilde, tecrit altında tutulan arkadaşlarımız özgürlüğüne kavuşur, arkadaşlarımız yeni süreçte daha iyi, demokratik bir ülkede yaşamak için mücadelelerini sürdürürler ve biz kesinlikle umutluyuz, inançlıyız, kararlıyız. Niçin kararlıyız? Çünkü bugüne kadar yapılan bütün uygulamalara rağmen, bütün itirazlara rağmen direne direne gelerek büyüyen bir süreç var. Bu süreçte ne kadar engel çıktıysa, ne kadar baskı çıktıysa, ne kadar gayrihukuki ve hukuka uygun şekilde kumpas davaları çıktıysa üstesinden gelmeye çalıştık ve nefesimiz kesilmeye çalışılsa bile sadece bizim için değil, sesi kesilenlerin sesi olmaya çalıştık ve hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmadık, kararlı bir şekilde devam ettik. Kobani davası mı, basın açıklamalarının engellenmesi mi, dokunulmazlıkların kaldırılması mı; birçok şeyde arkadaşlarımız hiçbir zaman yılmadı, mücadeleyi sürdürdü çünkü arkada milyonlar var, arkada umut verenler var, azalan değil çoğalanlar var. Bütün barajlara rağmen, bütün ayak oyunlarına rağmen, bütün böyle kötü uygulamalara rağmen gelen bir ekip var ve HDP'ye yönelik yapılan her şeye rağmen yeni bir yol; Yeşil Sol Parti. Yeşil Sol Partiyle -Nedir?- bizim tümüyle geleceği kurgulamamız lazım, daha demokratik, daha barışçıl, daha özgürlükçü bir yaşam için yarını kurgulamamız lazım. Siz bölgeye gittiğinizde, Türkiye'nin birçok yerine de gittiğinizde insanlar umudun üçüncü yolda olduğunu, barışın üçüncü yolda olduğunu, eşitliğin üçüncü yolda olduğunu biliyor. Bu yolda da hiçbir zaman vazgeçilmeyecek, devam edilecektir çünkü arkamızda -biraz önce söylediğim gibi- milyonların beklentisi var, inancı var ve bütün her şeye rağmen bu mücadeleye devam edenler var. Bizler bu inançla, bir sabırla mücadelemizi direne direne sürdürdüğümüz gibi bundan sonra da sürdüreceğiz. Dün korkmadık, korkmuyoruz, korkmayacağız; dün karamsarlığa düşmedik, bugün düşmüyoruz, yarın da düşmeyeceğiz, umudu büyüteceğiz, bir ağaç gibi büyüteceğiz; kadın mücadelesiyle, gençlik mücadelesiyle, emek mücadelesiyle, özgürlük mücadelesiyle bütün bu süreci devam ettireceğiz direne direne çünkü biz inanıyoruz, biz inançla yola çıktık, bu inançla da yolumuzu sürdürmeye devam edeceğiz.

Biz açıkla, yoksullukla baş başa kalan insanların derdini biliyoruz, köyünde tarlasını süremeyen insanların sorunlarını biliyoruz, öğrencilerin sorunlarını biliyoruz, emeklilerin sorunlarını biliyoruz; sağlıkta, eğitimde olan sorunları biliyoruz ve çaresi de bizim söylediklerimizin hepsinde var. Ama savaşı, talanı, yalanı, her türlü düzenbazlığı fırsat bilip kollayanlar, yasa çıkaranlar hesap verecek; bu hesabı sormakta da bizler kararlıyız, hiçbir zaman da şaşmayacağız.

Bizler bu süreci devam ettirirken bize tümüyle, en büyük armağan halkımızın verdiği destektir; mücadele desteğidir, azmidir ve bu geleneği bize bırakanlardır. Biz, arkadaşlarımızla beraber, bu yolu devam ettirmeye kararlıyız. Yeşil Sol Partiyle biz gelecekte tekrar bu sözlerimizi söylemeye devam edeceğiz, vazgeçmeyeceğiz çünkü bizler kazanmak ve umudu büyütmek zorundayız; bu ülkeye böyle bir borcumuz var. Demokratik mücadeleden vazgeçmeyeceğiz.

Biz, Türkiye'yle ilgili değil, aslında Türkiye'nin bütün komşularıyla beraber, her yerde, barış ortamı içinde mücadelemizi sürdürmekte kararlıyız. O nedenle hakikatle yüzleşeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Hakikatle yüzleşeceğimiz gibi, biz geleceğin kurgusunu bu şekilde hazırlayacağız.

Sonuçta, bizim seçim sürecindeki yeni sloganımız "...")(*) dediğimiz "Yeniden biz, tekrar biz." Çünkü neden? Her seferinde "Bunlar nereden geliyor?" "Ne oldular?" diyenlere yanıtımız: Biz yılmıyoruz, mücadelemize devam edeceğiz, varız, var olmaya devam edeceğiz ve kararlıyız, kararımızdan vazgeçmeyeceğiz. Herkes bilsin ki gelecekte bu ülkede daha güzel günler olacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre.

Buyurunuz Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu tezkere tam AK PARTİ’ye göre. Niye? İçinde “yerleşme” var, “yapılaşma” var, dolayısıyla bu tezkereyi görünce, eminim, büyük bir heyecan duyuyorsunuz.

Arkadaşlar, Meclis İçtüzüğü’nün 128’inci maddesi, Anayasa’nın 119’uncu maddesi açık. Bu tezkerenin normalde önce Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna gitmesi, tali komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmesi lazımdı. Şimdi, bize “Süre yoktu.” demeyin, süre vardı. Burada komisyonlar günlerden beri çalışıyor, 4 maddelik bir tezkereyi Komisyonla görüşecek süre vardı amma velakin, özellikle ve özellikle içinde “yapılaşma” geçiyorsa yani içinde rant varsa yani işin içinde ihale varsa, yandaş varsa sizde oluyor bir heyecan, bir an evvel geçmesi lazım; o nedenle bu tezkere bugün doğrudan Meclis gündemine alındı, o nedenle o ilgili komisyonlara gitmedi.

Peki, değerli arkadaşlar, konunun özüne ilişkin ben sizin yaygın uygulamalarınızdan örnekler vereceğim. Şimdi, bizim açımızdan olay çok açık. Kurda kuzu teslim edilir mi? Yetki istiyorsunuz, Orman Kanunu kapsamında orman alanlarının imara açılması var; yetki istiyorsunuz, 21/b’yle istediğinize vermeye imkân tanıyan bir düzenleme var; yetki istiyorsunuz, istediğiniz yandaşa hiçbir denetim olmadan, her türlü araştırmadan, incelemeden muaf bir şekilde inşaat yapma yetkisi istiyorsunuz. İşte, esasında kendi içinizde tutarlı olduğunuzu söyleyeyim ben, yirmi yıllık iktidarınızda inşaat sektörüne nasıl baktıysanız bugün de öyle bakıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, deprem bir doğal hadise, doğa olayı. Bunun, bu doğa olayının bir afete dönüşmesine sebebiyet veren yöneticilerin tedbir almaması, denetim yapmaması, süreçleri kötü yönetmesi sonucunda o büyük bir afet hâlini aldı. Dolayısıyla, bugün, 6 Şubat’ta Kahramanmaraş’ta yaşadığımız o depremin bu çapta bir afete sebebiyet vermesinin sebebi sizsiniz. Elbet bir doğa olayı ama 8, 9 ve daha üzerinde depremlerde tek bir kişinin burnunun kanamadığı örnekler var dünyada.

Şimdi, iki ay geçti üstünden, bu iki aya şöyle geriye dönük baktığımız zaman birkaç hususu not etmekte fayda görüyorum. Deprem gerçekleşikten sonraki tüm yönetim beceriksizliğini bir tarafa bırakın, hâlâ orada yaşayan insanların geçici barınma işleri çözülmüş değil, hâlâ temiz su ve hijyen sorunları var, hâlâ vatandaşlarımız binbir güçlükte orada yaşam mücadelesi veriyor. Depremin ilk gününden itibaren yaşanan yetersizlikler, onların hepsini bir kenara bırakalım ama içlerinde Antakya gibi, Adıyaman gibi çok kadim kentler var ve bu kentlerin, bu kentlerde yaşayanların tekrardan o kadim kentlerde yaşamaya devam etmesi, orayı hep birlikte ayağa kaldırması şart. Biz biliyoruz ki bu süreçlerde yapılanlara, yaşananlara baktığımızda eğitim alanında, sağlık alanında, konut alanında orada yıllar içerisinde yapılacak çok iş var. Evet, mümkün mertebe oradaki ticari yaşamı canlandırmak lazım, bunların mümkün mertebe hızlı olması lazım ancak konunun aciliyeti kadar bir o kadar da önemli hassasiyeti var. Nedir o? Daha deprem yeni olmuş, hâlâ artçılar devam ediyor, dolayısıyla yer seçimi, inşaatla hazır olup olmadığı, bütün bunların çok akıllıca planlanması lazım. Sizin bugüne kadarki tüm uygulamalarınızda böyle bir akılcı yaklaşım biz görmedik. Dolayısıyla burada istediğiniz yetkileri düşündüğümüzde de önümüzdeki dönem içinde yine riskli yapılaşmaların söz konusu olma ihtimali var.

Değerli arkadaşlar, şimdi, ben size resmî ağızlardan bazı rakamlar vereceğim. Bakın, tüm deprem bölgesinde 313 bin binada 894 bin bağımsız bölüm yıkık, acil yıkılacak ya da ağır hasarlı durumda ve sizin vaadiniz, söyleminiz ne? 319 bini bir yıl içinde olmak üzere 650 bin yeni konut inşa edilecek; ortada böyle bir iddianız var. Peki, değerli arkadaşlar, yine resmî ağızlardan, Bakan Kurum’un verdiği

rakamlardan söyleyeyim; TOKİ'nin yirmi yılda yaptığı konut ortalamasına baktığınız zaman, yılda 58.500 konut yapmış. Şimdi, bu hesapla baktığınızda, siz bunun bilmem kaç katı kapasiteyi hangi açıdan nasıl planlayacaksınız, nasıl yapacaksınız? Şu ana kadar yapamamışsınız. Şu ana kadar siz halktan aldığınız deprem vergilerini de alanda kullanmamışsınız, parasını da almışsınız, parasını da vermiş halk, yapmamışsınız. Şimdi, deprem sonrası bölgedeki illere yönelik 21 Şubat tarihi itibarıyla başlatılan ihaleler 30 Mart tarihi itibarıyla 118 milyar değerinde, toplam 106 ihale verilmiş ve buradaki 106 ihale kimlere verilmiş diye bir baktığımızda orada da büyük bir istikrar var, mesela, sarayı yapan, yazlık, kışlık sarayı yapan, 11 şehir hastanesinin ihalesini alan, Atatürk Havalimanı'nın pistleri üzerindeki inşaatı yapan Rönesans Holding, bakıyorsunuz, orada da var. Yine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2 milyarın üzerinde Cumhurbaşkanlığı sarayının yapımı işini alan ve Kuzey Irak'ta Türkiye adına doğal gaz alım yetkisi verilen Siyahkalem İnşaat var, 500 deprem konutu için 1 milyar 670 milyon liralık sözleşme.

Başka bir örnek... Yani hiçbir övgüyü mükafatsız bırakmıyorsunuz. Şimdi, Adıyaman ili 2'nci etap kırsalı 500 deprem konutu yapım işi ihalesi; kime gitmiş? Erdoğan'a yakınlığıyla bilinen İbrahim Turgut burayı almış, 1 milyar 488 milyon 595 bin TL. Kim bu? Hani, "Hükûmet istifa" sloganları atıldığı zaman "Yanınızdayız." mesajı veren, açıklama yapan işte Rizespor Başkanı; hemen onun mükafatını almış. Devam edelim... Böyle çok örnek var, zaman yetmeyecek. Bir de işin ciddiyeti var yani devlet adamlığı ciddiyetine yakışmayacak davranışlar var. Değerli arkadaşlar, bizim bildiğimiz, bir yerde Cumhurbaşkanı konuşurken kürsü getirilir, götürülür yani ama bir yerde Cumhurbaşkanı konuştuğu zaman ihalesi yapılmamış, olmayan bir inşaatın temeli getirilip götürülür mü ya? Temel atılıyor -o açıklama da var- sonra temel götürülüyor, ortada öyle bir yer yok, daha ihalesi verilmemiş, daha başlanmamış. Yani sizin iktidarınızda temeli getirilip götürülen bir açılış izledik biz, bunu da çok büyük bir işmiş gibi anlatıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu bahsettiğim ihalelerle alakalı bir de şu durumun altını çizmekte fayda var: Bazı işler önce açıklanıp ilan edildi, değil mi? Ama ortada henüz ihalesi yokken, ihalesi verilmemişken, çalışma yapılmamışken -ya çok açıktır Ceza Kanunu, bilenler bilir- yani böyle gazete ilanlarıyla, canlı yayınlarla ihaleye fesat karıştırma suçu var ortada. Yani öncesinden kimin aldığı belli, kimin yapacağı belli, ihalesi sonra. Temeli var, temel atılıyor, ihalesi arkadan geliyor. Böyle bir uygulamayı dünyanın herhangi bir yerinde hiç gördünüz mü arkadaşlar? Bütün bunların, özetle, bugüne kadarki yapılan yaygın uygulamalar, seçim dönemlerine girdiğimiz zaman, o, işte "imar barışı" denilerek, oy hesabı yapılarak acaba ne kadar oy alırsınız deyip de onun propagandasını meydanlarda yapıp "Efendim, vatandaşla devlet barışıyor, büyük bir imkân." denilip de imar barışı çıkartılan düzenlemelerde binlerce konuta imar verildi ve binlerce konut yıkıldı, binlerce insanımız sırf bu yüzden hayatını kaybetti. Normal bir demokraside tüm bunlardan yani idarenin iş ve işlemlerinden ötürü ve yönetenlerin verdiği kararlardan ötürü ortaya çıkan zararı ilgililer tazmin eder. Cezası varsa cezasını gider çeker. Dolayısıyla şunu unutmayalım: Sizin kalan süre itibarıyla bu çizilen, bu anlatılan hadiseleri gerçekleştirme imkânınız yok; otuz küsur gün kaldı. İnşallah, 14 Mayıs itibarıyla Türkiye'de el birliğiyle, milletimizle birlikte temiz bir sayfa açacağız diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Yerleşme ve yapılaşma hususunda alınan tedbirler

MADDE 2- (1) 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanları; fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının yeni yerleşim yerlerinin tespitine ilişkin görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca resen belirlenerek ilgili kurumlara bildirilir. Bu belirleme yapılırken gereklilik bulunması halinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanlar da kullanılabilir.

(2) Birinci fıkraya göre belirlenen alanlarda vasıf değişikliği gereken yerlerin resen vasıf değişikliği yapılır ve bu yerler Hazine adına tescil olunur. Bu işlemler ilgili kurumlara bildirilir. Vasıf değişikliği gereken yerlerde, 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanların bulunması halinde bu alanın iki katından az olmamak üzere Hazine taşınmazı, orman tesis edilmek üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilir.

(3) Genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, dava süreci devam edenler ile kesinleşen ancak henüz tapuya tescil edilmemiş olanlar hariç olmak üzere, tespit dışı bırakılan yerlerin 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesi kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının talebine istinaden ilgili kurumların görüşleri alınmaksızın bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin amacı doğrultusunda Hazine adına idari yoldan tescili yapılır.

(4) Köy yerleşme alanları dâhil belirlenen kesin iskân alanlarında ve mevcut kentsel alanlarda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanacak plan ve imar uygulamaları beklenmeksizin, jeolojik etüt raporu ve zemin etüt raporu doğrultusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanacak vaziyet planına ve düzenlenecek yapı ruhsatına göre uygulama yapılır. Bu alanlarda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanan plan ve parselasyon planlarında, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun plan ve parselasyon ile ilgili işlemlerindeki askı, ilan, itirazlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu alanlarda taşınmaz mülkiyeti veya imar hakları kısmen veya tamamen başka bir alana aktarılabilir. Bu haklar takas ve trampa işlemlerine konu edilebilir. Plan, parselasyon, yapı ruhsatı, taşınmaz mülkiyeti veya imar haklarının aktarılması, takas ve trampa işlemleri ve bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisi, resim, harç ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır. Bu işlemler nedeniyle ücret, döner sermaye ücreti ve herhangi bir ad altında bedel alınmaz.

(5) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenen geçici veya kesin iskân alanlarında, 4342 sayılı Kanun gereğince verilen izinler, 6831 sayılı Kanun gereğince verilen izinler, Orman Genel Müdürlüğü tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri, orman parkları ve taşınmazlara ilişkin kiralama sözleşmeleri ile 4342 sayılı Kanun kapsamında tahsis amacı değişikliği gerçekleştirilen ancak tapuda henüz Hazine adına tescil edilmeyen alanların tahsis amacı değişiklikleri, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci maddesi kapsamında verilen tahsis alanları ilgisine göre resen iptal edilmiş veya feshedilmiş sayılır.

(6) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında düzenlenen ara ve uç ürün üretme şartlı ihalelere ilişkin ruhsatlar hariç olmak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenen geçici veya kesin iskân alanlarına denk gelen maden ruhsat sahalarının girişimli kısmı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararı ile karar tarihinden itibaren maden ruhsat sahasından resen taksir edilmiş sayılır. Geçici veya kesin iskân alanının ruhsatın tamamını kapsamaması halinde ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararı ile karar tarihinden itibaren maden ruhsatı resen iptal edilmiş sayılır.

(7) Birinci fıkrada belirtilen alanlarda, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ilgisine göre devir veya acele kamulaştırma kararı alınabilir. Kamulaştırma işlemleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülür. Kamulaştırılan taşınmazlar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığının talebine istinaden Hazine adına tescil olunur. Tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir. Tescilden sonra bu alanlarda inşai faaliyetlere başlanabilir. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar için kıymet takdiri, tescil tarihinden itibaren en geç bir ay içinde 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yetkilendirilmiş lisanslı gayrimenkul değerlendirme kuruluşları tarafından yapılır. Belirlenen değer, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından asliye hukuk mahkemesine sunulur ve bu bedel, tescilden önceki tapuda kayıtlı taşınmaz maliklerine ödenmek üzere mahkemece belirlenen bankaya yatırılır. Yatırılan bedel, üçer aylık vadeli hesaba dönüştürülerek nemalandırılır ve hak sahibine varsa nemalarıyla birlikte ödenir. Bedelin yatırıldığına ilişkin karar mahkemece taşınmaz maliklerine tebliğ edilir. Taşınmazın tescilinden önceki tapu kaydında yer alan tedbir, kamulaştırma, ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ile yasaklayıcı ve kısıtlayıcı tüm şerhler taşınmazın bedeli üzerinde devam eder; tapu kaydındaki haklar ve şerhler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığının talebi üzerine tapu müdürlüğünce resen terkin edilir ve durum hak sahibine tebliğ edilir. Bedelin yatırılmasından sonra, bu bedel üzerinden yapılacak uzlaşma görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması halinde 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun bedel tespiti ve tescili davalarına yönelik hükümlerinden bedel belirlenmesine ve ödenmesine ilişkin hükümleri uygulanır. Bu fıkra kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan devir alınacak olanlar resen Hazine adına tescil edilir. Taşınmazın bedeli, tescil işleminden itibaren altmış gün içinde 2942 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümlerine göre belirlenir. Bu fıkra hüküm bulunmayan hallerde 2942 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(8) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; altyapı, üstyapı dâhil her türlü inşaat yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, cins değişikliği yapmaya, kat irtifakı, kat mülkiyeti kurmaya yetkilidir. Bu uygulamalar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleriyle ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi idareler ile işbirliği içinde yapılabilir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, bu kapsamda belirtilen iş ve işlemlere ilişkin olarak bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleri ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığına yetki devrine ve bu iş ve işlemlerden hangilerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve diğer kurum, kuruluş ve bunların iştirakleri tarafından yapılacağını belirlemeye yetkilidir.

(9) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına ve Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluşları ve bunların iştiraklerine, bu madde kapsamında akdedilecek protokoller çerçevesinde konut, işyeri ve altyapı tesisleri ile bunlar için gerekli her tür ve ölçekte harita, etüt, proje, imar planı, parselasyon gibi mühendislik hizmetleri yaptırılabilir ya da hak sahibi olanlara verilmek üzere yapılan konut veya işyerleri bu idarelerden satın alınabilir. Bu kapsamda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına ve Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluşları ve bunların iştiraklerine kaynak aktarımı yapılabilir.

(10) Bu kapsamda yapılacak iş ve işlemler hakkında 4734 sayılı Kanunun yaklaşık maliyet tespitine ilişkin usulleri ile avan proje yapılmak kaydıyla 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulanmaz. Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz.

(11) Yerli veya yabancı kişiler, kurumlar ve kuruluşlar, deprem bölgesindeki konut ve işyeri ihtiyacını karşılamak ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına hibe edilmek üzere Bakanlıkça gösterilecek yerlerde ve Bakanlıkça belirlenecek tip projelere uygun konut ve işyeri yapabilir veya yaptırabilir. Bu kapsamda Bakanlığa hibe edilen konut ve işyerleri hak sahiplerine verilmek üzere Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına devredilir.

(12) Bu alanlarda doğalgaz, elektrik, su, atık su ve arıtma tesisleri ile atık işleme tesisleri, iletişim ve diğer her türlü altyapı yatırımları, üst yapı imalatları tamamlanıncaya kadar ilgili kurum, kuruluş ve dağıtım şirketlerince öncelikle tamamlanır.

(13) Afet alanlarından çıkan yıkıntı atıklarının dökümü, çevrenin korunmasına ilişkin önlemler alınmak kaydıyla ilgili valilikçe belirlenen alanlara yapılır. Yıkıntı atıkları, geri dönüşüme tabi tutulmak sureti ile ilgili standartları ve gerekli şartları sağlayarak altyapı ve üst yapı yatırımlarında kullanılabilir. Bu döküm sahaları ve bu sahalarda yapılacak iş ve işlemler ilgili mevzuatın belgelendirmeye ilişkin hükümlerinden müstesnadır.

(14) Bu madde kapsamında belirtilen iş ve işlemlerde kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan kaynağın temini amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleri ile döner sermaye işletmeleri arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı onayıyla ve ilgili idare bütçesine gider kaydedilmek suretiyle kaynak aktarımı yapılabilir.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurunuz Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 126 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 2’nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 5 Nisan, Dünya Avukatlar Günü. Bu özel günde hukukun üstünlüğünü hâkim kılmayı şiar edinen, adaletin tesisinde fedakârca görev yapan tüm avukatlarımızı saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 6 Şubat tarihli depremden sonra bölgede gerçekleştirilecek olan yeni imar faaliyetlerinin, yeni yapıların, yeni tesislerin her aşamada süratli bir şekilde başlatılıp bitirilmesine yönelik bir kararnameyle karşı karşıyayız. Kararname, içerik olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını olağanüstü yetkilerle donatan bir mahiyettedir. Geçmişte, biliyorsunuz, mülga 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu vardı. Bu kanun komutana yargılama dâhil her türlü idari, adli yetkiler vermekteydi. 126 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu’ndan bir farkı yok gibi arkadaşlar. Kararname imar, yapı, planlama, vergi, resim, harç, katılma payları, hazine işlemleri, Orman Kanunu uygulamaları, kiralamalar, ruhsatlı maden alanları, kamulaştırma işlemlerini kapsarken Sıkıyönetim Kanunu, güvenlik öncelikli alanlarda çalışma yürütmekteydi.

Kısaca arkadaşlar, 126 sayılı Kararname’ye kendi alanında bir sıkıyönetim kararnamesi demek yanlış olmaz. Bununla birlikte, daha önceki uygulamalarda da gördüğümüz üzere, yine, sebeplerden ziyade sonuçları merkeze koyan ve bu sonuçlar üzerinden palyatif düzenlemeleri önceleyen bir kafa yapısıyla karşı karşıyayız. Böyle bir yetkinin, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının boyutunu fersah fersah aştığı bir gerçektir. Hangi ekiple, hangi kadroyla, hangi teknik birikimle, hangi jeolojik hazırlıklarla, hangi kaynaklarla bu Bakanlık işin üstesinden gelecek? Görünen o ki ülkemizin en kıymetli sahalarına girilerek yeni rant ve talan faaliyetleri icra edilip geriye yığınla sorun bırakarak “Biz kısa sürede yaptık, oldu.” mantığıyla işin içinden çıkmaya gayret edilecek. Oysa devlet kurumlarının bir geleneği olur, bir uzmanlık birikimi olur, devletin öncelediği muhtelif kıymet hükümleri olur arkadaşlar. Bunların hepsi göz ardı edilerek deprem nedeniyle enkaza dönen yerleşim alanlarımızın bu Bakanlık eliyle ikinci bir tahribatına neden olunacaktır, buna asla izin vermemeliyiz.

Değerli milletvekilleri, deprem sabahı bölgeye intikal etmiş bir milletvekili olarak oradaki ihmalkârlığı, sorumsuzluğu, iş bilmezliği bizzat sahasında müşahade ettim. Ciddi koordinasyon problemleri olduğuna, kurumların âdeta felce uğratıldığına, zaman yönetimi konusunda zafiyetlerin yaşandığına yerinde tanıklık ettim. Yapılması gerekenleri de her fırsatta, her platformda dile getirdim. Gerek benim gerek İYİ Partimizin değerli mensuplarının gerekse konunun uzmanlarının, bilim çevrelerinin yaptığı tavsiye ve uyarılar bugün dahi beklemededir. Depremde yapılması gereken ilk icraatlardan hangileri zamanında ve layığıyla yapılabilmiştir? Arama ve kurtarma, güvenlik, ilk yardım ve ambulans, sosyal yardım, trafik ve ulaşım, yedirme ve içirme, cenaze işleri; bunların hepsinde iktidarın sınıfta kaldığı ortadadır.

Diğer taraftan, depremi bir kriz yönetimi mantığıyla ele alıp gerekli ve doğru adımlar zamanında atılmamıştır. Devlet hafızasını yok eden uygulamalar ile kriz yönetimine karşı yasal dayanaklar bir bir yok edilmiş, kurumlarımız işlevsiz bırakılmıştır. Bilhassa, ilk üç gün gösterilen zayıf performans, zaman yönetiminde sınıfta kaldığını göstermiştir.

Depremin bir diğer sonucu olan göç konusu hiçbir aşamada dikkate alınmamış, yüz binlerce yurttaşımız yollara dökülmüş, başta komşu iller olmak üzere şehirlerimiz ciddi sıkıntılara maruz bırakılmıştır, Mersin de bu illerin başında gelmektedir.

Doğru bilgiye ve açık iletişime en çok ihtiyaç duyulduğu zamanlarda akıl dışı, ilkel, otoriter uygulamalara girişilerek halkımız manipüle edilmek istenmiştir. Güvenlik ve yargı alanında gerekli disiplin sağlanamamış, özellikle sosyal medyadaki yağma görüntüleri toplumda büyük huzursuzluklara yol açmıştır. Yine, barınma ve gıda gibi konularda büyük sıkıntılar yaşanmış, hijyen bakımından da ağır ihmal ve kusur söz konusu olmuştur. Depremzede yurttaşlarımıza kendi acıları yetmezmiş gibi bir de sağlıksız ortamlar, salgın hastalıklar reva görülmüştür. Çocuk kaçırmaları, toprak ve mülk satışları, rehabilitasyon, rehberlik ve normalleşme gibi alanlarda da aklın ve bilimin rehberliğine asla başvurulmamıştır. Evet, bunlar bir gerçektir ve bu gerçekler aleni bir şekilde ortadayken yaşanan felaketi kadere bağlayarak sorumsuzluğu bertaraf etme girişimleri ne büyük gaflettir arkadaşlar. Sorumluluğu, kusuru, ihmali olanlardan hesap sorulmadan kamu vicdanının bir an olsun rahatlamayacağı, toplumsal tansiyonun asla düşmeyeceği unutulmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, şehirler, yalnızca fiziki özelliklere sahip, sadece altyapıları ve üstyapıları olan basit yerleşim yerleri değildir; şehirler bir kültürü ifade eder, şehirler toplumu toplum yapan kolektif iradeyi temsil eder. O nedenle, Bakanlığın, tüm imar faaliyetlerinde yerel birimlerin, belediyelerin desteğine ve iş birliğine açık olması gerekir. Şehirler sosyal bir dinamizme sahiptir. Siz bu gerçekleri unutup, masabaşında atılan imzalarla şehirlerde nizam tesis etmeye kalkarsanız o kültürü, o birikimi, o dinamizmi yok edersiniz; bununla da kalmaz, toplumu bütünüyle yok edersiniz.

İşte, bu kararname, bu gerçeklerin göz ardı edildiğinin açık bir tezahürüdür; milletimize hiçbir yararının olmayacağı kesindir. Kaldı ki bu konuda iktidarın sicilinin de ne kadar lekeli olduğunu hepimiz biliyoruz. 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu'nu ilga eden, 7269 sayılı Kanun'u etkisiz kılan bir AKP'den etkin bir kriz yönetimi beklenebilir mi arkadaşlar, soruyorum. Sivil Savunma Genel Müdürlüğünü, Afet İşleri Genel Müdürlüğünü, savunma sekreterliklerini, Sivil Savunma Kolejinin, EMASYA Protokolü'nü lağvedenler afetin yaralarını sarabilir mi? Hiç utanmadan ve çekinmeden "Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır." hükmünü mevzuata koyan bir anlayış şehirleri güçlü bir şekilde yeniden kurmaktan bahsedebilir mi?

İşte, 2'nci maddeye bakıyoruz, hiçbir bilimsel altyapı, hiçbir mantıklı gerekçe, hiçbir üstün kamu yararı yok. "Bir Bakanlığa geniş yetkiler vererek yeni rant ve talan alanlarına zemin mi hazırlanıyor?" sorusunu sormadan edemiyoruz doğrusu. Bu bozuk zihniyet, bu köhne anlayış bu milletin herhangi bir yarasını sarabilir mi? Hiç sanmıyoruz. Neyse ki az kaldı, otuz dokuz gün kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken bir hususta daha görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Bilindiği üzere, 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri gerçekleştiikten sonra İYİ Parti ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubuyla temsil edilme hakkını elde etmiştir. Mersin Milletvekili olarak, geçirdiğimiz beş yıllık süre zarfında bu Genel Kurulda bulunan saygıdeğer vekillerimizle samimi, medeni ilişkilerimiz olmuştur. Ben her bir vekilimize ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Diğer taraftan, fedakârca, gayretle görevlerini ifa eden Başkanlık Divanına keza teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Türkiye Büyük Millet Meclisi bürokrasisinin tüm görevlilerinin yoğun mesailerini bizzat müşahade ettik. Onlar bu özverili çalışmalarını yapmasalardı Mecliste umulan hasıla gerçekleşmezdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Bu duygularla, Türkiye Büyük Millet Meclisi ailesine en derin saygılarımı ifade etmek istiyorum. Umut, refah ve gelecek büyük Türk milletine olsun diyorum. Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oya Ersoy.

Buyurunuz Sayın Ersoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, daha insanlarımız enkaz altındayken yayımlanan 126 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hakkında önce çevre örgütleri, ekoloji platformları bir açıklama yaptılar ve asrın ihmalinin neden olduğu bu başımıza yarattığınız felaketi bu kararnameyle devam ettirmek istediğinizi açıkladılar. Anayasa’ya ve kanunlara açıkça aykırı olduğunu bilim insanları, hukukçular ifade etti. Evet, ardından İTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyeleri ve yardımcıları ortak bir bildiri yayınladı. İTÜ’lü akademisyenler, nitelikli geçici barınma alanlarının öncelikli olduğunu ifade etti ve kararnamenin bütün Anayasa’ya aykırılıklarını da bir bir açıkladı. Ne yaptınız? İTÜ Rektörlüğü bölümün sitesine erişimi yasakladı, artık bilim insanlarının açıklamasına hiç kimse ulaşamıyor; sosyal medya hesaplarını kapattı, deprem kararnamesine itiraz eden akademisyenleri hedef aldı ve dün itibarıyla da Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Sayın Profesör Doktor Funda Yirmibeşoğlu görevden alındı.

Evet, sizin bilime de bakışınız, zaten bu büyük afeti başınıza bu kadar felaket hâline getirmenizin tek nedeni ve en büyük nedeni bilimi şöyle elinizin tersiyle bir kenara itmenizden kaynaklı ve bildiğiniz yolda da devam ediyorsunuz. Deprem sonrası yerleşim alanlarında yapılacak faaliyetlerin bilimsel verilerle yapılması gerektiğini belirtmek, kentlerin yapılardan ibaret olmadığını hatırlatmak, siyasi saiklerle yapılan ve planlama ilkelerini yok sayan rant odaklı inşaat faaliyetlerine karşı çıkmak mühendislerin, mimarların, şehir plancılarının, her şeyden önce de bilim insanlarının bizzat görevidir. Üniversiteleri sizin atadığınız, sarayın atadığı rektörler tam bir AKP teşkilatı gibi görüyor. Aslında siz bu ülkeyi nasıl yönetiyorsanız onlar da üniversiteleri öyle yönetiyor. Rektörler bütün kurumun birikimini, değerlerini, bilimsel üretimini hedef alıyor ve mesleğine, bilime, akademik özgürlüğe sahip çakan akademisyenleri de cezalandırıyor; üniversiteleri bilim odağı olmaktan tamamen çıkarıyor.

Şimdi, bu kararnameyle niyetiniz çok açık. Bir, deprem bölgesindeki tüm illerde orman, mera alanlarını herhangi bir engelle karşılaşmadan yapılaşmaya açmak. O nedenle, planlamayı devre dışı bırakıyorsunuz, mülkiyet hakkına sınırlamalar getiriyorsunuz ve ne için bunu yapıyorsunuz? Yine her zaman en iyi yaptığınız şeyi yapıyorsunuz; şirketlerinize sermaye transferi için. Evet, siz, depremin üzerinden şirketlerinize sermaye transferi yapıyorsunuz. Ama artık bitti, bitti. Artık gemiyi terk edebilirsiniz. Yirmi yıl boyunca yediniz içtiniz, sadece kendiniz için değil; eşinize dostunuza,

yandaşlarınıza yedirip içirdiniz. Bir maaş yetmedi, üçer beşer maaş dağıttınız, aldınız. Bir ihale yetmedi, ihaleleri yüzer yüzer dağıttınız. Kupon araziler, yatlar, katlar, mülkler, saraylar; bunların hepsini götürdünüz. Tutsuz ve ilkesiz bir dış politikanız nedeniyle bu ülkenin saygınlığını iki paralık ettiniz. Bu ülkenin çocuklarına harcanması gereken o milyonlarca parayı, sırf sizin savaşı çıkartkanlığınız nedeniyle silahlanmaya ayırdınız; evet, çocuklardan çaldınız, silahlanmaya ayırdınız. Çıkardığınız imar aflarının bedelini 50 binin üzerinde insanımız yaşamını kaybederek ödedi. Evet, geride kalanlar, milyonlarca insan sevdiklerini kaybetti, aç açıkta kalarak hâlâ ödemeye devam ediyor. Sanatta, sporda, kültürde bu ülkeyi yirmi yıl değil tam yüz yıl öncesine geri götürdünüz.

Hepsini nasıl yaptınız? Hepsini bu ülkenin halklarının emeğini, alın terini sömürerek yaptınız. Evet, yüzde 99'un emeğini, ürettiklerini yüzde 1'in çıkarı için seferber ettiniz. Kentleri yağmalayarak yaptınız, doğayı talan ederek yaptınız. Cumhuriyet Dönemi'nin toplam ekonomik birikiminin yüzde 90'ını satarak başta eğitim, sağlık ve barınma hakkı olmak üzere halkın en temel yaşamsal haklarını gasbederek yaptınız. Talimatlı yargı, büyük bir hukuksuzluk düzeni yaratarak yaptınız. Siyaseten baş edemediklerinizi, rakiplerinizi, aklıyla baş edemediğiniz rakiplerinizi yargı yoluyla cezaevlerine koyarak yaptınız. Halkın rızasını alamadığınız, seçilemediğiniz belediyeleri kayyum atayarak yaptınız, gasbederek yaptınız. Düşünce özgürlüğü, basın özgürlüğü, toplantı ve gösteri hakkı, demokrasi, insan hakları adına kırıntılarını bırakmadınız; hepsini ortadan kaldırarak yaptınız. İncancı kullanarak yaptınız, gericiği hortlatarak yaptınız. Kadın düşmanlığını teşvik ederek, çocuk istismarını koruyarak kollayarak yaptınız. Yalan söyleyerek yaptınız. Öğrenci, çalışan, işsiz, bu ülkenin yüzde 96 gencini umutsuz bıraktınız, umutlarını çaldınız. Liyakat yerine biat üzerine kurulu yöneticiler yarattınız. Bilime kulak vermediniz, insan hayatına değer vermediniz; koltuklarınızdan başka bir şey düşünmediniz.

Ve yirmi yılın sonunda büyük bir ekonomik yıkım, kutuplaşmış bir toplum, yozlaşmış sosyal ilişkiler ve enkaz altında on binlerce can bıraktınız ama artık bitti, gidiyorsunuz, gideceksiniz, biliyoruz, bütün halklarımız biliyor; ne tasfiye operasyonlarınız ne düşmanlaşma siyasetiniz ne kumpaslarınız ne de kapatma davalarınız işe yaramadı, yarayamayacak. Sizden öncekilerin yaptığını yapmaya devam ettiniz ama her defasında mücadeleyi büyüttünüz.

“Cellat uyandı yatağında bir gece

‘Tanrım’ dedi ‘Bu ne zor bilmece’

Öldükçe çoğalıyor adamlar

Ben tükenmekteyim öldürdükçe...”

Evet, tükeneceksiniz, tükendiniz ve siz, tükenerek gidiyorsunuz. Evet, giderken de saldırarak, pusu kurarak kalmaya çalışacaksınız; bunu biliyoruz. Sandıkta tezgâh kuracaksınız, oyları sayarken, açıklarken manipülasyon yapacaksınız; bunu biliyoruz. Yapmadınız mı? Hepsini yaptınız, defalarca kez yaptınız, yeniden deneyeceksiniz.

Biz, haziran-kasım arasındaki yaşadıklarımızı, bu ülke halklarına yaşattıklarınızı asla unutmamak, unutturmayacağız ve siz yenildiğinizde de iktidarı kaybettiğinizde de hesap vermekten kurtulamayacaksınız. Ama bu sefer durum farklı, yok öyle yağma. Sakın denemeyin, kirli oyunlar peşinde koşmayın ve sizi bir kez daha uyarıyorum: Hukuksuzluğa kalkışmayın, provokasyon tezgâhlamayın, zaten bu ülkenin tarihine kara bir leke olarak geçtiniz ve o tarihte kalın. Ve gelmeye hazırlananlar sizlere de bir iki lafım var. Evet, bol laflarla, vaatlerle şu an etrafta dolanılıyor, yürüyorsunuz. Bu ülkenin halkları her seçim öncesi benzer lafları, benzer vaatleri defalarca ve defalarca duydu ama bu ülkede bir atasözü var, onu hatırlatmak istiyorum: Laf ağızdan çıkana kadar o lafa sen hâkimsin ama ağızdan çıktıktan sonra o laf artık sana hâkim olur yani tutamayacağınız sözler vermeyin, verdiğiniz sözleri de mutlaka ama mutlaka yerine getirin. O verdiğiniz sözlerin hepsinin biz takipçisi olacağız ve “Dün dündür, bugün bugündür.” demenize asla ve asla izin vermeyeceğiz. Ayrıca, biliyoruz, içinde

şu gidecek olanlara benzeyenler de var, koltuk, mevki, makam düşünenler de var, kişisel çıkarı için kullanacak olanlar da var; yeni iktidarı paylaşmak için el ovuşturanlar, sizler de bilin ki artık işiniz kolay değil hem de hiç değil. Bu ülkenin halkları, bu ülkenin sosyalistleri bunca yıkımın ardından, bunca suistimalin ardından, bunca adaletsizliğin, bunca hukuksuzluğun, talanın ve yağmanın ardından, bezirgânlığın ardından halkların umudunun çalınmasına asla ve asla izin vermeyecek. Sarayı gönderdikten sonra yapacak çok işimiz var, yirmi bir yıllık yıkım yeniden yapılacak bu ülkede, evet, yeniden inşa edeceğiz, halktan çalınan her şey halka iade edilecek, kapitülasyonlar kaldırılacak, Kürt halkının hakları verilecek, kadınlar eşit ve özgür yaşayacak ve eğitim sistemi topyekûn değişecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

OYA ERSOY (Devamla) – Üniversiteler özerk ve demokratik olmadan asla olmaz, çevre ve doğanın talanı devam ederek olmaz, sömürü bitmeden olmaz ve son sözüm: Saray yenilecek, bu ülkenin tarihinde yeni bir sayfa açılacak. Ancak biz sosyalistler biliyoruz ki işimiz, görevimiz, misyonumuz bitmeyecek çünkü bu topraklarda gerçek adalet, gerçek eşitlik, gerçek barış sadece ve sadece bizler eliyle gelir. Bu hedef gerçekleşene kadar biz bu toplumun en küçük nüvesinde mücadele etmeye, örgütlenmeye devam edeceğiz.

“Saraylar saltanatlar çöker

kan susar bir gün

zulüm biter.

menekşeler de açılır üstümüzde

leylaklar da güler.

bugünlerden geriye,

bir yarına gidenler kalır

bir de yarınlar için direnenler...

bitmedi daha sürüyor o kavga

ve sürecek

yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek!” (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin.

Buyurunuz Sayın Şevkin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, depremin üzerinden henüz on sekiz gün geçmeden ve enkazın altında daha insanlar varken ne yazık ki 24 Şubat 2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 126 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle, deprem nedeniyle olağanüstü hâl ilan edilen illerde yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Tabii, bu, idarenin kanuniliği ilkesine aykırı. Anayasa Mahkemesi... Madde 123’e göre aykırı bir durum oluşturuyor. Denetimsiz bir süreç ve muğlak ifadelerle yetki devrine neden oluyor.

Yine, depremden bu yana, bugüne kadar yapılması gerekenler... O olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kullanıldı birçok alanda ve 126 sayılı OHAL Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin yani bu kararnamenin buraya getirilmesine neden ihtiyaç duyuldu? Çünkü kalıcı hâle getirilmeye çalışılıyor bu olay arkadaşlar. Çünkü olağanüstü hâlde aşırı olağan döneme sirayet eden düzenlemeler var. Diğer OHAL CBK’leri de niye Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmedi diye değerli milletvekillerine sormak

isterim. Tabii, Komisyona getirme süreci de gecikti ve Komisyona getirilmeden Meclise indirildi. Biz sizin bu türden sakıncalı işlem yapacağınızı öngördüğümüz için karşı çıktık, “Afet Yasası işletilsin.” dedik ama maalesef bunu hayata geçirmediniz. Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin konusu aslında kalıcı konutlardı ama kalıcı konaklamayı kanun yerine OHAL CBK’siyle düzenlemeyi tercih ettiniz. Kanun olarak getirseniz biz öncelikli iş olarak elbette ki bu Mecliste bunu görüşür ve ele alırdık.

Değerli milletvekilleri, bahse konu kararname planlamayı reddetmektedir. Ülke tarihinde planlamaya en çok ihtiyaç duyulan bu süreçte planlama meslek alanının gereklilikleri yerine getirilmemekte, plansız gelişme teşvik edilmektedir bu karnameyle. Deprem bölgesinde yerleşme ve yapılaşma hususlarını belirleyen 126 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 2’nci maddesinin (4) numaralı bendi uyarınca; köy yerleşim alanları dâhil kesin iskân alanlarında ve mevcut kentsel alanda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanacak plan ve imar uygulamaları beklenmeksizin jeolojik etüt raporu ve zemin etüdü raporu doğrultusunda Bakanlıkça onaylanacak vaziyet planı ve düzenlemelerinde yapı ruhsatına göre uygulama yapılacağı hükmü, maalesef, hüküm altına alınmıştır.

Açıkça belirtmek gerekir ki bu düzenleme, planlamayı süre kaybı olarak görmektedir, böyle bir sığ anlayışa sahiptir. Yapılaşma süreçlerine ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelikleri tamamen devre dışı bırakan bir süreç başlatılmıştır. Bununla birlikte, yürürlükteki, meri mevzuat gereğince imar planı yapım sürecinde yerine getirilmesi gereken birçok analize, çalışmaya ve kısıtlara uyma zorunluluğu da ortadan kaldırılmıştır. Normal koşullara göre, 40’a yakın kamu kurum ve kuruluşunun görüşü alınması gerekirken basit bir vaziyet planıyla hiçbir görüş alınmadan konut alanlarının inşasına başlanmıştır. Bu kurum görüşleri olmadan, konut alanlarının yerini belirleyip inşaa faaliyetlerine başlamak bambaşka sorunlara yol açabilecek tehlikeli bir yaklaşımdır. Bu düzenleme, bir afetten kaçarken bir başka afete yol açacak düzenlemedir.

Karnameyle, Mera Kanunu ile Orman Kanunu’na ek 16’ncı maddesinde belirtilen alanların geçici veya kesin iskân alanları olarak kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır. Burada, Tapu Kadastro Kanunu ve bunları yürütmekle sorumlu bakanlık ve kurumların yetkileri de gasbedilmiştir. Orman ve mera alanları ilk gözden çıkarılan alanlar olmuştur. Ülkemiz, maalesef, bir afeti yeni afetlerle unutmak zorunda bırakılan bir ülkedir. Bartın ve Sinop’ta yaşanan sel afetleri, Marmaris orman yangınları ve en son Şanlıurfa’da yaşanan sel felaketi bunun en önemli örneklerindendir. Yapılan bu düzenlemeyle mera ve orman alanları yapılaşmaya açılmaktadır. Orman alanları içindeki kullanımların orman yangınlarını tetikleyen bir unsur olduğu açıktır, Marmaris orman yangını bunu açık şekilde bizlere göstermiştir. Bölgede insan kullanımı arttıkça yangın riski artacaktır çünkü konut alanları ormana bitişik biçimde kurgulanmaktadır. Ülkemiz gıda kriziyle boğuşurken mera alanlarını yapılaşmaya açmak, ülkemizin kısa ve orta vadede yaşadığı gıda krizini derinleştirecek bir düzenlemedir. Hele ki bölgede birçok ilimizin ekonomisinde tarım çok önemli bir yere sahipken mera alanlarının kaybolmasının bölge halkını ekonomik açıdan da zora sokacağı kesindir. Kuraklık artık en çok konuştuğumuz afet türlerinden biriysen mera ve orman alanlarını yapılaşmaya açmak kabul edilecek bir durum değildir. Bunlarla yetinmeyerek mesire yerleri, orman parkları ve turizm amaçlı olarak tahsis edilen orman alanları da kapsama alınmıştır.

Binlerce yıllık geçmişe sahip ve içerisinde yüzlerce yıl yaşayacağımız kentler alelacele kararlarla kurgulanmaktadır. Deprem bölgesindeki kentlerimiz binlerce yıllık geçmişe sahip kadim kentlerdir ve yeni kuracağımız kentlerimizde yüzlerce yıl yaşayacağımız bu mekânları kurgulamamız gerekirken bu karnameyle bu kentler alelacele kararlarla inşa edilmeye çalışılmaktadır. Bu uzun vadeli süreci uygun şekilde tasarlama noktasında yegâne araç planlamadır ancak bu karnameyle planlama meslek alanının tüm birikimi, araçları ve olanakları devre dışı bırakılarak kentler yeniden konut alanları olarak alelacele belirlenmektedir.

Peki, buna ilişkin ne yapmalı? Öncelikle belirtmek gerekir ki depremzede vatandaşlarımızın nitelikli konut alanlarına kavuşması elbette herkesin arzusudur ancak kentler, sadece konut alanlarından oluşmamaktadır arkadaşlar. Kentler, konut, ticaret, sanayi alanları, yeşil alanlar ve altyapı, üstyapı tesisleriyle, ulaşım sistemleriyle bir bütün olan yapılardır ve bu kentler, binlerce yıl geçmişi, birikimi, özgün kent kültürü olan yerlerdir. Binlerce yıllık geçmişten yüzlerce yıl sonrasına ait yaşam kurgularını kentlerin sahip olduğu karmaşık yapı içinde kurgulayabilmenin yegâne yolu planlamadır. Sağlam zeminin yanı sıra, tarım, orman, sulak alan, mera ve kıyıların korunduğu, yine mülkiyet ilişkilerinin, hukukunun korunduğu nitelikli kentsel kurgular için bütüncül ve kapsamlı bir planlama yaklaşımına acilen ihtiyaç vardır. Kentleri, tüm sektörleri ve uzun vadeli perspektif içerisinde tüm riskleri gözетerek planlamak bir zorunluluktur.

Depremzede halkın kentlerin geleceği için söz hakkı mutlaka olmalıdır arkadaşlar. İmar planlaması süreçleri, halkın katılımı ve onların görüşleri alınarak sürdürülmesi gereken süreçlerdir ancak halkın katılım süreci tamamen devre dışı bırakılmış, planlara itiraz süreci ortadan kaldırılmış, aynı şekilde planların askı süresi dahi yok edilmiştir yani itirazdan öte halkın bilgi edinmesi bile engellenmiştir.

Bölgesel kalkınma hamlesi yapılması gerekmektedir burada. Öncelikli olarak yapılması gereken, bölgesel kalkınma hamlesiyle tüm deprem bölgesini içine alacak yatırım planlamasının hayata geçirilmesidir. Bu yatırımların da mekânsal olarak dağılımını yönetecek, bölgeler arası gelişmişlik farklılığını azaltmayı hedefleyen bir bölge planlaması yapılması gerekmektedir. Yaşadığımız depremin boyutu, evet, büyüktür ama bunun afete dönüşmesi tabii ki siyasi tercihler nedeniyle olmuştur. Bina, beton, demir ölçeğinde tartışmalarla, sadece konuta odaklanmış yaklaşımlarla bölgenin kalkındırılması, nitelikli ve uzun vadede bölge halkının refah içinde hayatını sürdürmesine olanak verecek yaşam alanlarının kurgulanması mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, bu kararnamenin yayınlanmasından bugüne kadar tam 106 ihaleye çıkmıştır, ihale yapılmıştır ve ihaleler maalesef pazarlık usulüyle kapalı kapılar ardında yapılmıştır, kamuoyuyla paylaşma ihtiyacı duyulmamıştır, dolayısıyla denetimden de uzaktır. Yani amaç kamusal yararı önelemekse bu ihaleler şeffaf olmalıydı arkadaşlar. Kararnamenin komisyonlarda görüşülmeden yasalaşması beklenmeden bu kadar ihaleye çıkılabiliyorsa Meclise getirerek neyin peşindesiniz? Siz bu olağanüstü hâli kalıcı kılmayı hedefliyorsunuz arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, tabii, artık seçimlere sayılı günler kaldı arkadaşlar. Tüm çözüm önerilerimizle, “13’üncü Cumhurbaşkanımız” Sayın Kılıçdaroğlu’nun öncülüğünde, afet riski giderilmiş; yaraları sarmaktan öteye geçmeyen politikalarınızın gömüldüğü, enkaz altında kaldığı; afet politikalarının risk azaltmaya dönüştürüldüğü; insanların mutlu ve huzurlu yapılarda yer aldığı bir Türkiye mümkün. Bunu kim yapacak? Biz yapacağız, baharı getireceğiz; 13’üncü Cumhurbaşkanımızla inşallah afete dayanımlı kentleri biz kurgulayacağız.

Teşekkür ediyorum hepinize. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

Personel görevlendirilmesi

MADDE 3- (1) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında istihdam edilen personel, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen ve Bakanlık, bağlı ve ilgili kuruluşları ile bunların iştiraklerince yürütölen iş ve işlemlerde Bakanlıkça görevlendirilebilir.

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray.

Buyurun Sayın Çıray. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; yarın tarihimizin en büyük deprem yıkımının üzerinden iki ay geçmiş olacak. Maalesef, geride kalan altmış gün içinde acılar katlandı; yıkımdan sağ çıkanlar yaslarını dahi tutamadılar, depremin binbir çeşit ağır travması yetmiyormuş gibi bir de en temel ihtiyaçlarını bile karşılamaktan âciz bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıya kaldılar. Yakınlarının, sevdiklerinin, komşularının ve hemşehrilerinin enkazlardan yükselen feryatlarını bazı yerlerde kırk sekiz, bazı yerlerde yetmiş iki saat boyunca çaresizlik içinde dinlemek zorunda kalanlar, yerleri yanlış belirlenmiş çadır kentlerde su baskınına, sele maruz kaldılar, depremdeyken bir de selzede oldular; üstüne üstlük susuzlukla hâlâ boğuşuyorlar, yıkanmak bir yana, hastaları dahi içecek sağlıklı suya ulaşamıyor. “Depremde, AKP devleti, en çok enkaz altında kalan bir kazazede durumunda; millet, enkazın altından sadece canlarını değil, iktidardaki zihniyetin yirmi bir yılda kurumsal yıkıma uğrattığı devleti de çıkardı.” demiştik ancak hâlihazırdaki manzara maalesef hiç de bu izlenimi vermiyor; devlet, altmış günün ardından felç olmuş görüntüsüyle iktidarın seçim kampanyasına hizmet etsin diye tasarlanmış inşaat ihalelerine alet ediliyor.

Değerli arkadaşlar, milletimize bahar umudunu ve sevincini yaşatacak seçimlere sadece otuz dokuz gün kaldı. Otuz dokuz gün sonra, Türkiye’yi bütün istatistiklerde en dibe çeken bu otokratik tek adam iktidarı, bu süre içinde kendini mutlak bir kuvvetler birliği rejiminin her türlü bağlayıcı kanun ve hatta Anayasa’nın üstünde gören tek adam, çok ağır yıkımı malum fırsatçılığıyla kullanmaya yani bu depremi de seçim kampanyasının aleti hâline getirmeye çalışıyor. Depremde yerle bir olmuş şehirlerimiz üzerinden bir seçim kampanyası ilerletmeye karar verdikleri anlaşılıyor. Felaketin muazzam boyutları ve yıkımı tam olarak ortaya çıkmadan afetin vurduğu tüm yerleşim birimlerinde yüz binlerce konutun bir yıl içinde inşa edileceğini ilan etti. Keşke bu yapılabilse... Şüphesiz, depremde çok ağır bir yıkıma uğrayan şehir merkezlerinin yeniden inşa edilmesi gerekiyor, hem de olabilecek en kısa sürede ve yapılabilecek en sağlam şekilde. Bu, devletimizin depremde vatandaşlarımıza karşı en temel yükümlülüklerinin başında geliyor ama olabilecek en kısa süre şartı nedir, neyi kastetmektedir Sayın Cumhurbaşkanı? Eğer bir yılı kastediyorsa bu tam bir aldatmaca, yüz binlerce felaketzedenin vicdansız istismarından başka hiçbir şey değil çünkü çok daha küçük boyuttaki bir yıkımda... Biliyorsunuz, 30 Ekim 2020’de İzmir’de Sisam Adası merkezli 7,0 büyüklüğünde bir deprem oldu. Bu depremde 17 bina yerle bir oldu, 506 bina çok ve ağır hasar aldı, 511 bina da orta hasar aldı. Depremde yıkılan çok katlı 17 binanın enkazında 116 vatandaşımız hayatını kaybetti. Neticede, depremde evleri yıkılan veya ağır hasar gören vatandaşlarımız için TOKİ 5.061 konutun inşasına başladı. Şimdi sıkı durun, inşasına girilen 5.061 konutun 2.245’i depremden ancak iki yıl sonra, 27 Ekim 2022’de tamamlandı yani İzmir’deki depremin yaralarının kapatılması iki buçuk yıl sürdü. 2.816 konutun iskânı ve hak sahiplerine teslim işlemleri ise henüz bitmekte.

Görüldüğü gibi, İzmir’in uğradığı yıkım 6 Şubat depremlerinin yol açtığı yıkım yanında çok hafif olmasına rağmen deprem konutu hak sahiplerine konutlarının teslim süresi en az iki yıl olmuştur. Oysa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum’un 18 Mart tarihli açıklamasına göre, 6 Şubat 2023 depremlerinden çok ağır biçimde etkilenen illerimizde 883 bin bağımsız birimi içeren 301 bin bina ya yıkılmış ya da çok ağır, orta hasarlı olarak değerlendirilse bile güvenle ikamet edilemeyecek kadar hasar almıştır. Şüphesiz, İzmir’deki 5.500 deprem konutu iki-iki buçuk yılda hak sahiplerine teslim edilmişse milyonlarca hak sahibini içeren 300 bini aşkın bina, kim bilir, bu iktidarın elinde kaç yılda bitirilecek. Ancak bu ağır görev ve sorumluluk belli ki Millet İttifakı’nın iktidarına kalacak. 14 Mayıs seçimlerinden sonra, inşallah, devleti 6 Şubatta enkaz altında bırakmış olan bu tek adam iktidarı değil,

Türkiye'yi yönetecek olan Millet İttifakı bu inşaatları bitirecektir. Bu ucube sistemin alametifarikası olan betona dayalı gözü doymaz bir rant hırsı da böylece sona ermiş olacaktır. Bu öyle bir gözü dönmüş açgözlülük ki gerçek can kaybı sayısının dahi gizlendiği bir depremde TOKİ, Emlak Konut ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından açılan 106 ihalede iktidar yandaşı şaibeli inşaat şirketlerine 116 milyar liralık ihale verildi. Soruyorum: Bu ahlaksız acele neden? Seçim kampanyasında... Hayatta kalanlara, yakınlarına yetmiş iki saatte ulaşamadınız, onların dona dona ve yaralar içinde ölmesine yol açtınız, acele etmediniz de bu ihaleleri yapmakta aceleniz niye? İnsanlarımızın bu vicdansızlığı hissetmeyeceklerini mi sanıyorsunuz? Onların ne kalpleri ne de vicdanları sizin gibi nasır bağlamış değil.

Sizi uyarıyorum, önceliklerinizi karıştırıyorsunuz; siz iktidardan gidiyorsunuz, yolcu Abbas'sınız, yolcu Abbas gibi davranın. Mesela, 100 milyon tonu bulması beklenen enkazı çevreye zarar vermeyecek, tarım alanlarını ve yer altı sularını asbest gibi kanserojen kirleticilerle kirlermeyecek şekilde toplayın, döküm alanlarını deniz kıyılarından uzak noktalar olarak belirleyin. Mesela, demir gibi, ekonomik olarak yeniden değerlendirilebilecek unsurların ayrıştırılmasına önem verin. Maalesef, 14 Mayıs'a kadar odaklanmanız gereken bu asli işi hafife alıyorsunuz, üzerine ciddiyetle eğilmiyorsunuz; rantı önemsiz ama alışkanlıklarınıza ters düşüyor. Oysa vatandaşlarımız için enkazların sağlıklı bir şekilde kaldırılması ve bertaraf edilmesi hayati bir önem taşıyor. Sivil toplum kuruluşlarımız bunun için teyakkuzda, onlara kulak verin. Asbest ve tehlikeli kimyasal içeren hafriyatları bilimsel yöntemlerle ayrıştırın, bertaraf edin, hayat döngüsüne ve doğaya zarar vermeyecek biçimde depolanmasını sağlayın; giderayak memleketi bir faydanız dokunsun.

Sayın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu 1 Nisanda ne demiş? "Hatay'ın yüzde 80'i boş arsa olacak." Yıkımın büyüklüğünü hem çok acı verici hem de çok çarpıcı biçimde ortaya koyan bir benzetme. Ancak aynı zat, bugün ölüm sayısını 50.399 olarak açıkladı. Oysa gidin Hatay'ın bir ilçesine, mesela Kırıkhan'a, 120 bin nüfusa sahip Kırıkhan nasıl yerle bir olmuş bir görün; Kırıkhanlılarla bir konuşun, tam üç gün boyunca ulaşılabilen insanların enkaz altında önce çılgın ata ata, sonra inleye inleye can verdiklerini, Kırıkhan'da kaybın büyüklüğünü size nasıl anlatacaklarını görün ve duyun. Ardından İskenderun'a geçin, sayıların nasıl büyüdüğünü görün ve bunların verdikleri tüm resmî sayıların neden yanlış, neden hep çarpıtılmış olduğunu bir düşünelim. Maksatları ne? "Ölülerimiz mezarlardan kalkıp oy kullanmalı." diyen sapık bir zihniyetten feyzalmaları olmasın? Bu defa buna izin vermeyeceğiz, acılarını kalplerimize gömdüğümüz insanlarımızın kirli amaçlarla kullanılmasına asla müsaade etmeyeceğiz. Şimdi gidin ve bu kayıt işleri doğru dürüst, adam gibi yapın.

İhalelere gelince; 15 Mayıs millet baharı o konuda zaten gereğini yapacak, kendinizi boşuna yormayın; siyasi günahlarınıza günah, hukuki garabetlerinize de garabet eklemeyin.

Saygılar sunuyorum arkadaşlar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan.

Buyurunuz Sayın Paylan.

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bir yasama döneminin daha sonuna geldik, seçime gidiyoruz. Bu dönemde -bütün arkadaşlarımız için söylüyorum- maalesef, toplumsal tek bir meseleye çözüm bulamadık arkadaşlar. Birisi çıksın "Toplumsal şu meseleye çözüm bulduk." desin, ben sözümü geri alacağım. Toplumsal tek bir meselemize çözüm bulamadık. Oysa millet bizi buraya sorunlarımızı çözmek için gönderiyor, millet bizlere bunun için maaş veriyor, "Gidin, sorunlarımızı çözün." diyor. Bakın, burada pek çok toplumsal kesimden insan var; Türk'ü var, Kürt'ü var, Alevi'si var, Sünni'si var, pek çok etnik kimlikten pek çok inancı taşıyan insan var. Ben de Ermeni ve Hristiyan bir yurttaş olarak

her zaman burada, bu toplumsal barış için konuştum ve bunu sağlayacak bir toplumsal sözleşmeye ulaşmak için hepinize çağrı yaptım. Ve hepimizin değerli arkadaşlar, burada başarması gereken şey şuydu 85 milyonun temsilcisi olarak: Birbirimizin varoluşuna saygı arkadaşlar, en temel meselemiz bu, birbirimizin varoluşuna saygı.

Ben Ermeni olmayı tercih etmedim, Ermeni bir ana babadan doğduğum için Ermeni oldum. Ben daha sonra Hristiyan oldum. Bir Ermeni okulunda okudum, dilimi öğrendim, kültürümü öğrendim, varoluşumu böyle sağladım. Sonra sokakta arkadaşlarımla oynadım, Türk, Kürt arkadaşlarımla tanıştım, onlarla kardeş olduk, birbirimizle hemhâl olduk ve birbirimizin ön yargılarını giderdik. Ama bu şansa sahip olmayan memlekette milyonlarca insan var, “Ermeni kimdir?” bilmeyen milyonlarca insan var, Kürt’ü öteki gören, Alevi’yi öteki gören milyonlarca insan var çünkü birbirlerini tanımıyorlar bu insanlar. Birbirimizi tanımak ve birbirimizin varoluşuna saygı göstermektir meselemiz değerli arkadaşlar.

Bakın, uzun zamandır yırtıp atamadığımız bir deli gömleği var; tekçilik dayatılıyor bize, tek kimlik dayatılıyor, tek dil dayatılıyor. Değerli arkadaşlar, niye tek dil olsun ya? Biz bir imparatorluk bakiyesiyiz, onlarca dil imparatorlukta bir arada yaşamış; onlarca inanç, yüzlerce inanç bir arada yaşamış bu imparatorluk çatısı altında öyle değil mi? Ama ne zaman ki tekçiliği dayatmışız, o günden beri iflah olmuyoruz bence.

Bakın, Osmanlı’nın son yüzyılı da demokrasi mücadeleleriyle geçmiş; eşitlik, adalet mücadeleleriyle geçmiş. Osmanlı’da da her şey dört dürtlük değilmiş; bu anlamda eşitlik mücadeleleri varmış. Ama bu eşitlik mücadelelerine baskıyla, istibdatla cevap verenler de olmuş; bu yüzden Osmanlı devrilmiş, işte o eşitlik mücadelelerine gerekli mukabeleyi yapamadığı için Osmanlı yıkılmış. Daha sonra, Cumhuriyet Devri’nde, her ulus devleti döneminde olduğu gibi -pek çok ulus devlette aynı durum dayatılmış- tekçilik dayatılmış ama değerli arkadaşlar, özellikle İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa şapkayı önüne koymuş “Bu tekçilik dayatması bizde büyük felaketlere yol açtı, artık demokrasiye dönmemiz gerekiyor.” demiş ve birlikte yaşadıkları halklara eşitlik, birlikte yaşadıkları inançlara eşitlik yolunda adımlar atmışlar. Her şey dört dürtlük mü Avrupa’da? Hayır ama bu yönde bir çaba var, bu yönde toplumsal sözleşmeler yapılmış, anayasal haklar iade edilmiş. Değerli arkadaşlar, bizlerin de yapması gereken budur ama maalesef bunu yapamadık, kimlikleri eşit kılamadık.

Bakın, memlekette 25 milyon Kürt yaşıyor, her 4 kişiden 1’i, hatta fazlası Kürt. Ya, Kürtler diyor ki: “Benim bir kimliğim var, benim bir dilim var.” Ve hâlâ şunu başaramamışız cumhuriyetimizin 100’üncü yılında, en basitini söylüyorum bakın, en insani olanını, çocuktan başlayarak söylüyorum: Ana dilinde eğitim hakkını sağlayamamışız Kürt halkına. Bu bizim utancımız olmalı değerli arkadaşlar. Bakın, ben bir Ermeni okulunda okudum, hayatıma Ermenice başladım, sonra hayatıma Türkçe girdi, sonra İngilizce girdi, sonra İspanyolca ve pek çok dil girdi; şimdi Kürtçeyi de öğrenmeye çalışıyorum. Bakın, Kürtçeyi fena konuşmuyorum değil mi? Konuşabiliyorum. Hayata Ermenice başlamam, Ermenice eğitim almam diğer dilleri konuşmamı engellemedi, tam tersine bunu güçlendirdi. Çok dilli olmak yeni dilleri öğrenmeyi daha rahat hâle getirir. Kürtlerin de hayata Kürtçe başlaması Kürtçeyi öğrenmesinin önünde bir engel değildir, tam tersine Kürtçeyi o zaman çok daha kolay öğrenirler, çok daha kolay kendilerini ifade ederler, İngilizceyi de daha kolay öğrenirler. “Niye başka ülkelerde İngilizce çok daha kolay öğreniliyor da bizim ülkemizdeki lise mezunu çocuklar iki kelime İngilizceyi yan yana getiremiyor?” diye bir düşünmemiz lazım. Dillerden, inançlardan, kültürlerden korkmamamız lazım değerli arkadaşlar. Bakın, “zenginlik” “zenginlik” diyorsunuz, zenginliğimiz de niye bu zenginliğe bir değer vermiyorsunuz? Niye bu zenginliğin önünü açmıyorsunuz? Niye bununla ilgili yasal, anayasal tedbirleri almıyoruz; birbirimizin varoluşuna saygı duymuyoruz?

Değerli arkadaşlar, milletvekili olarak benim amacım Türkiye’yi demokrasiye taşımaktı, gerçekten bu duyguyla buraya geldim sekiz yıl önce ama sekiz yılda Dimyat’a pirince giderken evdeki bulgurdan oldum. Demokrasi liginde basamak basamak maalesef düştük, geriye düştük ve bu konuda hepimizin bir öz eleştiri vermesi gerekir.

Değerli arkadaşlar, bakın, hep gelecekle ilgili konuşuyorum. Niye hep aynı hataları yapıyoruz biliyor musunuz? Çünkü geçmişini bilmiyoruz, geçmişle yüzleşmiyoruz çünkü değerli arkadaşlar. Bakın, geçmişteki hatalarıyla yüzleşen uluslar gelecekte aynı hataları yapmıyorlar. Depremlerden bahsedelim. 99 Marmara depremiyle yüzleşseydik Hatay’da, Maraş’ta, Malatya’da, Adıyaman’da 50 binden fazla yurttaşımızı kaybeder miydik? Kaybetmezdik. Ama bakın, o depremle de yüzleşmedik, bu Meclis bunu gündemine almadı. O yüzden, bu depremle ilgili tedbirleri almadığımız için bir sonraki depremde yine on binlerce yurttaşımızı kaybedeceğiz. Çünkü geçmişle yüzleşmeyi bilmiyoruz, bundan ders çıkarmayı bilmiyoruz, bunu bir zayıflık olarak görüyoruz. Arkadaşlar, oysa bu bir güçtür; zayıflık değil geçmişle yüzleşmek, öz eleştiri vermek; özür dilemek güçtür, güç. Ama hatamızla yüzleşmediğimiz sürece kaybetmeye devam edeceğiz.

Ben bu açıdan “Geçmişle yüzleşelim.” dedim, siz bunu yanlış anladınız ama. Dedim ki: “Bu topraklarda yaşayan her 5 kişiden 1’i Ermeni’ydi, bugün hepimizi toptasınız bir futbol stadyumunu dolduramayız. Başımıza kötü bir şey geldi, devlet eliyle buradan sürüldük, mahvolduk, parçalandık, yıkıldık, buna bir bakın.” Bakmadınız, bakmak istemediniz, hiçbir zaman da bakmak istemediniz, bu yüzden değerli arkadaşlar, bu sıra dayağı sürdü. Bir tek Ermeni dayak yemedi ki, Rum da dayak yedi, Türk de dayak yedi, Kürt de dayak yedi, sosyalist de dayak yedi; bu ülkede eşitlik, demokrasi, barış isteyen herkes dayak yedi çünkü müesses nizam için esas olan, bu yolda devam etmektir yani sıra dayağını devam ettirmektir; bir gün o iktidarın eliyle, bir gün bu iktidarın eliyle devam ettirmektir.

Zannettik ki Abdülhamit gittiğinde bu ülkeye demokrasi gelecek. Öyle değil mi? Biz Ermeniler öyle zannetmiştik. Öyle olmadı, beteri geldi; gider eteri, gelir beteri oldu. Şimdi de zannediyoruz ki Tayyip Erdoğan gidince bu ülkeye demokrasi gelecek. Belki öyle olmayacak, olabilir de olmayabilir de. Bu bizim demokrasi anlayışımızla ve bu yolda yapacağımız mücadeleyle ilgili olacak değerli arkadaşlar. Bakın, Tayyip Erdoğan gittiğinde bu ülkeye demokrasi gelmesinin tek bir şartı vardır, bu ülkenin Meclisinin bu iradeyi alması ve bu ülkenin bütün meseleleriyle, geçmiş ve gelecek bütün meseleleriyle yüzleşmesidir.

Bu kulaklar babaannemin söylediklerini duydu arkadaşlar -babaannemin ailesi bir zanaatkârdı- bu kulaklar şunu duydu: “Bir gün devlet geldi, önce babamı götürdü; bütün erkekleri götürdü, bir daha gelmediler. Sonra anamı götürdüler, kadınları götürdüler. Beni Müslüman Hasan amcaya teslim etti. O da bir emanet gibi beni sakladı, ‘Ermeni saklayan evinin önünde asılacak.’ fermanı olmasına rağmen canı pahasına beni sakladı. Ben bu sayede hayatta kaldım.” dedi. İşte, biz, Hasan amcanın vicdanına, irfanına sığınmış bir insanız, bu sayede hayatta kalmışız. Şimdi, bu acıya bu Meclis bakmayacaksa arkadaşlar, kim bakacak? Şimdi, ben bu yüzden bu önergeyi verdim diye burada beni linç ettiniz. Dedim ki: “Bu meseleye Washington’daki Meclis bakmasın, Paris’teki Meclis bakmasın, Berlin’deki Meclis bakmasın; benim vatandaş olduğum, binlerce yıldır yaşadığım Türkiye’nin Meclisi baksın, Türkiye Büyük Millet Meclisi baksın, bu acının adını koysun, adaletini sağlasın.” Bunu söyledim, siz bunu ihanetle eş değer tuttunuz değerli arkadaşlar. Bu mesele bu Mecliste konuşulmazsa benim acım başka meclislerde meze olur arkadaşlar; benim yarımı kanatan durum da budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Benim gelecek dönem milletvekillerine çağrımıdır; bütün meselelerimizi bu Mecliste konuşalım, bu Mecliste çözelim, bu Mecliste adaletini sağlayalım ve gelecek kuşaklara bırakmayalım. Meseleleri dedelerimizden miras aldık. Üç kuşaktır hiçbirimiz gün yüzü görmüyoruz bence. Çocuklarımıza bu meseleleri bırakmak gibi bir hakkımız da yoktur değerli arkadaşlar. Hep beraber bu meselelerle yüzleşecek cesarete sahip milletvekillerinin yeni dönemde Mecliste olması ve sorunlarımızı çözmesi umuduyla hepinize hoşça kalın diyorum.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sivas Milletvekili Sayın Ulaş Karasu.

Buyurunuz Sayın Karasu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Başkan, görüşülen kararnamenin 3’üncü maddesinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 110 bin kilometrekare alanı etkileyen 2 büyük depremin ardından bölgeyi yeniden inşa etmek, altyapı ve konut ihtiyacını karşılamak ve bu yönde çalışmalar yapmak hepimizin görevi. Ancak bunu yaparken bilimin temel kurallarını yerine getirmezsek yeniden aynı felaketlerle karşılaşmak durumunda kalırız. Bugün görüştüğümüz kararname, bilimin temel kurallarını hiçe sayan bir belge olarak tarihteki yerini almıştır. Bu kararnamedeki “deprem bölgesinde, iskân alanlarında ve kentsel alanlarda, Bakanlıkça onaylanacak plan ve imar planlarının beklenmeksizin harekete geçirileceği” ibaresi bizlere açıkça şehir planlamasının tamamen yok sayıldığını göstermektedir. Büyük afetlere uğrayan kentlerde afetin hemen ardından yeniden inşa süreçlerine başlanır; bu doğru ancak bu yapılırken şehir planlaması esas alınır, 11 ilde bunun yok sayıldığını görüyoruz.

Yine, kararnameyle yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hâllerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılmasının önü açılmıştır. Kararnamedeki en kritik noktalardan biri burasıdır. Tüm bu gerekliliklerden ihale sürecini ayırırsanız bir konutun ortalama maliyetini doğru tahmin edemezsiniz. Plan, proje, kamulaştırma, zemin etüdü gibi inşaatın temel kurallarını yok sayarak bir toplu konut yaptığınızda yapının maliyetini sadece ihaleyi alan taraf belirlemiş olur. Bölgedeki tüm ihaleleri 21/b’ye göre yaptığınızı da bildiğimizden, buradan bize çıkan sonuç: İktidar, şirketlerin kestiği faturaya “ama”sız, “fakat”sız “Evet.” demektedir. Kararnamenin sadece bahsettiğim bu ayrıntısı dahi devleti milyarlarca zarara uğratmak için yeterlidir.

Depremin hemen ardından yapılan ilk ihalelerdeki fiyatlar bize çok şey anlatıyor. Sadece Gaziantep’te ihaleye çıkılan 400 köy evi için 925 milyon bedel biçilmiş yani tek bir köy evi için 2 milyon 300 bin liralık maliyet söz konusu. İşte burada maliyet hesapları doğru yapılmadığı için hem devletin kasasına hem de depremzedelere büyük bir yük binmiş oluyor.

Bu kararnamedeki bir başka problem ise bu bölgelerde imar işlemlerinin tamamlanamaması, mülkiyet ve kamulaştırmanın es geçilmesi bölgedeki imar planı askı sürecini tamamen yok etmekte ve böylelikle bölge halkının talep ve itirazları da yok sayılmaktadır. Yıllardır o bölgelerde yaşayan, üzerine bir de büyük bir felakete şahitlik etmiş vatandaşların taleplerini ve itirazlarını yok sayarak uzun, verimli yerleşim planı kuramazsınız.

Deprem bölgesinde yapılan çalışma sadece konuttan ibaret değildir, deprem bölgesinde aslında yeniden bir yaşam alanı inşası yapılması gerekmektedir. Ancak iktidar, üzerindeki deprem baskısını kırmak için bir an evvel temel atmanın peşindedir yani deprem bölgesinin imar ve inşası Sayın Cumhurbaşkanı için bir reklam kaynağı olmasaydı kendisi her programda bir yılda yapılacak konut sayısında açık artırmaya gitmezdi. Maşallah, kendisi bir gün çıkıyor “200 bin konut yapacağız.” diyor, başka bir yayına çıktığında “250 bin” diyor, en sonunda çıkıp 320 bin konut yapacağını ifade ediyor.

Ben, Sayın Erdoğan'ın ne tedarik zinciri sorunundan ne iş gücü sorunundan ne de yapı malzemesi sorunundan haberdar olduğumu sanıyorum, Sayın Erdoğan giderayak harikalar diyarında. Kendisi, bir kararnameyle tüm bu işlerin çözüleceğine inanıyor olabilir, etrafındaki arkadaşlar da bu sorunları kendisine iletmiyor olabilir ama ben söyleyeyim: Deprem bölgesinde bir yılda 320 bin konutu inşa edeceğiniz bir gerçeklik bulunmamaktadır. Tüm inşaat sektörünü bitirdiniz, kala kala sizin üç beş tane yandaşınız kaldı. İş gücü yok, tedarik zinciri yok, kalifiye eleman yok, plan yok, proje yok; sadece ve sadece elinizde bir tane kararname var, bununla da depremzedeye hiçbir şey veremezsiniz. Bugün deprem bölgesinde hâlâ geçici barınmalarda dahi ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Depremın üzerinden iki ay geçti ama iktidar hâlâ konteyner kent kurmaktan âcizken, geçici barınma alanlarını ve geçici yaşam alanlarını hayata geçirememişken kısa vadeli planlarını tutturamadan orta ve uzun vadeli plana geçerseniz milyonlarca depremzedeye hayal satmış olursunuz. Ne yazık ki iktidar bugün tam da bunu, üstelik mühendisliği, mimarlığı, şehir planlamacılığını yok sayan bir kararnameyle yapıyor.

Değerli milletvekilleri, deprem bölgesinde yaşanan yıkımı daha net görebilmek için rakamlara bakmamız gerekiyor. Bölgede toplamda yıkılması gereken bağımsız bölüm sayısı yaklaşık 800 bin. Partimizin hazırladığı rapora göre bina kayıp ve hasarı 44,2 milyar dolar; altyapı, tarım, sanayi ve hizmet sektörleri kaynaklı fiziki hasar 24,3 milyar dolar; üretim faaliyetlerinin azalması sonucu oluşacak katma değer kaybı 13,3 milyar dolar; yıkım, hafriyat, konteyner, iâşe ve ibate harcamaları 18,9 milyar dolar; Türkiye'nin beşerî sermaye kaybı ise 17,6 milyar dolar; eşya ve otomobil kaybı ise 8 milyar dolar; toplamda faturası 126,3 milyar dolar yani bugünkü güncel kurla ele aldığımızda 2,5 trilyon TL. Bu rakamın üzerine bir de ihalelerdeki fahiş bedelleri ve TOKİ'nin, Bakanlığın fiyat farkı yetkisini eklediğimizde 3,5 trilyonluk bir fatura karşımıza çıkıyor. 2023 yılı bütçe gelirinin yüzde 65'i kadar bir zarar mevcut. Bu zararı, buradaki maliyeti doğru yönetemezseniz ne bölgeyi yeniden ayağa kaldırabilir ne de depremzedeleri yeniden hayatın akışına katabilirsiniz.

Deprem bölgesinin ayağa kalkması için 13 madde ortaya koyduk. 13 milyon depremzedenin sorunu Erdoğan'ın şapkadan çıkan kararnamesiyle değil, ayakları yere sağlam basan, akıldan, bilimden yana olan önerilerle çözülür; bunu biliyoruz. 14 Mayıs'tan sonra Millet İttifakı olarak, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun liderliğinde; deprem bölgesinde evi veya iş yeri yıkılan veya yıkılacak olan tüm hak sahiplerinin bankalardan ve esnaf kefalet kooperatiflerinden aldıkları kredilerin anapara ve faizlerini sileceğiz. Sosyal devlet ilkesi çerçevesinde, depremzedelere yapılacak yeni konut ve iş yerleri için herhangi bir ödeme almayacağız. Depremzede iş insanları ve esnafın vergi borçlarını, sigorta prim borçlarını faizsiz ve uygun koşullarda taksitlendireceğiz. Deprem bölgesindeki çiftçilerimizin kredi, anapara ve faiz borçlarını sileceğiz. Çiftçinin ürününe, besicinin hayvanına maliyet artı makul kâr üzerinden fiyat garantisi vereceğiz. Deprem yönetmeliklerine uygun olarak güçlendirilmesi gereken tüm yapılar için hak sahiplerine uygun koşullu ve uzun vadeli finansman sağlayacağız. Oluşturulacak hasar tespit komisyonlarında çalışanların hem güvencesi hem de sorumluluğu olacak. Konutları ve iş yerleri yıkılan ya da yıkılacak tüm ailelerin internet hizmeti en az üç yıl süreyle devlet tarafından karşılanacak.

Depremde otomobil, kamyon, kamyonet, tır, otobüs, motosiklet, traktör, biçerdöver gibi ulaşım ve hizmet araçlarını kaybeden depremzedelere yeni araç alımlarında faizsiz, uzun vadeli kredi sağlayacağız. Ayrıca, motorlu taşıtlar vergisi ve ÖTV'ye tabi araçlardan bir sefere mahsus vergi almayacağız. Deprem bölgesindeki işçi ücretlerinden bir yıl boyunca vergi almayacağız, SGK primlerini bir yıl boyunca devlet olarak biz ödeyeceğiz; bu sayede emekçilerin deprem bölgesine dönüp üretim sürecine daha uygun koşullarda katılmasını sağlayacağız.

Vakıf üniversitelerinde okuyanlar da dâhil, depremzede öğrencilerin öğrenci harçlarını ve yurt ücretlerini devlet olarak biz karşılayacağız. Deprem bölgesinde yıkılan veya kullanılmaz hâle gelen altyapının yeniden ayağa kaldırılmasından sorumlu, merkezî yönetim olacak. Özellikle kırsal bölgelerdeki kamu personellerinin lojman ihtiyacını güvenli ve süratli bir şekilde karşılayacağız. Deprem bölgesinin yeniden yapılanmasında, kamudan ihale alan firmalara bölgede yürüteceği işlerde çalıştıracağı personelin en az yüzde 25'inin bölge halkından olması zorunluluğu getireceğiz.

Deprem bölgesindeki vatandaşlarımıza sesleniyorum: Size söz, afetin yaralarını hep birlikte saracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ULAŞ KARASU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, inşa sürecinin en önemli paydaşlarından biri de benim mensubu olduğum inşaat mühendisleri. Yıllarca verilen büyük emekleriyle, KPSS’den aldıkları yüksek puanla analarının ak sütü gibi helal atama hakkını kazanan kamudaki inşaat mühendislerinin özlük hakları emsallerinin çok gerisinde. Kamuda çalışma barışını yok eden bu uygulamaya derhâl son vereceğiz, özlük haklarındaki bu adaletsizliği kaldıracacağız. Proje üreten, altyapı, üst yapı inşasında faal rol alan 150 bin kamu mühendisinin insanca, hakça maaş ve özlük taleplerini karşılamak boynumuzun borcudur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Tanal...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Şanlıurfa’da engelli vatandaşların yaşadığı mağduriyete ve sel felaketi sonrası şehirde yaşanan içme suyu sıkıntısına ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şanlıurfa’dan bana engellilerin telefonları geliyor, diyorlar ki: “Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin araçlarına veya halk otobüslerine engelliler binemiyor yani oradaki belediye araçları engellilerin binmesine uygun koşullarda değil.” Şanlıurfalı engelli kardeşlerimiz mağdur. Belediyenin bu engelli kardeşlerimizin mağduriyetini bir an önce gidermesi lazım, bir. İkincisi, sel felaketi nedeniyle vatandaşımız orada sağlıklı, temiz içme suyuna hâlen erişemiyor. Şanlıurfalılar bu konuda mağdur. Bakanlığın devreye girmesi lazım, Belediyenin devreye girmesi lazım, Valiliğin devreye girmesi lazım. Artık Şanlıurfalılar hakikaten bu kötü yönetimden bıktı usandı, yeter artık!

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

5.- *126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İç Tüzük’ün 128’inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) (Devam)*

BAŞKAN – 4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 4’üncü madde üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın İbrahim Halil Oral.

Buyurunuz Sayın Oral. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Olağanüstü Hâl Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu vesileyle, dün vefat yıl dönümü olan, neslimizin mimarı, ülkücü hareketin banisi Başbuğ'umuz Alparslan Türkeş Bey'i rahmet, dua ve özlemle anıyorum. Başbuğ Türkeş sadece bir siyasi parti Genel Başkanı ya da siyasetçi değildi, ömrünü Türk milletine adanmış, her anını, her saniyesini Türk milletinin bekasına harcamış bir liderdi. Onu her geçen yıl çok daha fazla anıyoruz. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığımızın tezkeresinde de belirtildiği üzere, bu kararname 24 Şubattan beri TBMM gündemine girmeyi beklemektedir. Üyesi olduğum Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu bu süreçte 2 kez toplanmasına rağmen kendisine sevk edilen bu kararnamayı görüşmemiştir. Doğrudan 11 ilimizi, dolaylı olarak -abartısız söylüyorum- 81 ilimizi etkilemiş olan büyük bir depremden sonra yürütülecek yeniden inşa süreci elbette hızlı yapılması gereken bir iştir. Ancak, bu hız kesinlikle ihmal ve yeni felaketlere yol açacak sonuçları doğuracak şekilde olmamalıdır çünkü bu felaket sadece binalarda yıkım yaratmamıştır; şehirleri, hayatları, ticareti, siyaseti ve sosyal alan olan her şeyi yıkmıştır. Medeniyetin merkezi şehirdir. Bu ilke kadim dünya imparatorluklarından beri süregelenmiştir. İslam medeniyeti Medine şehrinin etrafında tohumları atılmış bir medeniyettir. Binalar dikmek ile insanların yaşayışını şehirlere inşa etmek aynı şey değildir. Rant kırı sürülmüş ihaleleri seri bir şekilde yapmak ile geleceğe mimari eserler bırakmak, aynı iş değildir. On binlerce artışın yaşandığı, zeminin daha kendisini bulamadığı bir coğrafyada alelacele inşaat yapmak hatadır. İmar plan süreçlerini devre dışı bırakarak sorunu hızlı konut üretimine indirgeyen bu yaklaşımın sosyal donatılar ve kentsel altyapı açısından yetersiz kalacağı görülmektedir. Şehirler her coğrafyanın tarihi, kültürü, iklimi göz önünde tutularak kimliğe sahip bir şekilde yeniden inşa edilmelidir. Ormanlarda keyfi uygulamanın önünü açan bir kararnameyle gelecek nesillere yaşanacak coğrafyalar bırakılamaz. Bu iş, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kapanışa beş kala, iftardan önce geçirelim de bitsin mantığıyla değil, gündeme girdiği ilk andan itibaren ihtisas komisyonlarında ve kamuoyunda uzmanlarla etrafıca tartışılarak yapılmalıydı.

Kıymetli milletvekilleri, hasarlı binaların yıkımında âciz kalan, enkaz kaldırmayı beceremeyen ve hatta pek çok cenazeyi sahiplerine ulaştıramayan iktidarın bu jet hızındaki imarsız, plansız yeniden inşa hamlesini asla tek yönlü düşünemeyiz. Bir yandan İçişleri Bakanlığı deprem öncesinde başlayan ve inşası devam eden binalarla alakalı genelge yayınlayıp inşaatları durdurmaktadır, diğer yandan ise “Kazmayı, küreği vurduk.” nidalarıyla jet hızında inşaat yapılmaya çalışılmaktadır.

Değerli iktidar mensupları, siz 14 Mayıs'ta iktidarı inşallah bırakacaksınız ama bu ülkede yaşamaya hep beraber devam edeceğiz. “Yaptım, oldu” mantığıyla bu işler asla olmaz. “Bölgedeki büyük deprem aralıkları beş yüz yıl ile bin yıl” diye sıramızı saldık mantığıyla şehir inşa edilmez.

Depremden sonra basit bir denklem kurulması gerekiyordu; en hızlısından çadır temini ve çadır kentlerin kurulması bunun birinci ayağıydı, başaramadınız. Siyaset heveslisi, nepotist Kızılay Başkanımız kurum itibarını yerle bir etti, çadırların satılması gibi iğrenç bir olay yaşadık. İkinci olarak, prefabrik konutlar ve bunların altyapısı planlanmalıydı. Vatandaşlarımızın mümkün olduğunca bu konutlara yerleşmesi, bu süreçte de kalıcı konutlara temel olarak altyapının inşası başlanmalıydı. Prefabrik konut meselesi şu an çadır dağıtımından farksız bir hâldedir. Bütün bunlar sürerken kalıcı konutlar için dayanıklılık, zemin, mimari ve sosyal hayatı merkeze alan çalışmalar yürütülmeliydi ama iktidar seçime giderken temel atma törenleri yapıp oy devşirmeyi, enkaz üstlerinde miting yapmayı tercih etti. İhaleler, rantlar ve işin maddi yönü iktidara daha tatlı geldi. Bu talana “Dur!” diyecek yetkiyi inşallah Millet İttifakı olarak 14 Mayıs'ta milletimizden alacağız, ilk inşamızı da o gün yapacağız. İlk inşa edeceğimiz şey bina olmayacak, ilk inşamız adalet olacak, adalet. Bu hatalarda vebali olan herkesin de hesabını vermesi için gerekli olan bağımsız yargıyı da inşa edeceğiz.

Kıymetli milletvekilleri, iktidar depreminden sonra AFAD üzerinden milyarlarca lira bağış toplamıştır. Bunun yanında zaten devletin bütçesinden kalıcı konut inşası için ciddi meblağlar ayrılmıştır. Buna rağmen biz hâlâ kalıcı konutlar üzerinden yüce dinimizin ve Diyanet İşleri Başkanlığı gibi kıymetli bir kurumun istismar edileceğine şahitlik ediyoruz. Geçtiğimiz haftalarda “Ramazan ve Dayanışma” başlıklı bir hutbe okumuştü Diyanet. Hutbede ve sonrasında Diyanet İşleri Başkanının da bizzat beyanlarında kalıcı konutların inşası için zekât ve sadaka verilmesi istenmiştir. Toplumsal dayanışmanın her noktasında elbette ki zekât ve sadaka yer alacaktır ancak iktidar kendi bütçesi ve toplanan bağışlar yetmezmiş gibi hâlâ camileri kendi politikalarının icrasında bir alan olarak kullanmaktadır. Bu iktidar pandemide IBAN üstüne IBAN paylaştı, o paralar ne oldu, tam olarak bilemiyoruz. Deprem oldu, televizyonlardan, internetten, meydanlardan, pek çok alandan yardım çağrıları yapıldı, AFAD milyarlarca lira topladı. Yetmedi, şimdi içini boşalttukları hazineyle yapamayacakları kalıcı konutlar için “Az çok demeyelim, boş geçmeyelim.” mantığıyla, reklam için camilerimizi kullanıyorlar. Parayı; vergiyle veren millet, sadakayı veren millet, zekâtlarını veren millet, bağışla veren yine millet. Peki, siz ne iş yapacaksınız? Devlet yönetmeyi müteahhitlik yapmak mı zannediyorsunuz? İktidarın her sıkıştığında yüce dinimize tutunması, onu siper edinmesi artık bıktırıcıdır. Bu gerçeği göremeyenlerin kızarmayan yüzlerine sandık Osmanlı tokadı gibi çarpacaktır.

Sayın milletvekilleri, Gazi Meclis çatısı altında 27’nci Dönemin son görüşmelerini ve konuşmalarını yapıyoruz. Muhtemelen benim için bu konuşma, dönemin son konuşması olacak. Bu vesileyle milletimizin lehine yapılan bütün çalışmalarda emeği geçen siz milletvekili arkadaşlarıma, danışman arkadaşlarımıza, Meclis idari personelimize yürekten teşekkür etmek istiyorum, Allah razı olsun. Dönem boyunca, merhum Âkif’in dizelerinde dediği gibi “Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem.” şiarıyla hareket ettim. “Çiğnerim, çiğnenirim, Hakk’ı tutar kaldırım.” duruşunu sergilemeye çalıştım. Adalet üzerine, hak üzerine yapıcı muhalefet yapmaya çalıştım. Umarım millet nezdinde bu karşılık bulmuştur. Yüce Peygamber Efendimiz hastalığının en ağır olduğu zamanlardan birinde Müslümanlara şöyle seslenmişti: “Ey insanlar! Sizden birine vurmuşsam işte sırtım, gelsin vursun. Birinizin malını almışsam gelsin hakkını alsın.” Bu yüce prensibe ve sünnete uyarak ben de milletimizin hakkını savunmak dışında yaptıklarımız, ettiklerimiz olduysa helallik istiyorum. Sürçülisan ettiyse affola.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Teşekkür ederim.

Gelecek dönemde çok daha güçlü, saray gölgesinde değil, millet sinesinde bir Mecliste çalışmayı Allah bizlere nasip etsin.

Bu düşüncelerle teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Suzan Şahin.

Buyurunuz Sayın Şahin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli üyeler; 5 Şubat akşamı tüm Türkiye uykuya daldı. 6 Şubat sabaha karşı deprem felaketiyle uyandığımızda artık hiçbir şey eskisi gibi değildi. Canlarımızı kaybettik, yuvalarımız yıkıldı, dağıldı. Yaşanan depremler sonrası resmî kayıtlara göre 56 bin bina enkaza dönüştü, 37 bin bina da kullanılamaz hâlde yani toplamda 94 bine yakın binamız yıkıldı.

Değerli milletvekilleri, neden bu kadar bina yıkıldı, neden on binlerce canımız yitip gitti, neden yuvalarımız darmadağın oldu? Sorumsuzluk değil, sorumsuzluklar zincirinin sonucu, vicdansızlığın, ahlaki değerleri yitirmenin sonucu kaybolup gitti her şeyimiz. Her olayda olduğu gibi yine suçlular bulundu: Müteahhitler tutuklanıyor. Tamam, tutuklansın, sözümüz yok. Peki, bir tek onlar mı suçlu? Peki, ya inşaatlara ruhsat ve oturma izni veren belediyeler, yapı denetim şirketleri, gerekli tespitleri yapmayan,

kentsel dönüşüm planlarını bir türlü onaylamayan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ne olacak? Oy ve para uğruna defalarca imar affı çıkaranlar ne olacak? Bunların hiç mi suçu yok? Emeklilere yapılan iyileştirmenin olduğu torba yasanın içine imar affını koyup kurnazca yüce Mecliste imar affına onay alanlar, sizler, bizler suçlusunuz. Usulsüzlüğü imar affıyla legalize ettiğiniz, ranttan beslendiğiniz insan hayatını paraya tercih ettiğiniz için sizler çok suçlusunuz. Ama Deprem Komisyonundayım, gelen giden anlatıyor, herkes süttten çıkmış ak kaşık gibi. Ağaç nerede, diye soruyorsunuz. “Balta kesti.” Balta nerede? “Suya düştü.” Su nerede? “İnek içti.” İnek nerede? “Dağa kaçtı.” Hiç kimse sorumlu değil, hiç kimse bir sorumluluk üstlenmiyor. Meğerse bu ölenler boşuna ölmüş. İnsanın aklından geçiyor: Gidip o mezarların başına “Ya, kardeşim, siz suçluymuşsunuz, hiç kimse suç ve sorumluluk almıyor. Niye öldünüz?” diyesim geliyor. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Doğal bir afet olan deprem kentlerde hasar ve yıkımlara, insanların ise barınaksız kalmalarına neden olmaktadır. Şimdi, acılarımızın üzerine dağ gibi sorunlarımız var. Hiç olmazsa ona kayıtsız kalmayın. Deprem sonrasında hem insanların barınma sorunlarının çözülmesi hem de bir an önce enkazlar kaldırılarak yeniden yapılaşma gerekmektedir. Bunu da bölgeler arasında nasıl ayrımcılık yaparak yapmaya çalıştığınızı sevgili Gökân Zeybek Vekilim anlattı, teşekkür ederim. Hep olduğu gibi Hatay üvey evlat.

Yıkılan yapıların yerine kullanılacak daha dayanıklı yapılar inşa edilmelidir. Bu da bilimin ışığında, doğa ve insan sağlığına zarar vermeden yapılmalıdır. Şehirlerin kültürü, birikimi, ruhu kaybedilmeden yapılmalıdır. Alelacele yapılamaz, şehirlerimiz ebediyen ölür. Afetler meydana gelmeden önce zarar azaltmaya yönelik gerekli tedbirleri içeren pratik ve hızlı müdahaleyi sağlayacak politikalar geliştirilmelidir. Konunun hassasiyetine binaen yaptırıma yönelik hükümleri olan, vatandaş mağdur etmeyecek, yardım ve destek alternatifleri ortaya konulmalıdır ama jeolojik yapı, zemin, zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açmak, risk taşıyan, Bakanlık veya idare tarafından belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan alanlar rant için yapılaşmaya açılmamalıdır. Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak ve kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerlerde planlama ya da altyapı hizmetleri yetersiz olan veya imar mevzuatına aykırı yapılaşma bulunan hasarlı olan alanlar ranta açılmamalıdır. Peki, bugün ne yapılmak isteniyor? Şu an görüştüğümüz kararnameyle hiç kimseye sormadan, kapalı kapılar ardında alınan saray kararlarıyla ormanlarımız, meralarımız inşaata açılacak, betona boğulacak, hem de bu yaşanan deprem felaketi bahane edilerek yapılacak bütün bunlar. On binlerce insanımızın acılarını çiğneyerek bahaneyle yapacaklar bu talanı; yazıklar olsun diyorum.

Bu tür alanların inşaata açılma yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında ve Tarım ve Orman Bakanlığında sormasına bile gerek yok. “Buraları orman ve mera alanından çıkardım.” diyecek, olacak bitecek; oh, ne âlâ memleket. İzmir depreminden sonra 375 hektar orman alanı deprem konutları için TOKİ’ye verildi, doğa talan edildi. Bu kadar yıkımın ve can kaybının sorumlusu olan Bakanlığa bugün yine bir KHK’yle inanılmaz yetkiler veriliyor. Öyle ki ormana ve meraya inşaat yapabilecek, planlar askıya çıkarılmayarak halktan saklanacak, itiraz edilemeyecek; “süre tasarrufu” kılıfı adı altında itiraz hakkımız gasbedilecek. En iyi yaptığınız iş bu gasp. Taşınmaz mülkiyeti ve imar hakları kısmen veya tamamen başka bir alana aktarılabilecek, vasfı değişikliği yapılabilecek, hazine adına tescilli de yapılacak.

Değerli milletvekilleri, deprem, rantı yeniden üretmenin, doğayı yok etmenin fırsatı olamaz, olmamalı. Taşlık, kayalık, verimsiz ormanlar ve Mera Kanunu kapsamındaki alanlar yerleşime açılmamalı. Kuş göç yollarının, endemiklerin, biyoçeşitliliğin korunması hayatidir. Yeniden beton yapılaşma çözüm olamaz, olmamalı. Bugün depremi konuşuyoruz ama yarın bambaşka afetleri konuşuyor olacağız; iklim krizi gibi. O krizlere karşı en güçlü güvencemiz de ormanlarımız ve tarım alanlarımız. Konut sorununu çözmenin çeşit çeşit yolları var ama AKP yine kolaya kaçma derdinde. Artık yeter, artık akıl ve bilim öne çıksın, vizyonsuz ve iş bilmez uygulamalarınız son bulsun; bıktı bu millet yönetemezliğinizden, bıktık artık.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Türkiye'nin idari mevzuat sisteminde afetlerle ilgili hüküm düzenlemelerinin yenilenmesi amacıyla önerilerimiz açık ve nettir. Anayasa'yla kesin bir hükümle imar affı ve barışı yasaklanmalıdır. Afetlere karşı önlem alma ve afet sonrası yardım ve yeniden yapılanma süreçlerinde devletin ödev ve sorumluluklarını tarif edecek nitelikte Anayasa'da düzenleme yapılmalıdır. Afet ve şehircilik bakanlığı kurulmalıdır. Türkiye'nin depreme hazırlık süreci Türkiye'nin millî menfaatleri bakımından özel bir kapsamda ele alınmalıdır. Bu kadar canı artık savaşlarda kaybetmiyoruz. Bu, artık bir millî güvenlik sorunudur. Bölge deprem konseyleri kurulmalıdır. Bölge ve kent ölçeğinde afet risk azaltma eylem programı hazırlanmalıdır. Yapı güvence sistemleri kanunu çıkarılmalı; yapım sigortaları, afet sigortaları ve afet bonusu uygulamaları başlatılmalıdır. İmar Kanunu çağın ve teknolojinin güncel ihtiyaçlarına uygun olarak ivedilikle yenilenmelidir. İmar Kanunu'nda denetim sistemi bütüncül olarak yapılandırılmalıdır. Sadece yapı denetimiyle değil plan ve imar denetimi de uygulamanın içinde olmalıdır. Denetimsiz yapılaşmaya cezai müeyyideler artırılmalıdır. 1999 yılından önce yapılan ve hâlâ yürürlükte olan imar planları güncel, jeolojik, jeoteknik etütlere göre revize edilmelidir. Tüm yapıların deprem güvenlik sertifikası yani yapı kimlik kartı belediyelerce çıkarılmalı, yapı üzerinde ve dijital ortamda açık veri olarak sunulmalıdır. Bindiğimiz asansörü, arabayı her yıl muayene ettiriyoruz ama ailemizin yaşadığı apartmanları denetlemiyoruz. Tek yapı ölçeğindeki deformasyonlar, ilçe ve büyükşehir belediyelerince şikâyetle gerek kalmaksızın iskândan bir yıl sonra ve sonrasında periyodik olarak beş yılda bir denetlenmelidir. Yapılardaki yapı statğine müdahale edilme riski olan tüm tadilat işleri ruhsata tabi olmalı, tadilat işleri ilçe belediyelerince denetlenip tadilat sonrası uygunluk verilmeden faaliyete geçilmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

SUZAN ŞAHİN (Devamla) – Bitiriyorum.

Bina yapımı ve tadilat işlerinde görev alan her usta, ustabaşı, işçi yapı statîği ve statik bütünlüğüne yönelik temel eğitimden geçirilerek yeterlilik belgesi alınmalıdır. Sadece mimari projeye göre değil, statik projeye göre de ruhsat ve eklerine aykırı imalatlar için tutanak tutulması zorunlu hâle getirilmelidir. Ulusal afet eylem fonu yönetmeliği hazırlanmalıdır. Siz bunları ve bunun gibi birçok önlemleri alacağınıza fırsatçılık ile talan derdindesiniz. Artık şunu herkes bilmelidir ki bizleri depremler değil, denetlenmeyen, usulsüz beton yığınları yani binalar öldürdü.

Değerli milletvekilleri, bu facianın bir katili var, o da liyakatsiz atamalarla kurumların içini boşaltanlar, rantı yol verip yuvalarımızı yıkanlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

SUZAN ŞAHİN (Devamla) – Bitiriyorum efendim, selamlıyorum.

Faili oldukları katliamın hesabını vermesi gerekenlerin yeni katliamlar oluşturma girişimlerine asla izin vermeyeceğiz. Doğaya, canlıya, insana karşı işlediğiniz tüm suçları biliyoruz. Doğa alanlarını tekrar imara ve rantı açmak, insanların yaşam alanlarına el koymak kabul edilemez. Deprem öncesinde ve sonrasında da yapılan tüm sorumsuzlukları bu millet asla unutmayacak, hesabını 14 Mayıs'tan sonra soracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Vazgeçmeyeceğiz. Aziz milletim, inancımız var; bu kötülük, karanlık, kara kış son kış. İnanın kederler bitecek, ülkeme yine baharlar gelecek! Kemal Kılıçdaroğlu sözünde duracak diyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Arap Baharı olmasın?

BAŞKAN – 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum.

Yürütme

MADDE 5- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 5’inci madde üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurunuz Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hukukun teminatı olan ve adaletin tesis edilmesi için gece gündüz demeden çalışan tüm avukatlarımızın Avukatlar Günü’nü kutluyor, kutsal vazifelerinde kolaylıklar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz Cumhurbaşkanlığı kararnamesine yönelik gerekçede depremten etkilenen il, ilçe ve köylerde yıkılan ve yıkılacak yapıların yeniden inşa edilmesi öngörülüyor. Vatandaşlarımıza zemini uygun olan yerlerde yeni konutların süratle yapılıp teslim edileceğini söylüyorsunuz; buradaki anahtar kelime “zemini uygun olan yerler” ifadesi. Hem tarım arazilerinin, çayır ve meraların amaç dışı kullanımını ve ormanlık alanların tahribatını önlemeye yönelik adımlar attığınızı belirtiyor hem de bu verimli alanları hedef hâline getiriyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı yeni yapılaşmanın ovalardan dağlara doğru olacağını söylemişti fakat görüyoruz ki bu söz havada kalmış. Bir yandan “uygun zemin” diyeceksiniz, diğer yandan tarım arazilerinin üzerinde iş makinelerini gezdireceksiniz. Uçsuz bucaksız tarlaların içine temel atılmış, yakında binalar yükselecek. “Birinci derece tarım alanı vasfı yok, dezenformasyon yapıyorsunuz.” diyorsunuz; göz var, izan var, tarla orada, temel de orada.

Yetmiyor, ceviz ve badem ıslahında çok önemli bir yere sahip olan Kahramanmaraş’ta ülkemizin tek ceviz gen havuzunun içerisine toplu konut dikiliyor, âdeta üretimin geleceğine beton döküyorsunuz. Sıfırdan kusursuz şehirler inşa etme imkânımız varken iklim krizinin yıkıcı etkilerini, doğal afetlere karşı korunmayı dikkate almadan yine bir oldubitti süreci işletmeye çalışıyorsunuz. Bugün alınan tüm kararlar önümüzdeki on yılları etkileyecek fakat siz geleceği düşünmeden dostlar alışverişte görsün mantığıyla bir imar sürecine girişiyorsunuz çünkü bu kararnameyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına hiçbir yere danışmadan, onay almadan, sadece göstermelik bir zemin etüdüyle inşaat faaliyeti yapma yetkisi veriliyor. İmar Kanunu, Orman Kanunu, Tarım Kanunu, Toprak Koruma Kanunu, hepsi rafa kaldırılmış durumda. Tarım alanlarına, sulak alanlara, alüvyon arazilerine bina yapılması sebebiyle kentlerimizin yerle bir olmasından, binlerce insanımızın hayatını kaybetmesinden hiç ders çıkarmamış gibi davranıyor; bilimle, uzmanlıkla, doğayla kavgaya vites yükselterek devam ediyorsunuz.

Diğer yandan, bu durum, doğal afet kaynaklı risklerin yanında tarımsal alanların kaybedilmesinden kaynaklı olarak gıda kaynaklı riskleri de artırıyor. Yirmi yıllık iktidarınızda toplamda 3 milyon hektar tarım alanını kullanım amacı dışına çıkarıp doların yeşilini doğanın yeşiline tercih ettiğiniz yetmedi, şimdi de depremzede çiftçilerimizin arazilerine göz dikmişsiniz. Tarlasından başka işi de geliri de olmayan çiftçilerimiz, üretim tekrar ayağa kalsın diye destek beklerken toprağından da oluyor. Kesintisiz gıda tedariki için üretimin bir an önce yeniden başlaması gerekiyor. Ülkemizdeki toplam tarımsal üretimin yüzde 15’inin yapıldığı bir bölgeden bahsediyoruz. Burada üretimin sekteye uğraması zaten çok yukarılarda seyreden gıda enflasyonunun da artması anlamına geliyor, oysaki bir an önce bölgede tarımsal hayatın aktif bir şekilde başlaması gerekiyordu.

Deprem sebebiyle bölgedeki çiftçilerimiz sermaye varlıklarının büyük bir kısmını kaybetti; alet ve makineler başta olmak üzere sulama sistemleri ve tarımsal altyapılar zarar gördü. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından hazırlanan tespit raporuna göre altyapı, hayvancılık ve mahsullerde 1,3 milyar dolar; tarım sektöründe toplamda 5,1 milyar dolar kaybımız var.

Depremeler zaten borç batağında olan çiftçilerimizin gelir kaynaklarını ve refahını kuruttu. Üretime devam etmeleri için ilgili kurumlara büyük görevler düşüyor. Öncelikle, çok kapsamlı ve gerçekçi bir hasar tespit çalışması yapılmalı. Unutmayalım, doğru veri, doğru çözümün anahtarıdır. Depremden etkilenen illerdeki vatandaşlarımızın üçte 1'inin tarımdan geçimini sağladığını da unutmamalıyız. Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olanların haricinde, tek geçim kaynağı tarım olan ancak çeşitli sebeplerden dolayı kaydı bulunmayan çok ciddi bir tarımsal nüfustan bahsediyoruz. Sadece ÇKS'li çiftçilere yapılacak yardımlar eksik ve verimsiz olacaktır.

İlk olarak, tam bir tarımsal nüfus tespiti yaparak işe başlamalıydınız. Tarımda çalışacak iş gücüne yönelik eksiklikler tamamlanmalıydı. Hal sistemi, tedarik zinciri gibi aksamalar yüzünden çiftçilerimizin tarlada kalan ürünlerinin alınması için kurumlar harekete geçmeli, mağduriyet giderilmeliydi. Üreticilerin üretime devam etmek için ihtiyacı olan tarım araçları temin edilmeli; tohum, gübre, ilaç, mazot başta olmak üzere tüm tarımsal girdilere ulaşmaları kolaylaştırılmalı; hatta bölgeye destek amaçlı bütün bunlar bir yıl üstlenilmeliydi, tarımsal iş gücü ve istihdam planlaması yapılarak somut destekler hayata geçirilmeliydi, aksi hâlde tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinden bahsetmek imkânsız olacak ve bu, kapımızdaki gıda krizi ve yüksek gıda enflasyonunu da daha da artıracak.

Evet, kıymetli milletvekilleri, genel hayata etkili afet bölgesi olarak ilan edilen illere sürekli yenileri ekleniyor. Her açıklamada tüm Mersin heyecanla bakıyor ama her seferinde yine görmezden geldiğini fark ediyor. Sizin Mersin'le derdiniz nedir, gerçekten merak ediyoruz. Depremi yaşayan illerden sonra depremden en çok etkilenen yerin memleketim Mersin olduğunu bu kürsüden de çeşitli platformlardan da defalarca söyledim. Depremzedelere kucak açan Mersin'in nüfusu en az 400 bin kişi arttı, en az diyorum çünkü hiç kimse ne kadar olduğunu bilmiyor, hesaplayamıyor; domino taşı gibi artarak büyüyen koordinasyonsuzluk burada da devam ediyor. Gelen tüm depremzedelerin başımızın üstünde yeri var, Mersinli hemşerilerimizin evleri bu depremzedelere açıldı, ekmeklerini bölüştüler, en güzel şekilde de ağırlamaya çalışıyorlar fakat hepimiz çok iyi biliyoruz ki her kentten bir altyapı, üstyapı kapasitesi var. Bunu, depremi yaşadığımız ilk haftadan beri söylüyoruz, biz dinliyoruz; artık bugün Mersin'de ciddi bir kapasite aşımı söz konusu. Yaşanan bu yoğun göç dalgası altyapı, ulaşım ve barınma başta olmak üzere mevcut imkânlarımızla karşılanabilecek düzeyde değil. Bu durum, iş hayatından eğitime, sağlıktan sosyal yaşama kadar genel yaşamı etkileyen bir hâl almış durumda. Hemşehrilerimizin ve göç eden vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını sürdürülebilir bir şekilde karşılayabilmek ve kentin daha dirençli hâle gelmesi için vakit kaybetmeden harekete geçilmesi gerekiyor.

Buradan tüm Mersin milletvekillerine sesleniyorum: Hepinizin benzer çağrılar aldığınıza eminim. Doğal afetin sosyal afete dönüşmesini önlemek Hükûmetin asli görevidir. Mevcut tabloda Mersin'e yönelik bir destek paketi açıklamak tercih değil bir zorunluluktur, mecburiyettir. Bu doğrultuda, Mersin özel bir destek statüsü kapsamına hemen alınmalı. Merkezî bütçeden Mersin'deki kayıtlı nüfusa göre aktarılan kaynaklar fiilî durum dikkate alınarak yeniden hesaplanmalı ve acilen kullanıma açılmalı çünkü kayıtlı nüfus ile yaşayan nüfus arasında artık dağlar kadar fark var. Yardımlarda Mersin'deki depremzedeler de dikkate alınmalı. Kamu hizmetlerinin sürdürülebilir bir şekilde devamı için gerekli altyapı ve personel sayısı yeniden düzenlenmeli, yatırım teşvik sisteminde üçüncü bölgede yer alan şehrim Mersin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Tamamlıyorum.

...olağanüstü koşullar göz önünde bulundurularak acilen beşinci bölgeye alınmalı. Yıllardır “billboard”larda resim olarak kalan, taahhüt ettiğiniz, söz verdiğiniz ekonomik ve sosyal hayatı etkileyecek projeler gerçekten, samimiyetle, ivedilikle tamamlanmalı. Bu zorlu süreçte Mersin ve Mersinliler üzerine düşeni fazlasıyla yaptılar, yapmaya da devam ediyorlar ve buradan söylüyorum, büyük bir özveriyle de devam edecekler. Zira, depremzedeler bizim dostlarımız, kardeşlerimiz, akrabalarımız.

Buradan iktidara tekraren çağrımız kendi üzerine düşeni yapması ve Mersin'in yükünü hafifletmesidir ama nafile. Aynen şu andaki gibi biz konuşuyoruz, biz dinliyoruz ama sandıkta biz konuşacağız, siz dinleyeceksiniz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

Komisyunun bir redaksiyon talebi vardır.

Buyurunuz Sayın Başkan.

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Görüşülmekte olan 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin adının “Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun” şeklinde değiştirilmesine; ayrıca, metinde geçen ve görüştüğümüz kararnameye atıfta bulunan “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” ibarelerinin “kanun” olarak değiştirilmesine yönelik redaksiyon talebimiz vardır.

Takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Redaksiyon talebiniz kayıtlara geçmiştir.

Görüşülen Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, redaksiyon talebi -her ne kadar içeriğe itirazlarımız olsa da- yasama kalitesi açısından ve mevzuata dercedildiği sırada herhangi bir tartışmaya mahal vermemesi açısından, bu redaksiyon talebinin Genel Kurul tarafından oylanması doğru olacaktır.

Takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, böyle bir ilk uygulamanın uygulayıcısı olmak istemem. Yapılan oylama içerisinde redaksiyon işleminin de oylaması gerçekleşecek.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki.

Bunun da kayda geçmesi kıymetli yani “Verilecek ‘kabul’ oyları redaksiyon talebini de kabul etme.” anlamına gelir diyorsunuz.

BAŞKAN – Evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam Sayın Başkan.

BAŞKAN – Redaksiyon talebiniz kayıtlara geçmiştir.

Görüşülen Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin kabul edilmesi hâlinde redaksiyon işlemi Başkanlığımızca gerçekleştirilecektir.

Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamaların elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Bu açıklama bugün yapılacak diğer açık oylamalar için de geçerli olacaktır.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 126 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin (1/292) açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 345

Kabul : 244

Ret : 101 (*)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Enez Kaplan

Nevşehir

Tekirdağ”

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Şimdi İç Tüzük’ün 145’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oturumun sonuna bıraktığımız açık oylamaları yapacağız.

387 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylamasına başlıyoruz.

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 387) (Devam)

BAŞKAN – Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 346

Kabul : 337

Ret : 8

Çekimser : 1 (**)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Enez Kaplan

Nevşehir

Tekirdağ”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

398 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylamasına başlıyoruz.

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 398) (Devam)

BAŞKAN – Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(**) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 345

Kabul : 341

Ret : 3

Çekimser : 1 (*)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgoz

Enez Kaplan

Nevşehir

Tekirdağ”

Böylece teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, 440 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu’nun görüşmelerinde gruplar adına yapılacak konuşmaların süresinin birden fazla kişi tarafından kullanılabilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ve 14 Mayıs 2023 Pazar günü Cumhurbaşkanı Seçimi’yle birlikte yapılacak 28’inci Dönem Milletvekili Genel Seçimi’ne ilişkin kesin sonuçların 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nun 37’nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 3’üncü maddesine göre Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden 3’üncü gün saat 14.00’te toplanmak üzere tatile girmesine ilişkin önerisi

5/4/2023

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 5/4/2023 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Özgür Özel

Mustafa Elitaş

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu

Başkan Vekili

Meral Danış Beştaş

Halkların Demokratik Partisi Grubu

Başkan Vekili

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İYİ Parti Grubu

Başkan Vekili

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu

Başkan Vekili

Muhammed Levent Bülbül

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu

Başkan Vekili

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Öneri:

Genel Kurulun;

Daha önce 6 Nisan 2023 Perşembe günü birleşiminde gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmına alınarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına karar verilen 440 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu’nun görüşmelerinde gruplar adına yapılacak konuşmaların süresinin birden fazla kişi tarafından kullanılabilmesi,

6 Nisan 2023 Perşembe günü birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında bulunan işlerin tamamlanması hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7 Nisan 2023 Cuma gününden başlamak üzere,

6 Nisan 2023 Perşembe günü birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında bulunan işlerin tamamlanamaması ve 7 Nisan Cuma günü birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında bulunan işlerin tamamlanması hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 Nisan 2023 Cumartesi gününden başlamak üzere,

14 Mayıs 2023 Pazar günü Cumhurbaşkanı seçimiyle birlikte yapılacak 28’inci Dönem milletvekili genel seçimine ilişkin kesin sonuçların 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nun 37’nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 3’üncü maddesine göre Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden 3’üncü gün saat 14.00’te toplanmak üzere tatile girmesi,

Önerilmiştir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı sırada yer alan, 399 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

6.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 399)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

7’nci sırada yer alan, 376 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

7.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 376)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince 440 sıra sayılı Bartın’ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşmeyi yapmak, Kişisel Verileri Koruma Kurulunda ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda boş bulunan üyeliklere seçim yapmak için 6 Nisan 2023 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.33

X.- KOMİSYONLAR BÜLTENİ (*)

1.- 01/07/2019-31/12/2019 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2019 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler; Cumhurbaşkanı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (III)

2.- 01/01/2020-30/06/2020 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 30/06/2020 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler; Cumhurbaşkanı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (IV)

3.- 01/07/2020-31/12/2020 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2020 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler; Cumhurbaşkanı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (V)

4.- 01/01/2021-30/06/2021 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 30/06/2021 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler; Cumhurbaşkanı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (VI)

5.- 01/07/2021-31/12/2021 tarihleri arasında komisyonlara gelen, komisyonlardan çıkan ve 31/12/2021 tarihinde komisyonlarda bulunan kanun hükmünde kararnameler; Cumhurbaşkanı teklifleri, milletvekili teklifleri ve tezkereler (VII)

(*) III, IV, V, VI, ve VII'nci Komisyonlar Bülteni tutanağa eklidir.

XI.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 437) Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme Ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 387) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 398) Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması Ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 437

Oylama Saati : 23:19

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 245

Reddedenler : 98

Çekimsizler : 0

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 3

Toplam : 346

Açık Üyelikler : 23

Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 387

Oylama Saati : 23:24

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 335

Reddedenler : 8

Çekimsizler : 1

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 2

Toplam : 346

Açık Üyelikler : 23

Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 398

Oylama Saati : 23:27

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 339

Reddedenler : 3

Çekimsizler : 1

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 2

Toplam : 345

Açık Üyelikler : 23

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurahman	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veyysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Ret	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Başı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Enir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	İşler	Enrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Ret	Ret	Çekimser
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Canze	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Dumuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret	Ret	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Bahta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Balıkesir	Akan	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpeü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	İşık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Çanakkale	Erkek	Muharem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivircioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizi	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizi	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salihe	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garı	HDP	Ret	Ret	Ret
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Renzıye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edime	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edime	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Edime	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Sermin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Çakar	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Eskişehir	Çakröz	Utku	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Stilli	Jale Nur	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhitin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Tiğh	Necati	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Diñç	Husret	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özgürsoy	Sabahat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
İsparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gökçöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İsparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Başarrı	Ali Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Klavuz	Olcay	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdali	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Şinşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkaş İlgezi	Ganze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Ayrim	Şanıl	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Babaşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkun	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canikdi	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
İstanbul	Dedeğil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret	Ret	Kabul
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütlü	Salıha Sera	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandenir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Katırcıoğlu	Erol	HDP	Ret	Ret	Kabul
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAĞFER P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Ret	Çekimsiz	Kabul
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul
İzmir	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözgeci	Serpil	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Osmanağaoglu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Kastamonu	Bultacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Anık	Çetin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Ret	Kabul	Ret
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karşehir	İlhan	Metin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Karşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altınyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülray	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şener	Abdüllatif	CHP	Ret	Ret	Ret
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakar	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcı	Semra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuna	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Diñçel	Şeyhmus	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	İşık	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Gülistan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Nevşehir	Sarıslan	Faruk	CHP	Ret/Mük.	Kabul	Kabul
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Siirt	Danış Betaş	Meral	HDP	Ret	Ret	Kabul
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Siirt	Taş	Sıdık	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Ret	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Gülander	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülmar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Şükrü	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Yalın	Özkan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 437	S. S. 387	S. S. 398
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret	Ret	Kabul
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüşü	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Uca	Feleknaş	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şırnak	İnir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık 'ın, Bakanlığın kadın-erkek fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi için yaptığı çalışmalara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/79393)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Türkiye tarafından onaylanan Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) öncelikli olmak üzere; Avrupa Sosyal Şartı, Çocuk Hakları Sözleşmesi, AB, ILO, OECD, AGİT gibi kuruluşların sözleşme, karar ve tavsiyeleri, 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu, Kahire Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Planı hükümlerinin iç mevzuatta esas alındığı iddia edilmektedir. Öte yandan Avrupa Konseyi “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin yada kamuoyunda bilinen ismi ile İstanbul Sözleşmesi’nin Cumhurbaşkanı R. Tayyip Erdoğan tarafından 7 Temmuz 2021 tarihinde tek taraflı fesh edilmesinden sonra kadın haklarında bir gerileme ve kadınlara yönelik şiddet, hak ihlali ve benzeri durumlarda bir artma yaşandığı kamuoyunda tartışılmaktadır. Öte yandan işyerlerinde şiddet ve tacizin önlenmesini amaçlayan ILO 190 sayılı sözleşmenin imzalanıp, onaylanıp ve uygulanması için kapsamlı bir inisiyatif başlatılması gerekmektedir.

Bilindiği üzere 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde; kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın yok edilmesi, her alanda kadın hak ve hürriyetlerinin geliştirilmesi, kadınların toplumsal olarak yaşama dahil olması için var olan engellerin yok edilmesi ve kadınların sunulan kamu hizmetlerinden daha çok yararlanabilmesi amacıyla gerekli planlamaların yapılmasına yönelik güçlü bir kamuoyu oluşmaktadır. Ancak kadınlara yönelik ayrımcılık, şiddet, saldırı, dışlama, ötekileştirme, yoksullaştırma ve yok sayma politikaları tarihsel ve eril bir gelenekten beslenerek devam ettirilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2023 yılı itibarıyla kadın büyükelçi sayısı kaçtır?
- 2) Tüm bakanlıkların faaliyetleri kapsamında yurtdışına yapılan görevlendirmeler kapsamında görevlendirilen kişi sayısı kaçtır? Bunların içerisinde kadın oranı nedir?
- 3) Yurtdışında fonlanan, desteklenen veya uygulanan projelerde toplumsal cinsiyet eşitliğini amaçlayan faaliyetleriniz nelerdir?
- 4) Türkiye’nin imzaladığı CEDAW ve diğer “toplumsal cinsiyet eşitliği sözleşmelerine uyumun” takip edildiği bir mekanizma kurulmuş mudur?

- 5) Bakanlığınızda ve ilgili kurumlarda genel müdürlük bazında unvanlara göre kadın personel oranı göre kaçtır?
- 6) Bakanlığınızda cinsiyet etki analizi yapılarak yapılan işler hangileridir? Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarına ne zaman başlayacaksınız?
- 7) Türkiye Büyük Millet Meclisinde tarafından onaylanan ve 2021 yılında feshedilen İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden yürürlüğe girmesi için herhangi bir çalışma yürütölmekte midir?
- 8) ILO'nun işyerinde şiddet ve tacizi önlemeyi amaçlayan 190 sayılı sözleşmesinin Türkiye'de yürürlüğe girip uygulanması amacıyla yürütölen çalışmalar nelerdir?

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Dış Politika, Analiz ve Eőgüdüm Genel M¼d¼rl¼ė¼

Sayı : Z-72763276-610-35829174
Konu : Yazılı soru önergesi / Sn. Muazzez
Orhan Işık 7/79393

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 16.03.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1185366 sayılı yazınız.

Van Milletvekili Sayın Muazzez Orhan Işık'ın 7/79393 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı iliőikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevl¼t ÇAVUŞOĞLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

**VAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN 7/79393 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT**

SORU:

Türkiye tarafından onaylanan Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) öncelikli olmak üzere; Avrupa Sosyal Şartı, Çocuk Hakları Sözleşmesi, AB, ILO, OECD, AGİT gibi kuruluşların sözleşme, karar ve tavsiyeleri, 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu, Kahire Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Planı hükümlerinin iç mevzuatta esas alındığı iddia edilmektedir. Öte yandan Avrupa Konseyi “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin yada kamuoyunda bilinen ismi ile İstanbul Sözleşmesi’nin Cumhurbaşkanı R. Tayip Erdoğan tarafından 7 Temmuz 2021 tarihinde tek taraflı fesh edilmesinden sonra kadın haklarında bir gerileme ve kadınlara yönelik şiddet, hak ihlali ve benzeri durumlarda bir artma yaşandığı kamuoyunda tartışılmaktadır. Öte yandan işyerlerinde şiddet ve tacizin önlenmesini amaçlayan ILO 190 sayılı sözleşmenin imzalanıp, onaylanıp ve uygulanması için kapsamlı bir inisiyatif başlatılması gerekmektedir.

Bilindiği üzere 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde; kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın yok edilmesi, her alanda kadın hak ve hürriyetlerinin geliştirilmesi, kadınların toplumsal olarak yaşama dahil olması için var olan engellerin yok edilmesi ve kadınların sunulan kamu hizmetlerinden daha çok yararlanabilmesi amacıyla gerekli planlamaların yapılmasına yönelik güçlü bir kamuoyu oluşmaktadır. Ancak kadınlara yönelik ayrımcılık, şiddet, saldırı, dışlama, ötekileştirme, yoksullaştırma ve yok sayma politikaları tarihsel ve eril bir gelenekten beslenerek devam ettirilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2023 yılı itibarıyla kadın büyükelçi sayısı kaçtır?
- 2) Tüm bakanlıkların faaliyetleri kapsamında yurtdışına yapılan görevlendirmeler kapsamında görevlendirilen kişi sayısı kaçtır? Bunların içerisinde kadın oranı nedir?
- 3) Yurtdışında fonlanan, desteklenen veya uygulanan projelerde toplumsal cinsiyet eşitliğini amaçlayan faaliyetleriniz nelerdir?
- 4) Türkiye’nin imzaladığı CEDAW ve diğer “toplumsal cinsiyet eşitliği sözleşmelerine uyumun” takip edildiği bir mekanizma kurulmuş mudur?
- 5) Bakanlığınızda ve ilgili kurumlarda genel müdürlük bazında unvanlara göre kadın personel oranı göre kaçtır?
- 6) Bakanlığınızda cinsiyet etki analizi yapılarak yapılan işler hangileridir? Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarına ne zaman başlayacaksınız?
- 7) Türkiye Büyük Millet Meclisinde tarafından onaylanan ve 2021 yılında feshedilen İstanbul Sözleşmesi’nin yeniden yürürlüğe girmesi için herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?

- 8) ILO'nun işyerinde şiddet ve tacizi önlemeyi amaçlayan 190 sayılı sözleşmesinin Türkiye'de yürürlüğe girip uygulanması amacıyla yürütülen çalışmalar nelerdir?

YANIT:

Bakanlığımızda 79 kadın Büyükelçi görev yapmaktadır. Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatında çalışan 4511 kişinin 1803'ü ve Bakanlığımızda görevli 29 Genel Müdürün 13'ü kadındır.

Ülkemiz BM ve diğer uluslararası kuruluşlardaki kadın haklarını konu alan kararları ve çalışmaları desteklemektedir. Bu çerçevede, kadın haklarının ve statüsünün güçlendirilmesi konusunda çalışmalar yapmak üzere 2010 yılında kurulan BM Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (BM Kadın Birimi-UN Women) ile yakın işbirliği yapmakta ve bu birime her yıl gönüllü katkı sağlamaktadır. Ülkemiz ayrıca, BM Kadın Birimi'nin Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi'ne İstanbul'da ev sahipliği yapmaktadır.

Kadın haklarının daha da güçlendirilmesi ve kadına karşı şiddetle mücadelenin sıfır hoşgörü anlayışıyla yürütülmesi kararlılıkla sürdürülmektedir.

Nitekim, 1 Temmuz 2021 tarihinde açıklanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planımızın (2021-2025) yanı sıra, 2023 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda 11. Kalkınma Planı'nda (2019-2023) belirlenen politikalar ile tedbirler çerçevesinde, kadın haklarının geliştirilmesi, kadının sosyal ve ekonomik olarak güçlendirilmesi ve kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesine yönelik yürütülen faaliyetler ile projelere yer verilmiştir.

Bakanlığımızın bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 16. maddesi kapsamında her yıl Eylül ayının ilk haftasının sonuna kadar Resmî Gazete'de yayımlanan orta vadeli program ve bütçe hazırlama rehberinde belirtilen teknik ilke, esas ve usuller doğrultusunda hazırlanmakta, cinsiyet eşitliğine duyarlı, hızlı ve etkin hizmet anlayışıyla kullanılmaktadır.

2.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Yabancı ülkeler tarafından Türk vatandaşlarına verilen nişanlara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/79394)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde hayvancılık ve kırmızı et sektöründe faaliyette olan bir firmanın sahibi olan aileden biri daha önce TRT 1'de yayınlanan 'Payitaht Abdülhamid' adlı dizide "Cömert Çiftlik Sahibi Faruk" rolüyle görülmüş, üstelik aynı dizide oğlu ve kızı da rol almıştı. Aynı aileden Nihal Kayar Öz'e ise Brezilya Devleti tarafından üstün hizmetleri ve kişisel değerleri ile ülkeye katkıda bulunan Brezilyalılar ile başka ülke vatandaşları ve şirketlere verilen Rio Branco Nişanı verilmiştir.

Türkiye'nin en çok canlı hayvan ithalatı yaptığı ülkelerden biri olan Brezilya tarafından verilen bu nişanla ilgili aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU** tarafından yanıtlanmasını istiyorum.

Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU

Edirne Milletvekili

1. Yabancı ülkeler tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına verilen nişanlarla ilgili Bakanlığınıza bir bilgilendirme yapılmakta mıdır?
2. Söz konusu nişanın söz konusu kişiye hangi üstün hizmetleri nedeniyle verildiğine dair Bakanlığınızın bir bilgisi var mıdır?
3. Söz konusu kişinin ve yönetiminde olduğu şirketlerin Brezilya'daki yatırımlarının parasal değeriyle ilgili Bakanlığınızın bir bilgisi var mıdır? Varsa bu miktar ne kadardır?

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
İkili Siyasi İşler Genel M¼d¼rl¼Đ¼
(ALGM)

Sayı : Z-39005152-140.02.10-35841022
Konu : 7/79394 Esas Numaralı Soru
Önergesi

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Dış İlişkiler ve Protokol Başkanlığı)

İlgi : 16.03.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1185366 sayılı yazıları.

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun 13 Mart 2023 tarih ve 7/79394 sayılı soru önergesinin yanıtı ekte takdim kılınmıőtır.

Saygılarımla arzederim.

Mevl¼t ÇAVUŞOĞLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1 sayfa

**EDİRNE MİLLETVEKİLİ OKAN GAYTANCIOĞLU'NUN 7/79394 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT**

SORU

Ülkemizde hayvancılık ve kırmızı et sektöründe faaliyette olan bir firmanın sahibi olan aileden biri daha önce TRT 1’de yayınlanan “Payitaht Abdülhamid” adlı dizide “Cömert Çiftlik Sahibi Faruk” rolüyle görülmüş, üstelik aynı dizide oğlu ve kızı da rol almıştı. Aynı aileden Nihal Kayar Öz’e ise Brezilya Devleti tarafından üstün hizmetleri ve kişisel değerleri ile ülkeye katkıda bulunan Brezilyalılar ile başka ülke vatandaşları ve şirketlere verilen Rio Branco Nişanı verilmiştir.

Türkiye’nin en çok canlı hayvan ithalatı yaptığı ülkelerden biri olan Brezilya tarafından verilen bu nişanla ilgili aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU tarafından yanıtlanmasını istiyorum.

1. Yabancı ülkeler tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına verilen nişanlarla ilgili Bakanlığınıza bir bilgilendirme yapılmakta mıdır?
2. Söz konusu nişanın söz konusu kişiye hangi üstün hizmetleri nedeniyle verildiğine dair Bakanlığınızın bir bilgisi var mıdır?
3. Söz konusu kişinin ve yönetiminde olduğu şirketin Brezilya’daki yatırımlarının parasal değeriyle ilgili Bakanlığınızın bir bilgisi var mıdır? Varsa bu miktar ne kadardır?

YANIT

Yabancı ülkeler tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına verilen nişanlarla ilgili Bakanlığınıza düzenli bir bilgilendirme yapılmamaktadır. Rio Branco Nişanı hakkında da Bakanlığınıza bilgi verilmemiştir.

Nihal Kayar Öz’ün anılan nişanı aldığına dair Bakanlığımızda bilgi mevcut değildir.

3.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, 14 Ekim 2022 tarihinde Bartın'ın Amasra ilçesindeki maden ocağında meydana gelen patlama sonrası süren yangının son durumuna ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in cevabı (7/79396)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

14 Ekim 2023 tarihinde, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun Amasra Müessesinde 42 madencimizin hayatını kaybetti bir maden faciası yaşanmıştır. Arama kurtarma çalışmalarının tamamlanmasından sonra madende çıkan yangının söndürülmesi için alışımlı beton, köpük ve taş tozu torbaları ile barajlar yapıldığı, yapıldığı baraj ile kapatma yapıldığı, kamuoyuna yansımıştır.

Bu süreçte, Amasra'da meydana gelen bu elim kazanın sebeplerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuş ve komisyon 26.10.2022 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Amasra Cumhuriyet Savcılığı tarafından, 13 Ocak 2023 tarihinde bir fezleke hazırlanarak Bartın Cumhuriyet Başsavcılığı'na sunulmuştur. Bartın Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından da 19 Ocak 2023 tarihinde bir iddianame hazırlanmıştır. İddianame, Bartın 1. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edilmiş, davanın ilk duruşması da 25 Nisan 2023 tarihinde yapılacaktır.

Maden faciasından 17 gün sonra, 31.10.2022 tarihinde, 3 maden mühendisi, 1 jeoloji mühendisi, 1 jeofizik mühendisi, 1 elektrik mühendisi ve 1 makine mühendisinde oluşan 7 kişilik bilirkişi heyeti tarafından inceleme yapılmış ve bir "Bilirkişi Ön Raporu" hazırlanmıştır. Bilirkişi Ön Raporunda, "KAZANIN İNCELENMESİ" başlığı altında, "Kazanın nedenleri, nasıl meydana geldiği, etkisi vb. gibi konuların daha sağlıklı ortaya konulabilmesi için uygun bir zamanda ocak içinde çok kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmektedir" şeklinde tespitte bulunulmuştur.

Ancak hem Amasra Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan fezleke, hem de Bartın Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianame, Amasra Maden Ocağı'nda yerinde inceleme ve keşif yapılmaksızın hazırlanmıştır. Oysa; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Bartın'ın Amasra ilçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu'nun 11 Ocak 2023 tarihli toplantısında, İş Güvenliği Uzmanı, Maden Mühendisi ve komisyon uzmanı olarak görev yapan Nevzat Ünlü; maden ocağındaki yangının kömür oksidasyonu olmadığını, yanan malzemenin tahkimat malzemeleri yani katı madde yangını olduğunu, bu yangının devam etmesinin olanaklı olmadığını, komisyonun Amasra'daki incelemelerinde TTK Genel Müdür Yardımcısı Fazlı Uncu'nun ocaktaki yangının bir hafta içinde söneceğini açıkladığını ifade etmiştir.

Aynı toplantıda, TTK Başmühendisi Rıdvan Kapuağası, oksijen ve karbonmonoksitin sıfır değerini gördükten sonra 4 haftalık bir soğutma süreci olduğunu söylemiştir.

18 Ocak 2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Bartın'ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu" toplantısında da, TTK Genel Müdür Yardımcısı Muharrem Kiraz maden ocağındaki verilerin olumlu olduğunu söylemiştir.

Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) Amasra Şube Başkanı Ümit Çınar tarafından ise 17 Ocak 2023 tarihinde, ocakta son 20 gündür alınan test sonuçlarına göre yangının söndüğü ve yeniden üretime başlamak istedikleri şeklinde açıklama yapılmıştır.

Olayın üzerinden 4 ay 23 gün geçmiştir. Maden ocağında hala daha, yerinde inceleme yapılmamıştır. Oysa, Anayasa Mahkemesi; 7 Ocak 2013 tarihinde, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Kozlu Müessesinde meydana gelen ve 8 kişinin hayatını kaybettiği maden kazası ile ilgili etkili ceza soruşturması yapılmaması nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Amasra Davası'nda da, yerinde inceleme yapılmadan yargılama süreci devam ettirildiği için hukuki süreç "etkili soruşturma yapılmamış" olması nedeniyle eksik yürütülmektedir. Amasra maden ocağından yerinde yapılacak keşif ve inceleme, bu zamana kadar açıklanamayan pek çok noktayı aydınlatacak, etkili bir ceza soruşturması yapılmasını ve bundan sonra bu ve benzeri kazaların olmasını engelleyecek önlemlerin belirlenmesini sağlayacaktır. Bu nedenle patlama olan maden ocağında keşif ve inceleme yapılması hayati öneme sahiptir.

Bu çerçevede;

1)Türkiye Taşkömürü Kurumu, Amasra Müessesesi'ndeki yangın sönmüş müdür? Eğer yangın söndüyse ne zaman sönmüştür?

2)Eğer yangın söndüyse Amasra Maden Ocağı'nda bilirkişilerce yerinde inceleme yapılmasına ne zaman izin verilecektir?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 64272063-610- 181808

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-79396)

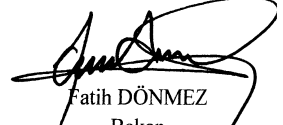
05 -04- 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16/03/2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1185366 sayılı yazınız.

Zonguldak Milletvekili Sayın Ünal DEMİRTAŞ'ın tarafıma tevcih ettiği 7-79396 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek: 7-79396 Esas Numaralı Önerge Cevabı

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ÜNAL
DEMİRTAŞ'IN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN
CEVAPLAR**

Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinde, Bartın Ağır Ceza Mahkemesinden alınan izin neticesinde barajlar 13.03.2023 tarihinde açılmış olup yangının sönmediğinin anlaşılmaması üzerine 15.03.2023 tarihinde tekrar kapatılmıştır.

